MEDDELANDEN

AF

SOCIETAS

PRO FAUNA ET FLORA FENNICA.

FEMTONDE HÄFTET.



HELSINGFORS,
J. SIMELII ARFVINGARS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG,
1888—1889.

Innehåll.

(Meddel. af Societas pro Fauna et Flora fennica, 15: 1886.)



Ornitologiska anteckningar, gjorda i norra delen af finska naturhistoriska området.

Af

Reinhold Enwald.

(Anmäldt den 3 April 1886.)

Nedanstående anteckningar äro sammanstälda efter observationer, gjorda under de entomologiska resor jag företagit till våra lappmarker *).

Somrarne åren 1880, 1882 och 1883 har jag med understöd af *Societas pro Fauna et Flora fennica* i entomologiskt afseende berest skilda delar af de till Finlands naturhistoriska område hörande Lappmarkerna. År 1880 besökte jag, med lyceisten Knabe som reskamrat, de ostligaste delarne af Kola halfön. Färden gick öfver S:t Petersburg, Petrosawodsk, Powenets och Suma till Solowetska klostret samt derifrån öfver Arkangelsk till byn Ponoj i ryska Lappmarken. Härifrån gjorde jag en utfärd till byarna Jokonga och Lumbofski på Murmanska kusten och besökte derunder fyrbåken vid Svjatoinos. Återfärden skedde samma väg.

Sommaren år 1882 tilldelade Sällskapet mig åter reseunderstöd. Målet för min färd denna gång var östra delen af Kemi Lappmark. Med ångfartyget »Vega» for jag kustvägen till Uleåborg. Härifrån fortsattes resan öfver Pudasjärvi och

---

*) Manuskriptet till denna afhandling har blifvit meddeladt att begagnas uti det nyligen utkomna arbetet: *Pleske,* Übersicht der Säugethiere und Vögel der Kola Halbinsel. II. Vögel; Nachtrag s. 439—493. (Beitr. z. Kenntn. d. Russ. Reiches. Zweite Folge. 1886.)

Kuusamo till Kuolajärvi kyrkoby, der ett längre uppehåll gjordes. Ifrån Kuolajärvi företogs en längre exkursion till sjön Hirvasjärvi inom ryska Lappmarken. Hemvägen togs öfver Kemiträsk, Kemi och Uleåborg till Idensalmi.

Sommaren år 1883 besökte jag, i sällskap med stud. H. Hollmén, ryska Lappmarkens vestliga delar. Tagande vägen öfver Kuusamo och Kantalaks, uppehöllo vi oss vid Imandra en längre tid. Härifrån fortsattes färden till Kola och hvalfänget Jeretik vid Ishafskusten. Den 19 juli färdades vi uppför Tuloma elf till sjön Nuortijärvi, der vi uppehöllo oss en hel månads tid. Hemfärden skedde uppför Nuortijoki och nedför Kemielf till Kemiträsk och Kemi samt vidare öfver Uleåborg och Idensalmi till Kuopio. — Under dessa, hufvudsakligast i entomologiskt afseende företagna färder, har jag äfven gjort ornitologiska anteckningar. Detta har varit så mycket lättare, som jag nästan alltid varit försedd med skjutgevär.

Bland lokaler, hvilka nämnas i nedanstående anteckningar, torde följande behöfva närmare angifvas till läget:

Pääjärvi, *Kuntijoki*, *Kuukasjärvi*, *Koutajärvi* } äro belägna mellan Kuusamo och Knjäsha.
Sassheika är belägen vid sydliga stranden af Imandra.
Maaselgä, *Kolosero* (Guollaur), *Kitsa* } äro belägna mellan Imandra och Kola.
Ora fjord, vid hvars mynning
Jeretik ligger, är belägen omkr. 7 mil norr om Kola.
Launanjoki en liten flod, hvilken infaller i Kola-fjorden 2 mil norrom staden Kola.
Tennijoki en elf i Kuolajärvi s:n, biflod till Kemi-elf.

Luscinia suecica L. Så långt norrut den sammanhängande skogen går, anträffas denna sångare inom Ryska Lappmarken. Redan i Pudasjärvi låter den om nätterna

höra sin sång, $^{1}/_{6}$83. I Kuusamo är den ej heller sällsynt, $^{23}/_{6}$82. I Kuolajärvi Lappmark är den en af de allmännaste sångare, $^{24}/_{6}$, $^{1}/_{7}$, $^{3}/_{7}$, $^{4}/_{7}$ 82. Nordligast observerades arten vid Guollaur, omkring 5 mil söderom Kola $^{27}/_{6}$83. En hona observerades $^{20}/_{8}$83 i ett Salix-buskage vid stranden af Nuortijoki.

Luscinia phoenicurus L. Denna art tyckes ej gå så nordligt som den föregående. Vid Jekostroff vid Imandra observerades den flere gånger t. ex. $^{19}/_{6}$, $^{25}/_{6}$83; äfven anträffad emellan Kantalaks och Sassheika $^{14}/_{6}$83. I sydligare delen af Ryska Lappmarken är den allmännare, Kuntijoki $^{8}/_{6}$, Koutajärvi $^{10}/_{6}$83. I Pudasjärvi, Kuusamo, Kuolajärvi och Kemiträsk är den ej heller sällsynt. Pudasjärvi $^{9}/_{6}$, $^{3}/_{6}$83; Kuusamo $^{21}/_{6}$82; Kuolajärvi $^{24}/_{6}$82; Kemiträsk $^{23}/_{7}$82; Tervola $^{27}/_{7}$82.

Saxicola oenanthe L. Är en af de få Passeres, som går inom fjällregionen. På fjällen vid Imandra är den ännu allmän vid en höjd af 2,000—2,500 fot: Dschyn $^{19}/_{6}$, Chibinä $^{22}/_{6}$83. Ifrån Kola har jag ej någon anteckning om dess förekomst. Vid ishafskusten förekommer den inom fjällregionen mellan Ponoj och Svjatoinos; anträffades vid Jeretik $^{14}/_{7}$83 samt på fjällen emellan Ora och Kola. Inom skogsregionen i Ryska lappmarken är den sällsyntare, om den alls förekommer der. Vid Nuortijärvi anträffades den hvarken på fjällen eller inom skogsregionen. Inom Pudasjärvi, Kuusamo, Kuolajärvi, Kemiträsk och Rovanniemi socknar förekommer den allmänt.

Saxicola rubetra L. I Pudasjärvi observerades arten $^{2}/_{6}$83, i Kuusamo, Kitka $^{23}/_{6}$82 och i Rovanniemi $^{24}/_{7}$82. Huruvida arten förekommer inom Lappmarkerna, kan jag ej säga; någon anteckning om dess förekomst här eger jag ej.

Turdus musicus L. I sydligare delen af Ryska Lappmarken observerades sångtrasten ej; vid Jekostroff den $^{18}/_{6}$83, vid Kitsa 3 mil söderom Kola ungefär två mil söderom skogsgränsen $^{28}/_{6}$83. Vid Nuortijärvi förekommer arten äfven, Lutto $^{29}/_{7}$83. Inom Pudasjärvi, Kuusamo och Kuolajärvi socknar är den en af de allmännaste foglar. Pudasjärvi $^{18}/_{6}$82,

$^{2}/_{6}83$, Kuusamo $^{5}/_{6}$, $^{5}/_{6}83$, Kuolajärvi $^{24}/_{6}$, Tuntsa $^{4}/_{7}$, Rovaniemi $^{24}/_{7}82$.

Turdus iliacus L. Går nordligare än föregående art och är lika allmän i de sydligare delarne af Ryska Lappmarken som invid Ishafskusten. Vid Jekostroff anträffades $^{18}/_{6}82$ ett bo med fem dunklädda ungar. Boet var beläget på marken under en mindre gran. Äfven utom skogsgränsen förekommer arten och tyckes häcka här i vide-buskager. Inom östra delen af Kemi lappmark likaledes allmän. Antecknades som förekommande på följande ställen: Pudasjärvi $^{18}/_{6}82$, $^{2}/_{6}83$; Kuolajärvi $^{24}/_{6}82$, Tuntsa $^{4}/_{7}82$, Jekostroff $^{18}/_{6}83$, Kola-fjorden $^{3}/_{7}$, Ora $^{17}/_{7}$, Tuloma $^{20}/_{7}$, Lutto $^{29}/_{7}83$.

Turdus viscivorus L. I Lappmarkerna är den sällsynt. Observerades endast en gång i Kuolajärvi $^{28}/_{6}82$, der den af allmogen kallas »metsärastas». Enligt uppgift af Martin Pekka skall den förekomma vid Nuortijärvi, ehuru mycket sällan.

Turdus pilaris L. Björktrasten är allmän i Ryska lappmarken ännu norr om gränsen för den sammanhängande barrskogen. Anträffades vid Ora by $^{17}/_{7}$, Kitsa $^{28}/_{6}$, Jekostroff $^{18}/_{6}$, Nuortijärvi, Lutto $^{29}/_{7}83$; i trakten af Hirvasjärvi observerades arten $^{6}/_{7}82$. Inom Kuusamo och Kuolajärvi församlingar tycktes den ej heller vara sällsynt: Kuusamo $^{19}/_{6}82$, Kuolajärvi $^{24}/_{6}82$.

Hydrobata cinclus L. Inom skogsregionen i Ryska lappmarken anträffades strömstaren flere gånger vid mindre vattenfall i trakterna af Koutajärvi $^{9}/_{6}83$, Launanjoki, två och en half mil norrom Kola $^{18}/_{7}$, vid Nuortijärvi $^{5}/_{8}$ och $^{23}/_{8}83$; på alla dessa ställen observerades endast enstaka individer. Ehuru jag ej var lycklig nog att finna något bo, är det likväl troligt att arten häckar på alla ofvan anförda ställen.

Sylvia curruca L. I Kuusamo anträffades arten $^{4}/_{6}83$.

Phyllopseustes trochilus L. Arten förekommer allmänt inom inom Ryska lappmarkens skogiga delar. Inom östra delarne af Kemi lappmark tyckes den deremot vara något sällsyntare. Antecknades i Pudasjärvi $^{17}/_{6}82$, $^{1}/_{6}83$, Kuusamo $^{23}/_{6}82$, $^{6}/_{6}83$, Kuolajärvi, Tuntsa $^{4}/_{7}$, $^{10}/_{7}82$, Chibinä $^{22}/_{6}$,

Kitsa $^{28}/_{6}$, Nuortijärvi $^{29}/_{7}$, $^{30}/_{7}$ allt 1883. Anträffades äfven vid Hirvasjärvi $^{7}/_{7}$82.

Anm. Vid Nuortijärvi observerade jag $^{5}/_{8}$83 en mindre Phyllopseustes, hvilken troligen ej var denna art (kanske Ph. borealis Blas.?). Tyvärr var jag vid tillfället ej försedd med bössa, så att jag ej kunde erhålla den. Foglarne voro i en djup granskog, hoppade från gren till gren och tycktes söka insekter från trädgrenarne.

Phyllopseustes collybita Vieill. Inom Ryska lappmarken har jag hört den endast vid Kuntijoki $^{8}/_{6}$83.

Muscicapa grisola L. Anträffades vid vägen mellan Uleåborg och Pudasjärvi $^{12}/_{6}$82, i Kuusamo vid Kitkajärvi $^{23}/_{6}$ och i Idensalmi $^{23}/_{7}$82.

Muscicapa atricapilla L. I Kuusamo $^{20}/_{7}$82. I Ryska lappmarken har jag ej funnit denna art.

Lanius excubitor L. I trakten af Nuortijärvi anträffades törnskatan flere gånger $^{20}/_{8}$, $^{21}/_{8}$83 och en gång vid Wuot tubielf $^{29}/_{8}$83. Fogeln tyckes med en viss förkärlek söka torra träd, på hvilka den alltid sitter på den högsta toppen. Flygten påminner om hackspettarnes.

Parus borealis De Sel. Observerades emellan Uleåborg och Pudasjärvi $^{13}/_{6}$82, samt i Kuolajärvi $^{1}/_{7}$82. Likaså sommaren 1883 endast en gång i Ryska lappmarken vid floden Nuorti $^{21}/_{8}$. Tyckes vara i lappmarkerna vida sällsyntare än följande art.

Parus cinctus Boddaert. I Ryska lappmarkens barrskogar den vanligaste fogeln. Antecknades på följande ställen: Sassheika $^{16}/_{6}$, Jekostroff $^{18}/_{6}$, bo med stora fjäderbeklädda ungar $^{24}/_{6}$, Rasnavolok $^{26}/_{6}$, Launajoki vid Kola fjorden $^{18}/_{7}$, Nuortijärvi $^{24}/_{7}$, $^{29}/_{7}$; $^{6}/_{8}$ anträffades flygande ungar vid Nuortijoki $^{20}/_{8}$, allt 83. Förekommer lika allmänt inom Kuolajärvi församling. Ett bo med nyss utkläckta ungar erhölls i Kuolajärvi församling $^{28}/_{6}$82. Antecknades vidare härifrån $^{3}/_{7}$, Tunts a$^{10}/_{7}$, Kuolajärvi $^{16}/_{7}$82, Pudasjärvi $^{4}/_{6}$83 troligtvis häckande.

Motacilla alba L. Allmän både inom Ryska lappmarken ända till Ishafskusten och inom östra delen af Kemi

lappmark. Följande anteckningar om dess förekomst hafva blifvit gjorda 1882: Pudasjärvi $^{23}/_{6}$, Kuusamo $^{21}/_{6}$, $^{25}/_{6}$, Kuolajärvi $^{2}/_{7}$, Tuntsa $^{4}/_{7}$, Hirvasjärvi $^{8}/_{7}$. 1883: på en mindre holme i Pääjärvi $^{7}/_{6}$, Rasnavolok $^{26}/_{6}$, Jeretik $^{14}/_{7}$, Ora $^{17}/_{6}$, Tuloma $^{24}/_{7}$, Nuortijärvi $^{29}/_{7}$, Kemiträsk $^{3}/_{9}$.

Motacilla flava L. Hufvudformen anträffades ännu i Pudasjärvi $^{2}/_{6}83$, $^{16}/_{6}82$, Kuusamo $^{4}/_{6}83$, $^{21}/_{6}82$. En något mörkare (var. *borealis* Sundev.?) förekom deremot nordligare: Rasnavolok $^{26}/_{6}83$, Nuortijärvi $^{24}/_{7}83$, Kuolajärvi, Tuntsa $^{4}/_{7}$, $^{10}/_{7}82$.

Anthus pratensis L. Förekommer mera allmänt både inom Ryska lappmarken, der den går upp på fjällen jämte följande art, och inom Kemi lappmarks östra hälft. I de ostligaste delarne af Kola halfön förekommer arten på tundrorna i stor mängd jämte följande art. I det inre af halfön är den sällsyntare. Kuusamo $^{4}/_{6}83$, $^{19}/_{6}82$, Nuortijärvi $^{24}/_{7}83$, Hirvasjärvi $^{7}/_{7}82$.

Anthus cervinus Pall. Är allmän i de ostligaste delarne af Kola halfön, på tundrorna från Ponoj till Svjatoinos, likaså vid Ishafskusten vid Jeretik $^{17}/_{7}83$. Anträffas äfven på fjällen mellan Ora fjord och Kola $^{17}/_{7}83$. På Dschyn fjället observerades flere individer inom fjällregionen $^{19}/_{6}$. På fjällen vid Nuortijärvi tyckes arten ej förekomma.

Anthus trivialis L. Anträffades ej nordligare än vid södra stranden af Imandra, Nivajoki $^{14}/_{6}$. Sydligare såsom i Kuusamo tycktes den ej vara sällsynt $^{4}/_{6}83$; $^{22}/_{6}$, $^{23}/_{6}82$, Pudasjärvi $^{2}/_{6}83$. Sällsyntare deremot i Kuolajärvi $^{3}/_{7}82$.

Corvus corax L. Inom Ryska lappmarken anträffades korpen från Ponoj ända till Svjatoinos invid hafskusten eller endast ett kortare stycke in på land. På stranden af Kola fjorden observerad $^{3}/_{7}83$; anträffades ej på den öppna Ishafskusten. I trakterna af Imandra blef den ej heller antecknad, men väl vid Koutajärvi $^{10}/_{6}$, Kantalaks $^{12}/_{6}$, Nuortijärvi $^{27}/_{7}$ och Vuottu $^{29}/_{8}83$. Inom Kuolajärvi socken observerades den $^{1}/_{7}$ och $^{13}/_{7}82$.

Corvus cornix L. I de ostliga, skoglösa delarne af Kola halfön saknas kråkan. Likaså anträffades den ej heller vid

Imandra. Två par häckade deremot i Kola stads kyrkotorn. Vid Nuortijärvi förekommer den i stort antal $^{5}/_{8}83$ och observerades äfven vid Hirvasjärvi $^{7}/_{7}$ 1882. Inom Kuusamo och Kuolajärvi är den allmän: Kuusamo $^{5}/_{6}83$, Kuolajärvi $^{5}/_{7}82$ (en stor skock). Stora skaror observerades äfven i Kemiträsk $^{3}/_{8}$, $^{3}/_{9}83$. Vid Rovanniemi voro ungarne fullvuxna $^{24}/_{7}82$.

Corvus monedula L. I Ryska karelen är kajan allmän. Vosnesenie $^{9}/_{6}80$, Petrosawodsk $^{10}/_{6}80$, Povenetz $^{14}/_{6}80$ och anträffades talrikt vid byn Suma på Hvitahafskusten $^{21}/_{6}80$.

Cleptes pica L. Anträffades ej nordligare än vid Kantalaks $^{11}/_{6}$, $^{12}/_{6}83$ der den förekom talrikt. I Kuolajärvi är skatan sällsyntare, observerades endast $^{21}/_{7}82$. Fullvuxna flygande ungar anträffades $^{24}/_{7}82$ i Rovanniemi, Utajärvi $^{27}/_{7}82$.

Garrulus infaustus L. Norrom sjön Onega i Ryska karelen förekommer den talrikt. Exemplar erhöllos nära Vigosero $^{16}/_{6}80$. Är allmän inom barrskogsregionen i lappmarken. Anträffades i en dalsänkning på fjällen mellan Kola och Ora fjord $^{17}/_{7}83$, således norrom den sammanhängande barrskogen. Vid Chibinä sågos flere individer $^{22}/_{6}83$ på gränsen till fjällregionen. Förekom äfven allmänt i Kemi lappmark samt i Pudasjärvi, Kuusamo, Kiiminki och Kemiträsk socknar. I trakten af Hirvasjärvi sjö observerades den dagligen; likaså vid Nuortijärvi, Imandra, Kontajärvi och Kantalaks. I Pudasjärvi voro ungarne fullvuxna $^{4}/_{6}83$.

Loxia pityopsittacus Bechst. Inom Lappmarkerna har jag träffat den endast vid byn Knjäsha $^{8}/_{6}83$.

Loxia curvirostra L. Är ej sällsynt vid Imandra och Nuortijärvi, Kantalaks $^{11}/_{6}$, $^{12}/_{6}$, Sassheika $^{16}/_{6}$, $^{18}/_{6}$, Kitsa $^{28}/_{6}$, Nuortijärvi $^{2}/_{8}$, $^{22}/_{8}83$. Inom Kuolajärvi och Kuusamo förekommer arten äfvenledes allmänt. Kuusamo $^{20}/_{6}$, Kuolajärvi $^{26}/_{6}$, $^{15}/_{7}$, en skock $^{18}/_{7}82$.

Pinicola enucleator L. Ehuru arten ej observerades vid Imandra, förekommer den troligtvis dock der. Vid Nuortijärvi finnes den stundom. I Pudasjärvi observerades den $^{3}/_{6}$, $^{4}/_{6}83$. Inom Kuolajärvi församling synes arten vara mera sällsynt; observerades endast ett par tre gånger sommaren

1882, alla gånger enstaka exemplar, Tuntsa $^{4}/_{7}$, $^{10}/_{7}$ samt vid Tenniöjoki $^{13}/_{7}$.

Carpodacus erythrinus Pall. Vid Petrosawodsk i Olonetz Karelen sköt jag $^{12}/_{6}$80 två stycken, ♂ och ♀.

Passer domesticus L. I Kuolajärvi församling fans den visserligen ehuru mycket sällsynt; byn Kursu $^{18}/_{7}$82, Kemiträsk kyrkoby $^{22}/_{7}$82 och i Utajärvi $^{27}/_{7}$82 sågs den äfven.

Fringilla coelebs L. I Kuusamo observerades arten $^{6}/_{6}$83, i Pudasjärvi $^{16}/_{6}$, $^{18}/_{6}$82.

Fringilla montifringilla L. Inom de skogiga delarne i det inre af Ryska lappmarken är bergfinken allmän. Förekommer lika allmänt i de ostliga delarne af Kemi lappmark. Nordligaste orten, der jag anträffat arten, är Kitsa $^{28}/_{6}$83 och Tuloma $^{20}/_{7}$83.

Linaria sp. I de ostligaste delarne af Kola halfön förekom gråsiskan ännu allmänt inom tundra-regionen mellan Ponoj och Svjatoinos 1880 i juli och augusti. Häckar antagligen här, liksom på Triostroff, hvilken på några videbuskar när saknar all trädvegetation, i bergskrefvor och under stenar. I de skogiga delarne af Ryska lappmarken förekom den allmänt vid Hirvasjärvi $^{7}/_{7}$82, Kantalaks by $^{11}/_{6}$, $^{14}/_{6}$83, Sassheika $^{14}/_{6}$83, Jekostroff vid Imandra $^{18}/_{6}$, Chibinä $^{22}/_{6}$, Kitsa $^{28}/_{6}$. I Kola erhölls $^{2}/_{7}$83 ett bo med legade ägg. Förekom vidare på fjällen vid Kola fjorden $^{3}/_{7}$; ett bo med flygvuxna ungar erhölls på fjällen mellan Ora by och Kola $^{18}/_{7}$. Anträffades äfven vid Nuortijärvi både inom skogsregionen $^{24}/_{7}$, $^{29}/_{7}$, $^{2}/_{8}$ och på de höga fjällen Tuatasch $^{4}/_{8}$, allt 1883. Under vägen mellan Pudasjärvi och Uleåborg antecknades arten $^{12}/_{6}$82, anträffades i Pudasjärvi kyrkoby $^{16}/_{6}$82, Kuusamo $^{21}/_{6}$, Kuolajärvi $^{24}/_{6}$, $^{26}/_{6}$, $^{2}/_{7}$82. Tuntsa $^{10}/_{7}$, $^{11}/_{7}$ samt i Salmijärvi by af Kuolajärvi socken $^{18}/_{7}$82. Förekommer sålunda äfven allmänt inom de ostliga delarna af Kemi lappmark. Hvilken underart dessa af mig antecknade foglar tillhöra, vågar jag ej afgöra.

Fringilla spinus L. Finnes, ehuru sällsynt, i Ryska lappmarkens skogiga delar: Kitsa $^{28}/_{6}$83, Nuortijärvi $^{23}/_{8}$.

Emberiza citrinella L. Inom Lappmarkerna är gulsparfven sällsynt och tyckes förekomma endast der man börjat med odling. Förekom sålunda inom Kuolajärvi endast vid Kursu by $^{18}/_{7}82$. Vid Kemiträsk var den allmän $^{22}/_{7}82$ och likaså vid Rovanniemi $^{27}/_{7}82$. Inom Ryska lappmarkerna har jag ej funnit arten.

Emberiza schoeniclus L. Förekommer allmänt inom Lappmarkernas skogsregion: Kuolajärvi $^{24}/_{6}82$, Tuntsa $^{4}/_{7}$, $^{10}/_{7}82$, Kuusamo $^{11}/_{6}83$, Lutto $^{29}/_{7}83$, Nuortijärvi $^{23}/_{8}$, $^{29}/_{8}83$.

Plectrophanes lapponicus L. I de ostligaste delarne af Ryska lappmarken fans den i stor mängd i juli och augusti 1880 mellan Ponoj och Svjatoinos, der den likasom företräder *Emberiza schoeniclus*. Ehuru jag ej varit lycklig nog att finna något bo af arten, häckar den likväl helt säkert här. Deremot förekom den hvarken vid Imandra eller på fjällen vid Nuortijärvi.

Plectrophanes nivalis L. Inom Ryska lappmarken har jag funnit snösparfven, antagligen häckande, på de branta klipporna vid Triostroff och Svjatoinos, i slutet af juli och början af augusti 1880, samt vidare kullar, bestående af flygande ungar, på toppen af de höga fjällen Tuatasch vid Nuortijärvi $^{9}/_{8}84$. På fjällen vid Imandra fans den deremot ej och ej heller vid Ishafskusten i närheten af Kola och Jeretik.

Hirundo rustica L. Förekommer ännu allmänt i Pudasjärvi $^{13}/_{6}82$, $^{2}/_{6}83$. I Ryska lappmarken och likaså i Kemi lappmark torde denna art ej förekomma, utan följande. Åtminstone har den ej observerats der 1882 och 1883.

Hirundo urbica L. Inom Ryska lappmarken förekom hussvalan i stor mängd vid Kantalaks by $^{13}/_{5}83$ samt vid Nuortijärvi vid kyrkan $^{24}/_{7}83$.

Hirundo riparia L. I norra Österbotten är den ej sällsynt, Uleåborg $^{12}/_{6}82$, Pudasjärvi $^{18}/_{6}$, $^{21}/_{6}$, Rovanniemi $^{24}/_{7}$, Utajärvi $^{27}/_{7}82$. På en mindre holme i Nuortijärvi observerades $^{30}/_{7}83$ en stor skock strandsvalor både fullvuxna och ungar.

Ampelis garrulus L. I Ryska karelen träffades sidensvansen $^{15}/_{6}80$ på en björkbevuxen holme nära floden Telekinas utlopp i Wigsjön. I Pudasjärvi sågs $^{16}/_{6}82$ en mindre skock nära Iinattijärvi i en granskog, likaså nära Kuolajärvi kyrkoby i en tallskog $^{16}/_{7}82$. Inom Ryska lappmarken har jag funnit den nära Hirvasjärvi, vid floden Tupujoki $^{6}/_{7}$, $^{8}/_{7}82$. Vid Nuortijärvi har Martin Pekka funnit ett bo med olegade ägg $^{5}/_{6}83$ i en granskog nära sjön. Flere par observerades $^{9}/_{7}81$ på Vuokatti i Sotkamo i en djup granskog.

Alauda arvensis L. Förekom i Pudasjärvi $^{3}/_{6}83$, Kuusamo $^{19}/_{6}82$, Kemi $^{25}/_{7}82$, sjöng ännu i Muhos $^{26}/_{7}82$.

Alauda alpestris L. Endast en gång har jag anträffat berglärkan i Lappmarkerna; $^{4}/_{7}83$ träffade jag en ensam fogel på ett fjäll vid Kola fjorden ett par mil från öppna Ishafskusten.

Picus martius L. Inom de skogiga delarne af Lappmarkerna har jag träffat den i Kuolajärvi $^{3}/_{7}82$ och vid Hirvasjärvi i Ryska lappmarken $^{7}/_{7}$, $^{9}/_{7}82$, vid byn Taavonsuu $^{7}/_{6}83$, Nuortijärvi $^{5}/_{8}$, $^{10}/_{8}83$ samt vid byn Martti i Sodankylä $^{30}/_{8}82$. Under vistelsen (i början af augusti 1880) vid byn Jokonga på Kola halföns norra kust såg jag vid en lappkota ett hufvud af spillkråkan. Det skulle tyda på att fogeln äfven någongång går norrom skogsgränsen, ty sagda by ligger helt och hållet utom skogsgränsen.

Picus major L. Träffas oftast i tallskogar. I Kuolajärvi anträffades arten $^{24}/_{6}82$.

Picus tridactylus L. Allmän i de skogiga delarne af Kemi lappmark och Ryska lappmarken: Hirvasjärvi $^{8}/_{7}82$, Kuolajärvi $^{16}/_{7}$, $^{17}/_{7}$, $^{18}/_{7}82$, Sassheika $^{15}/_{6}83$, Jekostroff $^{19}/_{6}83$, Rasnavolok $^{26}/_{6}$, Kola floden $^{27}/_{6}83$, Tuatasch (regio sylvatica) $^{4}/_{8}83$, Nuortijoki $^{25}/_{8}$ ♂ och ♀.

Cuculus canorus L. Inom lappmarkernas skogsregion förekommer den allmänt. Antecknad på följande ställen: Kuusamo $^{20}/_{6}$, $^{21}/_{6}82$, Kuolajärvi $^{24}/_{6}82$, Tuntsa $^{4}/_{7}$, $^{10}/_{7}82$ (sjöng ännu här), Hirvasjärvi i Ryska lappmarken $^{7}/_{7}$, $^{8}/_{7}82$, Kemiträsk $^{22}/_{7}82$ (sjöng äfven här ännu). Samt dessutom somma-

ren 1883: Pudasjärvi $^{2}/_{6}$, Kuusamo $^{5}/_{6}$, Kuutijoki $^{8}/_{6}$, Koutajärvi $^{9}/_{6}$, Chibinä vid Imandra $^{22}/_{6}$, Rasnavolok $^{26}/_{6}$, Kitsa $^{28}/_{6}$, Tuloma $^{20}/_{7}$.

Cypselus apus L. Inom lappmarkerna är den ej sällsynt. Observerades här på flere ställen: Tuntsa $^{3}/_{7}$, $^{4}/_{7}82$, Kuolajärvi $^{16}/_{7}82$, Kantalaks $^{14}/_{6}83$, Nuortijärvi $^{24}/_{7}83$.

(**Falco gyrfalco** L. Hvarken på fjällen i Kuolajärvi, vid Nuortijärvi eller på dem vid Imandra har jag träffat jagtfalken. Ej heller sågs den inom Ryska lappmarkens tundra områden i dess ostliga hälft 1880.)

Falco tinnunculus L. På fjället Chibinä i Ryska lappmarken anträffades arten $^{22}/_{6}83$. I de ostliga skoglösa delarna af Kola halfön har jag deremot ej funnit den.

Aquila chrysaëtus L. Under färden uppför floden Tuntsa i Kemi lappmark sågos flere stycken af denna fogel $^{4}/_{7}$, $^{10}/_{7}82$. Likaså observerades den i Ryska lappmarken vid Nuortijärvi $^{20}/_{8}$, $^{30}/_{8}83$.

Pandion haliaëtus L. Inom Kuolajärvi socken sågos flere stycken $^{3}/_{7}82$; vid Nuortijärvi förekommer den då och då $^{11}/_{8}83$.

Buteo vulgaris Beckst. Inom Lappmarkerna antecknades den endast vid Nuortijärvi i Ryska lappmarken $^{7}/_{8}$, $^{8}/_{8}83$.

Archibuteo lagopus Brünn. En af de allmännaste foglar i östra delarne af Ryska lappmarken tyckes fjösbenta våken vara. På trakter der dalsänkningar omvexla med skoglösa tundror kan man vara säker på att finna den. Om fågeln har sitt näste i trakten eller ej, kan man snart komma underfund med. I förra fallet flaxar den som oftast öfver den dalsänkning, vid hvars klippiga sluttning boet är beläget. När man vandrar ute på tundran, komma båda föräldrarne under skrik flygande emot. Om man då följer den riktning, hvarifrån foglarne kommit, finner man lätt boet. På den första utskjutande och mera svårt tillgängliga klippafsats kan man då vara temmeligen säker på att finna det. I fall klipporna äro nedsmutsade af exkrementer, så underlättar det mycket

sökandet. De bon jag sommaren 1880 fann i de ostliga delarna af Kola halfön voro bygda af risqvistar och mossa samt belägna på utskjutande, mycket svårt tillgängliga klippafsatser. I ett bo vid Ponoj $^{11}/_{7}80$ voro de 4 ungarne dunklädda och likaså i ett annat med 3 ungar den 17 i samma månad. Då jag närmade mig boet, visade foglarna en utomordentlig djerfhet. Ifrån en högre belägen klippspets kommo föräldrarne pilsnabbt nedflygande, nästan snuddande med sina vingar vid hatten. Ehuru vråkarne ej just äro kända som några utmärkta flygare, måste man likväl beundra den snabbhet i vändningarna de visade prof på vid detta tillfälle. Ett långt stycke följde föräldrarne på tundran, sedan de blifvit beröfvade sina ungar. Vid byn Jokonga på Murmanska kusten erhölls $^{5}/_{8}80$ en fullvuxen unge, som nästan kunde flyga, från boet. Detta bo var beläget på en stor sten midt på tundran. På Chibinä fjällen vid Imandra observerades arten $^{23}/_{6}83$, vid Kola ♂ och ♀ $^{3}/_{7}83$ samt på fjällen mellan Ora fjorden och staden Kola $^{17}/_{7}$, $^{19}/_{7}83$ och likaså inom Kuolajärvi socken vid floden Tuntsa $^{5}/_{7}82$.

Strix bubo L. I Pudasjärvi hade man funnit i början af Juni 1882 bo med två dunungar på berget Syöte nära Iinattijärvi. I Kuolajärvi sågs arten $^{3}/_{7}82$ och likaså i Pudasjärvi $^{3}/_{6}83$.

Surnia nyctea L. Vid Ponoj anträffades fjällugglan $^{15}/_{7}1880$.

Surnia ulula L. Vid Nuortijoki sköt jag en ♀ $^{19}/_{8}83$ från toppen af en gran. Under loppet af samma natt hördes flere andra individer.

Syrnium funerum L. *(Tengmalmi Gm.)*. Vid Nuortijoki sköts ett exemplar $^{17}/_{8}83$. Ett annat observerades vid Pelkosenniemi by i Sodankylä socken $^{31}/_{8}83$. I början af Juni 1883 hade lapparne vid Nuortijärvi funnit ett bo med 4 ägg, som voro något legade.

Tetrastes bonasia L. I Kuolajärvi sågs hjerpen ej. Inom Ryska lappmarken träffades den på flere ställen vid Imandra, Niva $^{14}/_{6}83$, Jekostroff $^{19}/_{6}83$. Vid Nuortijärvi före-

kommer den ymnigt enligt Martin Pekka. Anträffades äfven vid Hirvasjärvi $^{7}/_{7}82$.

Tetrao urogallus L. Vid Imandra är tjädern allmän. Anträffades vid Kantalaks $^{11}/_{6}83$; vid Sassheika sågs en ♀ med flere dunungar $^{15}/_{6}$ och likaså vid Jekostroff en ♀ med dunungar $^{19}/_{6}$. I trakten af Nuortijärvi är den äfven allmän och föremål för ett indrägtigt skytte.

Tetrao tetrix L. Vid Kuntijoki erhöllos $^{8}/_{6}83$ 8 legade ägg; förekom talrikt vid Kuukasjärvi $^{9}/_{6}83$, saknades vid Imandra och är ej heller bekant för lapparne vid Nuortijärvi och Hirvasjärvi. Vid Rovanniemi voro ungarna $^{4}/_{9}83$ nästan fullvuxna. Inom Kuolajärvi församling skall den vara mycket sällsynt, om den als förekommer der.

Lagopus albus Gm. I östra delarne af Kola halfön förekommer den mellan Ponoj och Jokonga allmänt tillika med följande art. Ungar på öfvergången till ungfogel erhöllos vid Jokonga i början af aug. 1880. Flere honor med dunungar anträffades nära Kitsa $^{28}/_{6}83$, ♂, ♀ och ungfoglar skötos på fjällen mellan Ora fjord och Kola $^{17}/_{6}$—$^{19}/_{6}83$. På fjällen vid Imandra sågs den ej. Skall enligt Martin Pekka förekomma mycket allmänt vid Nuortijärvi. Observerades äfven vid Hirvasjärvi $^{7}/_{7}82$ och i Kuusamo $^{6}/_{6}83$ samt en kull, bestående af flygande ungar, i Rovanniemi $^{4}/_{9}83$.

Lagopus mutus Mont. På de skoglösa tundrorna mellan Ponoj och Jokonga i ostliga delarna af Kola halfön förekom fjällripan allmänt 1880. Ungfoglar erhöllos vid Jokonga $^{5}/_{8}$—$^{7}/_{8}80$. Sågs äfven på Chibinä fjällen ofvanom skogsgränsen $^{22}/_{6}83$. Förekom talrikt på de öppna fjällplatåerna mellan Ora och Kola $^{17}/_{7}$—$^{19}/_{7}83$; ungarna voro här nästan fullvuxna. Anträffades i spridda exemplar på fjällen Tuatasch vid Nuortijärvi $^{2}/_{8}83$. Observerades ej på fjällen i Kuolajärvi eller vid Hirvasjärvi 1882.

Charadrius hiaticula L. På en enstaka holme i Pääjärvi anträffades $^{7}/_{6}83$ en ensam individ. Förekom vid Kola floden nära Kitsa (3 exemplar) $^{27}/_{6}83$, anträffades vid Kolafjorden $^{3}/_{7}83$ samt på stranden af Tuloma elfven $^{19}/_{7}83$. På kusten

mellan Ponoj och Jokonga var den ej sällsynt i juli och augusti 1880.

Charadrius curonicus L. Tvenne exemplar observerades på stranden af floden Niva nära Kantalaks $^{14}/_{6}83$.

Charadius morinellus L. Vid Ponoj var den sällsynt tidigare på sommaren, endast ett exemplar anträffades $^{17}/_{7}80$; i slutet af Augusti $^{24}/_{8}$ sågos stora skaror ute på tundran. Fåglarne höllo sig till ställen bevuxna med hjortron. Vid byn Lumbofski erhöllos flere exemplar $^{18}/_{8}80$. Observerades ej på fjällen vid Imandra och ej heller på färden mellan Ora och Kola, förekom deremot, ehuru sparsamt, på fjällen Tuatasch vid Nuortijärvi $^{4}/_{8}83$.

Charadrius apricarius L. Anträffades vid Vig-osero i Ryska Karelen $^{15}/_{6}80$ och $^{19}/_{6}$—$^{21}/_{6}80$ vid byn Suma i stora skaror. Är mycket allmän på tundrorna mellan Ponoj och Jokonga, juli—augusti 1880; observerades på en åker i Pudasjärvi, nära Iinattijärvi $^{18}/_{6}82$ och i Kuolajärvi på ett kärr nära Tennijoki $^{13}/_{7}$. En större flock sågs vid Kuntijoki $^{9}/_{6}83$; förekom vid Jekostroff på ett fjäll $^{18}/_{6}83$, samt talrikt på fjällen mellan Ora by och Kola $^{17}/_{7}$—$^{19}/_{7}83$.

Haematopus ostralegus L. Förekom allmänt häckande på klippor vid hafsbandet mellan Ponoj flodens mynning och byn Jokonga på murmanska kusten i slutet af juli och början af augusti 1880. På en holme nära Triostroff erhöllos $^{25}/_{7}80$ dunungar. På skär och klippor mellan byn Knjäsha och Kantalaks samt vid sistnämnda by häckade den äfven allmänt. Flere kullar af olegade ägg erhöllos i Kantalaks $^{12}/_{6}83$. Vid Kola fjordens stränder var den ej heller sällsynt $^{1}/_{7}83$ observerades ännu ett långt stycke uppför floden Tuloma $^{19}/_{7}83$.

Strepsilas interpres L. På klippor och skär i hafsbandet mellan Ponoj och Jokonga by på murmanska kusten häckade äfven denna art allmänt. Nära Triostroff erhölls $^{25}/_{7}80$ några kullar ägg, hvilka voro nästan färdiga att kläckas. Vid Kantalaks häckade den äfven allmänt på holmar i hafsbandet $^{11}/_{6}83$ och observerades äfven vid Kola fjorden och hvalfänget Jeretik.

Limosa lapponica L. Anträffades nära Kitsa skjuts-station vid Kola floden $^{27}/_{6}83$. Är ej observerad vid Nuortijärvi.

Numenius arcuata L. I Pudasjärvi har jag observerat arten $^{5}/_{5}83$. Vid byn Suma på karelska kusten sköts ett exemplar $^{21}/_{6}80$. Enligt Martin Pekka skall storspofven, »Iso kuovi», stundom visa sig vid Nuortijärvi.

Numenius phæopus L. I de östra delarne af lappska halfön t. ex. vid Ponoj finnes den på tundran. Är allmän på kärr och myrar i de inre skogbevuxna delarne af Ryska lappmarken: Knjäsha $^{10}/_{6}83$, Kantalaks $^{13}/_{6}$, Nivojoki $^{14}/_{6}$, Sassheika $^{16}/_{6}$, Rasnovolok $^{26}/_{6}$, Maaselgä $^{27}/_{6}$, Kitsa $^{28}/_{6}$, Nuortijärvi $^{24}/_{7}$, Lutto $^{21}/_{7}$, floden Nuorti $^{4}/_{8}$. Anträffades äfven på fjällen mellan Ora by och staden Kola $^{17}/_{7}$—$^{18}/_{7}83$. Inom Kuusamo och Kuolajärvi församlingar är småspofven allmän: Kuusamo $^{21}/_{6}$, $^{22}/_{6}82$, Kuolajärvi $^{3}/_{7}$, $^{26}/_{6}$, Tuntsajoki $^{4}/_{7}82$.

Machetes pugnax L. Inom Kuolajärvi socken anträffades den ej 1882. Likadant var förhållandet vid Ponoj 1880 och Imandra 1883. Vid utloppet af Nuortijoki i Nuortijärvi observerades deremot stora skaror af arten både ♂ och ♀ $^{4}/_{8}83$. Foglarna uppehöllo sig på en låg, sandig strand. Här träffades de under flere dagar.

Totanus fuscus L. I östra delarne af lappska halfön förekommer arten vid Ponoj, men ej talrikt. I de skogiga delarne af Ryska lappmarken har jag anträffat den endast vid Kuntijoki $^{7}/_{6}$—$^{8}/_{6}83$ och vid Kitsa $^{28}/_{6}83$. Vid Nuortijärvi observerades den ej. Förekom mycket allmänt inom Kuolajärvi församling, der den antecknades flere gånger: $^{26}/_{6}$, $^{1}/_{7}$, $^{3}/_{7}$, $^{15}/_{7}82$. Anträffades äfven i Pudasjärvi $^{16}/_{6}82$, Kuusamo, Kitka $^{23}/_{6}82$ troligtvis häckande, och $^{5}/_{6}83$.

Totanus calidris L. De enda exemplar jag erhållit förskrifva sig från sommaren 1883. Denna sommar erhölls fogeln vid Kitsa $^{28}/_{6}$, Ora $^{26}/_{7}$, på fjällen mellan Ora och Kola $^{17}/_{7}$—$^{18}/_{7}$ samt Lutto $^{30}/_{7}$.

Totanus glareola L. Ytterst allmän på lappska kusten mellan byarne Ponoj och Jonkonga. Förekom allmänt i de skogiga delarne af Ryska lappmarken 1883: Kuntijoki $^{7}/_{6}$,

Sassheika $^{16}/_{6}$, Rasnovolok $^{26}/_{6}$, Kitsa $^{28}/_{6}$. på fjällen mellan Ora och Kola $^{17}/_{7}$—$^{18}/_{7}$ samt vid Lutto $^{29}/_{7}83$. Var ej sällsynt i Pudasjärvi $^{16}/_{6}82$, $^{3}/_{6}83$, Kuusamo $^{6}/_{6}83$ och Kuolajärvi $^{24}/_{6}$, $^{1}/_{7}$, $^{3}/_{7}$, $^{5}/_{7}82$. Flygande ungar observerades i Kuolajärvi $^{15}/_{7}82$. Arten träffades äfven i Kemiträsk $^{23}/_{8}83$.

Totanus glottis L. Inom ryska lappmarkens skogiga delar förekom den allmänt. Antecknades här på följande ställen 1883: Kuntijoki $^{8}/_{6}$, Niva $^{14}/_{6}$, Nuortijärvi $^{27}/_{7}$, Lutto $^{29}/_{7}$, Nuortijoki $^{4}/_{8}$ samt vid Hirvasjärvi $^{7}/_{7}$, $^{8}/_{7}82$. Anträffades äfven i Pudasjärvi $^{16}/_{6}82$ och inom Kemi lappmark samma år flere gånger i Kuolajärvi socken: $^{24}/_{6}$, $^{4}/_{7}$, $^{18}/_{7}$.

Actitis hypoleucus L. Observerades vid Vigosero i Ryska Karelen $^{16}/_{6}80$ och förekom ehuru sparsamt i juli 1880 ännu vid Ponoj i Ryska lappmarken. Inom de skogiga delarne af denna lappmark synes den deremot vara allmän: Kuntijoki $^{8}/_{6}$, Koutajärvi $^{10}/_{6}$, Nivajoki $^{14}/_{6}$, Sassheika $^{16}/_{6}$, Kola floden $^{27}/_{6}$, vid Tuloma anträffades flygande ungar $^{20}/_{7}$, Lutto $^{29}/_{7}$, $^{30}/_{7}$, Nuortijärvi $^{4}/_{8}$, $^{5}/_{8}83$ och Hirvasjärvi $^{7}/_{7}$, $^{9}/_{7}82$. Inom Kuusamo och Pudasjärvi är den äfven allmän, Pudasjärvi $^{16}/_{6}82$, $^{2}/_{6}83$, Kuusamo $^{5}/_{6}83$ och likaså inom Kuolajärvi församling $^{24}/_{6}$, $^{3}/_{7}$, $^{4}/_{7}82$ och Kemiträsk $^{20}/_{7}82$.

Phalaropus hyperboreus L. Endast i de ostligaste delarne af Kola halfön, på de skoglösa tundrorna mellan Ponoj och Jokonga har jag träffat denna nätta fogel. Här förekom den i juli och augusti 1880 allmänt vid små vattensamlingar. Under färden från Ponoj till Jokonga i slutet af juli sågos långt ute på hafvet en hel skock simsnäppor, antagligen föräldrar med årsungar.

Telmatias gallinago L. Observerades i Ryska karelen nära Povenetz $^{15}/_{6}80$, i Kuusamo $^{6}/_{6}83$ och vid Kuntijoki i Ryska lappmarken $^{8}/_{6}83$.

Tringa subarcuata Güld. På en holme nära Triostroff erhölls ett par $^{24}/_{7}80$.

Tringa alpina L. På tundrorna i de ostliga delarne af Kola halfön förekommer den, ehuru enligt mina anteckningar ej alltför ymnigt. I de öfriga delarne af Ryska lappmarken, hvilka jag besökt, har jag ej träffat den.

Tringa maritima Brünn. Under min vistelse vid fyrbåken på Svjatoinos $^{11}/_{8}$—$^{16}/_{8}$80 sågos stora skaror af denna art på hafsstränderna. Häckar antagligen i det inre af Rysklappska halfön, ehuru ej långt från kusten.

Tringa Temminckii Leisl. Vid Kemiträsk anträffades två stycken $^{21}/_{7}$82 och vid mynningen af floden Lutto i Nuortijärvi en ensam fogel $^{29}/_{7}$83.

Grus communis Bechst. Hvarken vid Imandra, Nuortijärvi eller Hirvasjärvi i Ryska lappmarken träffades tranan. Ej heller förekom den sommaren 1882 i Kuolajärvi. I Pudasjärvi anträffades den $^{5}/_{6}$83 och nära Pelkosenniemi ♂, ♀ och årsungar $^{31}/_{8}$83.

Cygnus musicus Bechst. Observerades i Lapinjärvi och Kuntijärvi inom Ryska lappmarken $^{9}/_{6}$—$^{10}/_{6}$83, förekom deremot ej vid Imandra, men skall enligt uppgift af Martin Pekka häcka vid mindre sjöar i närheten af Nuortijärvi. Under färden uppför Nuortijoki observerades två stycken $^{20}/_{8}$83.

Anser segetum Gm. f. **arvensis** Naum. Under färden uppför floden Tuntsa i Kuolajärvi i början af juli 1882 anträffades flere stycken af denna art jämte dunungar af en orres storlek. Häckar äfven i trakten af Nuortijärvi. Enstaka individer sågos i medlet af augusti vid Nuortiflodens mynning.

Anser Temminckii Boie. Antagligen är det denna gåsart, som i stora skaror häckar ute på tundrorna mellan Ponoj och Jokonga i östra delen af Rysk-lappska halfön.

Anas boschas L. Inom Ryska lappmarken anträffades den vid Kuntijoki $^{7}/_{6}$83, och vid Tuloma elfven $^{22}/_{7}$83 stora ungar; förekom i Kuusamo $^{4}/_{6}$83, Pudasjärvi $^{17}/_{6}$82 och erhölls äfven i Kuolajärvi $^{3}/_{7}$82 en ♀ med ungar.

Anas penelope L. Exemplar af arten skötos vid Svjatoinos i Ryska lappmarken omkring $^{13}/_{8}$80. Var allmän i Pudasjärvi $^{17}/_{6}$82, förekom äfven allmänt i Kuolajärvi, Tuntsa, flere honor med ungar $^{4}/_{7}$, $^{5}/_{7}$, $^{10}/_{7}$82. ♀ med ungar anträffades vid Hirvasjärvi i Ryska lappmarken $^{8}/_{7}$82; observerades vid Pääjärvi, ♂ $^{7}/_{6}$83, Tuloma $^{19}/_{7}$ ♀ med ungar, $^{20}/_{7}$ ♀ med stora ungar, Lutto $^{29}/_{7}$, Nuorti $^{4}/_{8}$, $^{5}/_{8}$ allt honor med

stora ungar; $^{8}/_{8}$ sågos ♂ skildt från de unga, $^{11}/_{8}$ voro ungarne fullvuxna, ehuru ej fullkomligt flygga; $^{16}/_{8}$ flygga ungar. Detta allt vid Nuortijärvi, der arten häckar och är den allmännaste sjöfågeln.

Anas acuta L. Förekom i de ostliga delarne af lappska halfön mellan Ponoj och Jokonga under juli och augusti månader 1880. Anträffades i Kuusamo $^{4}/_{6}$83 flere ♂ och ♀ $^{5}/_{6}$83, Tuloma $^{29}/_{7}$83, Nuortijärvi ♀ med ungar $^{4}/_{8}$83. På de låga, sandiga stränderna vid utloppet af Nuortijoki funnos stora skaror af denna art $^{11}/_{8}$83.

Anas crecca L. Förekom allmänt inom Kuusamo, Pudasjärvi och Kuolajärvi församlingar: Pudasjärvi $^{13}/_{6}$82, Kuusamo ♂ och ♀ $^{4}/_{6}$, $^{5}/_{6}$83, Kuolajärvi $^{3}/_{7}$, $^{5}/_{7}$, $^{10}/_{7}$ ♀ med ungar, Rovanniemi $^{24}/_{7}$82. Vid Imandra anträffades den ej, men väl vid Kuntijoki $^{7}/_{6}$, ♀ med stora ungar vid Tuloma elfven $^{20}/_{7}$83, stora ungar vid Nuortijärvi $^{24}/_{7}$83, Lutto $^{30}/_{7}$, Nuortijoki talrikt $^{20}/_{8}$83.

Oidemia fusca L. Är ej sällsynt i Kuolajärvi $^{24}/_{6}$82, der allmogen kallar den »narsku». I Pudasjärvi sågos flere ♂ och ♀ $^{2}/_{6}$, $^{3}/_{6}$83. Häckar allmänt på klippor och skär mellan Knjäsha och Kantalaks. Olegade ägg erhöllos $^{13}/_{6}$83; boet under en sten. Vid Nuortijärvi skall den vara sällsynt; 4 ♂ observerades här $^{29}/_{7}$83.

Oidemia nigra L. I Kuolajärvi lappmark är den ej sällsynt $^{3}/_{7}$82 och kallas här »musta lintu». Inom Ryska lappmarkens skogiga delar förekommer den äfven allmänt. Erhölls vid Hirvasjärvi $^{6}/_{7}$82 en ♂, $^{9}/_{7}$82 en ♀, en ♀ observerades i Pääjärvi $^{7}/_{6}$, förekom i Koutajärvi $^{10}/_{6}$, vid Imandra, Jekostroff ♂ $^{24}/_{6}$, Maanselgä (Kolosero) ♂ och ♀ $^{26}/_{6}$, Kola fjorden $^{3}/_{7}$, Tuloma $^{19}/_{7}$ ♀ med ungar, Nuortijärvi, Lutto $^{30}/_{7}$ ♀ med ungar, Nuortijärvi $^{4}/_{8}$83.

Fuligula cristata Steph. Inom Lappmarkerna har jag skjutit en ♀ med 4 ungar vid byn Lumbofski $^{18}/_{8}$80, på lappska halföns norra kust. I Kuusamo, Välijärvi erhölls $^{8}/_{6}$83 ett bo med 3 olegade ägg. Boet var beläget under dvergbjörkar nära en flodstrand.

Glaucion clangula L. Förekommer allmänt i Pudasjärvi,

Kuusamo och Kuolajärvi församlingar. ♀ med ungar anträffades i Kuusamo $^{23}/_{6}82$, nyss utkläckta ungar i Kuolajärvi $^{24}/_{6}$, honor med ungar i floden Tuntsa inom Kuolajärvi $^{4}/_{7}$, $^{5}/_{7}82$. Äfven i de skogiga delarne af Ryska lappmarken är den högst allmän. Bo med 6 något legade ägg erhölls vid Kuntijoki $^{8}/_{6}83$; förekom vid Koutajärvi $^{9}/_{6}$, Kantalaks $^{13}/_{6}$, Niva $^{14}/_{6}$; vid Sassheika på södra stranden af Imandra sågs $^{16}/_{6}73$ en större skock ♂ i vinterdrägt; var allmän öfverallt vid Imandra; dunungar erhöllos vid Kola-floden nära Kitsa $^{28}/_{6}83$ honor med stora ungar sågos på Tuloma elfven $^{19}/_{7}$, $^{20}/_{7}83$ likaså med stora ungar i Nuortijärvi $^{24}/_{7}$, $^{29}/_{7}$, $^{4}/_{8}83$; $^{11}/_{8}$ voro ungarna här nästan fullvuxna, ehuru ej flygga. Under färden uppför Vuottu och nedför Kemi elf sågs knipan tidt och ofta. Fans äfven vid Hirvasjärvi $^{8}/_{7}82$.

Harelda hiemalis L. Mellan Ponoj och Jokonga var allan allmän i små vattensamlingar ute på den skoglösa tundran. Dunungar erhöllos vid Jokonga, omkring $^{8}/_{8}80$. På fjällen mellan Ora by och Kola anträffades $^{17}/_{7}83$ en ♀ med dunungar, äfvenledes i en mindre vattensamling inom fjällregionen. I trakten af Nuortijärvi skall den enligt Martin Pekka vara mera sällsynt.

Somateria mollissima L. Ifrån mynningen af elfven Ponoj till Triostroff förekom och häckade ejdern ytterst talrikt. Flere bon med legade ägg togos på en holme nära Triostroff $^{24}/_{7}80$. Dunungar erhöllos äfven samtidigt. Ifrån Triostroff norrut fans ejdern ända till Jokonga, ehuru mindre allmänt. Mellan Knjäsha (Kjnäschaja-Guba) och Kantalaks häckade den äfven allmänt. Bon med olegade ägg erhöllos här $^{11}/_{6}$, $^{13}/_{6}83$. I allmänhet voro ♂ till antalet flere än ♀. Äfven vid Kola fjorden förekommer och häckar ejdern, ehuru mindre talrikt. Olegade ägg, tagna i medlet juni 1883, erhöllos under vår vistelse i Kola.

Mergus merganser L. Ej sällsynt i Kuusamo $^{23}/_{6}82$, $^{5}/_{6}83$ flere stycken. Inom Ryska lappmarkens skogiga delar förekom den i Pääjärivi $^{7}/_{6}$ ♂ och ♀; Kuntijoki $^{7}/_{6}$, sågs ej vid Imandra, anträffades deremot på Kola fjorden $^{4}/_{7}83$. Under färden uppför Nuortijoki anträffades flere kullar fullvuxna

ungar och mödrar $^{26}/_{8}83$, likaså under färden nedför Kemi elf $^{29}/_{8}$, $^{31}/_{8}83$ nära Pelkosenniemi by.

Mergus serrator L. Förekom allmänt i sjöarne och elfvarna i Kuusamo och Kuolajärvi 1882. ♀ med 10 ungar sågos t. ex. i Tuntsa i Kuolajärvi $^{4}/_{7}82$. Inom de skogiga delarne af Ryska lappmarken var den äfven allmän: Pääjärvi ♂ och ♀ $^{7}/_{6}$ 83, Kuntijoki $^{7}/_{6}83$, Koutajärvi $^{10}/_{6}83$, Kantalaks by i stora skockar vid mynningen af floden Niva $^{12}/_{6}83$, floden Niva $^{14}/_{6}83$, Imandra på flere ställen $^{14}/_{6}$—$^{26}/_{6}83$, Kolosero $^{27}/_{6}83$, Kola floden $^{28}/_{6}83$, Launanjoki 3 mil norrom Kola $^{18}/_{7}83$, Tuloma $^{20}/_{7}83$ ♀ med ungar, Nuortijärvi $^{24}/_{7}$, $^{4}/_{7}$ ♀ med små ungar, Pelkosenniemi $^{31}/_{8}83$ ♀ med ungar.

Mergus albellus L. Enligt uppgift af Martin Pekka skulle lapparne vid Nuortijärvi hafva sett denna fågel och t. o. m. påstå att den häckar vid sjön.

Phalacrocorax carbo L. På den höga, klippiga kusten utanför byn Jokonga och fyrbåken vid Svjatoinos på Murmanska kusten förekom denna art allmänt i slutet af juli och början af augusti 1880. Vid Kola fjorden och Jeretik anträffades den äfven talrikt häckande $^{3}/_{7}$, $^{4}/_{7}83$, $^{14}/_{7}83$.

Sterna paradisea Brünn. Förekommer allmänt vid alla insjöar inom skogsregionen i Lappmarkerna, hvilka jag besökt. Likaså på klippor och skär mellan Knjäsha och Kantalaks, mellan Ponoj och Jokonga samt utanför Kola. Flere bon med olegade ägg erhöllos på en holme i Pääjärvi $^{7}/_{6}83$; i hvarje bo fans endast ett ägg, i ett af sju bon två. Vid Kantalaks erhöllos äfven $^{11}/_{6}83$ olegade ägg. Under färden uppför Kola floden voro äggen $^{27}/_{6}83$ färdiga att kläckas. Vid Jeretik togos dunungar $^{14}/_{7}83$; $^{20}/_{7}83$ voro ungarna flygga på Tuloma elfven. $^{24}/_{7}80$ erhöllos dunungar på en holme nära Triostroff utanför floden Ponojs mynning.

Larus minutus Pall. Förekom talrikt vid sjön Logmosero i närheten af staden Petrosawodsk i Olonetz karelen, der flere exemplar skötos $^{12}/_{6}80$.

Larus tridactylus L. Häckar, enligt uppgift af herr Goebel, endast på några få ställen vid Jeretik.

Larus canus L. Inom Pudasjärvi, Kuusamo och Kuo-

lajärvi anträffades den ej sommaren 1882. Förekom deremot i flere par vid de stora sjöarne Pääjärvi $^{7}/_{6}$, Koutajärvi $^{10}/_{6}$83. Vid Imandra $^{16}/_{6}$, $^{18}/_{6}$, $^{23}/_{6}$, $^{24}/_{6}$, $^{26}/_{6}$, Kolosero $^{27}/_{6}$, Tuloma $^{19}/_{7}$ $^{20}/_{7}$, $^{22}/_{7}$ och Nuortijärvi $^{1}/_{8}$, $^{11}/_{8}$83 anträffades den äfven. Häckar allmänt på holmar i Hvita hafvet mellan Knjäsha och Kantalaks. Något legade ägg togos vid Kantalaks $^{13}/_{6}$83. Vid de Solovetska öarne är fiskmåsen deremot ej så talrik som *Larus argentatus*. På den lappska halföns östra kust förekom den högst talrikt, isynnerhet vid Svjatoinos 1880. 8 dunungar erhöllos $^{24}/_{7}$80 på en holme utanför Ponoj flodens mynning. Häckar äfven allmänt vid Kola floden $^{2}/_{7}$, $^{4}/_{7}$83 och på den öppna Ishafskusten vid Jeretik $^{17}/_{7}$83. Ungarne här voro redan flygga.

Larus fuscus L. Ej heller denna art anträffades i Pudasjärvi, Kuusamo och Kuolajärvi socknar 1882. Anträffades deremot vid Koutajärvi $^{10}/_{6}$, Sassheika vid Imandra $^{15}/_{6}$, Kolosero $^{27}/_{6}$ och i spridda exemplar vid Nuortijärvi $^{1}/_{8}$, $^{5}/_{8}$, $^{11}/_{8}$83. Antecknades ej som förekommande vid Kantalaks, förekommer deremot, ehuru mindre talrikt, på södra kusten af Hvita hafvet vid Suma $^{20}/_{6}$80, på Solovetska öarna $^{23}/_{6}$80, (den på Solovetsk talrikast förekommande arten är hvarken *glaucus* eller *fuscus*, utan *argentatus*) och på lappska halföns östra kust ända till Jokonga by $^{7}/_{8}$80. Vid Kola fjorden anträffades äfven $^{3}/_{7}$, $^{4}/_{7}$83 och i spridda exemplar vid Jeretik $^{14}/_{7}$83.

Larus glaucus L. På östra kusten af Lappska halfön var den allmän vid Triostroff $^{27}/_{7}$—$^{29}/_{7}$80 och vid Svjatoinos $^{10}/_{8}$—$^{16}/_{8}$80. Förekom äfven allmänt vid Jeretik, 8 mil norrut från Kola $^{14}/_{7}$83.

Larus argentatus L. Är allmän i Kantalaks. Olegade ägg erhöllos här $^{13}/_{6}$83. Förekommer som fredad i stora skaror på de Solovetska klostergårdarne. Bygger här sina bon på tak, trappor, gårdsplaner o. s. v. och är ej det ringaste rädd eller skygg för människor. $^{23}/_{6}$80 funnos här både nysskläckta ungar och ägg. Mellan Ponoj och Jokonga var arten äfven allmän 1880, likaså vid Kola fjorden $^{3}/_{7}$, $^{4}/_{7}$83 och vid Jeretik $^{14}/_{7}$83.



Larus marinus L. Anträffades i spridda exemplar på Lappska halföns östra kust mellan Ponoj och Jokonga i slutet af juli och början af augusti 1880. Var allmän vid Jeretik $^{14}/_{7}83$ och observerades nära Kola $^{18}/_{7}$ $^{19}/_{7}83$.

Lestris pomarina Temm. Ett exemplar erhölls vid Svjatoinos på Murmanska kusten $^{12}/_{8}80$. Foglarne voro två. Finnes ej enligt Goebel vid Jeretik.

Lestris cepphus Brünn (*crepidatus* Gm.). Förekom allmänt mellan Triostroff om Svjatoinos i juli och augusti 1880. Var ej heller sällsynt vid Kolafjorden $^{3}/_{7}$, $^{4}/_{7}83$. Olegade ägg hade erhållits här i medlet af juni 1883. Anträffades vid Jeretik $^{14}/_{7}$, ett exemplar sköts vid Ora by, halfannan mil från Ishafskusten $^{16}/_{7}83$ och sågs i stora skaror på fjällen mellan Ora by och Kola $^{17}/_{7}$, $^{18}/_{7}83$.

Lestris parasitica L. (*Buffonii* Boie). Var under juli 1880 allmän på tundrorna vid Ponoj. Flere gånger sågs den taga ripungar och lemlar. Häckar antagligen här vid mindre vattensamlingar. Under färden mellan Ora och Kola erhöllos några exemplar $^{17}/_{7}$, $^{18}/_{7}83$. I Saukoski by af Sodankylä socken såg jag ett exemplar af denna fågel, uppspikadt ofvanom stalldörren.

Colymbus arcticus L. Anträffades i Pudasjärvi $^{18}/_{6}82$, Kuolajärvi $^{3}/_{7}$ och $^{18}/_{7}82$, men synes vara mera sällsynt här. I Ryska lappmarken finnes den både inom dess skogsregion och tundraområde. Anträffades i Kuntijärvi $^{8}/_{6}83$, vid Kantalaks $^{12}/_{6}$, $^{13}/_{6}83$. Jekostroff $^{22}/_{6}83$, Tuloma $^{19}/_{7}83$, Lutto $^{29}/_{7}83$, Nuorti $^{5}/_{8}$, $^{20}/_{8}83$. Förekom äfven, ehuru mindre allmänt, inom Lappska halföns tundraområde mellan Ponoj och Jokonga 1880. Bo med två ägg togs på stranden af en mindre vattensamling på tundran vid Ponoj $^{20}/_{7}80$. Fans äfven vid Kola fjorden $^{4}/_{7}83$ och Jeretik $^{14}/_{7}83$.

Colymbus lumme Brünn. Inom Lappmarkerna förekommer den allmänt både inom skogsregionen och tundraområdet i östra Lappmarkerna: Kuolajärvi $^{4}/_{7}$, $^{5}/_{7}$, $^{10}/_{7}82$, Kemiträsk $^{21}/_{7}82$, Kantalaks $^{12}/_{6}$, $^{13}/_{6}83$, Niva $^{14}/_{6}83$, Rasnovolok $^{26}/_{6}83$, Kola floden $^{27}/_{6}83$, Kola fjorden $^{3}/_{7}$, $^{4}/_{7}83$, Jeretik $^{14}/_{7}83$, Kola $^{18}/_{7}83$, Tuloma $^{19}/_{7}$, $^{20}/_{6}83$, Nuortijärvi $^{24}/_{7}83$, Lutto

$^{29}/_{7}83$. Mellan Ponoj och Jokonga var den äfven allmän. Vid Jokonga togs $^{9}/_{8}80$ en dununge från en mindre vattensamling på tundran.

Uria grylle L. Förekom allmänt vid Kantalaks $^{11}/_{6}82$, på Lappska halföns östra kust mellan Ponoj och Jokonga 1880 och vid Kola fjorden $^{4}/_{7}83$.



(Meddel. af Societas pro Fauna et Flora fennica, 15: 1886.)

Ornitologiska iakttagelser, gjorda hufvudsakligast inom Salmis socken om våren 1881.

Af

Adolf von Bonsdorff.

(Anmäldt den 4 mars 1882.)

Om våren 1881 erhöll jag af Societas pro Fauna et Flora Fennica ett understöd, för att undersöka fogelfaunan i Salmis under vårflyttningen med särskild hänsyn till Mantsinsaari, samt för att derefter i socknarne Salmis och Impilaks göra insamlingar af *Coleoptera* och *Lepidoptera*.

Från Helsingfors afreste jag den 9 maj och anlände efter en regnig färd den 14 till Salmis kyrkoby. Här ansågs det dock vara omöjligt att komma öfver till Mantsinsaari, ty Ladogas istäcke låg ännu och hvarken bar eller bröt. Att komma öfver till den 3 verst från fastlandet belägna ön Lunkulansaari lyckades dock; der slog jag mig ned i Ulahto by.

Den norra delen af ön lider stor brist på skog, äfvensom den är mycket sumpig och flack, hvilket sistnämnda äfven är fallet med öns södra del, som är bevuxen dels med björkdungar dels med gles granskog. Sjelfva Ulahto by ligger på hvardera sidan om en lång och smal vik. Denna vik har ytterst sumpiga och svårt tillgängliga stränder, är tätt bevuxen med säf och vass, så att den blott här och der lemnar en smal farled för roddaren. Jordmånen kring nämda by är äfven annars mycket sumpig, men var det ännu mera våren 1881, ty vintern hade varit ytterst snörik och snösmältningen pågick som bäst, då jag anlände till orten. Alla dessa omständigheter gjorde ön till en särdeles lämplig uppehållsort för vadare och simfoglar. Men, då isen ännu ej gif-

vit vika ute på sjelfva Ladoga, voro simfoglarne hänvisade att såsom hviloplatser antingen välja de små vattensamlingarna på ön eller den smala rand af öppet vatten, som fans kring stränderna. Detta förhållande verkade ytterst menligt på iakttagandet af större simfoglar, särskildt gässen, hvilka, då de ej funno passande hviloplatser, drogo vidare norrut, utan att slå ned vid ön. — Då Ladoga i allmänhet mera sent afkastar sin is, tror jag det vore vida mera gynsamt, om man till tid för iakttagelser af flyttfogelfaunan i Salmis valde hösten och ej våren.

Sedan det blifvit öppet vatten, bröt jag den 29 maj upp och begaf mig öfver till Mantsinsaari. Anländ till ön, tilläts jag efter en lång rådplägning med byns äldste att slå ned mina bopålar derstädes, dock med det uttryckliga vilkoret att jag ej skulle göra något försök att förgifta folkets boskap. Mantsinsaari är af ungefär samma storlek som Lunkulansaari, men af helt annat utseende. Den sistnämda är, såsom ofvanföre blifvit anfördt, flack och sumpig, den ena delen skoglös, den andra bevuxen med skog. Mantsinsaari deremot är mera kuperad, ser ut som en långsträckt ås, har sandig och stenig jordmån, och är fattig på skog, samt till stor del bevuxen blott med buskar. Den yttre sidan af ön har sandstränder, medan den inre åt fasta landet belägna stranden är stenig. I följd af alla dessa orsaker är fogelverlden på Mantsinsaari ej fullkomligt den samma som på Lunkulansaari.

Den tid jag egnade åt iakttagelser af fogelfaunan varade från den 15 maj till inemot den 10 juni. Det var derför hufvudsakligast ortens flyttfogelfauna, hvarmed jag blef bekant och, då jag redan den 12 juni lemnade öarne och begaf mig till fasta landet, är det en mängd foglar, angående hvilka jag ej kan yttra mig, huruvida de häcka i trakten eller ej. Dock försummade jag ingalunda att så mycket som möjligt göra mig bekant med fogelverlden i de trakter, i hvilka jag senare under sommarens lopp vistades. — Då således iakttagelserna öfver ortens fogelfauna ej kunna vara annat än fragmentariska, kan jag här lemna endast en förteckning öfver arterna, samt för hvarje särskild art meddela hvad jag iakt-

tagit angående den samma. Af en del arter hemfördes konserverade exemplar till Universitetets Finska Museum (antecknadt genom U. F. M.).

Sommaren 1876 företog herr R. Enwald en resa i Karelen och gjorde dervid ornitologiska anteckningar. Då dessa ha stälts till mitt förfogande, kommer jag att för hvarje anförd art angifva de socknar, der arten af Enwald antecknats såsom förekommande.

Turdus viscivorus L. Hvarken på öarne Lunkulansaari och Mantsinsaari eller annorstädes inom Salmis socken observerades denna fogel. Först senare på sommaren i medlet af juli månad under min vistelse inom Kitelä kapell af Impilaks socken fann jag den i stor mängd omkring Nietjärvi by. Fogeln kan således räknas till de i trakterna kring norra Ladoga häckande foglarne. Enligt R. Enwald förekommer fogeln i Ruskeala, Sordavala och Kides.

T. pilaris L. Allmän i trakten kring Ladoga och häckar der på för den samma tjenliga platser. Isynnerhet på båda öarne inom Salmis fann jag den talrikt häckande. Enl. Enwald i Ruskeala, Sordavala, Impilaks, Sääminge, Kides, Pelgjärvi och Tohmajärvi.

T. musicus L. Allmän öfverallt kring norra Ladoga och kläcker der. Enl. Enwald i Ruskeala, Sordavala, Sääminge, Kides, Pelgjärvi och Tohmajärvi.

T. iliacus L. Angående denna trastart kan sägas, att den anträffas vida oftare i östra Finland, än i den vestliga delen. Enligt hvad jag fann, förekom den häckande såväl öster som vester om Ladoga, men tror jag mig kunna påstå talrikare på vestra kusten, ehuru den dock ingalunda är någon sällsynthet i Salmis och Impilaks. Enligt Enwald i Ruskeala, Sordavala, Sääminge och Kides.

Saxicola oenanthe L. En af de allmännaste foglar i Ladoga-Karelen, der den häckar öfverallt på öppna stenbundna marker. Enligt Enwald i Ruskeala, Sordavala, Impilaks, Kides, Pelgjärvi och Tohmajärvi.

S. rubetra L. Förekommer, ehuru ej allmänt, häckande både i Salmis och Impilaks. Sågs äfven vester om Ladoga. Enl. Enwald i Ruskeala, Sordavala, Pelgjärvi och Tohmajärvi.

Luscinia philomela Bechst. Att näktergalen häckar i socknarne vester om Ladoga är otvifvelaktigt, men huruvida detta är fallet i de östra socknarne, kan jag ej uppgifva; måhända är det fallet i Impilaks, men, såsom jag tror, ej inom Salmis. Blott under de första dagarne af juni månad hörde jag den ett par gånger slå sina driller på Mantsinsaari.

L. phoenicurus L. Allmän i hela östra Finland och häckar talrikt både inom Salmis och Impilaks. Enl. Enwald i Sordavala, Impilaks, Sääminge och Kides.

L. suecica L. Uppgifves af mag. Hj. Schulman såsom förekommande under flyttningstiden kring norra Ladoga; af mig påträffades den dock ej.

L. rubecula L. Anträffades endast få gånger på Lunkulansaari; annorstädes sågs den ej. Dock antager jag att den, ehuru i ringa antal, häckar i dessa trakter. Enl. Enwald i Ruskeala, Sordavala, Impilaks, Valamo och Kides.

Regulus cristatus Koch. Förekommer allmänt i Salmis både på fastlandet och öarna, isynnerhet på det skogrikare Lunkulansaari.

Sylvia hortensis Gm. Finnes ganska talrikt i trakterna kring norra Ladoga, och anträffades häckande både inom Salmis och Impilaks. Enl. Enwald i Sordavala och Impilaks.

S. cinerea Lath. Uppträdde under häckningstiden talrikt öfverallt i Salmis. Enligt Enwald i Ruskeala, Sordavala, Impilaks, Kides och Pelgjärvi.

S. curruca L. För denna sångare gäller ungefär detsamma, som är sagdt om närmast föregående art, ehuru dock ärtsångaren ej är lika talrikt representerad som törnsångaren. Enl. Enwald i Sordavala, Sääminge, Kides, Ruskeala, Pelgjärvi och Tohmajärvi.

S. sibilatrix Bechst. Redan före min resa hade jag ofta tänkt på, om det ej vore möjligt, att denna fogel kunde anträffas i Salmis. Under mina exkursioner derstädes var det städse min lifligaste önskan, att få sigte på densamma. Det

beredde mig derför stor glädje, då jag en dag i maj tyckte mig upptäcka tvänne exemplar af denne vackra sångare hoppande på stranden af Lunkulansaari i sällskap med några löfsångare. Det lyckades mig att fälla den ena individen, och fann jag då, att min förmodan besannade sig, ty fogeln var verkligen en *S. sibilatrix*. Huruvida den häckar i trakten kan jag ej uppgifva, då jag under sommarens lopp ej vidare såg eller hörde någon skogssångare. Exemplaret är inlemnadt till U. F. M.

S. trochilus L. Förekom ymnigt både inom Salmis och Impilaks under hela sommaren, isynnerhet var den allmän i de björkdungar, som här och der funnos på Lunkulansaari. U. F. M. Enl. Enwald i Sordavala, Impilaks, Sääminge, Kides, Pelgjärvi och Tohmajärvi.

S. schoenobaenus L. Bland säfven och vassen kring stränderna af Lunkulansaaris norra del hade säfsångaren funnit en för sig särdeles passande häckplats. Under de sista dagarne af maj och de första af juni läto hanarne dygnet igenom höra sina besynnerliga skärrande toner. Härunder voro de ständigt i rörelse, än sutto de i topparne af några vassstrån, än höllo de sig dolda. Då någon fara nalkades, voro de städse på sin vakt, tystnade genast och gömde sig i det höga gräset. U. F. M.

Muscicapa grisola L. Förekom, ehuru ej talrikt, och häckade här och der både i Salmis och Impilaks. Enligt Enwald i Sordavala och Pelgjärvi.

M. atricapilla L. I vestra Finland är denna art mera sällsynt än den närmast föregående; i de östra delarne af landet och isynnerhet i trakterna öster om Ladoga anträffas *M. atricapilla* deremot mycket oftare än *M. grisola,* ja den förstnämda kan t. o. m. anses såsom en af i dessa trakter allmännast häckande foglar. Enligt Enwald på Valamo.

Oriolus galbula L. I socknarne vester om Ladoga såsom t. ex. i Kronoborg och Jaakimvaara höres dess väl bekanta läte sommaren om och i Parikkala socken är den särdeles allmän; men öster om Ladoga, i Salmis och Impilaks, hvarken

såg eller hörde jag denna fogel. Enligt uppgift skall den dock förekomma inom Impilaks. Enl. Enwald i Sordavala.

Lanius collurio L. Redan under de sista dagarne af min vistelse i Salmis såg jag några individer. Äfven senare på sommaren påträffade jag den då och då, hvarföre den torde kunna räknas till i trakten häckande foglar. U. F. M. Enligt Enwald i Sordavala.

Accentor modularis L. Jernsparfven, som i vårt land onekligen är en sällsynt fogel, hade jag den lyckan att anträffa på Lunkulansaari den 19 maj. Då jag vandrade i den trakten af ön, der det fans gröfre och större skog, hörde jag ett för mig alldeles obekant fogelläte flere gånger upprepas. Det väckte min nyfikenhet att få se fogeln, som frambragte dessa toner. Men denna var ytterst skygg, så att hvarje gång jag hade kommit det träd inom skotthåll, hvarifrån lätet tycktes komma, tystnade fogeln och lät först efter en lång stund åter höra sina egendomliga toner flere hundra steg från det ställe, der den nyss suttit. Till slut kröntes dock min möda med framgång, ty, då fogeln slog sina driller, sittande i toppen af en hög gran, kunde jag komma den inom skotthåll. Då fogeln blifvit skjuten, fann jag till min förvåning att det var en *A. modularis.* Huruvida den häckar i trakten, kan jag ej uppgifva, ty för jernsparfven gäller detsamma, som ofvan blifvit anfördt om *Sylvia sibilatrix,* att den blott en enda gång under resan anträffades. Exemplaret är inlemnadt till U. F. M.

Parus major L. Denna och följande art voro de enda representanter för messlägtet, som jag fann i Salmis och Impilaks. Under min vistelse på öarne kunde jag märkvärdigt nog ej en enda gång anteckna talgoxen. Enligt Enwald i Sordavala och Impilaks.

P. borealis De Selys. Är mycket allmännare än föregående och finnes i stor mängd öfverallt. Enligt Enwald i Ruskeala, Sordavala, Impilaks, Valamo och Kides.

Anthus pratensis L. Fans sommaren om i Salmis och uppträdde isynnerhet talrikt på båda öarne. U. F. M. Enligt Enwald i Sordavala och Kerimäki.

A. cervinus Pall. En fogel, som ganska sällan anträffas i vårt land, åtminstone i dess södra och mellersta delar. Min förvåning var derföre stor nog, då jag under en exkursion den 23 maj på Lunkulansaari såg ett par af denna fogel. Det lyckades mig att fälla den ena individen. Då arten såsom häckningsort väljer de norra delarne af landet, var helt säkert detta par på färd till nordligare trakter. Exemplaret är inlemnadt till U. F. M.

A. trivialis L. Är att räknas till en af de allmännaste småfoglar, hvilka bygga och bo i trakterna kring norra Ladoga, der öfverallt under försommaren hanen hördes slå sina behagliga drillar. Mer än en gång påträffade jag dess bo bland gräs och buskar. Enligt Enwald i Ruskeala, Sordavala, Impilaks, Valamo, Sääminge, Kerimäki, Kides, Pelgjärvi och Tohmajärvi.

Motacilla alba L. Allmän i hela Ladoga trakten. Enligt Enwald i Ruskeala, Sordavala, Impilaks, Valamo, Sääminge, Kides, Pelgjärvi och Tohmajärvi.

M. flava L. Likaså talrikt som föregående art fans kring menniskoboningar, lika ymnigt såg jag denna på ängar och odlade marker samt såsom annorstädes kring den betande boskapen. U. F. M. Enligt Enwald i Sordavala, Kerimäki och Tohmajärvi.

Hirundo rustica L. Hade anländt till Salmis redan vid min ankomst dit och fans der hela sommaren om. Enligt Enwald i Ruskeala, Sordavala, Impilaks, Valamo, Sääminge, Kerimäki, Kides, Pelgjärvi och Tohmajärvi.

H. riparia L. Salmis kyrka är uppbygd på en hög sandbacke, och här bygger en mängd strandsvalor årligen sina bon i sanden. Senare på sommaren fann jag några par af denna fogel häckande äfven vid höga sandstränder af en större bäck i södra delen af Impilaks. Enligt Enwald förekommer den i Kides.

H. urbica L. Såsom ladusvalan fans ock hussvalan i närheten af alla menniskoboningar, ehuru den dock ingalunda uppträdde så allmänt som den förstnämda. Enligt Enwald

i Ruskeala, Sordavala, Impilaks, Valamo, Sääminge, Kerimäki, Kides, Pelgjärvi och Tohmajärvi.

Sturnus vulgaris L. Den 10 och 11 maj under min resa längs Ladogas vestra kust såg jag flockar af starar på ett par ställen, men öster om Ladoga påträffade jag fogeln hvarken i Salmis eller Impilaks.

Garrulus glandarius L. Uppträdde spridd här och der, men ingenstädes allmänt.

Pica caudata L. I närheten af alla byar fans skatan allmänt. Enligt Enwald i Ruskeala, Sordavala, Impilaks, Sääminge, Kerimäki, Kides, Pelgjärvi och Tohmajärvi.

Corvus cornix L. I Salmis och Impilaks likasom öfverallt annorstädes i vårt land ytterst allmän. Enl. Enwald i Sordavala, Impilaks, Valamo, Kerimäki, Kides, Pelgjärvi och Tohmajärvi.

C. monedula L. Förekommer häckande i Sordavala stad. På Lunkulansaari såg jag under en exkursion den 20 maj en större flock kajor, men dessa uppehöllo sig der blott en kort tid. Enligt Enwald i Sordavala, Valamo och Pelgjärvi.

Loxia curvirostra L. I Salmis fann jag denna fogel hvarken på öarne eller fasta landet. Senare på sommaren inom juli månad under min vistelse i Nietjärvi by af Kitelä kapell sågs den i mängd i de stora skogarne kring byn, der såsom ofvan blifvit nämndt dubbeltrasten vistades.

Obs. Enwald har antecknat *Loxia pityopsittacus* såsom förekommande i Sordavala socken.

Pyrrhula vulgaris Briss. På Lunkulansaari uppträdde fogeln talrikt i medlet af maj, men, ju längre det led, desto sparsammare fans den i trakten. Såväl i Salmis som Impilaks synes den dock häcka på sådana lokaler, der större skog finnes. U. F. M.

Fringilla coelebs L. I Ladoga-karelen häckar bofinken talrikt. Enligt Enwald i Sääminge, Kerimäki, Kides, Ruskeala, Sordavala, Impilaks, Pelgjärvi, Tohmajärvi och på Valamo.

Fr. montifringilla L. Vid min ankomst till Salmis uppträdde fogeln der i stora skaror och var då under en kort tid kanske den allmännaste af traktens småfoglar; men redan i

slutet af maj minskades antalet, och i början af juni syntes blott enstaka individer då och då. Redan den 12 juni, då jag lemnade öarne, hade bergfinken alldeles lemnat orten och dragit sig till nordligare trakter. Enligt Enwald i Kides och Sordavala.

Fr. domestica L. I trakterna vester och öster om Ladoga är antalet af gråsparfvar kring menniskoboningarna vida mindre än man är van att se i landets vestra och södra delar. I Salmis och Impilaks saknas den dock ingenstädes. Enligt Enwald i Sääminge, Kerimäki, Kides, Ruskeala, Sordavala, Impilaks, Pelgjärvi, Tohmajärvi och på Valamo.

Fr. montana L. Redan i socknarne vester om Ladoga är pilfinken talrik, ja på sina ställen uppträder den t. o. m. i vida större antal än föregående art. Så t. ex. såg jag på Mantsinsaari knapt något exemplar af gråsparfven, men pilfinkar funnos der talrikt vid alla byar.

Fr. cannabina L. Blott ett par gånger under min vistelse på Lunkulansaari såg jag mindre flockar af hämplingen. Huruvida fogeln häckar i dessa trakter är mig omöjligt att afgöra, ty senare på sommaren hvarken såg jag densamma eller hörde dess lätt igenkända läte. U. F. M.

Fr. chloris L. Under maj månad fans grönfinken i massa på båda fastlandet och öarne, men i slutet af månaden hade dess antal betydligt minskats. Att arten dock häckar i trakten är nästan säkert, ty under sommaren såg jag den ofta. U. F. M.

Fr. erythrina Pall. Denna fogel bör egentligen anses såsom en representant för vårt lands sydostliga fogelfauna. Visserligen uppträder den här och der i södra Finland ganska vestligt; t. ex. i trakten af Helsingfors häckar den ej sällan; men dess egentliga hemvist är dock, såsom nämndt, i de ostligaste delarne af landet. Längs hela kustvägen öster om Ladoga fans den allmänt och häckade talrikt isynnerhet på de båda öarne inom Salmis. På försommaren uppehåller den sig i större svärmar, men, då häcktiden varar, finner man den parvis, alltid i närheten af vattendrag. U. F. M.

Fr. spinus L. Förekom under flyttningstiden i större eller mindre svärmar på öarne. Äfven under häcktiden uppträdde den här och der parvis i skogarne, men ingenstädes allmänt, tvärtom träffade jag den blott få gånger; skälet dertill torde kanske ligga deri, att de trakter, i hvilka jag under sommaren vistades, voro fattiga på granskog, och fogeln således der ej påträffade några tjenliga uppehållsorter. Enligt Enwald i Ruskeala, Sordavala och Valamo.

Fr. linaria L. påträffade jag eget nog ej. Enligt Enwald i Pelgjärvi.

Emberiza citrinella L. Allmän i Salmis såsom annorstädes, och häckar i odlade trakter. Enligt Enwald i Sääminge, Kerimäki, Kides, Sordavala, Impilaks, Pelgjärvi, Tohmajärvi och Valamo.

E. schoeniclus L. Fans både på Luukulansaari och Mantsinsaari, på den senare ön dock ytterst sparsamt. På fasta landet såg jag den icke. På den förstnämnda öns norra del, der marken är sumpig, och der öfverallt finnas större eller mindre vattensamlingar kantade med täta videbuskar, uppträdde säfsparfven i massa. Dagarne igenom hördes här hanens något entoniga, men dock behagliga sång. Redan vid min ankomst till ön var säfsparfven der ytterst allmän och dess antal tyckes ej heller hafva minskats vid mitt sista besök på ön den 17 juni. U. F. M. Enligt Enwald i Ruskeala och Sordavala.

E. lapponica L. På Luukulansaari sköt jag under en exkursion den 17 maj en hane. Under senare delen af maj uppehöllo sig några individer af samma fogel på ön. Ännu den 10 juni anträffade jag på samma ö ett par lappsparfvar. De voro ej det ringaste skygga, utan, först då jag närmade mig dem alldeles nära, flögo de ett stycke längre bort, men blott för att, så snart jag något aflägsnade mig, återkomma till samma buskar. Detta upprepades flere gånger. Jag misstänkte att de möjligen kunde hafva bygt sig bo derstädes, men oaktadt ifrigt sökande, fann jag det ej. Då lappsparfven vanligen häckar i nordligare trakter, voro dessa tvänne individer väl stadda på flyttning norrut, ehuru jag

finner det ganska egendomligt, att ett enstaka par ännu så sent som den 10 juni uppehöll sig på ön. Exemplaret är inlemnadt till U. F. M.

Alauda arvensis L. Är ganska talrikt spridd i Ladoga trakterna. Isynnerhet på de båda öarne inom Salmis, der öppna odlade platser äro de förherskande, var fogeln ytterst allmän. U. F. M. Enligt Enwald i Kerimäki, Kides, Sordavala, Impilaks, Pelgjärvi och Tohmajärvi.

A. arborea L. En enda den 25 maj observerad.

Cuculus canorus L. Äfven i trakterna öster om Ladoga är göken såsom annorstädes i vårt land allmän. Enligt Enwald i Sääminge, Kerimäki, Kides, Ruskeala, Sordavala, Impilaks, Pelgjärvi och Tohmajärvi.

Picus major L., **minor** L. och **martius** L. Då de trakter af Salmis, der de ornitologiska undersökningarna bedrefvos, öfverhufvudtaget lida brist på gröfre och äldre skog, är det lätt förklarligt, att blott få arter hackspettar af mig kunnat antecknas. De voro *Picus major* L., *P. minor* L. och *P. martius* L.; också dessa förekommo sparsamt. Enligt Enwald förekommer *P. major* i Sordavala och på Valamo.

Iynx torquilla L. Förekom isynnerhet under flyttningstiden allmänt både på fasta landet och öarne inom Salmis, men saknades ej heller under häcktiden derstädes. Enligt Enwald i Sordavala och Impilaks.

Caprimulgus europaeus L. Under senare delen af juni månad, då jag vistades i Uusikylä by af Salmis socken, såg jag hvarje qväll individer af denna fogel flyga omkring, såsnart mörkret inbrutit. Enligt Enwald förekommer fogeln i Kides.

Cypselus apus L. Fans spridd öfverallt och var isynnerhet allmän kring Salmis kyrkoby. Enligt Enwald i Sääminge, Kerimäki, Kides, Tohmajärvi och Valamo.

Columba palumbus L. Uppträdde under flyttningstiden ganska allmänt på Luukulansaari. Äfven syntes den på fasta landet under häcktiden, ehuru der dock ganska sparsamt.

Falco subbuteo L. Är onekligen den allmännaste roffogeln i Salmis. Isynnerhet fans den talrikt häckande på Luu-

kulansaari, på hvars södra del större skog gränsade till ängar och odlade fält. U. F. M. Enligt Enwald i Impilaks.

F. aesalon Tunst. Att denna falk ej häckar någonstädes inom Salmis antager jag för gifvet. Ty denna socken erbjuder ej sådana tillhåll, i hvilka dvergfalken skulle trifvas och härtill kommer ännu traktens alltför sydliga läge. Dock anträffade jag en individ af fogeln den 19 maj på Lunkulansaari, ehuru jag ej lyckades fälla den. Under färden norrut åtföljde den troligen de stora svärmar af *Fringilla montifringilla,* som samtidigt gästade orten. Enligt Enwald i Sordavala.

F. tinnunculus L. Under min resa till Salmis syntes individer af denna falkart temligen allmänt i socknarne vester om Ladoga. Österut var dess antal vida mindre. Likväl såg jag den i Salmis under maj månad både på fastlandet och öarna. Arten häckar antagligen ej i trakten, ty senare på sommaren anträffade jag den icke. Enligt Enwald i Impilaks och Pelgjärvi.

Astur palumbarius L. Uppträdde mycket sparsamt i Salmis. Enligt Enwald på Valamo och i Sääminge.

Flertalet större roffoglar såsom *Aquila chrysaëtus* L., *Pandion haliaëtus* L., *Pernis apivorus* L., *Buteo vulgaris* Bechst. kunde af mig ej antecknas. Enligt Enwald förekommer ormvråken i Pelgjärvi och Tohmajärvi.

Haliaëtus albicilla L. Af denna örn syntes då och då enstaka individer kretsa öfver Ladoga.

Då trakterna, i hvilka jag vistades, såsom redan nämndt, saknade stor skog, var det ej förvånansvärdt, att jag under hela sommaren icke anträffade en enda representant för slägtet *Strix.* Sommaren om hålla de sig dolda i skogarnes djup, och först under vintern blifva de synliga, då de komma i närheten af menniskoboningarna. Enligt D:r Backman i Impilaks och mag. Schulman förekomma dock arter af ugglesläntet häckande i trakterna norr om Ladoga, och jag antager derför att en del arter funnos representerade äfven i Salmis, ehuru jag hade den oturen att ej få sigte på någon derstädes.

Tetrao urogallus L. Hvarken på öarne eller i trakten af de byar längs kusten, hvilka jag besökte, funnos sådana



skogar, i hvilka tjädern skulle trifvas. Enligt allmogens uppgift finnes den dock talrikt i de större skogarne några mil inåt landet. Enligt Enwald vid Sordavala.

T. tetrix L. Isynnerhet på Lunkulansaari är orren mycket allmän och tyckes äfven finnas ganska ymnigt på fastlandet af Salmis. U. F. M.

T. bonasia L. Häckande fann jag den, ehuru i ringa antal, kring Uusikylä by. Enligt Enwald i Kides.

Lagopus albus Gmel. Denna fogel fans både på Luukulansaari och Mantsinsaari, isynnerhet på den förstnämda ön var den särdeles allmän i de kärrtrakter, som funnos inom den sydligare och skogrikare delen.

Charadrius hiaticula L. Redan under de första dagarne af min vistelse på Lunkulansaari syntes individer af denna vadare springa på stränderna. Deras antal var dock ej stort. Senare deremot, då jag uppehöll mig på Mantsinsaari, fans fogeln der särdeles talrikt på de sandstränder af ön, som vettade utåt Ladoga. Här bildade den tillsammans med *Tringa alpina* större eller mindre flockar, i hvilka dock oftast *Ch. hiaticula* var talrikare representerad än *Tr. alpina*. U. F. M.

Ch. minor Meyer. Äfven denna art förekom på båda öarne ganska allmänt.

Huruvida denna och föregående art häcka i dessa trakter kan jag ej afgöra, då jag, såsom ofta är nämndt, redan i början af juni lemnade Mantsinsaari, der dessa arter isynnerhet uppehålla sig. Af *Ch. minor* äro trenne exemplar inlemnade till U. F. M.

Ch. apricarius L. Förekom under vårflyttningen särdeles allmänt i Salmis. Stora flockar af fogeln gästade då båda öarne. Deras vanligaste uppehållsort var rågbroddarne. Ju mera maj månad nalkades sitt slut, desto sällsyntare var det att påträffa fogeln. Den sista gången jag kunde anteckna mig hafva sett en större flock var den 27 maj. U. F. M.

Numenius arcuata L. På Lunkulansaari var storspofven ovanligt allmän. Då man rodde i den långa med vass och säf bevuxna viken vid öns norra del, flögo skaror af fogeln upp, men blott sällan inom skotthåll. Oräkneliga gånger sökte

jag komma fogeln på nära håll, men mina försök kröntes aldrig med framgång, ty storspofven tyckes vara en af de mest skygga och vaksamma foglar. Den häckade i stort antal i de kärr, som funnos i närheten af Uusikylä by i Salmis. Enligt Enwald i Ruskeala, Sordavala och Impilaks.

N. phaeopus L. Äfven denna art uppehöll sig under flyttningstiden på öarna, ehuru på långt när ej så talrikt som den föregående; senare på sommaren såg jag den icke.

Machetes pugnax L. Syntes under maj månad i stora flockar på stränderna af Lunkulansaari. I dessa funnos hanar utrustade med brokiga halskragar af de mest olika färgskiftgar, så att man knappast kunde få en angenämare syn än en flock af brushanar, då de om hvarandra sprungo på stränderna. Att fogeln äfven häckar i trakten skulle jag vilja antaga, ty ännu den 11 juni såg jag enstaka exemplaraf densamma. U. F. M.

Totanus glottis L. Synes under vårflyttningen finnas allmänt i hela Ladoga trakten, så ock i Salmis. Der fans den på öarne ytterst talrikt, men redan i slutet af maj hade den helt och hållet försvunnit, så att arten ej synes häcka i trakten, åtminstone ej på öarne Lunkalansaari och Mantsinsaari. Då gluttsnäppan uppträdde i flock, var den ytterst skygg och omöjlig att komma inom skotthåll. U. F. M. Enligt Enwald i Kerimäki och Kides.

T. fuscus L. Äfven denna vadare är en af de foglar, som gästar Salmis under vårflyttningen. Från och med den 17 till och med den 26 maj uppehöllo sig stora flockar på Lunkulansaari. De vistades på enahanda lokaler, som föregående art och ofta i sällskap med den. Då individer af hvardera arten voro i samma sällskap, var det alltid *T. glottis,* som var den vaksammare, och som städse gaf signal till uppbrott, då någon fara var förhanden. U. F. M.

T. glareola L. Af alla vadare, som under sina flyttningar funnos i trakten var denna onekligen den allmännaste. Öfverallt både å Lunkulansaari, Mantsinsaari och fastlandet anträffade man flockar af fogeln. I hopp om att den närstående arten *T. ochropus* L. skulle påträffas, fälde jag en

mängd individer, då jag ej med säkerhet visste, om det var *T. glareola,* som jag hade framför mig, men tyvärr var detta alltid fallet. Äfven under häcktiden synes arten ingalunda vara sällsynt. I de stora kärrtrakter, hvilka funnos i närheten af Uusikylä by i Salmis, der äfven storspofven kläckte, hade en mängd individer af kärrsnäppan bygt sina bon. Då man nalkades det ställe der de hade sina ägg eller ungar, flögo de en stund omkring en, men satte sig sedan i något närstående träd och läto derifrån höra sina ängsliga toner. U. F. M. Enligt Enwald i Kerimäki.

Actitis hypoleucus L. På Luukulansaari, der stränderna till största delen äro sumpiga eller ställvis sandiga, uppehöll sig arten i ytterst ringa antal. På Mantsinsaaris steniga stränder var den deremot allmän. Fogeln häckade äfven i trakten. Enligt Enwald i Kides och Impilaks.

Scolopax gallinago L. Fans åtminstone under flyttningstiden allmänt i Salmis. Enl. Enwald i Kerimäki och Ruskeala.

Sc. gallinula L. Af denna art anträffade jag ett enstaka exemplar på Luukulansaari den 18 maj.

Tringa alpina L. Under hela den tid jag vistades på öarne, var fogeln derstädes ganska allmänt förekommande. I synnerhet på de sandiga stränderna af Mantsinsaari uppträdde den talrikt och städse i sällskap med individer af *Charadrius hiaticula.* Det hände ofta att man träffade flockar, som bestodo endast af större strandpipare, men aldrig såg jag någon individ af spofsnäppan, utan att den var åtföljd af en eller vanligtvis flere individer af *C. hiaticula.* U. F. M.

Tr. Temminckii Leisl. Ungefär på enahanda lokaler och ungefär lika ofta som föregående art anträffade jag denna på båda öarne. Äfven i sällskap med mosnäppan uppehöllo sig oftast individer af strandpipare, men alltid af den mindre arten *Ch. minor.* Förgäfves sökte jag påträffa något exemplar af den närstående formen *Tr. minuta* Leisl. U. F. M.

Ortygometra porzana L. Under nätterna den 24 och 25 maj hörde jag dess lätt igenkända enformigt hvisslande läte på Luukulansaari, der fogeln fann en lämplig vistelseort i de sumpiga med högt gräs bevuxna stränderna. I början af

juni hördes fogeln åter och ännu den 17 i samma månad, då jag åter gästade ön, uppehöll den sig på samma ställe. Jag gjorde flere försök att skjuta fogeln, men, då den höll sig väl dold i det höga gräset, lyckades jag ej fälla något exemplar. Enligt Enwald förekommer fogeln i Ruskeala.

O. crex Nilss. Häckar ganska allmänt åtminstone längs kusterna af Salmis och Impilaks. Enligt Enwald i Impilaks.

Grus communis Bechst. I de ofvan omtalade stora kärrtrakterna i närheten af Uusikylä by, der både storspofven och kärrsnäppan häckade, hade också flere par af tranan bygt sig bon. De uppehöllo sig alltid så i midten af kärret som möjligt, der marken var mycket sank och för menniskor omöjlig att beträda. Enligt allmogens uppgift finnas de derstädes häckande hvarje år.

Sterna hirundo Gmel. På de små klippiga holmar, hvilka äro belägna mellan öarne Mantsinsaari och Lunkulansari synes fogeln häcka. I början af min vistelse på nämda öar uppträdde arten ytterst allmänt, men dess antal minskades, ju längre det led. Den största delen af skarorna drog vidare norrut, och endast ett mindre antal stannade qvar. U. F. M.

Larus ridibundus L. Af denna art, så lätt igenkänd genom sitt mörka hufvud, sågs den 17 maj en större flock flyga i närheten af Lunkulansaari i ostlig riktning.

L. canus L. Är en i norra delarne af Ladoga allmänt häckande fogel. U. F. M. Enligt Enwald på Valamo.

L. fuscus L. Denna art är talrikt representerad både under försommaren och häcktiden vid kusterna af Salmis. Enligt Enwald i Impilaks och på Valamo.

L. argentatus Brünn. Uppträdde allmänt vid min ankomst till Salmis; dess antal minskades dock dag för dag. Huruvida gråtruten häckar i dessa trakter, kan jag ej bestämma.

Då Ladoga ännu under större delen af maj månad är isbelagd, voro alla de stora skaror af måsar, som för tillfället gästade trakten, hänvisade till att söka sin föda i de smala sträckor af öppet vatten, som bildade sig kring fastlandet och öarne. Öfver dessa kretsade dagarne igenom måsar i mängd. Den art som härvid var talrikast representerad var onekligen

L. fuscus. — På isen sutto ofta rader af måsar, fogel vid fogel. De voro ytterst skygga och omöjliga att komma inom skotthåll.

Lestris parasitica L. Den 28 maj såg jag för första gången denna fogel. Trenne individer kretsade då i min närhet, men försvunno efter en stund ur min åsyn, då de flögo åt fastlandet till. Den 6 juni sågs arten åter uppträda i trakten och då i stor myckenhet. Trenne dagar kretsade skaror af labbar kring öarne, men drogo derefter bort. Enstaka individer såg jag dock ännu under de närmast följande dagarne.

Podiceps cristatus L. Blott en gång den 20 maj kunde jag anteckna mig hafva sett fogeln, och äfven då blott några individer. Enligt Enwald i Kerimäki, Puruvesi och Valamo.

P. rubricollis Lath. Fogeln förekom vid Lunkulansaari både under flyttnings- och häcktiden. Under de första dagarne af min vistelse derstädes uppträdde den i mängd längs kusterna, der öppet vatten fans. Då maj månad nalkades sitt slut, började foglarne allt mer att vistas i den långa viken vid öns norra del. Här i de smala sträckor af öppet vatten, som funnos mellan den täta säfven och vassen, hade de funnit tjenliga häckplatser. I slutet af maj och början af juni månader, då parningstiden antagligen pågick, förde doppingarne ett verkligen förfärligt oväsen. Isynnerhet under nätterna läto de utan uppehåll höra sitt obehagliga, starka läte. Ehuru åtminstone ett tiotal par af fogeln häckade å Lunkulansaari, lyckades jag ej finna något bo, ty denna art likasom alla andra doppingar tyckas utmärkt väl förstå att dölja sitt näste. U. F. M.

Colymbus arcticus L. Fans åtminstone under vårflyttningen i Salmis. Huruvida det är denna eller följande art, som enligt allmogens öfverensstämmande uppgifter kläcker i de mindre träsk inom Salmis, som ligga några mil inåt landet, kan jag ej afgöra. Enligt Enwald i Kerimäki och Puruvesi.

C. septentrionalis L. Äfven denna art uppehåller sig i Salmis och häckar der. Så t. ex. bygga sig flere par bon vid stränderna af ett litet träsk på ön Lunkulansaaris södra del. U. F. M. Enligt Enwald vid Sordavala.

Mergus serrator L. I Salmis är prackan en allmän fogel. Under medlet af maj uppehöll den sig i större flockar, men redan i slutet af månaden uppträdde den parvis. U. F. M. Enligt Enwald vid Sordavala och i Impilaks.

Cygnus musicus Bechst. Då mag. Hj. Schulman under år 1881 företagit ornitologiska undersökningar i Ladoga-karelen, omtalade han vid sin hemkomst, att allmogen der i trakten för honom berättat, att större flockar af svanen årligen under sina färder söderut gästa trakten kring ön Mantsinsaari. Äfven jag hörde allmogen öfverallt i Salmis omtala att svanen i mängd under en kortare tid om hösten uppehåller sig kring Mantsinsaari och Lunkulansaari. Under sin färd norrut om våren syntes svanen dock ej i dessa trakter, ty, då den redan i slutet af april eller senast under förra hälften af maj passerar södra och sydöstra delarna af landet, finner den ingen tjenlig hviloplats i trakten kring nämda öar, då Ladoga vid den tiden ännu är isbelagd.

Anser segetum Gmel. (f. **arvensis** Naum.?). I högsta grad ogynsamt verkade den sena våren 1881 på observerandet af slägtet *Anser*. Mer än en gång hände det att jag fick se stora skaror af gäss (antagligen just ofvanstående form) flyga öfver i riktningen sydvest-nordost; ett par gånger slogo skaror ned att hvila på isen, men, då denna var svag och foglarna voro skygga, var det omöjligt att komma åt dem. Ville man taga reda på hvilka arter af slägtet *Anser*, som gästa norra Ladoga, vore hösten en vida lämpligare årstid än våren, ty likasom svanor så skola enligt uppgift äfven gäss då i mängd vistas kring öarne Lunkulansaari och Mantsinsaari.

Anas clypeata L. På Lunkulansaari vid de sumpiga och med dybotten försedda stränderna var skedanden under maj månad ytterst allmän. Huruvida den häckar i trakten är mig omöjligt att afgöra. U. F. M.

A. penelope L. Är utan tvifvel näst *A. crecca* L. den i trakten allmännast förekommande representant för slägtet, åtminstone under häckningtiden. Enligt Enwald på Valamo.

A. querquedula L. Blott en enda gång lyckades jag påträffa denna i vårt land ganska sällsynta and-art. Under en exkursion den 18 maj på Lunkulansaari såg jag fyra exemplar af densamma. Tyvärr blott skadsköt jag en af foglarne.

A. boschas L. Var isynnerhet flyttningstiden allmän, men saknades ej heller under häcktiden. U. F. M. Enligt Enwald i Kerimäki, Ruskeala, Sordavala, Impilaks och på Valamo.

A. acuta L. På Lunkulansaari under vårflyttningen förekom stjertanden i stor mängd, men stannade ej qvar derstädes för att häcka; skedde det, måste det åtminstone varit ytterst fåtaligt.

A. crecca L. Är onekligen under alla tider den allmännaste Anas-arten inom Salmis. U. F. M. Enligt Enwald vid Sordavala.

Fuligula fusca L. Kring kusterna af ön Mantsinsaari fans fogeln i stora skockar. Då jag den 6 juni lemnade ön, voro skarorna ännu lika talrika. Den närstående arten *F. nigra* L. påträffade jag ej. Enligt Enwald förekommer *F. fusca* vid Valamo

F. clangula L. Förekom likt föregående art i om möjligt ännu större flockar kring kusterna af öarne. Enligt Enwald vid Valamo.

F. glacialis L. Ännu den 6 juni uppträdde allan i stort antal kring kusterna af Mantsinsaari. U. F. M.

F. cristata Steph. I Kuopiotraktens fogelfauna af J. von Wright heter det om viggen: »Hon tillbringar sommaren och kläcker vid sådana mindre träsk med flacka stränder, som hafva grundt vatten och muddrig gyttjebotten och hvilkas vattenspegel är öfverväxt med gräs och bladväxter». Så beskaffade voro ock de lokaler på Lunkulansaari, som viggen valde till uppehållsort; der förekom den i sällskap med *Podiceps rubricollis* Lath. i den omtalade viken vid öns norra del. Tillsammans med *Colymbus septentrionalis* L. kläckte den i de små skogträsk, som funnos i öns södra del. Allmogen beskattar dess ägg. U. F. M.

Att Salmis socken och isynnerhet öarne Lunkulansaari och Mantsinsaari äro utmärkta orter för dem, som vilja iakttaga foglarne stadda på flyttning, är säkert. Skulle ett par ornitologer samtidigt vistas här, en på hvardera ön, både en vår och en höst, och om våren vore tidig, blefve deras resultat helt säkert utmärkta. För en enda person är arbetet för drygt, ty den tid flyttfoglarne gästa trakterna är ganska kort, och faunan på öarne är då så olika hvarandra.



(Meddel. af Societatis pro Fauna et Flora fennica, 15: 1886.)

Anteckningar om foglarne uti Salmis härad

af

H. Backman.

(Anmäldt den 6 mars 1886.)

Nedan stående anteckningar*) äro gjorda inom Salmis härad (60° 14′ — 62° 30′ n. br.) vid norra delen af Ladoga, omfattande följande socknar:

Impilaks socken, med djupt inskjutande vikar af Ladoga och bergholmar, består af till 200 fot höga berg med riktning ifrån norr och nordvest till syd och sydost, till en del tätare till en del glest bevuxna med träd eller ock kala; emellan bergen ligga djupa och bördiga dalsänkningar med bäckar och ymnig vegetation, högst få kärr och sumpmarker; sådant vid kusten. Norrut finnas skogbeklädda höjder och en och annan insjö i dalsänkningarna; vegetationen är klenare, skogbevuxna momarker öfvervägande. Ännu finnas äldre barrskogar, der tjädern och orren trifvas väl. Vid kusten lönn, lind, t. o. m. alm, *Cotoneaster* m. m.

Salmis socken har vid kusten af Ladoga ett smalt bälte af bördigare jord, der lönn och lind ännu förekomma; för öfrigt skogbevuxna moar med barrträd och björk samt al på svedjeländer; flodstränderna (Uukhi kirkko och Tulemajoki) och dalsänkningarna bördigare, med lerjord. — Flodernas lopp från nord-nordvest till syd-sydost.

---

*) Bosatt i Impilaks såsom provinciallläkare, har d:r H. Backman under en längre följd af år gjort anteckningar om foglarnas flyttningstider, åtskilliga växters bladbildning och blomning, samt om temperaturen. Ehuru dessa anteckningar blifvit insända till Finska Vetenskaps-Societeten och år efter år ingått uti dess publikationer, torde denna sammanställning, som författaren tillsändt mig jemte 1885 års iakttagelser, vara af intresse i anslutning till nästföregående uppsats.

J. A. Palmén.

Suistamo socken med spridda höjder, sandåsar i samma riktning ifrån norr till söder, något kärr- och sumpmarker samt insjöar i mängd; blandad barr- och löfskog; har ännu till en del samma vegetation som Impilaks, men ringare antal individer (en del vexter saknas redan, såsom *Struthiopteris germanica, Aconitum lycoctonum, Campanula trachelium, Anemone* m. fl.).

Korpiselkä socken. Sandåsar och moar med barr- och löfträd, dock öfvervägande barrskog. Kärr- och sumpmarker tilltaga i mängd och areal, äro dock af ringa bördighet, då alfven består af grus (icke lera). Vegetationen klen, starrängar och dålig åkerjord (sand), sjöar i mängd och bäckar.

Suojärvi består till en stor areal af kärr och sumpmarker samt sandmoar och kullar med klen vegetation. Barrskogen öfvervägande, endast i närheten af byarne löfskog och svedjeländer; ödsliga insjöar i de djupa barrskogarne. — Svanen och gåsen häcka här äfvensom sidensvansen (Äyläjärvi by). Vegetationen klen och torftig.

Luscinia philomela Bechst. (f. satakieli). Förekommer rätt talrikt häckande vid Ladogas stränder, men går inom området ej nordligare än till Koirinvaara gästgifveri i Ruskeala; finnes ej mera i Korpiselkä eller Suojärvi. Synnerligen talrik i Parikkala på Simpeles stränder. Ankom till Impilaks om våren:

1869	V	21	1873	V	27	1879	V	22	1884	V	27
70	V	15	75	V	24	80	V	26	85	V	25.
71	IV	2	76	V	25	81	V	27			
72	V	11	78	V	20	82	V	25			

L. suecica L. Observerad 1876 IV 13, sedermera årligen i början af maj (d. 3—6). År 1882 sköts en hane på Viipalanniemi ännu i juni; ej sedd om hösten.

L. phoenicurus L. (f. leppälintu). Förekommer ytterst allmänt som häckfogel och bortflyttar vanligen i början eller medlet af september; värper säkert blott en gång. Anlände år:

1867 V 27	1872 IV 29	1877 V 9	1882 IV 23
68 V 6	73 V 6	78 V 11	83 IV 29
69 IV 30	74 IV 11	79 V 3	84 V 1
70 V 1	75 V 7	80 V 10	85 V 6.
71 V 14	76 V 2	81 V 4	

Saxicola oenanthe (f. rauniorutschka, iisakki). Ytterst allmän häckfogel; bortflyttar i början eller medlet af sept. Ank.:

1867 V 24	1872 IV 27	1877 V 2	1882 IV 25
68 V 17	73 V 7	78 V 10	83 V 2
69 IV 26	74 V 8	79 V 8	84 IV 30
70 V 1	75 V 7	80 IV 28	85 V 2.
71 V 6	76 IV 22	81 IV 28	

Turdus musicus L. (f. laulurastas). Förekommer här sparsamt i följd af bristen på äldre skog, men häckar dock årligen. Anlände

1870 IV 23	1881 V 7	1884 IV 26
71 V 8	83 IV 29	85 V 2.

T. pilaris L. Torde i likhet med *T. viscivorus* icke flytta långt härifrån, ty ofta ser man skockar af trastar vistas här större delen af vintern; att bland dem äfven *T. pilaris* förekommer kan man anse som säkert.

T. iliacus L. (f. punasiipirastas). Förekommer här sparsamt och äfven häckande.

Hydrobata cinclus L. (f. koskikara) observeras endast om vintern i strömmar och åar med rinnande vatten; sällsynt.

Sylvia trochilus L. (f. uunilintu). Häckar allmänt; finnes ej mera i september. Ankom

1874 V 19	1877 V 23	1880 IV 30	1885 V 2.
75 V 14	79 IV 28	81 V 6	

Phyllopseustes sibilatrix Bechst. Finnes i min trädgård i Impilaks hvarje sommar.

Acredula caudata L. Uppenbarar sig högst oregelbundet på vårvintern i större flockar, men dröjer ej många dagar.

Motacilla alba L. (f. västäräkki). Ytterst allmän; bortflyttar i början af oktober i större flockar. Anlände år

1867 IV 26	1873 V 2	1878 IV 30	1883 IV 28
69 IV 23	74 IV 21	79 IV 19	84 IV 26
70 IV 21	75 V 2	80 IV 23	85 IV 25.
71 IV 27	76 IV 20	81 IV 27	
72 IV 23	77 IV 28	82 IV 26	

Corvus cornix L. Flyttar emot midvintern bort från ödemarksbyarne till Ladogas kuster, der den finner mera föda. Är en säker och förarglig fiskare: på isen varpar han upp af fiskarene utlagda krokar för att komma åt betet, hvilket ser högst löjligt ut.

Oriolus galbula L. (f. kuhankeittäjä). Förekommer här sparsamt och har icke blifvit hörd i Korpiselkä och Suojärvi. Några par häcka i närheten af min bostad och försöka härma näktergalen, men misslyckas naturligtvis, medan deremot näktergalen ofta lyckas åstadkomma toner liknande sommargyllingens. Timtals söka de öfverrösta hvarandra. Leken slutas vanligen så, att Oriolus i vredesmod utstöter sitt sträfva »tschää» och slutar tvärt. Fogeln ankommer senast af alla flyttfoglar, nemligen

1871 VI 1	1874 VI 6	1878 IV 12	1884 VI 15
72 V 21	75 VI 6	79 V 27	85 VI 18.
73 V 30	76 VI 9		

Sturnus vulgaris L, (f. kottarainen). Ehuru talrikt förekommande i Sordavala, der den häckar invid kyrkan, ses endast några par årligen i Impilaks och torde icke gå nordligare. Jag har utsatt holkar för starar, men de bosätta sig icke deri; dock häcka de årligen i tvenne granngårdar.

1875 V 5	1877 V 6	1879 IV 15
76 V 2	78 IV 15	80 IV 16.

Pinicola enucleator L. Förekommer, men har ej blifvit närmare antecknad.

Carpodacus erythrinus Pall. (f. leivo), är en allmänt förekommande stannfogel och häckar i hela distriktet.

Passer montanus L. Uppträder både skildt för sig och i skock med vanliga gråsparfven; är högst trätgirig och oförskämd samt nästan alltid i slagsmål med sina grannar och gelikar. Stannfogel.

Fringilla coelebs L. (f. peippo). Ytterst allmän; bortflyttar i medlet af oktober i stora skaror. Ankom:

1867 IV 17 ♂	1872 IV 14 ♂	1877 IV 15 ♂	1882 III 30 ♂
68 IV 16 ♂	73 IV 8 ♂	78 IV 8	83 IV 12, 18
69 IV 12	74 IV 9	79 IV 20 ♂	84 IV 7 ♂
70 IV 15	75 IV 25	80 IV 11	— IV 20 ♀
71 IV 14 ♂	76 IV 15 ♂	81 IV 15	85 IV 22 ♂.

Fr. linaria L., med dess varieteter, förekommer som stannfogel.

Plectrophanes nivalis L. (f. pulmunen, „tienrikkoja" — medan den infinner sig, då vägarne börja bryta in om våren). Förekommer om våren på isar endast omkring en vecka och flyttar norrut. År 1883 påträffade jag ett enda exemplar i början af oktober i Salmis på Lunkulansaari; det såg eländigt ut och hade väl icke förmått flyga med de andra. Ankomst:

1868 III 27	1876 III 31	1881 IV 2	1884 IV 2
72 III 6	79 III 28	82 III 5	85 III 26.
73 III 18	80 IV 7	83 IV 1	

Hirundo rustica L. (f. pääsky). Ytterst talrik; bortflyttar omkring den 24—25 aug. Anlände:

1867 V 27	1872 V 13	1877 V 28	1882 V 8
68 V 19	73 V 10	78 V 15	(allm. V 14)
69 V 13	74 V 20	79 V 12	83 V 17
70 V 11	75 V 15	80 V 13	84 V 20
71 V 20	76 V 26	81 V 15	85 V 20.

H. urbica L. (f. räystäspääsky). Under 18 år har jag observerat att hussvalan anländer 4 à 5 dagar senare än ladusvalan, och äfven bortflyttar omkring en vecka senare än denna. Hösten år 1885 sågos några par ännu i slutet af september.

Ampelis garrulus L. (f. tilhi). År 1885 observerad den 2 april; om hösten endast en kortare tid och drager söderut. Häckar med säkerhet i Korpiselkä vid Äyläjärvi by, der i juli månad anträffats knappt flygga ungar.

Alauda arvensis L. (f. kiuru). Ytterst allmän; torde flytta bort i början af september; återkom år

1867 IV 21	1872 IV 13	1877 IV 23	1882 IV 16
68 IV 16	73 IV 1	78 IV 6	83 IV 10
69 IV 7	74 IV 9	79 IV 18	84 IV 8
70 IV 10	75 IV 25	80 IV 10	85 IV 20.
71 III 27	76 IV 12	81 IV 20	

Cuculus canorus L. (f. käki). Ännu i början af september anträffas unga gökar stryka omkring och matas af fosterföräldrarne, sädesärla eller rödstjert. Göken infinner sig tidigare än galandet börjar; sannolikt kommer hanen tidigare, emedan honans kända »plitt plitt plitt» höres först efter det galandet vidtagit. Antecknad om våren år

1867 V 17	1872 V 10	1880 V 11
(derefter för köldens	73 V 13	81 V 15
skull försvunnen, och	74 V 19	82 V 9
återkommen V 28)	75 V 15	83 V 12
1868 V 17	76 V 14	84 V 10
69 V 12	77 V 3	85 V 11.
70 V 14	78 V 3	
71 V 15	79 V 11	

Cypselus apus L. (f. tervapääsky). Visar sig om våren icke regelbundet, men antecknades år 1867 V 27 och 1880 VI 6. År 1885 anträffades den 12 sept. en stor skock tornsvalor på vinden af ett hus i granngården, dit de tagit sin tillflykt i följd af stark köld.

Columba oenas L. Förekommer sparsamt i hela distriktet.

Starna perdix L. (f. turkinpyy). Har icke visat sig sedan 1869—70, då några exemplar skötos om hösten.

Charadrius apricarius L. Temligen allmän.

Vanellus cristatus M. & W. är jemväl iakttagen.

Numenius arcuata L. och **phaeopus** L. häcka här, men sparsamt, emedan lämpliga lokaler icke förekomma; finnas dock säkert på kärrängar i Suistamo och Suojärvi.

Machetes pugnax L. förekommer, ehuru ej talrikt.

Actitis hypoleucus L. (f. rantasipi). Häckar sparsamt.

1871 V 6	1876 V 5	1878 V 10	1880 V 8
75 V 11	77 V 10	79 V 7	82 IV 28.

Scolopax rusticula L. och **major** Gm. äro väl temligen allmänna i Sordavala-trakten och Impilaks, men torde icke gå ända till Korpiselkä, der jag aldrig påträffat dem.

Ortygometra crex L. (f. ruisrääkkä). Allmän och häckande i hela distriktet.

O. porzana L. Infinner sig i slutet af maj och i början af juni, men icke alla år, och förstör sommarnattens lugn genom sitt evinnerliga „hvitsch, hvitsch", som han låter höra från kl. 11 till kl. 1 i en fortsättning. Ej hörd i Korpiselkä och Suojärvi.

Grus communis Bechst. (f. kurki). Tranorna komma i stora flockar ifrån SSV och draga alltid åt NNO; några par häcka här i närheten vid ett träsk. Ankom

1869 IV 6	1773 V 1	1877 V 1	1883 IV 28
70 IV 28	74 IV 21	80 V 1	84 IV 26
71 IV 25	75 V 6	81 V 2	85 IV 28.
72 IV 29	76 IV 21	82 IV 8	

och bortflyttade

1882 IX 18	1883 IX 16	1884 IX 15	85 IX 1.

Cygnus musicus Bechst. (f. joutsen) häckar i Korpiselkä vid Ayläjärvi by; flyttade år

1872 IV 15	1877 V 16	1880 IV 9	1885 IV 9
74 IV 27	78 IV 6	81 IV 19	— X 12.
75 V 4	79 IV 9	82 IV 17	

Anser segetum Gm. f. **arvensis** Naum. häckar i Korpiselkä vid Äyläjärvi by. — Gäss (**Anser sp.**) iakttogos

1867 V 27	1874 V 26	1881 V 5
70 IV 23	80 V 1	85 V 2.

Anas boschas L. (f. sinisorsa). Allmän; flyttar bort i början af oktober; anlände år

1868 IV 20	1872 IV 10	1876 IV 24	1880 IV 16
69 IV 12	73 V 2	77 IV 30	85 V 2.
70 IV 23	74 IV 23	78 IV 21	
71 IV 25	75 V 6	79 IV 26	

Glaucion clangula L. flyttar samtidigt med gräsänderna;

1868 IV 21	1872 IV 20	1879 IV 26.
69 IV 22	78 IV 23	



(Meddel. af Societas pro Fauna et Flora fennica, 15: 1886.)

Sulkava sockens foglar,

förtecknade af

C. Ph. Lindforss.

(Anmäldt den 6 mars 1886.)

Sulkava socken är belägen vid 61° 48′ n. br. något i sydvest från Nyslott och, likasom de flesta öfriga socknar i mellersta Savolaks, delad i tvenne såkallade trakter (kansa), land- och sjötrakten. Landtrakten, hvarest socknens kyrka finnes uppförd, är åt OSO och S sönderskuren af mer eller mindre inträngande vikar af Saima vatten, åt SV och V begränsad af Puumala och Jockas, samt åt N, NO och O af Rantasalmi och Sääminge socknar. Sjötrakten, till största delen utgörande den numera af staten inlösta Lohikoski donation, är i N och NV begränsad utaf vikar af Saimen och i V, S vch O dels äfven af Saimen, dels af Puumala, Ruokolaks och Sääminge socknar. Såväl land- som sjötrakten är mycket kuperad och dalsänkningarna innesluta vanligen större eller mindre insjöar, af hvilka några, dels genom naturliga, dels gräfda bäckar stå i förening med Saima vattnen. Skogarne bestå för det mesta af barrskog, såväl gran som tall, på högst få ställen förekommer blandad och än sällsyntare ren löfskog. Några vidsträcktare kärr och mossar förekomma ej. Den rådande jordmånen utgöres på höjderna af dels sand, dels sandblandad mulljord och i dälderna af mulljord, på dels sand, dels sandblandad lerbotten.

Efterföljande meddelanden om Sulkava sockens fogelfauna grunda sig på iakttagelser under en 16-årig vistelse på orten. Alla namngifna arter äfvensom deras bon hafva blifvit derstädes anträffade, och på få undantag när förvaras exemplar af dem uti min fogelsamling. Flera bon af samma

art hafva endast då blifvit omnämnda, när de genom äggens antal, tiden för fyndet eller andra orsaker varit skiljaktiga. Flyttningsdata äro, der ej annorlunda uppgifves, antecknade på Tiittala egendom inom Sulkava socken.

Så vidt hittills är mig bekant, uppgår socknens fogelfauna till 131 arter, af hvilka 28 arter antingen till hela sin mängd eller till förminskadt antal tillbringa hela året inom området; 82 arter äro flyttfoglar, af hvilka åter 73 arter antingen blifvit funna häckande eller med säkerhet kunna anses häcka inom socknen, emedan de antingen blifvit påträffade under häckningstiden eller också blifvit funna häckande i grannsocknarne. Nio arter besöka orten nästan årligen under vår- och höstflyttningarna; fyra äro strykfoglar, 1 art endast vinterfogel och 16 arter kunna anses såsom tillfälligtvis förekommande, alldenstund de högst sällan blifvit anträffade. Af flyttfoglar finnas några arter, som under blidare vintrar till något ringa antal qvarstanna, t. ex. *Turdus pilaris, Regulus cristatus* m. fl. De anförda finska namnen äro de på orten af allmogen begagnade.

Luscinia philomela Bechst. Allmän, der lokalen är passande. Uppehåller sig på lågländta af buskar och mindre löfträd tätt bevuxna marker, oftast nära intill bebodda ställen. Boet, bestående af torra löf och örtstjelkar, inuti belagdt med ett glest lager af finare grässtrån och tagel, anträffas på marken vid en tufva, ett mindre träd eller dylikt. Bo funnet: 1876 VII 7 med 3 st. flygvuxna ungar på Tannila egendom, vid en liten björk i en tät småväxt skogsdunge. Ungarne hade redan den 9, då boet tillvaratogs, lemnat detsamma. Sångtiden upphör de sista dagarne af juni. Anländer under senare hälften af maj:

1878 V 13	1881 V 24	1883 V 24	1885 V 22.
79 V 24	82 V 23	84 V 27.	

L. rubecula L. (kultarinta). Allmän; föredrager täta skuggiga barrskogar, helst gran. Boet, tillverkadt af grön mossa och invändigt af tagel, finnes på marken vid eller

emellan trädrötter. Bo funnet 1884 V 31 med 7 st. friska ägg. Anländer i början af april.

1877 IV 8	1881 IV 10	1885 IV 9.
79 IV 8	84 IV 9	

Har senast om hösten blifvit antecknad

1882 X 15	1884 X 2	1885 X 6.

L. suecica L. Förekommer tillfälligtvis. Den 18 maj 1877 anträffades ett par på Tiittala. Foglarne uppehöllo sig vid tillfället på buskig ängsmark. Den 17 maj 1885 erhölls en hane fångad i en mjerda i Ruottila by.

L. phoenicurus L. (leppälintu). Allmän; anträffas öfverallt, såväl i skogar, som invid gårdar. Rödstjerten bygger sitt bo i ihåliga träd, stenmurar, under stenar m. m. De bon, som påträffas i ihåliga träd, äro enkelt tillverkade af torra grässtrån, bast, fjäder o. dyl.; deremot äro de bon, som finnas under stenar, i stenrösen o. d. mera konstfärdigt uppförda och bestå till det yttre af torra grässtrån, något bast och litet mossa, till det inre af finare grässtrån och obetydligt tagel. Bon med friska ägg äro antecknade: 1879 den 29 maj med 6 st. i ett ihåligt träd, 1882 den 25 maj med 4 st. i ett stengärde, 1883 den 14 juni med 9 st. under en sten, 1885 den 15 juni med 8 st. under en sten. Anländer i början af maj:

1876 IV 22	1880 V 4	1883 V 9
78 V 9	81 V 10	84 V 8
79 V 12	82 IV 28	85 V 12.

Bortflyttar ungefär samtidigt med svalorna i slutet af augusti eller början af september; senast antecknades exemplar

1872 VIII 30	1874 IX 6	1885 IX 2.

Saxicola oenanthe L. (rauniorastas, raunioruntti). Allmän på åkrar och steniga fält. Sitt bo tillreder stensqvättan i stengärden och rösen, förfärdigadt utvändigt af fina grässtrån och rötter, invändigt af fjäder, tagel, ull och hår. Bon med ägg funna: 1869 den 15 juni med 5 st. friska i ett stenröse, 1883 den 16 juni med 7 st. obetydligt legade i ett stengärde. Anländer sista dagarne af april:

1878 IV 27 1880 IV 29 1882 IV 28 1884 V 3
79 V 8 81 IV 20 83 V 6 85 IV 30.

Antecknad vid Lohikoski såg år 1884 den 10 maj, 1885 den 4 maj. Försvinner från Tiittala under senare hälften af september:

1873 IX 27 1877 IX 18 1885 IX 26.
76 IX 17 81 IX 12

S. rubetra L. (leppäterttu). Allmän, uppehåller sig vid kanterna af odlade fält och ängsmarker, der tillgång finnes på buskar. Boet, som består af grässtrån och inuti är belagdt med litet tagel, anträffas vid dikeskanter och i rishögar. Bo med 6 st. friska ägg funnet 1881 den 6 juni vid en dikeskant. Anländer något senare än stensqvättan eller i början af maj. Ankom år:

1879 V 12 1881 IV 30 1884 V 7
80 V 2 83 V 4 85 V 2.

Turdus musicus L. (lahorastas, haukirastas). Allmän i gröfre barrskogar. Boet påträffas oftare vid kärrkanter eller på sankare mark, än på högre belägna ställen, bygdt på grenarne af en tall eller gran, stundom högre, stundom endast två à tre fot från marken, förfärdigadt ytterst af renlaf, dernäst af ett lager mindre qvistar och grässtrån och innerst af murket träd hopmuradt till en fast massa. Bon med friska ägg funna: 1869 V 26 med 4 st., 1883 VII 13 med 4 st., hvardera uti mindre granar; 1884 V 16 med 4 st. på en tallqvist ungefär 10 fot från marken. Anländer under senare hälften af april:

1878 IV 20 1883 IV 26 1885 IV 24.
82 IV 22 84 IV 28

Bortflyttningen torde inträffa under oktober månad; ännu den 13 oktober äro exemplar antecknade.

T. iliacus L. Allmän, föredrager lågländtare marker bevuxna med buskar och blandad skog. Boet anträffas på stubbar, vid bergsväggar och i täta buskar alltid nära marken och består af grässtrån, mossa och renlaf, inuti af finare grässtrån och barr. Bon antecknade: 1871 VI 20 med 4 st. nästan flygvuxna ungar, vid sidan af ett mindre berg ungf. 2 fot från marken, 1876 V 16 med 5 st. friska ägg, 1883 V

21 med 6 st. starkt legade ägg, hvardera uti små buskiga granar 2 à 3 fot från marken, 1885 VII 7 med 4 st. starkt legade ägg på marken vid en mindre al. Anländer och bortflyttar samtidigt som föregående art:

1882 IV 22 1883 IV 26 1884 IV 30 1885 V 2.

T. viscivorus L. Förekommer sparsamt. Om höstarne, i början eller midten af oktober, visar han sig dock talrikare och förekommer då tillsammans med andra trastarter i större eller mindre flockar, hvilka mot slutet af månaden eller början af november småningom försvinna från orten. Boet, bestående ytterst af skägglaf och mindre barrträdsqvistar, dernäst af en af våt mossa sammansmetad massa och innerst af torra grässtrån, finnes anbragdt på de högsta grenarne af en tall eller gran. Bo funnet 1884 VI 13 med 5 st. obetydligt legade ägg på grenen af en större tall, ungf. 25 fot från marken. Anlände år 1882 den 23 april och 1885 den 24 april.

T. pilaris L. (räkättirastas). Allmän, såväl i löf-, bland- som barrskogar. Det halfklotformiga boet finner man anlagdt på grenarne af en tall eller björk, stundom ganska högt från marken och ibland flera i samma träd; det består af ett tjockt lager af finare halmstrån, sammansmetadt med lera och fuktig jord och är inuti fodradt med fint hö. Boet med friska ägg antecknade: 1869 V 20 med 5 st., 1884 V 16 med 6 st., 1883 V 21 med 5 st. obetydligt legade. Flygfärdiga ungar antecknade: 1880 VI 8, 1882 VI 7, 1883 VI 10. — Anländer under senare hälften af april:

1876 IV 19	1879 IV 19	1882 IV 20	1884 IV 25
78 IV 20	81 IV 25	83 IV 24	85 IV 24.

Bortflyttar vissa år helt och hållet, under andra öfvervintrar en mindre del. Bortflyttningen inträffar samtidigt eller möjligen något senare, än de föregående trastarternas.

Hydrobata cinclus L. (koskikara). Allmän, under stränga vintrar vid forsar och strömmar, men förekommer sällan talrikare än ett, högst trenne par vid hvarje fors. Ankomsttiden är beroende af väderleken och inträffar under vissa år redan i början eller midten af november, under andra långt senare. Till Tiittala fors har strömstaren anländt:

1878 XI 28 1880 XI 16 1885 XI 7.
79 XI 24 83 XII 2

Lemnar orten i början eller midten af mars månad, allt efter som väderleken blir blidare.

Regulus cristatus Koch. Allmän, uppehåller sig i gröfre tall- och granskogar, der den isynnerhet om höstarne stundom ända inpå slutet af november månad ses ströfva omkring i sällskap med *Parus borealis, cristatus* m. fl. Torde häcka inom orten, ehuru bo ej blifvit påträffadt. Häckar i Sääminge socken, der ett bo är funnet i medlet af juni 1873 (Kellarpelto). Boet, nästan klotformigt, är sammansatt ytterst af skägglaf, dernäst af ett lager hopfiltad grön mossa blandad med lafvar och spindelväf, innerst af ett tjockt lager af fjäder.

Sylvia hortensis Gm. Allmän i trädgårdar och på buskmark. Trädgårdssångaren tillreder sitt bo i krusbärs- och hallonbuskar lågt nere vid marken. Boet är tunt och löst sammansatt af grässtrån och fina växtstjelkar, inuti fodradt med fint gräs och tagel. Bon med friska ägg funna 1867 VI 4 med 5 st. i en hallonbuske, 1880 VI 10 med 5 st. i en krusbärsbuske helt nära marken. Anländer under senare hälften af maj:

1878 V 18 1883 V 20 1885 V 21.
82 V 19 84 V 25

S. curruca L. Förekommer sparsammare än föregående, uppehåller sig på af mindre träd och buskar bevuxen mark. Boet finner man vanligast i enrisbuskar; det är tunt och löst, bestående af gröfre grässtrån och växtstjelkar, inuti belagdt med finare grässtrån och några få tagel. Bon med friska ägg funna: 1867 VI 22 md 4 st. i en Spiraea-häck, 1882 VI 24 med 5 st. i en enrisbuske. Antecknad om våren 1878 den 18 maj och 1883 den 16 maj.

S. cinerea Lath. Allmän på buskmark och äfven i trädgårdar. Boet, bestående af torrt gräs och fina växtstjelkar, till underlag för äggen endast fint gräs, påträffas i täta buskar nära marken. Bon med friska ägg funna: 1869 VI 8 med 5 st., 1882 VI 30 med 5 st., 1885 VII 2 med 4 st., alla gånger i en liten buske helt nära marken. Anländer ungf. samtidigt som trädgårdssångaren: 1884 och 1885 den 19 maj.

Phyllopseustes trochilus L. (uunilintu). Allmän såväl i barr- som löfskog. Boet, till formen likt en bakugn med en öppning på sidan, förfärdigadt af torra grässtrån, inuti fodradt med fjäder och tagel, påträffas i en håla på marken vid dikeskanter, vid sidan af en tufva, bland löf och mossa. Bon med friska ägg antecknade: 1870 VI 4 med 6 st., 1882 VI 9 med 7 st., 1882 VI 25 med 5 st. Anländer kring midten af maj:

1881 V 16	1883 V 16	1885 V 10.
82 V 19	84 V 20	

Försvinner från orten i början af oktober. De sista exemplaren äro antecknade 1884 IX 29 och 1885 IX 28.

Ph. collybita Vieill. (tiltalti, oluven tipahtaja). Allmän i djupa granskogar, dock förekommer den mycket sparsammare, än löfsångarn. Boet, till formen klotrundt med sidoöppning, förfärdigadt af torrt gräs, invändigt fodradt med fjäder, finner man på marken vid sidan af en tufva eller trädstam. Bo funnet 1875 VI 16, med 5 st. friska ägg. Anländer troligen samtidigt med den föregående; är om hösten senast antecknad 1882 IX 23.

Muscicapa grisola L. Allmän, såväl i skogar som i närheten af gårdar. Bygger sitt bo af mossa, fina grässtrån och bast, invändigt fodradt med fint gräs och något tagel, på öfra ändan af afhuggna trädstammar, gärdesgårdar, inhuggningar på sidan af träd, uthusknutar m. m., alltid endast några få fot från marken. Bon med friska ägg funna: 1870 VI 19 med 5 st. på en afbruten stubbe, 1882 VI 7 med 5 st. i en sågspånhög, 1882 VI 17 med 6 st. i knuten af en uthusbyggnad ungf. 4 fot från marken. Såsom en egendomlighet kan omnämnas följande: 1884 V 13 påträffades ett bo af *Turdus iliacus* med tvenne nyligen lagda ägg i en inhuggning på sidan af en gröfre tall, ungf. 3 fot från marken. Den 20, då stället ånyo besöktes, var boet tomt; huru detta tillgått, kunde ej bestämmas; men åter par eller tre dagar senare syntes inuti boet spår af ett nytt under byggnad varande bo, hvilket någon tid derpå visade sig vara af gråa flugsnapparen. Boet innehöll sedermera den VI 6 5 st. ägg, hvilka

blefvo efter 12 dagars rufning utkläckta, och sedan ungarne i slutet af juni lemnat boet, tillvaratogs detsamma. Samma inhuggning har flere år i följd blifvit begagnadt till plats för bo af gråa flugsnapparen. Anländer kring medlet af maj:

1876 V 16 1882 V 18 1884 V 19.
78 V 18 83 V 13 85 V 18

M. atricapilla L. Förekommer sparsammare än föregående. Häckar i ihåliga träd. Boet består af grässtrån, hår, tagel och fjäder. Anländer ungf. samtidigt som föregående:

1882 V 18 1884 V 20 1885 V 12.

Lanius excubitor L. Anträffad endast under vår- och höstflyttningstiderna. Uppehåller sig vid skogsbryn och på öppna slätter med glest bevuxna träd. Antecknad på Tiittala om våren:

1873 IV 25 1878 IV 26 1883 IV 28
74 IV 25 81 IV 25 85 V 10.

Om hösten sedd 1883 IX 27 och 1885 X 4.

L. collurio L. Allmän; föredrager täta buskmarker, isynnerhet äldre trädgårdar och sådana ängsmarker, hvarest finnes tillgång på täta buskar och rishögar. Boet stort, bestående till det yttre af grässtrån, mindre qvistar, gröfre växtstjelkar och obetydligt mossa, till det inre endast af fina grässrötter, påträffas i rishögar eller låga buskar. Bon funna: 1868 VI 8 med 5 st. friska ägg, 1879 VII 10 med 4 st. nästan flygvuxna ungar och 1 ägg, hvardera gången i rishögar. Anländer under senare hälften af maj:

1878 V 19 1882 V 18 1884 V 18 1885 V 21.
80 V 21

Anorthura troglodytes L. Förekommer sparsamt, endast par gånger anträffad af mig och hvardera gången uppehöllo sig foglarne i rishögar på skogsmark, aflägset från bebodda ställen.

Parus major L. (pakastiiainen, talitiiainen). Allmän, uppehåller sig såväl i skogar, som vid gårdar och är i synnerhet vintertiden, på de senare ställena den allmännaste fogeln. Sitt bo tillreder talgmesen i ihåliga träd, byggningsknutar m. m., af grässtrån, ull, tagel, hår och fjäder. Bon

med friska ägg antecknade: 1869 VI 6 med 6 st., 1882 V 28 med 10 st., 1882 VII 22 med 8 st., alla i ihåliga träd.

P. borealis De Sel. (tiainen). Allmän, föredrager bergiga skogsmarker, såväl barr- som löfskogar, dock hellre de förra. Boet påträffas i ihåliga träd, och består af mossa och fjäder. Bon funna: 1872 VI 8 med 7 st. halft utvecklade ungar, 1881 V 26 med 5 st. friska ägg, 1884 V 24 med 8 friska ägg.

Parus cristatus L. Allmän, i djupa tall- och granskogar. Torde häcka, ehuru något bo ej blifvit påträffadt.

Acredula caudata L. Allmän, i mindre flockar, höst och vår. Torde häcka. Ungfoglar skjutna 1884 VII 31 på Tiittala. Sommaren 1871 vistades ett par på en skogig ängsmark i närheten af Tiittala; att dessa hade sitt bo derstädes, torde med säkerhet kunna antagas, men, ehuru boet då mycket efterletades, kunde det ej påträffas. Har blifvit funnen häckande i Sääminge (Simola holme, i närheten af Nyslott, 1865).

Certhia familiaris L. Förekommer sparsamt. Uppehåller sig i barrskogar och anträffas vanligen åtföljd af mesarter. Torde möjligen häcka inom orten.

Motacilla alba L. (västäräkki). Vistas allmänt invid gårdar och dem omgifvande fält, och besöker med förkärlek åkerfält som plöjas, der han följer plogen för att fånga insekter, uppehåller sig äfven vid åar och sjöstränder. Vanligast anträffas de första sädesärlorna om våren vid någon bäck eller fors. Bygger sitt bo i stenrösen, vid dikeskanter, under stenar o. dyl., bestående af grässtrån och rötter, samt invändigt af ull och hår. Bon med ägg antecknade: 1869 VI 8 med 5 st. friska uti ett stenröse, 1883 VI 18 med 5 st. friska i en gyttjehög, 1884 VII 11 med 6 st. starkt legade ägg under en tufva. Anländer kring midten af april till Tiittala:

1871 IV 4	1876 IV 15	1880 IV 20	1884 IV 20
1872 IV 12	77 IV 16	81 IV 19	85 IV 10
1874 IV 22	78 IV 17	82 IV 20	
1875 IV 30	79 IV 19	83 IV 16	

Antecknad vid Lohikoski såg:

1879 IV 19 1881 IV 18 1883 IV 19 1885 IV 13.
80 IV 20 82 IV 23 84 IV 22

Bortflyttar i förra hälften af oktober (Tiittala):

1872 X 17 1879 X 2 1882 X 4 1884 X 2
78 X 1 81 X 5 83 X 8 85 X 3.

M. flava L. (keltavästäräkki). Allmän, uppehåller sig på lågländta, med buskar bevuxna ängsmarker och följer äfven likasom sädesärlan plogen, för att fånga insekter. Boet, bestående af mossa, grässtrån och rötter, invändigt belagdt med ett tjockare lager af borst, tagel och hår, anträffas vid sidan af eller under en tufva. Bon funna: 1871 VI 16 med 5 st. friska, 1878 V 30 med 5 st. friska, 1882 VI 17 med en nyss utkläckt unge och 5 st. fullt legade ägg. Anländer senare än sädesärlan eller i början af maj:

1877 IV 18 1883 V 4 1884 V 5 1885 V 10.
78 V 4.

Bortflyttar tidigare än föregående: 1884 IX 18.

Anthus pratensis L. Allmän, anträffas i beteshagar och på lågländtare med buskar och småskog bevuxna marker. Boet, mycket löst sammansatt af torrt gräs, inuti beklädt med fint gräs och några tagel, påträffas bland ljung. Bo funnet: 1870 VII 1 med 5 st. friska ägg, vid sidan af en tufva bland ljungen.

A. trivialis L. Allmän, uppehåller sig i skogstrakter, vid skogsbryn och slättkanter, senare om hösten träffas den i trädgårdar och på åkerfälten. Boet, bestående till det yttre af grässtrån, rötter, mindre växtstjelkar och mossa, till det inre af fint gräs och något tagel, finner man på marken bland ljung och gräs. Bon, med friska ägg funna: 1870 VI 15 med 5 st., 1878 VI 3 med 5 st., 1884 V 31 med 4 st., alla vid tufvor bland ljung och gräs. Anländer under förra hälften af maj:

1872 V 5 1879 V 10 1883 V 9
74 V 16 80 V 12 84 V 13
77 V 7 81 V 12 85 V 16

Försvinner kring midten af september, senast antecknad: 1882 IX 10, 1884 IX 13.

Corvus corax L. (korppi). Allmän alla årstider. Boet, till sitt omfång ganska stort, bestående ytterst af qvistar och trädgrenar, invändigt af en mjuk bädd, förfärdigad af ull (mestadels harull och hår), torf, mossa, bast, skägglaf och blomvippor af *Phragmites communis,* finnes på branta klippafsatser eller i höga träd. Bo funnet: 1884 IV 22 med 5 st. något legade ägg, på en utstående afsatts af ett högt, brant berg.

C. cornix L. (varis). Allmän hela året om, dock förekommer den i något mindre antal under stränga vintrar, den kallaste tiden. Häckar allmänt på ängsmarker och i beteshagar, vanligast nära intill vatten. Boet, förfärdigadt af trädgrenar och torra risqvistar, invändigt af torrt gräs, mossa och jord, finnes anbragdt i kronan af en större tall. Bon med friska ägg funna: 1884 V 10 med 4 st., 1885 V 13 med 5 st.

C. frugilegus L. Vintern 1870 allmän öfverallt inom socknen; sedermera har råkan förekommit endast i spridda exemplar då och då: 1876 IV 1 vid Idenlaks egendom, 1878 III 13 i kyrkobyn, 1883 V 4 och 1885 V 6 vid Tiittala.

C. monedula L. (naakka). Anträffas inom socknen blott tillfälligtvis. Endast trenne gånger hafva exemplar, troligen vilsekomna från Nyslott, blifvit anträffade: i maj 1870 på Tiittala, i april 1871 på Linkola och 1876 VI 1 på Idenlaks. Häckar årligen i flere par på Nyslotts fästning.

Cleptes pica L. (harakka). Allmän alla tider af året vid gårdar och deras omgifningar; endast under infallande häckningstid uppehåller sig skatan mera i skogarne. Boet stort och starkt, sammansatt af torra grenar och risqvistar med underlag af jord och torfvor, inuti belagdt med torrt gräs och barr; ofvanom boet finnes anbragdt ett tak af pinnar och risqvistar; anträffas både i skogar och beteshagar antingen i toppen eller invid stammen af ett medelstort träd. Bon med friska ägg funna: 1880 V 6 med 4 st., 1884 V 15 med 6 st.

Garrulus glandarius L. (närhi). Allmän, uppehåller sig höst- och vintertiden på sädesåkrar, vid gårdar och deras omgifningar, såsom hässjegårdar m. m., men vid parningstidens början drager den sig inåt skogarne. Boet påträffas på grenarne invid stammen af någon tall eller gran, ej särdeles högt

från marken, bestående innerst af fina bruna växtrötter, som äro ytterst omgifna af mindre grenar. Stundom träffas nötskrikan häckande äfven på mindre afsatser på branta berg (Linnanvuori). De på Linnanvuori påträffade bona hafva en plattare och mera aflång form. Bo med 3 st. nyss utkläckta ungar och 2 rötägg funnet 1869 VI 3 i en mindre gran ungf. 10 fot från marken.

G. infaustus L. Förekommer tillfälligtvis. Endast tvenne gånger anträffad, 1871 X 9 och 1873 XI 11, hvardera gången på Tiittala. Foglarne uppehöllo sig på kärrmark ganska långt från bebodda ställen och voro särdeles tama och närgångna.

Oriolus galbula L. (kuhankeittäjä). Allmän, der lokalen är lämplig. Vistas helst i stora björkskogar, men påträffas äfven i blandskogar. Det konstigt af skägglaf, tjockare och finare grässtrån och tunn näfver sammansatta pungformiga boet, finnes fästadt vid en klyka af en björkgren, ganska högt från marken. Häckar årligen invid Lohikoski såg. Anländer dit under senare hälften af maj:

1882 V 27 1884 V 29 1885 V 29.

Sturnus vulgaris L. Skjuten och anträffad första gången i Sulkava 1870 V 15. Från 1870 till 1882 förekom staren allmänt häckande, men är sedan dess åter alldeles försvunnen. Boet finnes i ihåliga träd, dels högre, dels lägre från marken, och består af grässtrån, fjädrar, hår, ull m. m. Bo funnet 1870 V 30 med 6 st. friska ägg. Ankom

1874 IV 8	1879 V 2	1881 IV 12
78 IV 5	80 IV 9	82 III 22.

Loxia pityopsittacus Bechst. Sällsynt. Den 16 april 1885 blef en hane skjuten på Tiittala, derefter påträffades ett par tvenne särskilda gånger den 25 maj och 18 juni 1885 i närheten af Tiittala; dessförinnan har någon korsnäbb ej blifvit anträffad af mig. Möjligt att ofvannämnda par hade sitt bo i närheten, ehuru det ej påträffades.

Pinicola enucleator L. Förekommer endast under hösten, under vissa år ganska talrikt, såsom höstarne 1870 och 1881; under andra år ser man dem i några spridda exemplar och åter under andra uteblifva de helt och hållet. De infinna

sig redan kring midten eller slutet af oktober och uppehålla sig då i rönnträden och enrisbuskarne, hvilkas bärkärnor de med begärlighet förtära, och försvinna sedan under vintern.

Pyrrhula rubicilla Pall. (tuomherra). Allmän, uppehåller sig fortplantningstiden i skogarne, men framkommer senare om hösten och vintertiden i mängd till gårdarne. Boet, bestående ytterst af finare qvistar och innerst af ett tjockare lager af fina rötter och några få tagel, anträffas på grenarne af någon tätvuxen gran. Bo funnet 1884 VII 1 med 4 st. fullt fjädrade ungar, i en liten tätt vuxen gran ungf. 4 fot från marken, helt nära Tiittala gård.

Passer domesticus L. (varpunen). Allmän i närheten af menniskors boningar. Sitt bo tillreder gråsparfven i byggningsknutar, mellan foderbräden o. m. d., bestående af halm, hår, bast, fjäder m. m.

Fringilla coelebs L. (peipponen). Allmän, förekommer nästan öfverallt, såväl i ödsliga skogstrakter, som i närheten af gårdar, och häckar lika talrikt i tall- som björkskogar. Sitt bo bygger bofinken antingen på grenarne eller invid stammen eller i en upprättstående klyka af dels större, dels mindre träd, stundom ganska högt, stundom lägre från marken. Boet är bygdt af ett tjockt och fast lager af mossa, bast och grässtrån, utvändigt beklädt med det finaste lagret af näfver och lafvar och inuti fodradt med tagel, hår och fjädrar. Bon med ägg funna: 1869 V 30 med 5 st. friska, 1882 V 23 med 5 st. friska, 1882 VI 19 med 3 st. friska, alla på grenar af tall, 1882 VI 19 med 5 st. något legade, 1884 VII 2 med 2 st. friska, de båda senaste på grenar af björk. Ank.:

1871 III 27	1875 IV 24	1878 IV 11,♀	1883 IV 10
72 IV 12	76 IV 14	79 IV 6	84 IV 10
73 IV 1	77 IV 16	81 IV 19	85 IV 10.
74 IV 5	78 IV 9,♂	82 IV 22	

Bofinken samlar sig i stora flockar i slutet af september eller början af oktober och bortflyttar i slutet af oktober eller första dagarne af november, dock påträffas ännu under blidare höstar ensamma exemplar ända inpå midten af november, t. ex. 1884 XI 18.

Fr. montifringilla L. Förekommer nästan alla år under vår- och höstflyttningarna. Möjligen äfven något par häckar inom området; den 25 juli 1885 observerades ett par på Tannila egendom, men något bo kunde ej påträffas. Anländer ungf. samtidigt som bofinken:

1869 V 6 1880 IV 28 1884 V 8 1885 V 8.

Fr. chloris L. Allmän isynnerhet vårtiden, men blir mot sommaren sällsyntare. Häckar, ehuru boet ej blifvit påträffadt. Ungfoglar skjutna d. 31 juli 1884. Anländer under förra hälften af april:

1874 IV 5 1882 III 26 1884 IV 19
80 IV 9 83 IV 16 85 III 30.

Bortflyttningen torde ske i slutet af oktober. Stora flockar stadda på bortflyttning antecknade den 24 oktober 1884.

Fr. cannabina L. Allmän, uppehåller sig på buskmark, i närheten af åkerfält. Boet, sammansatt af grässtrån och fina gräsrötter, invändigt fodradt med ett tjockt lager af hår och ull eller tagel, finner man i buskar och äfven i rishögar. Bon med ägg funna: 1869 VI 18 med 5 st. friska i en liten buske, 1872 VI 29 med 5 st. något legade i en rishög, 1879 VI 13 med 4 st. friska i en buske lågt ned vid marken. Anländer samtidigt som bofinken:

1871 III 27 1874 IV 5 1884 IV 19
1873 III 31 86 IV 10.

Hämplingen samlar sig äfven likasom bofinken i stora flockar i slutet af september, hvilka ströfva omkring på åkerfälten och försvinna mot slutet af oktober.

Fr. linaria L. (urpiainen). Förekommer allmänt vår och höst, under vissa år i ofantliga, under andra i mindre skaror. Häckar, ehuru sällsynt. Af de skilda racerna hafva tvenne blifvit anträffade inom Sulkava, nemligen *Linaria sibirica* skjuten 1881 X 31, *Linaria Holboelli* skjuten samma dag, och *alnorum,* den sistnämnda allmännast förekommande. Ännu i slutet af april hafva stora skaror blifvit anträffade.

Fr. spinus L. Allmän, uppehåller sig helst i granskogar. Torde häcka.

Emberiza citrinella L. (keltasirkku). Allmän, uppehåller sig höst- och vintertiden allmänt vid gårdar och deras omgifningar, om sommartiden på åkerfält och i dem omgifvande skogsbryn. Gulsparfvens bo finner man på marken vid någon tufva eller dikeskant, bestående af torrt gräs och växtstjelkar, invändigt af fina rottrådar och något tagel. Bon funna d. 27 juni 1879 med 3 st. nyss utkläckta ungar och 1 ägg vid kanten af ett åkerfält under en tufva; d. 14 juni 1885 med 4 st. friska ägg vid en mindre buske i Tiittala trädgård.

E. hortulana L. Sällsynt. Den 30 juni 1873 anträffades ett par i Tiittala trädgård.

E. schoeniclus L. Allmän, vistas på skog- och buskbevuxna ängsmarker i närheten af vatten. Boet, sammansatt ytterst af torrt gräs och örtstjelkar, derefter af finare grässtrån och innerst af tagel och hår, finner man bland gräs vid sidan af en buske, vanligen invid eller i närheten af vatten. Bon med friska ägg funna: 1870 VI 3 med 5 st., 1885 VI 1 med 6 st., hvardera gången invid en buske, helt nära intill vatten. Anländer under senare hälften af april:

1877 IV 16	1882 IV 24	1884 IV 30
79 IV 17	83 IV 28	84 V 4.

Plectrophanes nivalis L. (pulmunen). Allmän, anträffas vår och höst i stora skaror på vägar och snöfria fläckar på åkerfälten. De första flockarne äro på Tiittala antecknade om våren: 1881 IV 6, 1882 III 20, 1884 III 24, 1885 IV 10; om hösten: 1882 XI 3, 1884 X 12, 1885 X 25.

Antecknad vid Lohikoski såg 1883 IV 5 och 1884 IV 6.

Hirundo rustica L. (haarapääskynen). Allmän. Det afskuret halfklotformiga boet, tillverkadt af våt, lerblandad jord, sammanblandad med hö och halm och fodrad med gräs och fjäder, finnes allmänt fästadt under taken, vid bjelkar, sparrar och dyl. inuti husen, i stall, rior, lador m. m. Bo med 5 st. friska ägg den 26 juni 1869. Enligt anteckningar åtgå för ett par ladusvalor till förfärdigandet af boet 10 dagar, äggläggningen 5 dagar, rufningen 13 dagar och för ungarnes utveckling tills boet lemnades 20 dagar. Anlände till Tiittala:

1869 V 13	1875 V 12	1879 V 12	1883 V 8
72 V 9	76 V 13	80 V 12	84 V 8
73 V 10	77 V 15	81 V 14	85 V 11.
74 V 13	78 V 12	82 V 6	

Antecknad vid Lohikoski såg:

1879 V 12	1881 V 14	1883 V 10	1885 V 10.
80 V 12	82 V 19	84 V 8	

Ladusvalan samlar sig omkring den 24 augusti uti stora skockar, hvilka redan i slutet af månaden eller första dagarne af september lemna orten. Under några år ser man ännu i midten och slutet af september några qvarblefna exemplar flyga omkring. Bortflyttningen antecknad på Tiittala:

1872 IX 12	1879 IX 11	1883 IX 12
75 IX 2	81 IX 3	84 VIII 26
78 VIII 31	82 VIII 30	85 IX 2.

H. riparia L. Förekommer allmänt, der lokalen är lämplig, till större eller mindre antal i branta sand- och jordvallar, invid sjöstränder. Häckar årligen vid Kukkapää 3 à 4 verst från Sulkava kyrka. Boet påträffas i bottnen af 2 till 6 fot långa, af fogeln sjelf gräfda gångar och består af grässtrån och fjäder. Bon funna 1884 VI 31 med 4 st. friska ägg, 1884 VII 11 med 4 st. fullt legade ägg, 1884 VII 11 med 6 st. utkläckta ungar.

H. urbica L. (räystäspääskynen). Allmän. Det af lera och våt, klibbig jord utan någon inblandning af hö eller halm hopmurade boet, med ingång dels upptill, dels på sidan, är invändigt fodradt med fjäder och finnes fäst på yttre sidan af husen under taklisten. Bo med 5 st. friska ägg antecknade: 1870 VI 27. Anländer någon dag senare, än ladusvalan:

1873 V 10	1878 V 15	1881 V 14	1884 V 24
77 V 15	79 V 23	82 V 18	85 V 20.

Bortflyttningen antecknad på Tiittala:

1879 VIII 26	1883 IX 12	1885 IX 2.
82 VIII 26	84 VIII 22	

Ampelis garrulus L. (pihlajalintu). Allmän, under alla höstar i mer eller mindre talrika flockar. De första floc-

karne anlända under vissa år redan i slutet af september, under andra i midten eller slutet af oktober. De första flockarne äro antecknade på Tiittala om hösten:

1873 X 26	1880 X 17	1882 X 24	1884 IX 26
79 X 24	81 X 17	83 IX 23	85 X 10.

Bortflyttningen sker om våren, troligast under slutet af mars eller början af april månader. Spridda flockar äro senast antecknade: 1881 IV 10, 1885 IV 22.

Alauda arvensis L. (kiuru). Allmän, uppehåller sig på åkerfälten. Sånglärkan bygger sitt enkla bo i en liten fördjupning på åkern eller åkerrenen, af finare halm och torra grässtrån, inuti fodradt med fint torrt gräs. Bon med ägg funna: 1875 V 21 med 5 st. friska, 1883 V 16 med 4 st. friska vid en tufva på en åkerren, 1885 V 26 med 3 st. starkt legade i en fördjupning på åkern. Anlände:

1871 III 24	1876 IV 14	1880 IV 8	1883 IV 20
72 IV 9	78 IV 5	81 IV 17	84 IV 9
73 III 29	79 IV 19	82 III 24	85 IV 13.
74 IV 5			

Antecknad vid Lohikoski såg: 1879 den 15 april, 1885 den 16 april. Bortflyttningen sker under september månad. Flockar antecknade senast: 1884 IX 13, 1885 IX 18.

A. alpestris L. Förekommer tillfälligtvis. Den 1 maj 1874 anträffades en mindre flock på Tiittala på en åker.

Picus martius L. (palokärki). Allmän, föredrager djupa ödsliga barrskogar, men infinner sig stundom, isynnerhet vår- och hösttiden, vid gårdar och i trädgårdar. Boet påträffas i en af fogeln sjelf förfärdigad urhålkning i en större murken tall, oftast högt från marken. Balen består endast af spånor och trämjöl från samma träd.

P. canus Gm. Sällsynt. Endast fyra gånger har arten blifvit antecknad af mig och hvarje gång honor: 1866 i dec., 1881 X 22 och 1882 XI 16 på Tiittala, 1873 X 28 på Harakkaharju kronoboställe. Foglarne anträffades tvenne gånger i barrskog och tvenne i Tiittala trädgård.

P. leuconotus Bechst. Allmän, dock förekommer den sparsammare än *Picus major*. Boet i ihåliga träd, saknande

underlag för äggen. Bo funnet den 30 maj 1877 med 3 st. ungar, i en större al ungf. 12 à 14 fot från marken.

P. major L. (tikka). Allmän, uppehåller sig såväl i barr- som blandskogar och infinner sig höst- och vintertiden ofta vid gårdar. Dess bo finner man, likasom de öfriga arternas, i en af fogeln sjelf förfärdigad urhålkning i något större träd, mer eller mindre högt från marken. Balen såsom hos de andra. Bo funnet: 1871 d. 10 juni med 5 st. nyss kläckta ungar. Boet var anlagdt i en större al, 10 fot från marken, med en 9 tums djup urhålkning.

P. minor L. Allmän, förekommer i såväl barr-, bland- som löfskog. Boet, såsom hos föregående. Bon med friska ägg funnos: 1884 VI 4 med 5 st. och VI 10 med 5 st., det förra 12 fot och det senare 10 fot från marken.

P. tridactylus L. Förekommer sparsammare än de andra *Picus*-arterna. Uppehåller sig i barr- och blandskogar. Boet såsom hos de föregående. Bo funnet d. 4 juni 1870 i en gröfre tall omkring 30 fot från marken, i en 10 tum djup urhålkning, med 4 st. halftutvecklade ungar.

Anm. Benämningen tikka användes af allmogen gemensamt för alla *Picus*-arter, förutom *Picus martius*. För någon af de större arterna förekommer äfven benämningen koro.

Iynx torquilla L. (käenpiika). Allmän, vistas såväl i skogar, som nära intill gårdar. Sitt bo, bestående af grässtrån, bast, fjäder m. m., anlägger göktytan i ihåliga träd. Bon med friska ägg funna: 1866 VIII 6 med 4 st., 1869 VI 10 med 5 st., 1881 VI 10 med 6 st. ägg och 1885 VI 19 med 6 st. nyss kläckta ungar. Anlände:

1879 V 8	1882 V 6	1884 V 7
81 V 11	83 V 6	85 V 10.

Bortflyttningen torde ske i slutet af september; senast antecknad 1883 IX 24 och 1884 IX 27.

Cuculus canorus L. (käki). Allmän. Inom orten hafva dels ägg, dels ungar blifvit påträffade af mig endast uti bon af *Luscinia phoenicurus*. Det enda säkra datum, som finnes att tillgå är d. 16 juni 1880, då ett bo af rödstjerten anträf-

fades med ett nyss lagdt gökägg. Göken låter efter medelberäkning om våren första gången höra sig kring 10—11 maj. Enligt anteckningar har göken hörts på Tiittala första gången:

1869 V 12	1874 V 16	1878 V 13	1882 V 10
71 V 15	75 V 12	79 V 11	83 V 10
72 V 8	76 V 10	80 V 10	84 V 9
73 V 10	77 V 14	81 V 10	85 V 6.

Antecknad vid Lohikoski såg:

1879 V 10	1881 V 14	1883 V 8	1885 IV 29.
80 V 10	82 V 7	84 V 11	

Försvinner från orten redan i början af september, senast skjuten 1883 den 3 september.

Caprimulgus europaeus L. (kehrääjä). Allmän, uppehåller sig på glest bevuxna tallmoar i närheten af vatten, men påträffas flygande om aftnarne kring gårdar och i trädgårdar, på hvilkas sandgångar den ses hvila sig. Torde med visshet häcka inom orten, ehuru ägg ej blifvit påträffade. Sitt bo tillreder nattskäran i en liten fördjupning bland ljungen, utan något underlag för äggen. Bo funnet i slutet af juni 1864 i Sääminge (Pihlajanniemi) med 2 st. friska ägg. Antecknad på Tiittala: 1883 V 24, 1884 V 26 och 1885 V 24. Torde lemna orten i slutet af september eller första dagarne af oktober; senast skjuten 1867 den 9 oktober.

Cypselus apus L. (tervapääsky). Allmän, torde häcka, ehuru ägg ej påträffats. Häckar allmänt i Nyslotts fästning. Anländer under senare hälften af maj.

1882 V 28	1883 VI 4	1884 V 31	1885 V 21.

Bortflyttar något tidigare än svalorna, stundom redan i midten af augusti.

Falco peregrinus Tunst. Sällsynt. Förekommer mig veterligen inom socknen endast på Linnanvuori berg, hvarest ett par årligen häckar. Boet är anlagdt på en utstående afsats af klippan, bestående af risqvistar löst hopsatta på sidorna, utan något underlag för äggen. Bon funna: 1874 VII 22 med en flygfärdig unge och 1 rötägg, 1884 VI 1 med 4 st. friska ägg. Anländer enligt uppgift de första dagarne af maj.

F. subbuteo L. Förekommer sparsamt. Häckar, ehuru boet ej blifvit af mig funnet. Ungfoglar anträffade d. 15 aug. 1885 på Kalattomanvuori i närheten af Siikakoski gästgifveri. Antecknad om våren 1885 IV 28.

F. aesalon Tunst. Sällsynt. Endast trenne gånger anträffad och skjuten: ♀ 1879 V 10, ♂ 1881 IX 21 på Tiittala; ♂ 1884 VIII 10 på Reittiö hemman.

F. tinnunculus L. (punahaukka). Allmän. Tornfalkens bo finner man anlagdt på grenarne af höga träd, på klippor och bergsafsatser, alltid i närheten af vatten; det består ytterst af pinnar och risqvistar, invändigt af grässtrån och något mossa. De bon, som finnas på klippor och bergafsatser, äro mycket enklare konstruerade. Bon funna: 1860 VI 6 med 7 st. friska ägg, på de öfversta grenarne af en hög tall; 1885 V 26 med 4 st. friska ägg på grenarne af en tall 50 fot från marken; 1885 VII 8 med 5 st. dunbeklädda ungar på en brant bergafsats. Anlände

1882 V 2 1883 V 4 1884 V 7 1885 V 10.

Bortflyttar i slutet af september eller början af oktober, senast antecknad: 1871 IX 16, 1872 X 12, 1884 IX 13, 1885 IX 12.

Astur palumbarius L. (kanahaukka). Allmän, både sommar och vinter. Boet stort och platt, bestående till det yttre af pinnar och risqvistar, invändigt af mindre qvistar, blad och barrstjelkar, hvilka senare af fogeln ofta ökas genom tillsats af färska. Häckar i täta ödsliga och bergiga skogar, hvarest boet finnes antingen på de öfversta grenarne eller vid midten af ett gröfre träd, oftast en gran, ofta ganska högt från marken. Bon funna: 1884 VI 14 med 3 st. dunklädda ungar, i toppen af en större björk; 1885 V 13 med något legade ägg, vid midten af en större gran ungf. 40 fot från marken; 1885 VII 2 med 3 st. starkt legade ägg, på öfversta grenarne af en gran. Ungfoglar skjutna 1874 VII 29.

A. nisus L. (poutahaukka). Allmän, men förekommer vintertiden ej så allmänt som föregående. Boet stort, förfärdigadt utvändigt af torra risqvistar, invändigt af finare risqvistar och litet mossa, finnes i toppen eller vid midten af höga

träd. Bo funnet: med 4 st. friska ägg 1883 V 26 på öfversta grenarne af en större tall. Ungfoglar skjutna 1871 VIII 15, 1874 VIII 10.

Aquila chrysaëtus L. (kotka, kokko). Förekommer sparsamt här och der inom orten. Uppehåller sig der tillgång på stora, ödsliga och bergiga skogar finnes, uti hvilka den har sitt tillhåll och hvarifrån den gör sina utflygter. Enligt uppgift skall den blifvit funnen häckande vid Lohikoski. Häckar i Sääminge (Pihlajanlaks) och Jokkas (Vehmais).

Pandion haliaëtus L. (kalasääski). Allmän, anträffas straxt efter dess ankomst vid smärre sjöar och grundare vikar, men drager sig om sommaren till de större sjöarne. Det stora, platta boet (fördjupningen på midten är högst obetydlig) anbringas i toppen af höga träd; dess yttre består af grenar och större risqvistar, innantill och bottnen af grästorf, torra löf- och barrqvistar. Fiskljusen bygger sitt bo såväl i något ensamt stående träd på mindre holmar, som i höga träd belägna flere verst från närmaste vatten och begagnar, såsom de flesta hökartade roffoglar, samma bo flere år i rad. Bo funnet d. 29 maj 1873 med 2 friska ägg på Tiittala i en ödemark omkring 4 verst från närmaste vatten. Boet var bygdt i toppen af en större tall, 64 fot från marken; dess yttre diameter utgjorde 4 fot 6 tum, tjockleken omkring 3 fot, fördjupningen högst obetydlig; troligen var boet flere år å rad begagnadt. Antecknad om våren:

1883 V 3 1884 IV 29 1885 IV 26.

Torde bortflytta i slutet af september; antecknad

1883 IX 26 1884 IX 24 1885 IX 22.

Pernis apivorus L. Sällsynt. Boet förfärdigas utvändigt af risqvistar och invändigt af finare med skägglaf beklädda sådana och öfverst på boet med dels äldre, dels alldeles färska med gröna löf försedda björkqvistar. Bo funnet d. 18 juni 1883 med 2 friska ägg på Käenniemi hemman, på grenarne af en större gran.

Buteo vulgaris Bechst. Allmän. Boet påträffas byggdt i höga träd, stundom äfven på bergafsatser och består af risqvistar och pinnar, innantill af något finare qvistar. Bon

funna: 1883 V 28 med 2 obetydligt legade ägg; boet var anlagdt på en klippafsats. 1884 VII 21 med 2 fullt befjädrade ungar, boet på grenarne af en hög gran. Antecknad om våren den 30 april 1885.

Circus pygargus L. Sällsynt; endast trenne gånger anträffad. 1873 V 10 blef en ♀ skjuten på Tiittala; sedermera observerad 1879 IX 21 på Tiittala, 1885 V 1 på Sulkava prestgård, hvardera gången hanar.

Strix bubo L. (huhkaja). Allmän. Häckar, ehuru bo ej af mig blifvit påträffadt. Exemplar anträffas under alla årstider.

Surnia nyctea L. Förekommer endast tillfälligtvis. Den 13 juni 1869 påträffades af mig en fjälluggla, sittande på en björkstubbe på en mindre äng i närheten af Tiittala.

S. ulula L. Förekommer sparsamt, dock allmännare om hösten. Torde häcka.

S. passerina L. Sällsynt. Anträffad i midten af mars 1873, sittande på en gärdesgårdsstör på Kuuspelto egendom; sedermera ej observerad.

Syrnium lapponicum Sparrm. Förekommer tillfälligtvis. Den 19 november 1881 blef en ♀ skjuten i Mäntyis by; vidare ej anträffad.

S. funereum L. (hiirennakkia, hiirennakkeli). Allmän under vissa år, såsom vintrarne 1862, 1866 och 1884, under andra sällsyntare. Häckar i ihåliga träd. Bo funnet 1870 V 28 med 5 st. något legade ägg. Ungfogel skjuten 1880 VIII 10.

Columba palumbus L. (kyyhkynen). Allmän. Ringdufvan har sitt tillhåll i barrskogar, som ej äro långt aflägsna från odlade fält. Sitt bo bygger den vanligast i täta granskogar, antingen vid midten af trädet, invid stammen eller på grenarne, stundom högre stundom lägre från marken, men äfven i löfskogar. Boet är mycket platt, med en högst ringa fördjupning och illa uppfördt, bestående af löst och glest påsatta risqvistar och pinnar, hvilka inuti boet äro något finare, samt innerst uti fördjupningen af några fjädrar. Bo funnet

1884 VI 6 med 2 st. något legade ägg, på grenarne af en större björk, ganska högt från marken. Anlände:

1878 IV 24	1880 IV 15	1882 IV 24	1885 IV 25.
79 IV 19	81 IV 28	83 V 6	

Tetrastes bonasia L. (pyy). Allmän; uppehåller sig sommartiden i bland- och löfskogar, men drager sig senare mot hösten till barrskogar, der den uppehåller sig äfven under vintern. Hjerpen tillreder sitt bo, likasom alla hönsfoglar, på marken, i en af den sjelf uppkrafsad grop, med underlag för äggen af torra blad eller barr. Bo funnet d. 3 juni 1869 med 8 st. friska ägg. Hjerpfamiljer med ungar af en trasts storlek anträffas kring den 20 juli, med nästan fullvuxna kring midten af augusti.

Tetrao urogallus L. (metso, mehto, ♂ ukko mehto, ♀ akka mehto). Allmän; har sitt tillhåll i djupa bergiga barrskogar i närheten af någon sjö, men uppehåller sig äfven i blandskogar. Boet, tillredt likt föregående arts, anträffas såväl på mossbelupna moar, som på föregående år nedhuggna sveder. Bon funna: 1869 V 28 med 10 st. friska ägg, 1884 VI 4 med 6 st. starkt legade ägg. Ungarne af det senare boet hade omkring den 19 juni lemnat boet. Tjädern begynner sitt spel vanligast kring den 20 april.

T. tetrix L. (tettri, ukko och akka). Allmän. Vistas helst i björkskogar, men förekommer äfven i blandskogar. Boet påträffas såväl på buskmark under någon buske, som på föregående år nedhuggna sveder och är likt de föregåendes. Bon med friska ägg funna: 1868 V 24 med 8 st., 1884 V 20 med 4 st., hvardera i sveder. Orrspelet tager sin början de sista dagarne af mars eller första dagarne af april.

Lagopus albus Gm. (mehtäkana). Allmän på sådana ställen, der lokalen är passande. Uppehåller sig på skogsängar och kärr, bevuxna af vide- och björkbuskar. Snöripan väljer sin häckplats som oftast i skydd af någon videbuske och boet är likt de föregåendes. Bo med 8 st. friska ägg funnet 1883 VI 16. Nyss utkläckta ungar antecknades 1871 VI 23, och af en trasts storlek 1871 VII 26.

Starna perdix L. (turkinpyy, peltopyy). Allmän öfverallt före år 1866. Från 1869 till 1882 var rapphönan uti dessa nejder alldeles försvunnen, utom att en mindre flock af 5 st. visade sig d. 6 jan. 1872 i Rauhaniemi by; under hösten och vintern 1882 började den åter uppträda i större och mindre flockar öfverallt inom socknen och kan för närvarande åter anses förekomma allmänt. Rapphönans bo påträffar man i en liten fördjupning, antingen på en åkerren eller i en föregående år huggen sved, eller bland ljungen i beteshagar, med torrt gräs eller blad som underlag för äggen. Bo funnet d. 26 juni 1883 med 18 st. obetydligt legade ägg.

Charadrius curonicus Bes. Allmän, uppehåller sig på sandstränder. Boet, utgörande endast en liten fördjupning i sanden, antingen nära intill eller ett stycke ifrån vattnet. Ungar påträffade: 1874 VI 30 på Kukkapää, nära kyrkobyn, 1880 VI 28 på Tiittala, nyskläckta 1885 VI 21. Anlände

1873 V 6	1879 V 10	1883 V 5	1885 V 8.
77 V 10	82 V 4	84 V 5	

Ch. morinellus L. Sällsynt. Den 1 juni 1868 blefvo tvenne exemplar skjutna på Tannila egendom; sedan dess ej anträffad.

Ch. apricarius L. Förekommer endast under flyttningstiderna vissa år i talrika flockar såsom vårarne 1875—1877; under andra uppträder arten i mindre, eller också uteblifver den helt och hållet. Anlände

1875 V 28   1877 V 26   1881 V 29.

Om hösten antecknad 1881 IX 15.

Hæmatopus ostralegus L. Förekommer endast tillfälligtvis. Den 28 maj 1884 blef ett exemplar anträffadt på en liten holme nedanom Tiittala fors, den enda gång, mig veterligen, strandskatan blifvit observerad inom orten.

Numenius arcuata L. (suokuiri). Allmän, der lokalen är lämplig. Vistas på sanka, med videbuskar bevuxna ängs- och kärrmarker. Boet anträffas på en tufva och utgör endast en fördjupning af densamma, med litet torrt gräs som underlag för äggen. Bo funna 1870 V 28 med 3 st. friska ägg,

1870 VI 5 med 4 st., 1871 VI 14 med 2 st. nyss utkläckta ungar. Anlände

1878 IV 24	1880 IV 22	1882 IV 27	1884 IV 26
79 V 3	81 V 6	83 V 4	85 V 6.

Machetes pugnax L. Förekommer under flyttningstiderna och har blifvit anträffad endast i mindre flockar. Den 21 juli 1875 blef en ung ♂ skjuten på Tiittala, förmodligen något vilsekommet exemplar, ty mig veterligen torde ej brushanen häcka inom denna eller angränsande socknar. Antecknad på Tiittala om våren år 1871 den 20 maj och 1873 d. 28 maj.

Totanus glareola L. Allmän, isynnerhet vårtiden. Häckar, ehuru bo ej påträffats. Ungfoglar anträffade d. 8 juli 1885 på Tiittala. Anlände

1871 V 8	1878 V 4	1883 IV 28	1885 V 6.
72 IV 16	82 IV 24	84 IV 26	

T. glottis L. (vikla). Allmän; vistas vårtiden vid långgrunda sjöstränder och vattendränkta kärrängar. Häckar, ehuru boet ej påträffats. Flygfärdiga ungar antecknade: 1869 VII 5, 1883 VII 6 på Tiittala. Anlände

1878 IV 26	1881 V 7	1883 IV 28	1885 V 6.
79 V 6	82 V 2	84 V 4	

Actitis hypoleucus L. (rantasipi). Allmän, uppehåller sig vid steniga sjöstränder. Boet finner man på något torrt ställe, stundom ganska långt från vatten, bestående af endast några grässtrån lagda i en liten håla på marken. Bon med friska ägg funna: 1870 VI 4 med 4 st., 1885 V 30 med 3 st. Nyss kläckta ungar anträffade 1884 VI 21. Anlände

1878 V 4	1881 V 8	1883 V 4	1885 V 6.
79 V 5	82 V 2	84 V 5	

Scolopax rusticula L. Allmän; uppehåller sig på fuktig med låga träd och buskar bevuxen mark. Boet, utgörande endast en obetydlig fördjupning i marken, med torra blad som underlag för äggen, påträffas bland ljung och gräs i beteshagar. Bo funnet d. 2 juli 1871 med 4 st. friska ägg. Anlände

1878 V 10	1882 V 11	1884 V 7
79 V 7	83 V 12	85 V 9.

Är antecknad senast om hösten år 1882 X 24, 1885 X 22.

Telmatias major Gm. Sällsynt. Den 27 augusti 1868 blef ett exemplar skjutet på en sumpig äng i närheten af Tiittala. På samma äng uppehöllo sig ett till tvenne par flere somrar å rad, men hafva på senare år ej mera anträffats. Boet, utgörande endast en mindre fördjupning i en tufva, med torra blad till underlag för äggen, träffades på samma äng d. 16 juli 1871 med 4 st. starkt legade ägg.

T. gallinago L. (taivaanvuohi). Allmän, uppehåller sig på kärr och sumpiga ängsmarker. Boet anträffas på en tufva i kärret och utgör endast en fördjupning af densamma, dels med torra blad, dels utan underlag. Bon med ägg funna: 1883 VII 21 med 4 st. friska, 1885 VI 8 med 4 st. starkt legade, hvardera anlagdt på tufvor på en vattendränkt skogsäng. I det senare boet utkläcktes ungarne den 13 juni. Antecknad på Tiittala om våren år 1882 den 11 maj och 1885 den 11 maj.

Ortygometra crex L. (ruisrääkkä, ruislintu). Förekommer vissa år allmänt, men uteblifver under andra helt och hållet. Uppehåller sig i korn- och rågåkrar och på ängar med högt gräs. Sitt bo, bestående af torrt gräs och halmstrån, anlägger kornknarren i en liten fördjupning på en åker, bland säden eller högt gräs. Bo funnet: 1884 VII 22 med 11 st. starkt legade ägg; dagen derpå anträffades en hona med ungar från ett annat bo på samma åker. Anlände

1878 V 28   1883 VI 4   1884 VI 14   1885 VI 20.

Om hösten antecknad senast år 1884 den 26 augusti.

Grus communis Bechst. (kurki). Förekommer sparsamt och torde äfven häcka. Ungfogel skjuten i juli 1875 på Tiittala. Antecknad om våren:

1875 V 15—19	1880 IV 19	1882 IV 26	1884 IV 30
79 IV 30	81 V 3	83 V 4—6	85 V 3.

Anteckuad vid Lohikoski såg:

1879 IV 29	1883 V 8	1885 IV 26.
80 IV 20	84 V 4	

Bortflyttar under förra hälften af september. Antecknad om hösten på Tiittala:

1878 IX 4 1881 IX 11 1884 IX 11
79 IX 8 83 IX 8 85 IX 18.

Cygnus musicus Bechst. (joutsen). Förekommer i större och mindre skaror omkring början af april och under vår- och höstflyttningarna och uppehåller sig då i strömmarne, uti hvilka den under vissa år qvardröjer en eller ett par veckor.

1874 III 29 1879 IV 7, 8, 15, 19 1883 III 26
75 IV 2 81 IV 23 84 III 28
76 III 29 82 III 26 85 IV 20.

Antecknad vid Lohikoski såg:

1880 IV 15 1883 IV 12 1885 IV 16.
81 IV 24 84 V 4

Antecknad på Tiittala om hösten:

1878 IX 25 1884 X 16, XI 29 1885 XI 5.

Anser sp. Såväl vår- som hösttiden passera årligen större och mindre skaror af vildgäss orten; men, då jag ej lyckats erhålla några skjutna exemplar, kan ej arten uppgifvas. Skaror af vildgäss antecknades om hösten på Tiittala:

1883 IX 7 1884 IX 12 1885 IX 12.

Vulpanser tadorna L. Den 15 juni 1873 anträffades en ensam hane på Myllylampi sjö i närheten af Tiittala. Fogeln uppehöll sig skild från de andra änderna och var ytterst skygg, så att exemplaret ej kunde erhållas.

Spatula clypeata L. Sällsynt. Endast tvenne gånger anträffad. Den 14 maj 1870 anträffades ett par på en vik underlydande Tannila egendom. Den 18 maj 1883 ett par på Myllylampi sjö invid Tiittala. Hvardera gången uppehöllo sig foglarne tillsammans med gräsänder och voro mycket skygga.

Anas boschas L. (sorsa, heinäsorsa). Allmän. Boet, bestående af torra löf, mossa och gräs, inuti fodradt med fjäder och dun, påträffas antingen under någon buske eller på en tufva i en föregående år huggen sved, vanligen i närheten, men stundom ganska långt från närmaste vatten. Bon med ägg funna: 1884 V 19 med 9 st. friska och 1884 VI 4 med 12 st. något legade ägg. Nyss kläckta ungar från det senare boet anträffades 1884 VI 17. Antecknad på Tiittala:

1872 IV 12	1880 IV 19	1883 IV 15
78 IV 10	81 IV 25	84 IV 7
79 IV 23	82 IV 3	85 IV 17.

Antecknades vid Lohikoski såg:

1879 V 1	1881 IV 19	1883 IV 15	1885 IV 23.
80 IV 16	82 IV 19	84 IV 15	

Bortflyttar i slutet af oktober, men det händer stundom, att exemplar qvarstanna i strömmar och forsar ännu till december och januari månader. År 1884 uppehöll sig ett par i Tiittala fors ända till slutet af januari månad, senast den 22 jan. Antecknad

1879 X 26	1882 XI 1	1884 X 25
81 X 20	83 X 28	85 XI 10.

Anas penelope L. (haapana). Allmän. Sitt bo tillreder bläsanden på stranden nära intill vattnet, under en buske eller bland högt gräs, bestående af mossa, gräs och torra löf. Bon funna: 1870 VI 4 med 8 st. något legade ägg, 1876 V 30 med 7 st. friska ägg. Ungar i dundrägt antecknade: 1882 V 28, 1885 VI 22. Anländer senare än gräsanden eller i slutet af april.

1878 IV 25	1882 IV 24	1884 IV 28
80 IV 27	83 V 4	85 V 6.

A. querquedula L. Sällsynt. Den 19 juli 1875 anträffades en hona med ungar vid Kukkapää, nära kyrkobyn.

A. crecca L. (tavi, likatavi). Allmän. Boet, bestående af mossa, torra blad och dun, inuti fodradt med fjäder och dun, finner man under en videbuske eller bland gräset på stranden, stundom ganska långt från närmaste vatten. Bo funnet: 1885 VI 26 med 6 st. obetydligt legade ägg under en videbuske. Nysskläckta ungar antecknade 1869 VII 2, 1871 VII 21, af en trasts storlek, 1885 VII 1. Anlände

1878 IV 13	1880 IV 23	1883 V 4	1885 IV 26.
79 V 3	82 IV 24	84 V 7.	

Äfven af krickanden anträffas, likasom af gräsanden, exemplar ända in i december och januari månader.

Oidemia nigra L. (meritetri). Förekommer sällsynt

under vårflyttningarna. Den 13 maj 1875 anträffades ett par på Myllylampi sjö invid Tiittala.

Fuligula cristata Steph. Allmän. Viggens bo finner man antingen på en tufva i vattnet, stundom saknande, stundom med obetydligt gräs såsom underlag för äggen. Då viggen lemnar sitt bo, täcker den ej äggen, utan lemnar dem bara, hvarföre de ofta äro utsatta att förstöras af kråkor. Bo med 3 st. friska ägg, funnet d. 10 juni 1884. Nyss kläckta ungar antecknade: 1878 VIII 4, 1882 VII 29, af en trasts storlek 1885 VIII 5 och nästan fullvuxna 1884 VIII 13. Anlände till Tiittala:

1878 IV 28	1881 V 14	1884 V 16
80 IV 25	82 V 16	85 V 11.

Glaucion clangula L. (telkkä). Allmän. Häckar allmänt i af allmogen för ändamålet utsatta holkar (pönttöjä), hvilka ofta äro 10 till 12 fot högt från marken. I Sulkava sjötrakt ser man öfverallt på holmar och stränder sådana holkar utsatta för knipan och prackan. Knipan lägger sina ägg i slutet af maj (7 st. friska ägg tagna 1885 V 29 från en holk). Dunungar antecknade: 1884 VI 28, något större 1882 VII 29 och 1885 VII 18. Antecknades på Tiittala:

1876 IV 15	1879 III 23	1882 III 31	1884 IV 7
78 IV 7	81 IV 23	83 IV 22	85 IV 22.

Antecknades vid Lohikoski såg:

1880 IV 15	1881 IV 19	1884 IV 15.

Bortflyttningen torde ske under förra hälften af november.

Harelda hiemalis L. (alli). Allmän, nästan alla år i större eller mindre skaror under vårflyttningstiden, och anträffas äfven någongång om hösten. Antecknad på Tannila:

1877 V 23	1882 V 16	1885 V 20.

Antecknad om hösten vid Kukkapää 1884 X 10.

Mergus merganser L. (voikoskelo). Allmän om våren under flyttningstiden. Torde möjligen häcka. En hona blef skjuten den 22 juli 1882 i närheten af kyrkobyn. Antecknad på Tiittala:

1875 V 11	1879 V 4	1882 IV 1	1885 IV 27.
78 IV 13	80 IV 11	84 IV 20	

Mergus serrator L. (koskelo, jouhikoskelo). Allmän. Boet anträffas bland högt gräs under en buske, antingen nära intill eller flere famnar från vattnet och består af torrt gräs, fjäder och dun. Häckar äfven i holkar. Bon med ägg funna: 1873 VII 3 med 8 st. friska, 1876 VII 10 med 10 st. obetydligt legade, 1882 VII 29 med 10 st. fullt legade ägg; 1885 V 29 fanns ett bo ungf. 10 famnar från stranden på ett mindre berg under en tall, honan fanns i boet och hade lagt det första ägget. Dunungar antecknade: 1871 VIII 2, 1882 VII 22. Anländer senare än föregående art eller i början af maj:

1882 V 10 1883 V 10 1884 V 9 1885 V 11.

Phalacrocorax carbo L. Den 27 december 1879 blef ett exemplar, en hane, skjutet i Mäntyis by vid en mindre vattenqvarn.

Sterna hirundo L. Förekommer sparsamt. Häckar möjligen i sjötrakten vid de större sjöarne. Häckar i Rantasalmi.

Larus canus L. (kalalokki). Allmän. Sitt bo bygger fiskmåsen af vass och andra sjöväxter på någon nära stranden ensam stående naken sten. Bon med friska ägg funna: 1877 VI 8 med 2 st., 1885 V 23 med 2 st. Antecknad:

1879 V 3 1882 IV 28 1884 V 5 1885 V 8.

Bortflyttningen torde inträffa under förra hälften af november. Senast antecknad 1884 XI 10 och 1885 XI 8.

L. fuscus L. (kalalokki). Allmän, nästan i högre grad än föregående. Häckar i samma trakter och på dylika ställen som fiskmåsen och skall äfven tillreda sitt bo lika. Anlände:

1878 V 3 1880 IV 26 1883 V 4 1885 V 8.
79 V 4 82 IV 26 84 V 4

L. glaucus Brünn. Förekommer tillfälligtvis. Har trenne gånger blifvit anträffad inom orten. Den 3 december 1870 blef ett exemplar skjutet vid Tiittala fors. Den 16 april 1885 blef ett exemplar anträffadt, sittande på en iskant i närheten af kyrkobyn. Den 4 november 1885 anträffades åter ett exemplar vid Lajusalmi sund, omkring 4 verst från kyrkan; alla exemplaren voro ungfoglar.

L. argentatus Brünn. Sällsynt; dock har den alla somrar blifvit iakttagen, såväl på Tiittala, som vid kyrkobyn. Den 1 februari 1883 blef en ungfogel skjuten vid Lohikoski såg. Det har ej lyckats mig få utredt om gråtruten häckar inom området.

Podiceps cristatus L. Sällsynt. Den 25 maj 1884 blef en hona fångad uti nät i Myllylampi sjö i närheten af Tiittala. Några dagar senare anträffades på samma sjö 3 exemplar. Torde möjligen häcka inom området. Häckar på flere ställen inom Sääminge.

P. auritus L. Förekommer sällsynt. Inom orten hafva följande exemplar blifvit skjutna och tillvaratagna: 1867 VIII 12 ungfoglar på Tiittala, 1882 VII 31 tvenne exemplar ungfoglar vid Kaartilankoski; 1884 V 18 erhölls ett exemplar på Tiittala från en ryssja.

Colymbus arcticus L. (kuikka). Allmän. Boet tillredes på stranden af en större insjö, nära intill brädden af vattnet och utgör endast en nedtryckning af mossan på stället. Bo funnet 1873 VI 4 med tvenne friska ägg. Dunungar antecknade 1884 VII 23. Antecknad på Tiittala:

1875 V 11	1880 IV 20	1883 V 6	1885 V 6.
78 IV 23	82 IV 28	84 IV 30	

Antecknad vid Lohikoski såg:

1881 V 15	1883 V 9	1885 IV 25.
82 IV 25	84 V 1	

Antecknad senast om hösten: 1884 IX 5, 1885 IX 8.

Colymbus lumme Brünn. Allmän, uppehåller sig uti mindre skogsträsk, hvarest den tillreder sitt bo likt storlomens på en liten holme i träsket. Bon med friska ägg funna: 1866 V 28 med 2 st., 1884 VI 14 med 2 st. Senast antecknad om hösten 1885 IX 15.



(Meddel. af Societas pro Fauna et Flora fennica, 15: 1886.)

Ornitologiska iakttagelser i Sotkamo och Kuhmoniemi socknar åren 1863—1885.

Af

A. L. Hollmerus.

(Anmäldt den 6 mars 1886.)

Iakttagelseområdet, som är beläget i sydöstra delen af Österbotten, omfattar Sotkamo och Kuhmoniemi socknar och är afdeladt i tvänne hälfter, den *norra* och den *södra,* af ett från Arkangelska landtryggen i Uleå sjö utfallande vattendrag; det begränsas i norr (64° 15′) och söder (63° 50′) af utgreningar från nämnda höjdsträckning, samt har sin vestra gräns på 1 mils afstånd från Kajana stad. Största delen af området utgöres af tallmoar, omvexlande med kärr och mossar samt talrika sjöar och åar. Då området är odladt hufvudsakligen endast vid stränderna af de större vattendragen samt här och der på större höjder med rikare humuslager och odlingen vanligtvis börjat med svedjande, är det ock endast i närheten af de glest bebygda trakterna inom området som löf- och blandskogar förekomma.

Vårflyttningen har blifvit antecknad i de fall der den kunnat iakttagas; dess riktning tyckes inom området öfverhufvud gå *ifrån vester åt öster* beroende af sträckningen utaf höjderna, som begränsa området, samt vattendraget uti dess midt. Höstflyttningen åter har oftast icke kunna iakttagas med någon säkerhet och således endast undantagsvis blifvit anförd.

Då författaren tidigare under åren 1855—1862 vistats uti Borgå skärgård och äfven då gjort ornitologiska anteckningar har tillfället blifvit begagnadt att inom parentes meddela äfven dessa.

Luscinia rubecula L. Förekommer sällsynt. Har anträffats med nyss utflugna ungar i granskog år 1882.

L. suecica L. Har iakttagits särskilda vårar under flyttningstiden, men flyttningsdatum ej antecknadt. Häckar sannolikt icke, ehuru en gammal hane af mig iakttogs 1864 ännu i slutet af maj i en buskskog, sökande föda på marken.

L. phoenicurus L. (leppäkerttu). Förekommer talrikt häckande såväl i löf- och barrskogar som i blandskogar, samt invid menniskoboningar. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 7 ägg vid midten af juni 1878. (Borgå skär: bo med 1 ägg 1855 VI 11 och 1859 VI 7.) Flyttningsdata: Sotkamo 1881 V 17 och 1885 V 17, sedan vinden, efter att under 3 veckors tid varit nordlig och ostlig med köld, under föregående dag slagit om till sydlig med regn. (Borgå skär: 1856 IV 27.)

Saxicola oenanthe L. (raunioruntti). Häckar allmänt i stenrösen på åkrar och i deras närhet belägna buskskogsbackar. Flyttningsdata: Sotkamo 1872 IV 28, 1878 V 19, 1880 V 10, 1881 V 22, 1885 V 6. (Borgå skär:

1855 IV 26	1857 IV 24	1859 IV 23
56 IV 25	58 IV 21	82 IV 27.)

S. rubetra L. Häckar temmeligen allmänt på buskmarker och ängar. Häckningsdata: Sotkamo, bo med ungar den 20 juni 1882 och Kuhmo, bo med ägg den 3 juni 1884. (Borgå skär: bo med 6 ägg 1856 VI 8 och 1862 VI 8.) Boet lägges vanligen på en tufva ibland bärris, videtelningar, gräs och örtstjelkar.

Turdus musicus L. Förekommer allmänt i barr- och blandskogar häckande. Flyttningsdatum: Sotkamo den 10 maj 1885.

T. iliacus L. Häckar i löf- och blandskogar ännu mera allmänt än föregående. Häckningsdata: Sotkamo, bo med ungar 1869 VII 17, med 4 ägg 1879 V 21 och 1882 VI 22, samt i Kuhmo bo med 4 legade ägg 1867 VII 21. Boet anbringas vanligen på marken i skydd af ljung, bärris, björktelningar m. m., och arten lägger antagligen två kullar årligen. Flyttningsdatum: Sotkamo den 10 maj 1885.

T. viscivorus L. Förekommer i barrskogar, men sparsamt. Är anträffad häckande i Kajana trakten den 1 juni 1885. Boet på qvistarne af en gran innehöll 4 ägg. Flyttar antagligen samtidigt med de öfriga arterna af slägtet.

T. pilaris L. Mindre allmän än sångtrasten och rödvingen. Häckar i löf- och blandskogar, icke i kolonier. Flyttar i skaror. Ankomstdatum: Sotkamo den 10 maj 1885. Stora flockar af arten funnos qvar inom området ännu den 28 oktober 1885, ehuru vintern inträdt redan en vecka förut med 11 graders köld och snöfall.

Hydrobata cinclus L. Vistas i större antal vintern om såväl i forsarne vid Kuhmoniemi kyrka som 10 mil vesterut vid Kajana (utom obs.-området). Har ej blifvit anträffad häckande, utan försvinner vanligen i förra hälften af april, stundom äfven senare, antagligen för att häcka i nordligare trakter; jag har mig bekant att arten anträffats en gång under de senaste 15 åren häckande omkring 1 grad nordligare vid Ämmä bruk i Suomussalmi socken. Noggrannare data ej antecknade. Anländer från häckningsplatserna hit ännu i slutet af oktober.

Regulus cristatus Koch. Förekommer i barrskogar, men ytterst sparsamt. Den 31 dec. 1885 observerades ett exemplar i sällskap med svartmesen.

Sylvia hortensis Gm. Förekommer sporadiskt häckande i löfskogslundar inom ängsmarker, ehuru hvarken häckningseller flyttningsdata blifvit antecknade.

S. atricapilla L. Sällsynt. Är dock anträffad häckande i Kuhmo den 19 juni 1883, då jag tog dess bo med 5 färska ägg. Boet, anlagdt omkring 1 fot från marken emellan löfträdstelningar vid roten af en tall i en småväxt blandskog, var sammanfogadt af örtstjelkar och fint gräs.

S. cinerea Lath. Utbredning och häckningslokaler desamma som för trädgårdssångaren. Boet anlägges stundom i buskar 1 à 2 fot från marken, stundom på marken i gräset. (Häckningsdata från Borgå skär: bo med 5 ägg den 22 aug. 1858, med 4 ägg den 15 juli 1859.)

Phyllopseustes trochilus K. Häckar allmänt i löf- och blandskogar. Flyttningsdatum: Sotkamo, den 17 maj 1885.

Ph. collybita Vieill. Förekommer allmänt i granskogar. Hvarken häcknings- eller flyttningsdata antecknade.

Muscicapa grisola L. Häckar temmeligen allmänt både i löf- och barrskogar. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 5 ägg den 10 juni 1878. (Borgå skär: bo med 5 ägg 1855 VI 15; med ett ägg 1856 VI 9, med 3 ägg 1857 VI 14 och 1859 VI 5.)

M. atricapilla L. Förekommer nästan talrikare än gråa flugsnapparen, och på likadana lokaler. Dock har dennes bo en gång af mig anträffats, inredt i ett ihåligt träd 6 à 8 fot från marken, på en glest beväxt mosse. Vanligtvis inredes boet, som utgöres af barkflag, gräs och fina rötter, i ruttna björkstubbar på torr mark, men har en gång äfven påträffats fästadt i en bergsspricka. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 2 ägg den 6 juni 1872, med 5 ägg den 14 juni 1876, och Kuhmo, bo med 3 ägg den 10 juni 1880.

Lanius excubitor L. Förekommer häckande, men sparsamt, och anträffas i barrskogar, helst der trädskelett förekomma, i hvilkas toppar han vanligen sitter, spejande ut öfver nejden. År 1873 den 7 juli anträffade jag på en afbränd mo en hel familj och infångade en af de ännu icke fullt flygskickliga ungarne. Emedan individer observerats under midvintern, kan arten väl anses höra till områdets stannfoglar.

Parus major L. Häckar allmänt. Är stannfogel. Häckningsdatum: Sotkamo, bo med 11 ägg den 10 juni 1878.

P. borealis De Sel. Förekommer alla årstider och häckar allmänt i blandskogar. Boet anläggas vanligen i en ihålig björk eller björkstubbe 6 à 8 fot från marken. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 7 svårt legade ägg den 11 juni 1877, och Kuhmo, bo med 8 färska ägg den 2 juni 1884.

Acredula caudata L. Förekommer såväl vår och höst som vinter, men har icke iakttagits häckande. Isynnerhet om hösten påträffas fogeln i skaror strykande omkring och häckar sannolikt äfven inom området.

Motacilla alba L. Häckar allmänt i odlade trakter. Flyttningsdata: Sotkamo år

1863 V 1	1868 IV 21	1874 IV 29	1878 IV 11
64 IV 23	70 IV 23	75 V 2	79 IV 22
65 V 5	71 IV 29	76 IV 16	80 IV 22
66 V 2	72 IV 21	77 IV 28	81 IV 28
			85 IV 26.

Vid den sistnämnda flyttningen var vinden vestlig och ankomsten till häckningsplatserna skedde parvis. (Flyttningsdata: Borgå skär, 1855 IV 11, 1856 IV 14, 1857 IV 14, 1858 IV 14, 1859 IV 12 och 1862 IV 9. Häckningsdata: Borgå skär, bo med 2 ägg 1857 V 21.)

M. flava L. (karjasirkku). Häckar lika allmänt som sädesärlan och på enahanda lokaler, men påträffas äfven på flacka mossar afsides från bebygda trakter. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 4 ägg 1867 VII 2, då våren inträdde ovanligt sent. (Häckningsdata: Borgå skär, bo, färdigt bygdt den 24 maj 1862, innehöll den 2 juni 5 ägg, alltså ett ägg värpt hvarannan dag; bo med 1 den 2 juni 1862 och med 6 ägg den 7 juni 1762, litet legade.) Boet anbringas antingen i hål i dikesväggar på åkrar, eller i tufvor bland gräs, vide- eller björktelningar på ängar oah mossar.

Anthus trivialis L. Häckar allmänt och trifves likaväl i barrskogar, som i löf- och blandskogar. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 4 litet legade ägg den 19 juni 1863 och med 5 färska ägg den 3 juni 1872. Flyttningsdatum: Sotkamo, den 19 maj 1885.

Corvus corax L. Temmeligen allmän alla årstider. Dess häckningsförhållanden ej iakttagna.

C. cornix L. Mycket allmänt häckande. En och annan individ öfvervintrar.

Cleptes pica L. Allmän under alla årstider.

Garrulus glandarius L. Förekommer i barrskogar året om, men sparsamt. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 6 ägg den 31 maj 1879; Kuhmo, bo med 5 ägg den 2 juni 1884.

C. infaustus L. (kuuskilainen). Mycket allmän i barrskogar året om, äfven i närheten af bebygda trakter. Värper i april månad; ett bo med 4 ägg påträffades 1880 i förra hälften af april.

Sturnus vulgaris L. Sällsynt. Den 25 april 1877 iakttogs af mig en individ. Hvarken förr eller senare observerad här.

Loxia pityopsittacus Bechst. Förekommer året om i granskogar, men ej så allmänt som *L. curvirostra*. Häckning ej iakttagen, ej heller utrönt, om denna art vissa år möjligen förekommer lika talrikt som den andra.

L. curvirostra L. Allmän i barrskogar året om. Häckningsdata: Kuhmo, bo med 3 ägg den 15 april 1882. (Borgå skär, bo med 3 ägg den 18 och 31 mars 1865.)

Pinicola enucleator L. Allmän hela året om och särskilda gånger anträffad häckande.

Pyrrhula rubicilla Pall. Förekommer i barr- och blandskogar året om, men sparsamt; häckar.

Passer domesticus L. Temmeligen allmän i bebygda trakter året om; häckar.

Fringilla coelebs L. Förekommer talrikt häckande och på alla slags lokaliteter. Angående dess häckning är endast antecknadt, att bo blifvit funnet i Sotkamo med 5 ägg den 30 maj 1883. Flyttningsdata för ♂: Sotkamo,

1864 IV 20	1870 IV 14	1876 IV 16	1882 III 30
65 IV 10	71 IV 24	77 IV 26	85 IV 17
68 IV 16	72 IV 14	78 IV 10	
69 IV 19	74 IV 13	79 IV 21	

och för ♀ 1885 V 1. (Borgå skär 1855 III 31, 1856 IV 6, 1857 IV 9, 1858 IV 2, 1859 III 21.)

Fr. montifringilla L. Förekommer vid vårflyttningen i stora skaror på odlade trakter, samt äfven under häckningstiden här och hvar i ödemarken i barr- och blandskogar helst vid åstränder. Ännu den 15 maj år 1885 syntes flockar af denna art i odlingar omgifvande löfskogslundar. Angående dess häckning finnes antecknadt, att ett bo med nästan flygvuxna ungar är funnet den 19 juni 1869 i en mindre gran invid stammen 14 à 16 fot ifrån marken, som var låglänid, fuktig och beväxt med ung gran och tall i blandning med björk.

Fr. linaria L. Förekommer temmeligen allmänt alla

årstider med undantag af någon kortare tid under midvintern och är äfven anträffad häckande.

Fr. spinus L. Ganska allmän i barr- och blandskogar; häckar.

Emberiza citrinella L. Mycket allmän alla årstider i blandskogar och på buskmarker helst i närheten af odlingar. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 4 legade ägg den 2 juli 1867; bo med 5 d:o den 5 juni 1885. (Borgå skär, bo med 5 legade ägg den 10 juni 1862.)

E. hortulana L. Häckar allmänt på Naapurinvaara höjdens åkerfält. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 4 nyss utkläckta ungar och 1 rötägg den 17 juni 1870 och den 27 juni 1885. Boet anträffas vanligen i en håla i marken mellan rötterna af den växande rågen och är sammanfogadt af några torra gräs- och halmstrån. Ankomstdata: Sotkamo den 13 maj 1872 och den 11 maj 1885. Hanen är en särdeles flitig sångare, ja så flitig, att han knappast tyckes gifva sig tid att söka sin föda eller att deltaga i nästets tillredande. Åtminstone fann jag honom aldrig alltsedan ankomstdagen sysselsatt med något slags byggnadsarbete, ehuru jag anställde ganska trägna observationer. Han blott sjöng sin visa dagen om med korta mellanskof, sittande än på en gärdesgård eller ett stenröse, än på ett hustak eller i en trädtopp. Sången åter, som har någon likhet med gulsparfvens, har en mycket vackrare klang och är isynnerhet då ganska omvexlande och angenäm, när fogeln, hvilket stundom händer vid klar luft och vindstilla, likt trädpiplärkan under sång höjer sig och, efter att ha beskrifvit en båge i luften, intager en ny sittplats.

E. schoeniclus L. Häckar talrikt bland videbuskar och gräs på sjö- och åstränder, eller i allmänhet på sumpiga ställen. Häckningsdata: Sotkamo, 2 bon bland högt gräs och trädstubbar nära sjöstrand och i hvarandras närhet, hvartdera med 6 ungar, den ena kullens nära flygfärdiga, den andra knappast dunklädda den 30 juni 1869. Ankomstdatum: Sotkamo, den 14 maj 1885.

E. rustica Pall. Förekommer på låglända, fuktiga med blandskog beväxta marker, men sparsamt. Häckningsdata:

Sotkamo, bo med 5 fjäderklädda ungar den 3 juli 1867; bo med 4 dunklädda ungar och 1 rötägg i en rutten granstubbe en fot från marken den 16 juni 1881; Kuhmo, bo med 6 färska ägg, af hvilka 2 jämte boet är insändt till Univ. Museum, den 20 juni 1872: boet på marken i mossa invid roten af en björk. Flyttningsdatum: Sotkamo, den 12 maj 1881. Biologiska iakttagelser: då man nalkas fogelns bo, isynnerhet då ungarne äro utkläckta, kommer fogelparet mycket nära inpå besökaren, dels i de närmaste träden flyttande från qvist till qvist, dels på marken med släpande vingar. Fogelns lockton, som kan uttryckas med zitt, zitt, liknar något sångtrastens zipp, men dess sång har jag ej varit i tillfälle att höra.

Plectrophanes nivalis L. Förekommer endast under flyttningstiderna och i större kringstrykande skaror. Den 11 april detta år slog sig en större flock till en stund ned på en dagen förut uppkommen snöfri fläck af en högt belägen åker i närheten af min bostad. Under dagarne emellan den 23 och 29 oktober syntes skaror af snösparfvar slå ned på de med ett tunnt snölager betäckta stubbåkrarne, men hafva, efter det ett starkt snöfall inträffade den 30, icke vidare varit synliga, utan sannolikt begifvit sig till sydligare trakter, likasom de om våren icke heller dröja många dagar inom området förr än de fortsätta färden nordanåt.

Hirundo rustica L. Anträffas spridd öfverallt, men mindre allmänt än *H. urbica*. Ankomstdag: Sotkamo den 17 maj 1885.

H. riparia L. Häckar i kolonier i några brant stupande sandstränder inom området.

H. urbica L. Mycket allmän. Flyttningsdata: Sotkamo, 1878 V 17, 1879 V 15, 1880 V 13, 1881 V 23, 1885 V 21.

Ampelis garrulus L. Förekommer, förutom vid höst- och vårflyttningen, äfven här och der häckande. För några år sedan påträffade jag på en tallmo i närheten af en insjö vid midsommartiden en kull nyssutflugna ungar, och har nästan hvarje sommar under häckningstiden påträffat något par. Den 10 maj 1885 såg jag en flock af 30 à 40 stycken vid nordlig vind styra nordostvart öfver en större höjd.

Alauda arvensis L. (kivenviha). Häckar temmeligen allmänt på åkerfälten. Flyttningsdata: Sotkamo,

1865 IV 19	1870 IV 15	1875 V 2	1880 IV 13
66 IV 12	71 IV 29	76 IV 24	85 IV 24.
68 IV 16	72 IV 19	78 IV 13	
69 IV 22	74 IV 21	79 IV 21	

(Borgå skär, 1856 IV 5, 1857 III 29, 1858 III 24, 1859 III 39, 1862 IV 3.)

Picus martius L. Temmeligen allmän året om; häckar.

P. leuconotus Bechst. Förekommer sparsamt; häckar sannolikt.

P. major L. Mycket allmän alla årstider. Häckningsdatum: Sotkamo, bo med 6 ägg den 6 juni 1872.

P. minor L. Mindre allmän än *P. major*; häckar.

P. tridactylus L. Temmeligen allmän. Fogeln har tvänne gånger af mig anträffats häckande uti ihåliga träd på mossar.

Iynx torquilla L. Förekommer häckande i höglända löf- och blandskogar, dock mindre allmänt. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 3 ägg 1872 V 28; bo med 6 ägg 1884 VI 14. (Borgå skär, bo med 8 ägg 1862 VI 7; bo med 7 ägg 1861 VI 22.) Boet lägges i ihåliga träd.

Cuculus canorus L. Allmän. Flyttningsdata: Sotkamo,

1863 V 18	1876 V 26	1879 V 26	1881 V 24
65 V 18	77 V 27	80 V 23	85 V 17.
72 V 21	78 V 22		

(Borgå skär, 1856 V 11, 1858 V 8, 1859 V 8.) Biologiska iakttagelser: i ett löfsångarebo med 1 ägg fans i juni 1861 ett gökägg, blått till färgen, en annan gång i ett sädesärlebo ett gökägg af gråhvit grundfärg, tecknadt med svartbruna fläckar och streck, och den 31 maj 1872 tog jag ur en skjuten gökhona ett ännu ej fullt utveckladt ägg af mindre dimensioner än vanligt, hvilket både till grundfärg och teckning liknar ägg af *Fr. linaria*.

Cypselus apus L. Förekommer allmänt i ödemarken, isynnerhet der torra furor finnas. Häcknings- och flyttningsdata icke antecknade.

Falco subbuteo L. Häckar, men ej allmänt. Häckningsdatum: Sotkamo, bo med 3 ägg den 21 juni 1867.

F. aesalon Tunst. Häckar allmänt. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 2 ägg den 21 maj 1872 och den 24 maj 1882.

F. tinnunculus L. Häckar allmänt. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 5 ägg 1872 VI 8, 1877 VI 9 och med 3 ägg 1884 VI 1.

Astur palumbarius L. Häckar, men sparsamt.

A. nisus L. Allmännare än *A. palumbarius*. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 3 ägg 1879 VI 10 och 1885 V 30. Värpningen af den senare kullen började den 28 och afslutades den 30 maj.

Aquila chrysaëtus L. Förekommer sparsamt. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 2 färska ägg den 22 juni 1871 och bo med litet legade ägg den 5 juni 1873. Örnen använder vanligen samma bo flere år å rad.

Pandion haliaëtus L. Förekommer sparsamt. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 3 ägg den 23 maj 1874, och med 2 ägg i maj 1882.

Pernis apivorus L. Förekommer sparsamt. Häckningsdata: Kuhmo, bo med 2 ägg 1872 VI 18; Sotkamo, bo med 2 ägg 1879 VI 10, 1884 VI 16 och VII 4.

Archibuteo lagopus Brünn. Ett par klor af denna art erhölls om våren 1885.

Buteo vulgaris Bechst. Mycket allmän. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 3 ägg 1879 VI 10, 1883 V 22; Kuhmo, bo med 2 ägg 1883 V 30 och med 3 ägg 1884 VI 2.

Strix bubo L. Förekommer sparsamt; häckar i klippiga trakter.

Surnia ulula L. Allmän. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 5 ägg i slutet af april 1879 och den 24 maj 1879: Kuhmo, bo med 6 ägg i april 1884, och en annan gång bo med 7 ägg.

S. passerina L. Sällsynt.

Syrnium lapponicum Sparrm. Sällsynt; häckar undantagsvis. Jag har en gång i början af september skjutit en nyss flygfärdig unge.

Syrnium uralense Pall. Förekommer sparsamt. Häckningsdata: Kuhmo, bo med 3 ägg (något legade) den 20 april 1884. Boet var i en på vid pass 18 fot från marken afbruten, ihålig fura, så djupt nere i hålet, att äggen icke kunde nås med armen. I Sotkamo anträffades 2 ännu ej fullt flygskickliga ungar i juni samma år. På boet med äggen blef honan infångad och sänd till Univ. Museum.

S. funereum L. Temmeligen allmän. Häckningsdata: Kuhmo, bo med 3 legade ägg i slutet af maj 1879, och bo med 5 färska ägg i slutet af april 1884.

Columba palumbus L. Häckar allmänt.

Tetrastes bonasia L. Häckar allmänt.

Tetrao urogallus L. Häckar allmänt. Boet vanligen fullvärpt i midten af maj.

T. tetrix L. Häckar allmänt.

Lagopus albus Gm. Häckar allmänt. Häckningsdata: Kuhmo, bo med 8 ägg den 18 juni 1872, och med 10 ägg den 20 juni 1873.

Ortygion coturnix L. Förekommer undantagsvis. En individ är iakttagen i senare hälften af juni månad 1882 på en kornåker invid Sotkamo kyrka, och den 22 juli 1885 lät fogeln åter höra sin skarpa hvissling på samma åker, der den uppehöll sig och af mig iakttogs ännu efter midten af aug., utan att någon häckning kunnat iakttagas.

Charadrius apricarius L. (peltopyy). Förekommer i flockar vid vårflyttningen på ängar och trädesåkrar. Har åtminstone en gång påträffats häckande i Sotkamo, nämligen den 10 juni 1879; boet innehöll 3 ägg. Flyttningsdatum: Sotkamo, den 16 maj 1885.

Hæmatopus ostralegus L. Tvänne gånger är en enstaka individ af mig iakttagen vid vårflyttningen.

Vanellus cristatus M. & W. En enstaka individ är af mig en gång anträffad på en trädesåker vid vårflyttningstiden och skjuten. Den 22 maj 1885 såg jag en mindre flock söka sin föda på grunda och gyttjiga stränder af en insjövik. Häckar icke.

Numenius arcuata L. Förekommer sparsamt vid flyttningstiderna, men har mig veterligen icke anträffats häckande.

N. phaeopus L. Förekommer talrikt såväl på mossar och lågländа ängar som på högländа åkerfält och gamla sveder. Dess bo har en gång anträffats på en åker vid plöjning och blef öfverkördt af plogen, samt en gång på en högtbelägen sved, men anträffas oftare på fuktiga ängar och mossar. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 4 ägg 1871 V 28, med 2 ägg 1877 VI 7, med 3 ägg 1878 VI 11, med 4 ägg 1881 VI 8 och med 3 ägg 1885 V 29. Flyttningsdatum: Sotkamo, 1885 V 13.

Machetes pugnax L. Anträffas någon gång vid flyttningstiderna i mindre flockar; häckar sannolikt icke.

Totanus fuscus L. På en sumpig strand af en liten insjö såg jag den 26 maj 1876 några individer. Hvarken förr eller senare iakttagen.

(**T. ochropus** L. I början af 1870 talet erhöll jag från grannsocknen Paltamo tvänne ägg, som efter allt utseende tillhöra denna art.)

T. glareola L. Häckar allmänt. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 4 ägg 1871 VI 16, 1877 VI 6 och 1881 VI 10. Boet träffas vanligen på någon tufva i kärret. Flyttningsdatum: Sotkamo, 1885 V 17.

T. glottis L. Häckar allmänt. Boet träffas vanligen på torra sandmoar och gamla sveder i ödemarken, ofta ganska långt från vatten, men dock i närheten af en mosse eller ett kärr. Eljes vistas fogeln gerna på grunda sjöstränder, både kala och gräsbevuxna, äfvensom på sanka mossar. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 3 ägg 1873 VI 12, med 4 ägg 1876 VI 17, 1877 VI 9 och 1881 VI 12. Flyttningsdatum: Sotkamo 1885 V 12.

Actitis hypoleucus L. Häckar allmänt på steniga och sandiga sjöstränder. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 4 ägg 1879 VI 18, 1885 VI 17. (Borgå skär, bo med 4 ägg 1861 V 29.) Flyttningsdata: Sotkamo, 1882 V 21, 1885 V 22.

Scolopax rusticula L. Sällsynt. Den 1 och 10 maj samt i juni 1870, den 18 maj 1871 och den 7 maj 1872 iakttog

jag morkullor, som sträckte vid midnatt öfver temmeligen höglända, albevuxna ängar, omvexlande med blandskogsbackar. Fogeln har dock ej anträffats häckande.

Telmatias gallinago L. (taivaanmäkärä). Häckar temmeligen allmänt i kärr och på fuktiga ängar, samt påträffas för öfrigt på låglända, gräsbeväxta å- och bäckstränder. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 4 ägg 1872 V 26, 1879 V 28. Flyttningsdatum: Sotkamo, 1885 V 13.

Ortygometra porzana L. Fogelns lätt igenkänliga, skarpa, entoniga hvissling, som, hörd på långt afstånd, liknar ljudet af en i vatten oupphörligt fallande vattendroppe, har jag för några år sedan hört en lugn natt vid midsommartiden på en sank äng i Kuhmo. Ovisst om den häckar.

Grus communis Bechst. Häckar temmeligen allmänt på de vidsträckta mossarne. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 2 legade ägg den 16 juni 1873. Flyttningsdata: Sotkamo,

1866 V 6	1879 V 1	1881 IV 30	1885 V 10.
77 IV 28	80 V 3	82 III 24	

(Borgå skär, 1856 IV 23, 1858 IV 16, 1859 IV 14.) Flyttningen sker från vester åt öster och tvärtom.

Cygnus musicus Bechst. Har fordom, men ej på senare tider anträffats häckande inom området. Rastar vid vårflyttningen, som sker från vester åt öster, i Tenetti och Kokkovirta strömvatten några veckor intill dess sjöarne blifva isfria. Flyttningsdata: Sotkamo, 1865 IV 19, 1878 IV 6, 1880 III 27, 1882 III 24, 1885 III 13.

Anser segetum Gm. (**arvensis** Naum.). Häckar vid flera skogssjöar inom området. Häckningsdata: Kuhmo, bo med 5 ägg den 22 maj 1876. Honan blef fångad vid boet och togs för att uppfödas och tämjas. Nästan årligen tagas ungar i samma afsigt. Flyttningsdata: Sotkamo, 1880 IV 27, 1881 V 8, 1882 V 1, 1885 III 16 och IX 24. Flyttningen sker från V åt O och tvärtom. Vid höstflyttningen rasta gässen på stränderna af de större insjöarne.

Anas boschas L. Häckar allmänt. Flyttningsdata: Sotkamo, 1878 V 4, 1880 IV 25, 1881 V 8, 1882 IV 11, 1885 IV 26.

A. penelope L. Häckar allmänt. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 7 ägg den 10 maj 1877.

A. acuta L. Häckar mindre allmänt än *A. boschas.*

A. crecca L. Häckar allmänt.

Oidemia nigra L. (meriteiri). Häckar temmeligen allmänt. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 4 ägg den 25 juni 1867 och bo med 7 ägg vid midten af juni 1884.

Fuligula cristata Steph. Häckar temmeligen allmänt. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 6 ägg (legade) den 16 juli 1877. (Borgå skär, bo med 10 ägg den 21 juni 1858.)

Glaucion clangula L. Häckar allmänt. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 4 ägg 1868 V 20. Flyttningsdata: Sotkamo 1877 V 1, 1878 IV 9, 1885 IV 23. (Borgå skär, 1858 IV 19, 1859 IV 14.) Flyttar parvis; rastar vid vårflyttningen i strömvatten.

Harelda hiemalis L. Förekommer vid vårflyttningen, stundom i stora skaror i sund med strömt vatten, hvilka tidigare öppna sig, och qvardröjer till dess fjärdarne blifva isfria, men har ej anträffats häckande.

Mergus merganser L. Häckar sparsamt. Flyttar parvis. Flyttningsdatum: Sotkamo, den 25 juni 1885.

M. serrator L. Häckar ganska allmänt.

Sterna hirundo L. Häckar temmeligen allmänt på holmar i de större insjöarne. Häckningsdatum: Sotkamo, bo med 3 ägg den 25 juni 1882. Flyttningsdatum: Sotkamo, den 22 maj 1885.

? St. paradisea Brünn. Den 6 juni 1880 påträffade jag på en liten bergholme ett bo af *Sterna* med 2 ägg, hvilkas dimensioner äro 38—39 × 28 mm., och som hafva en mera grön grundfärg och större svarta fläckar i krans omkring ägget, än de ägg af *Sterna hirundo,* som jag varit i tillfälle att se; men, då det var nattetid och jag ej var i tillfälle att skjuta fogeln, är artens förekomst t. v. oviss.

Larus canus L. Sällsynt. Har ej anträffats häckande.

L. fuscus L. Häckar sparsamt på holmar i de större insjöarne. Häckningsdatum: Kuhmo, bo med 3 ägg den 6 juni 1884. (Borgå skär, bo med 3 ägg den 12 juni 1868.)

Lestris parasitica L. (**Buffonii** Boie). Förekommer stundom under flyttningstiderna. För några år sedan iakttogs dock under sommaren en mindre flock vid en större insjö i Kuhmo.

Colymbus arcticus L. Häckar allmänt. Flyttningsdatum: Sotkamo, den 25 maj 1885.

C. lumme Brünn. Häckar lika allmänt som föregående art vid de små träsken. Häckningsdata: Sotkamo, bo med 2 ägg den 1 juni 1883, med 1 ägg den 13 juni 1885.



(Meddel. af Societas pro Fauna et Flora fennica, 15: 1886.)

Parkano sockens foglar,

förtecknade af

Casimir Brander.

(Anmäldt den 6 mars 1886.)

Parkano socken, belägen i nordöstra delen af Åbo och Björneborgs län samt Satakunta härad, gränsar i N ooh NO till Jalasjärvi socken af Vasa län, i O till Virtais socken af Vasa län samt Kuru kapell af Tavastehus län, i S till Ikalis socken och Jämijärvi kapell, i V till Kankaanpää socken och Honkajoki kapell. Gränsen mot Vasa län utgöres af Suomenselkä, som här utjemnas till en låg platå, beväxt med tvinig martall. Jordmånen är delvis stenbunden och vattendränkt, delvis öfvergående till fin sand, och floran ytterst fattig, mycket påminnande om lapsk natur.

Platån utgör tillika vattendelare emellan de vattendrag, hvilka norrut flyta till Vasa län och de, hvilka söderut utfalla i Kyrösjärvi sjö. Midt på höjdsträckningen ligger Kihniöjärvi eller Korhosenjärvi sjö, hvilken gifver upphof åt en gren af Seinäjoki, som har sitt utlopp i Kyrö elf. Ej fullt $^1/_2$ verst från sistnämnda sjö ligger Sulkuajärvi sjö, hvarifrån de vatten, hvilka söderut utfalla i Kyrösjärvi, hafva sin början. Socknens största sjö är den i nordöstra delen belägna $^3/_4$ mil långa Nerkkojärvi, som genom Sulkua och Tarsiajärvi sjöar utfaller i Kankari sjö, hvilken utmynnar söderut i Linnanjärvi; denna sjö åter upptager från NV Kuivasjärvi sjö genom Rännärinkoski fors samt flere smala vattendrag, och utfaller förbi Parkano kyrka i den 7 verst långa Parkanojärvi; från NV emottager sistnämnda sjö Majajärvi och Vuorijärvi sjöar, sedan deras vatten passerat Vuorilampi lilla sjö, belägen alldeles invid kyrkan, vester om densamma. I vestli-

gaste delen af socknen ligger Kovesjärvi sjö, som har sitt utlopp direkte i Koveslahti långa vik af Kyrösjärvi sjö af Ikalis socken. Från Parkanojärvi sjö ledes vattnet vidare genom Väärijoki till Kyrösjärvi.

De bäst odlade delarne af socknen äro Parkano kyrkoby samt omnejderna kring Parkanojärvi och Linnanjärvi sjöar, hvarföre äfven fogelfaunan i dessa nejder är rikast. I trakterna af Vuorijärvi sjö äro simfoglarne talrikast representerade, äfvensom de arter vadare, hvilka härstädes qvarstanna öfver sommaren. Socknen upptages till stor del af myrar och kärr, särdeles vestra och nordöstra delarne. Trakterna mellan Nerkkojärvi sjö och Tavastehus läns gräns, består af höjdsträckningar med jordmån af sandmylla, bevuxna med täta dels löf- dels granskogar, hvilka utgöra kära tillhåll för *Luscinia*-arterna, *Turdus musicus, Phyllopseustes trochilus* och *collybita, Muscicapa atricapilla, Fringilla coelebs* och *montifringilla*.

I östra delen af socknen stryker en smal sandås, som tager sin början inom Ikalis socken rakt norrut, samt slutar vid södra ändan af Nerkkojärvi sjö. Enligt uppgift skulle trakterna kring Parkano kyrka ligga 400 fot öfver hafvet; derifrån höjer sig landet småningom norrut, så att Kihniö sjö torde ligga 500 fot öfver hafvet.

Klimatet är i allmänhet kallt i följd af de många kärren och myrarne samt socknens höga läge; nattfroster äro derföre icke sällsynta inom skogsbygderna.

Spridda inom socknen anträffas i granskogarne *Garrulus glandarius* och *infaustus* samt *Cleptes pica,* hvaremot *Loxia pityopsittacus* förekommer såväl i tall- som granskogarne. Äfven anträffas inom barrskogarne *Fringilla montifringilla, Turdus musicus, Phyllopseustes collybita, Parus cristatus* och *ater, Fringilla spinus, Picus major* och *martius* samt *Parus major, Cypselus apus, Muscicapa atricapilla,* äfvensom roffåglarne, hvilka helst föredraga barrskogar, men äfven anträffas öfverallt, hvarest de kunna tillfredsställa sin roflystnad; vidare *Tetrao urogallus, Tetrastes bonasia,* hvilken föredrager granskog, samt *Tetrao tetrix.*

I löf- och blandskog uppehålla sig *Fringilla coelebs, Turdus pilaris* och *iliacus, Columba palumbus, Luscinia rubecula* och *phoenicurus* samt *Muscicapa grisola* äfvensom *Cuculus canorus.*

I lågländta blandskogar anträffas *Lagopus albus* och *Scolopax rusticula.* På kärren förekomma spridt *Grus communis* och *Telmatias gallinago.* I kärrmarkerna anträffas *Anthus pratensis* allmänt, ehuru den äfven förekommer på odlade ställen, äfvensom *Anthus trivialis.*

Vid stränderna af åar och sjöar förekommer *Actitis hypoleucus* och likaså invid större sjöar *Emberiza schoeniclus* spridt.

Uteslutande på odlade marker uppehålla sig *Saxicola oenanthe, Motacilla alba* och *flava, Alauda arvensis, Starna perdix* samt *Emberiza citrinella* och *hortulana.* Omkring de odlade fälten lefva i buskar och snår företrädesvis *Saxicola rubetra, Sylvia curruca, cinerea* och *hortensis* samt *Lanius collurio.* Invid menniskoboningarna åter finnas, såsom vanligt *Passer domesticus* samt *Hirundo rustica* och *urbica.*

Den förteckning öfver socknens foglar, som här lemnas, grundar sig på iakttagelser under de senare åren. Särskildt komma dock för år 1885 utförligare meddelanden om flyttnings- och häckningsförhållanden att ingå uti den öfversigt af ornitologiska iakttagelser för nämnda år ifrån hela Finland, hvilken inom kort skall offentliggöras.

Luscinia rubecula L. Anträffas härstädes allmänt såväl aflägset från menniskoboningar, som ock i bebodda trakter; uppehåller sig såväl i gran- som löfskog, helst på tätt bevuxna ställen, der den håller sig gömd och derifrån den låter höra sin vackra sång; dock låter den äfven stundom, likt rödstjerten, höra sig från toppen af något högt träd. Den är en bland de arter, hvilka tidigast om våren anlända och senast om hösten bortflytta. Jag har ofta härstädes observerat fogeln om hösten, då marken redan varit frusen. Anlände hit

1882 IV 25 1883 V 20 1884 IV 7 1885 IV 27

L. phoenicurus L. (leppälintu). Mycket allmän såväl vid boningar, som ock i aflägsna trakter, helst i blandad barr- och löfskog. Sjungande sitter den vanligen i toppen af någon flaggstång eller något högt träd. Dess näste anträffas såväl i ihåliga träd som också i byggningsknutar. Fogeln tyckes vara mycket trätgirig och stridslysten, samt tål ogerna sina likar i närheten af det ställe den utvalt till bostad, hvilket jag hvarje vår varit i tillfälle att iakttaga; ty heta strider utkämpas om besittningen af de holkar för småfoglar jag utsatt i min trädgård och hvarest årligen alltid något par af denna art häckar.

Att hanen efter honans död ensam vårdar ungarne var jag i tillfälle att observera för några år tillbaka. Ett par rödstjertar hade bygt bo i en af mina hålkar och hade redan några veckors gamla ungar, då honan en afton bortsnappades af en lärkfalk, som djerft nog bortförde fogeln alldeles i mitt granskap; det oaktadt fortfor hanen att uppföda ungarne till dess de voro fullvuxna. En egenhet hos fogeln är att den aldrig till bostad utväljer någon af de hålkar, hvilka äro uppsatta närmare toppen af träden, utan endast dem, som äro belägna omkr. 2 à 3 famnar från marken. Förutom insekter har jag sett fogeln förtära vinbär, smultron äfvensom bär af *Amelanchier botryapium*. Boet anlägges i ihåliga träd, byggningsknutar m. m. och är enkelt, sammansatt af gräs och och rötter samt inuti beklädt med tagel och fjäder. Arten ankom hit

1877 V 10	1880 V 3	1883 V 9
78 V 14	81 V 9	84 V 4
79 V 14	82 IV 29	85 IV 29

och iakttogs om hösten senaste gången

1880 IX 3 1883 IX 15 1885 IX 9.

Saxicola oenanthe L. Allmän både i odlade nejder och skogsbygder. Anlände

1876 IV 22	1879 V 6	1882 V 2	1885 IV 26.
77 V 13	80 V 1	83 IV 28	
78 IV 27	81 IV 19	84 V 4	

Om hösten ej mera synlig efter följande dagar:

1880 IX 3 1881 IX 3 1885 IX 5.

S. rubetra L. Anträffas öfver hela socknen, hvarest buskiga ängar och åkerfält förekomma. Ankom

1877 V 21	1879 V 25	1883 V 16
78 V 12	81 V 18	84 V 20.

Turdus musicus L. (satakielinen). Allmän öfverallt i barrskog. Bygger sina nästen helst uti granar, vanligen omkr. 5 à 6 alnar från marken. Boet består utvändigt af löf och smärre qvistar, samt är invändigt smetadt med lera och jord, hvarigenom det får en ovanlig fasthet. Jag har anträffat bon af fogeln äfven i urholkningar i gamla stubbar. Anlände hit år

1876 IV 17	1879 IV 22	1882 IV 1	1885 IV 18.
77 IV 26	80 IV 25	83 V 5	
78 IV 15	81 V 6	84 IV 27	

T. pilaris L. (rastas). Allmän i hela socknen. Åren 1884 och 1885 hafva 7 och 12 par häckat i en liten park omkring min trädgård inom en högst liten terräng och alldeles kring min bostad; jemte den tvänne par *T. iliacus.* I allmänhet tyckes arten välja blandskog och helst barrträd till häckplats, ty jag kan ej påminna mig hafva mera än en gång anträffat något bo i löfträd, nämligen den 7 juli i en björk omkr. 2 alnar från marken. Äfven har jag funnit bon anlagda på gärdesgårdar. Förutom bär och insekter tyckas metmaskar utgöra en begärlig föda för fogeln, hvilka den med skicklighet uppsöker genom att med näbben kringkasta mullen. Arten qvarstannar här om höstarne ganska länge (ibland ännu i okt., nov., dec., jan.) och träffas vissa år ännu, då snön betäcker marken. Arten anlände

1876 IV 16	1879 IV 22	1882 IV 25
77 IV 14	80 V 2	83 IV 26
78 IV 10	80—81 hela vint.	85 IV 24.

T. iliacus L. Förekommer i hela socknen, dock ej så allmänt som *T. pilaris.* Då fogeln sjunger, sitter den alltid högt i kronan af något träd; dess sång som utgöres af några starka toner åtföljda af ett kort qvitter, hvilket höres endast

på nära håll, får man höra dagen igenom långt in på aftnarne. Ehuru fogeln eljes är mycket skygg, tyckes den bortlemna all skygghet då man nalkas boet, eller då ungarne finnas i närheten. Under våren, då den först anländer, håller den sig i stora skockar och då alltid i sällskap med snöskatan, men sprider sig, då häckningstiden infaller. Metmaskar tyckas utgöra en för arten angenäm föda; fogeln uppsöker dem mycket behändigt med näbben och uppkastar dervid mullen vida omkring. Äfven smultron och vinbär tyckas smaka. Arten ankom

1877 V 10	1879 V 5	1882 IV 25	1884 IV 28
78 V 7	80 IV 12	83 IV 26	85 IV 26.

Hydrobata cinclus L. (koskikana). Vistas härstädes endast under vintrarne och anträffas då öfverallt, hvarest öppna strömdrag finnas, vanligen från midten af november till slutet af april. En egenhet hos denna fogel, som jag tyckt mig märka, hvilken äfven allmogen iakttagit, är att ju kallare vädret är under vintern desto oftare dyker fogeln ned i vattnet. Att dess förekomst skulle variera något år, har jag ej observerat.

Sylvia hortensis L. Anträffas öfverallt inom socknen, der löfskog finnes, hvarest den hoppar emellan de tätaste grenarne, så att man med svårighet kan upptäcka den, och hvarifrån den låter höra sin vackra sång, ibland ännu i midten af augusti. Anlände år

1882 V 27	1883 V 30	1884 VI 2	1885 V 22.

S. curruca L. Allmän på buskbevuxna ställen och vid skogsbryn. Ankom år

1880 V 20	1882 V 19	1884 V 19
81 V 20	83 V 23	85 V 22.

S. cinerea Lath. Förekommer temmeligen allmänt öfver hela socknen och träffas i täta busksnår, hvarest han döljer sig; är dock icke så allmän som begge föregående arterna.

S. nisoria Bechst. Denna fogel har jag observerat blott en enda gång tidigt om våren, men kan ej påminna mig om det var år 1875 eller 1876, i slutet af april eller början af maj. Efter ett starkt snöfall, sedan marken en tid delvis

varit bar, observerade jag en mulen, dimmig dag ett enda exemplar, som satt och sjöng på ett uthustak utanför mitt fönster.

Phyllopseustes trochilus L. Allmän såväl i bebodda trakter, som ock långt ifrån dylika både i tall- och löfskog. Anlände

1880 V 10	1882 V 10	1884 V 17
81 V 12	83 V 11	85 V 15.

Ph. collybita L. (kuurnantilkittäjä). Uppehåller sig vanligen i barrskog, hvarest den från toppen af något högt träd låter höra sin egendomliga sång, trifves också gerna i granbevuxna kärr och anträffas öfver hela socknen, ehuru ej så allmänt som föregående art. Tyckes dock om våren, då den anländer, uppehålla sig i bebodda trakter. Ofta har jag om vårarne hört dess sång från de ännu löflösa träden i min trädgård, bland hvilkas grenar den ifrigt söker efter larver. Jag kan ej påminna mig senare under sommaren hafva hört den sjunga från löfträd, utan tyckes den då föredraga barrträden och förekomma i trakter, aflägsna från menniskoboningar, ja djupt in i ödemarkerna. Vid flyttningarna om hösten besöker den åter menniskoboningar och har då ofta visat sig i min trädgård. Arten ankom år

1877 V 17	1879 V 5	1881 V 13	1884 V 5
78 V 11	80 V 3	83 V 17	85 IV 28.

Muscicapa grisola L. Förekommer öfverallt inom socknen såväl i närheten af gårdar som också långt in i skogarne, hvarest tallbevuxna torra moar tyckas för den vara en kär uppehållsort och dess bo ofta påträffas uti ingröpningar på sidan af träden. År 1884 fann jag ett bo, som var anlagdt i ändan af en stör, som stod lutad emot fähusväggen i min uthusrad. Då ungarne, fyra till antalet, blefvo utkläckta, råkade boet vicka på sned, så att alla ungarne, utom en, föllo ut och dogo, hvarefter jag åter uppreste boet. Föräldrarne fortforo att mata ungen, tills den blef fullvuxen. I allmänhet tyckes arten senast bland alla anlägga bo; det består af gräs och fina rötter och är invändigt beklädt med fjäder.



Anlände hit år 1883 V 18, 1884 V 21 och 1885 V 19. Bortflyttar härifrån vanligen i början af september.

M. atricapilla L. Denna fogel anländer hit vanligen i slutet af maj. De första tiderna efter sin ankomst uppehåller han sig äfven i bebodda trakter, men aflägsnar sig sedermera och uppsöker skogarne, långt från menniskoboningar. I sockneu förekommer den spridd öfverallt der skogar finnas, ehuru ej så talrikt som föregående art. Hvarje vår har alltid ett exemplar, en hane, uppehållit sig i min trädgård och besöker flitigt de holkar jag derstädes har utlagda, hvarföre jag hoppats få se den qvarstanna för att häcka; men han har alltid efter en tids uppehåll lemnat mitt granskap, för att häcka i skogarne. En egenhet är att, då fogeln om vårarne anländer, jag icke observerat några honor utan endast hanar, måhända anlända honorna senare. Fogeln, som är ovanligt skygg, har utmärkt vacker sång. Arten ankom hit år

1881 V 11	1883 V 21	1885 V 21.
82 V 23	84 V 15	

Lanius collurio L. Jag kan ej påminna mig hafva observerat fogeln annat än i bebodda trakter af socknen, hvarest buskbevuxna ängar och åkerlindor finnas, som för densamma utgöra en kär uppehållsort; särdeles anträffas den på sanka ställen eller der vatten finnes i närheten. Vissa år tyckes den förekomma sparsammare än andra, t. ex. år 1883; och jag erinrar mig ej hafva år 1884 sett ett enda exemplar. Andra år deremot anträffas arten talrikt. Boet anlägges vanligen i mycket täta busksnår och är sammansatt af gräs och rötter. Arten anlände hit år

1877 V 22	1879 V 25	1881 V 18	1883 V 29
78 V 23	80 V 14	82 V 27	85 V 17.

Tharraleus modularis L. Fogeln tyckes förekomma här ytterst sparsamt och ej alla år, ty jag vet mig ej hafva observerat den eller hört dess melodiska sång annat än år 1880, då jag hörde en och annan sjunga från toppen af någon gran.

Anorthura troglodytes L. Anträffas i kyrkobyn och kring Parkanojärvi sjö, söderut från kyrkobyn; äfvenså har jag observerat den i grannsocknen Ikalis, nämligen i Ikalis köping.

Anländer hit mycket tidigt; så t. ex. observerade jag arten år 1879 den 2 maj, då marken ännu var alldeles snöbetäckt. Fogeln har stark sång i jemförelse med dess obetydliga storlek.

Parus major L. (tiiainen). Förekommer hela året om, uppehåller sig om somrarne mest i barrskog, men tyckes äfven välja granskapet af menniskoboningar till häckplats; så häckade t. ex. ett par flere år i knutarne af min bostad, dels i uthusen dels i boningshuset. Tvänne år i rad begagnades till och med samma bo, hvilket anlades under taket af boningshuset, och egendomligt nog alldeles invid der en sädesärla redan andra året hade sitt bo, så att samma ingång begagnades, hvarföre då och då häftiga strider utkämpades. Sädesärlan ansåg väl platsen numera olämplig, hvarföre den ej mera tredje sommaren begagnade densamma, hvaremot talgoxen återkom och intog för andra gången sin gamla bostad. Detta par utgjorde riktiga stamgäster i mitt granskap. En ventil i mitt rum begagnades under vintern som sofplats utaf den ene af foglarne (bägge inlogerade sig aldrig samtidigt deri). Detta par hade slutligen ett olyckligt slut, i det att de bägge två gingo i en fälla, utsatt i trädgården för möss.

Under vintrarne uppsöker fogeln menniskoboningar. Kött och talg synes utgöra en smaklig föda, ty de bitar, som af mig utkastats, uppfångades med begärlighet och gömdes under snön, i fall foglarne ej förmådde uppäta desamma. Foglarne blefvo så vana vid att erhålla denna sin föda, att, så snart någon öppnade den boddörr hvarifrån de erhöllo sina läckerbitar, de genast uppflögo på bodtaket i väntan på detsamma. Boet som anlägges uti ihåliga träd och i byggnadsknutar, är enkelt samt består af en bale af grässtrån, rötter och fjäder. Bygger bo vanligen i slutet och midten af maj, så t. ex. år 1879 den 19 maj.

P. ater L. Allmän hela året om, der barrskog finnes; isynnerhet väljer han helst från menniskoboningar aflägsna nejder, ehuru han dock om vintrarne ofta uppsöker bebodda trakter. Arten förekommer mycket allmännare än den föregående och är ovanligt liflig, samt ständigt i rörelse.

P. cristatus L. Förekommer härstädes allmänt både vinter och sommar, och uppehåller sig i barrskogarne aflägset från de större byarne, men nalkas menniskoboningarna i skogsbygderna, utan att dock såsom *P. major* besöka sjelfva boningshusen.

Acredula caudata L. Jag har aldrig observerat denna fogel här om somrarne, utom år 1885, då jag den 17 juni i en skogstrakt några mil nordost från kyrkobyn såg en flock antagligen en hel kull, hvilken med sin vanliga liflighet flyttade sig från ställe till ställe. Här och hvar i socknen har jag observerat arten under höst-, vinter- och vårtiderna. Uti kyrkobyn visar den sig vanligen först i slutet af oktober eller början af november, någon gång under vintern och så vidare under våren, ofta så sent att marken redan är nästan bar; men den gör ej några täta besök och uppehåller sig aldrig längre än par tre dagar, hvarefter den åter försvinner. Dock har den aldrig alldeles uteblifvit. Björk- och alfrön synes han med begärlighet förtära, och under ströftågen efter dessa håller sig flocken alltid tillsammans under ständigt lockande.

Certhia familiaris L. Denna fogel har jag härstädes observerat endast nedan upptagna tider. Första gången såg jag ett exemplar krypande på träden i min trädgård den 15 november 1880. Här uppehöll den sig till den 25 i samma månad då den försvann, sedermera sågos åter tvänne stycken den 4 november 1881, hvilka samma dag försvunno; vidare ett exemplar den 15 augusti 1882. År 1883 uppehöll sig ett exemplar i min trädgård flere dagar i januari månad. Sista gången jag observerat fogeln var den 7 januari 1885, då ett exemplar åter infann sig i min trädgård, hvarifrån den efter några dagars förlopp försvann.

Motacilla alba L. (västäräkki). Förekommer öfverallt nära menniskoboningar äfvensom i skogsbygderna vid de större sjöarne, hvarest han springer längs stränderna. Tyckes alltid anlända ensam, ty jag kan ej påminna mig vid fogelns ankomst om vårarne hafva observerat flere tillsammans; det tyckes vara hanen, som först anländer, medan honan först någon vecka efteråt infinner sig. Boet, som anlägges under

byggnadstak, i byggnadsknutar, under vägabroar m. m. består af gräs och strån och är invändigt beklädt med tagel. Ett par sädesärlor häckade tvänne år efter hvarandra i samma bo, anlagdt under mitt byggnadstak, och hade måhända ännu längre begagnat detsamma, om icke ett par talgoxar förjagat dem derifrån. Fogeln tyckes vara modig och stridslysten och tål icke andra foglar i sitt granskap. Hökar och kråkor förföljer den med stor djerfhet. Arten anlände år

1876 IV 16	1879 IV 18	1882 IV 21	1885 IV 8.
77 IV 27	80 V 2	83 IV 15	
78 IV 13	81 IV 16	84 IV 17	

Om hösten äro exemplar observerade sista gången

1879 IX 25	1881 IX 21	1885 IX 21
80 IX 20	82 IX 19	(3 ex. X 5).

M. flava L. (hevos- el. neva-västäräkki). Anträffas öfverallt såväl i bebodda trakter på åkrar och ängar, som också i skogsbygderna på mossar och kärr. Man ser fogeln ofta bland betande får, från hvilka den söker att fånga flugor; stundom tager den t. o. m. plats på ryggen af något får. Boet anlägges vanligen invid någon tufva och består af grässtrån, samt är inuti belagdt med hår och tagel. Anlände år

1877 V 31	1879 V 15	1881 V 17	1884 V 21
78 V 17	80 V 25	83 V 10	85 V 20.

Anthus pratensis L. Uppehåller sig öfverallt der lämpliga lokaler förekommer. Lågländta ängar samt kärr tyckas utgöra dess älsklingsställen, likaså är hon allmän på myrar i skogsbygderna. Arten lemnar mycket sent sin sommarvistelseort, ty ännu långt in på hösten, då andra foglar redan lemnat sina ståndorter, hör man ännu dess läte från myrarne. Hon anlände

1876 IV 7	1879 IV 26	1882 IV 25	1885 IV 28.
77 IV 27	80 IV 19	83 V 9	
78 IV 23	81 IV 25	84 V 13	

A. trivialis L. Finnes öfverallt i barrskog, såväl i bebodda trakter, som i skogsbygderna, både på torra trakter och på skogbevuxna kärr samt mossar. Anlände hit

1878 V 11	1880 V 5	1883 V 10	1885 V 12.
79 V 15	81 V 18	84 V 8	

Corvus corax L. (korppi). Stannfogel; vistas om somrarne i de från menniskoboningar mest aflägsna trakterna, men närmar sig bebodda ställen om vintern; förekommer spridd i hela socknen, ehuru icke särdeles talrikt.

C. cornix L. (varis). Härstädes den allmännaste fogel. Lemnar orten enligt regeln till vintern och återvänder vanligen redan i mars; men under blidare vintrar qvarstanna enstaka exemplar, t. ex. vintern år 1879, då en mängd kråkor uppehöllo sig här, likaså år 1885. Likasom allmogen här på orten, har äfven jag tyckt mig märka, att fogeln, då den qvarstannat, aldrig under midvintern låter höra sitt kraxande läte.

Kråkan är här det största skadedjur för fogelverlden, ty den förstör allt hvad den öfverkommer, icke allenast ägg och späda ungar, utan jag har äfven observerat huru den tagit och bortflugit med en redan flygvuxen trastunge fasthållande sitt rof med näbben. Icke ens fiskarne tyckas vara säkra för henne, ty om våren 1885 observerades huru hon, likt fiskmåsen, störtade sig i vattnet och fångade nors, som då hade sin lektid och hvars stim hon följde, Denna uppgift har jag af fullkomligt trovärdig person. Fogeln tyckes nöja sig med all slags animalisk föda utan urskiljning. En person har berättat mig, att, då han som gosse en gång plundrade ett kråkbo och qvarlemnade de sönderslagna legade äggen på en sten samt aflägsnade sig ett stycke, kråkan strax derefter slog sig ned och begärligt förtärde äggen.

Om hösten plundra kråkorna med stor begärlighet sädesskylarne. De äro då vanligen samlade i flockar, hvilka mot aftonen inlogera sig i närmaste skog, för att der tillbringa natten och följande dag åter begynna med sina plundringar. Kråkan är en mycket försigtig fogel och derigenom svår att skjuta. Då skocken slagit sig ned någonstädes, sitter alltid en af dem på utkik och gifver genom kraxande tillkänna om fara hotar, hvarvid hela skaran försvinner.

Boet, som utvändigt består af torra qvistar och ris, är invändigt betäckt med mossa och hår. Det anlägges vanligen i öfre delen af något barrträd. Fogeln häckar ej allenast i skogsbygderna, utan äfven i bebodda trakter, så t. ex. bygger

han ofta bo i en trädgård i Brahestad, belägen midt uti staden, och oaktadt boet vanligen förstöres, återkommer han ett annat år. Om våren anlände kråkan till Parkano år

1876 III 16	1879 (III 18)	1882 III 13	1885 (III 17).
77 IV 3	80 III 15	83 III 28	
78 III 14	81 III 22	84 III 25	

Corvus monedula L. Den 19 maj 1879 observerade jag i kyrkobyn 5 stycken kajor, hvilka efter några dagars vistelse härstädes åter försvunno; arten har sedermera ej visat sig.

Cleptes pica L. (harakka). Skatan förekommer här både sommar och vinter, ehuru icke särdeles talrikt. Om somrarne anträffas den såväl i bebodda trakter, som i skogsbygderna och häckar äfven på alla dessa ståndorter. Exempelvis såg jag den år 1885 häcka uti en trädgård i Ikalis köping, och dess bo har anträffats icke långt ifrån min bostad i kyrkobyn. Hon tyckes i allmänhet välja tätt bevuxna ställen till häckplats. Boet, som är sammansatt af större qvistar, är alltid försedt med tak. Likt kråkan är äfven skatan ett stort skadedjur, som förstör alla slags fogelägg och ungar som den öfverkommer. Under den tid jag bodde i Ijo socken af Uleåborgs län, var jag i tillfälle att observera huru en skata en dag anföll en kull gulsiskor, som uppehöllo sig i en trädgård utanför mitt kammarfönster. Hon vågade icke göra sina anfall, då foglarne voro stadda i flygt, utan förföljde ungarne medan de sutto i träden; hon upphörde icke med förföljandet förr, än hon jagat en af dem ned på marken och grep den med näbben om halsen samt strypte sitt rof, som bortfördes under modrens ängsliga klagan. Fogeln tyckes vara allätande, och gömmer allt hvad hon ej förmår förtära.

Enligt min erfarenhet förekommer skatan i norra Finland vida talrikare vid kusten af Bottniska viken än inne i landet.

[**Nucifraga caryocatactes** L. Från min vistelse i norra Finland vill jag omnämna att tvänne exemplar ett år blefvo skjutna i Pudasjärvi socken, men jag kan ej mera påminna mig hvilket år, och vill minnas att det inträffade emot slutet af sommaren.]

Garrulus glandarius L. (paskanärhi). Förekommer här hela året om. Uppehåller sig om somrarne i skogsbygderna, förnämligast i barrskogar, der den finnes spridt. Infinner sig om höstarne till bebodda trakter. Likt kråkan och skatan tyckes denna fogel hålla till godo med allt slags afskräde. Han tyckes vara särdeles begifven på rå potatis, hvilken han efter skördens slut plockar upp på åkrarne. En särdeles orolig fogel, som ständigt är i rörelse att söka sig föda.

Garrulus infaustus L. (kuukkonen). Uppehåller sig här, ehuru icke talrikt, hela året om, spridd öfver hela sockneu der granskogar finnas, vanligen uti från boningar aflägsna trakter, och nalkas mera sällan bebodda ställen. Dock har jag stundom observerat den i högmarkerna kring kyrkobyn, ehuru den aldrig liksom nötskrikan infinner sig på öppna fälten, utan uppehåller sig i skogarne. Fogeln tyckes vara särdeles nyfiken, ty, då man nalkas stället der hon vistas, infinner hon sig alltid likasom för att se, hvad som må tilldraga sig.

Sturnus vulgaris L. Då jag år 1874 flyttade hit, häckade här hvarje vår 4 à 5 par starar, hvilka uppehöllo sig endast i kyrkobyn; år 1878 var antalet par något större. De försvunno genast, efter det deras ungar i början af juli voro utflugna. Samma bon, som voro anlagda här och der i byggnadsknutarne, begagnades alltid hvarje år. De anlände hit

1876	IV 24	1878	IV 14	1880	IV 11
77	IV 19	79	V 6	81	V 23.

Ännu år 1881 vistades fogeln här; men derefter var den alldeles försvunnen till år 1885 den 25 april, då ett exemplar infann sig; detta stannade dock endast en kort stund kring en af de holkar jag i min trädgård utsatt för småfoglar. Den 8 maj observerade jag åter ett exemplar, kanske samma fogel, som åter besökte samma holk, hvilken den dock snart lemnade, för att ej mera återvända.

Loxia pityopsittacus L. (käpylintu, ristinoukka). Förekommer spridd hela året om, dock ej så talrikt om vintrarne, som om somrarne; visar sig talrikare redan i mars. Foglarne förekomma alltid i flockar och föra ett ofantligt oväsen, då flocken begifver sig på flygt. Uppehåller sig endast

i barrskog, der den söker sin föda af barrträdens frön. Ofta har jag dock sett fogeln i skogsbygderna nalkas menniskoboningar och på gårdarne uppsöka sig mat. Urinblandad snö tyckes den med begärlighet förtära, hvilket äfven af allmogen observerats; detsamma hörde jag af allmogen i Pudasjärvi. Om vintern 1885 var jag i tillfälle att se huru ett par flere gånger inflög under en boningsstuga på ett hemman, och, då jag skyndade dit för att se hvad de der förehade, sutto foglarne helt trygga och sökte sig mat. Folket på gården berättade, att de ofta uppehöllo sig der, och antagligen var detta par icke det enda, som gjorde så. En trovärdig person uppgaf att han härstädes den 22 juni år 1883 fann ett bo med 3 stycken ungar.

Pinicola enucleator L. Finnes ytterst sparsamt både sommar och vinter; under somrarne uppehåller den sig i trakter långt från bebodda orter. Infinner sig till dessa i slutet af oktober eller början af november, ehuru också då endast i små flockar. Så anlände fogeln hit år 1885 den 26 oktobor och uppehöll sig här i kyrkobyn några dagar då väderleken var kallare, men försvann alldeles sedan vädret slagit om till blida.

Pyrrhula rubicilla Pall. Förekommer härstädes spridd hela året om, och uppehåller sig företrädesvis om somrarne i skogsbygderna, ehuru också någongång i bebodda trakter. Så t. ex. häckar ett par hvarje år uti en barrskog i närheten af min bostad, ehuru jag ej ännu lyckats upptäcka boet. Vanligen redan i början af juli infinner sig hela kullen i min trädgård, der den uppehåller sig återstående delen af året. Vid vinterns annalkande tyckas foglarne samla sig i flockar och närma sig då menniskoboningar. Den kallaste tiden under vintern 1885 matade jag med gryn en flock utanför mitt fönster; platsen uppsöktes af foglarne hvarje morgon så snart det dagades, och de infunno sig sedan att äta flere gånger under dagens lopp.

Passer domesticus L. (varpunen). Stannfogel; finnes dock talrikarc endast i de större byarne, deremot mycket sparsamt vid gårdarne i skogsbygderna.

Fringilla coelebs L. (peippo). En bland de allmännast härstädes förekommande foglar; anträffas både i bebodda och obebodda trakter, helst hvarest blandad barr- och löfskog finnes, som tyckes utgöra en kär uppehållsort. Då fogeln om vårarne anländer samt om höstarne samlar sig i hopar till affärd, anträffas den vanligen i sällskap med bergfinken. Är ej iakttagen om vintern. Arten anlände hit

		♂			♂	♀			♂	♀
1876	IV	9	1878	IV	9	15	1882	IV	23	
77	IV	6	79	IV	8	12	83	IV	16	29
			80	IV	10	15	84	III	26	
			81	IV	16	28	85	IV	8	22.

Fr. montifringilla L. Förekommer temligen allmänt i skogsbygderna, hvarest den häcker; dock tyckes den icke sky menniskoboningar, ty år 1885 började ett par d. 29 maj anlägga bo i min trädgård i en mindre gran på ett afstånd af några tiotal famnar från min bostad. Boet var anlagdt omkr. 11 alnar från marken invid stammen af trädet. I början af juli voro ungarne utflugna. Då upptäckte jag äfvenledes i min trädgård inemot 200 alnar från boningshuset ett annat bo i förgreningen af en tall och omkr. tre alnar från marken; möjligen tillhörde det samma par som det förra. Äggen lades d. 3—7 juli, ungarne utkläcktes den 18 juli, men anträffades den 28 juli döda, sedan föräldrarne försvunnit. Boet var bygdt alldeles likt bofinkens, utvändigt konstfärdigt sammansatt af löf och mossa, samt invändigt beklädt med hår, tagel och fjädrar, samt till formen klotrundt.

Då fogeln om vårarne anländer, förekommer den icke lika talrik hvarje år (år 1881 ovanligt talrikt). Detsamma observerade jag under min vistelse i Pudasjärvi, hvarest arten vissa år infann sig uti ofantliga skockar. Flyttningstiden förekommer den alltid i sällskap med bofinken. Arten har anländt till Parkano år

1877	V	10	1879	V	5	1883	V	2	1885	IV	27.
78	IV	7	81	V	9	84	V	13			

Fr. chloris L. Förekommer allmänt i kyrkobyn och söderut härifrån; deremot kan jag ej påminna mig hafva ob-

serverat fogeln mera än på sin höjd någon mil norrut från kyrkobyn. Anländer hit om vårarne alltid mycket tidigt, exempelvis

1878 IV 7	1880 III 22	1882 III 13	1884 III 23
79 IV 8	81 IV 14	83 IV 18	85 IV 4.

Vanligen är arten näst kråkan bland de foglar, som först anlända. Hon qvardröjer här mycket sent om höstarne, och lemnar ofta orten ej förr, än snö fallit; så t. ex. såg jag fogeln här år 1882 den 8 nov. och 1885 den 9 oktober. År 1882 observerade jag i Tavastkyrö socken (omkr. 6 mil söderut härifrån) några exemplar den 26 januari. Fogelns läte är så förvillande likt norrqvintens, att jag med svårighet kan särskilja begges från hvarandra.

År 1884 hade ett par anlagt bo i min trädgård i en mycket tät gran närmare toppen af trädet. Dock tyckes arten äfven utvälja buskar till häckningsplats, ty år 1883 anträffade jag på en vattendränkt äng tvänne bon i två ej långt ifrån hvarandra befintliga videbuskar. Sedan ungarne blifvit halfvuxna i boet, gifva de sig tillkänna derigenom, att de ofantligt väsnas och skrika, samt flaxa med vingarne hvarje gång föräldrarne nalkas boet. Sedan kullen utflugit, följer den föräldrarne under ständigt oväsen, så att flocken redan på afstånd annonserar sin ankomst.

Fringilla linaria L. Vistas här mycket sällan hela året om, utan infinner sig vanligen i medlet af oktober eller början af november, och anträffas sedan sparsamt under vintern, isynnerhet om den är kall; ankommer åter talrikt i slutet af mars eller början af april, hvarefter den småningom försvinner. Ett och annat år har jag observerat att en mindre del äfven öfver sommaren qvarstannat. Så t. ex. anträffade jag den 13 juni 1881 en familj med flygvuxna ungar.

Fr. spinus L. Anträffas härstädes spridd öfver hela socknen, både i bebodda trakter och skogsbygder; barrskogarne utgöra dess käraste uppehållsort. Anlände

1878 IV 12	1880 IV 12	1884 III 23
79 IV 21	83 IV 19	85 IV 30.

Emberiza citrinella L. (keltasirkkunen). Uppehåller

sig öfverallt der menniskoboningar finnas, såväl i de större byarne som vid enstaka gårdar i skogsbygderna. De flesta år qvarstannar en del här hela året om, då fogeln under vintern stryker från ställe till ställe, så att den stundom försvinner från en ort, men återkommer efter någon tid. Boet anlägges alltid i någon fördjupning på marken under en buske och är sammansatt af torra grässtrån och fina rötter. Arten anlände hit år 1877 den 4 april; vintrarne 1878, 1880, 1881, 1883 och 1884 öfvervintrade större delen här; äfvenså har jag år 1885 observerat fogeln ännu den 17 november och i december. År 1879 voro endast några exemplar synliga, och hufvudmassan återvände den 4 april.

E. hortulana L. Finnes här ytterst sparsamt; jag har icke observerat arten annorstädes än i kyrkbyn och kring Parkanojärvi sjö (strax söder om Parkano kyrka), hvars stränder äro mycket uppodlade. Anländer hit vanligen i början af maj.

E. schoeniclus L. Förekommer sparsamt, endast vid stränderna af de större sjöarne i vestra och nordöstra delarne af socknen, äfvensom i kyrkobyn. Ankom

1876	V	11	1879	IV	23	1881	V	17	1885 IV	26.
78	V	9	80	V	9	83	V	6		

Plectrophanes nivalis L. Uppehåller sig härstädes endast under vårflyttningarna mot norden; vid flyttningarna till södern tyckes fogeln icke välja denna väg, ty jag har aldrig sett den här om höstarne. Infinner sig här aldrig i större mängd och uppehåller sig endast en kortare tid. Ankom

1876	III	12	1879	III	29	1883	IV	3
77	IV	20	80	IV	4	84	III	23
78	IV	1	81	IV	2	85	III	27.

Hirundo rustica L. (jouhipääskynen). Vistas här öfverallt inom socknen vid menniskoboningar, dels i de större byarne, dels vid enstaka gårdar i skogsbygderna, dock icke så talrikt som följande art på hvarje ställe, utan endast några par. Sitt näste bygger fogeln vanligen inuti husen, men understundom äfven utanpå, under takbandet. Denna art anländer alltid tidigare än den följande. Till kyrkobyn infinna

sig alltid först en eller par foglar, likasom för att rekognoscera, hvarpå hufvudmassan kommer efter någon tid; deremot anländer af följande art alltid ett större antal samtidigt. Ankom år

1876 V 24	1880 V 11 (försvann åter	1882 IV 30
77 V 20	för köld, och återvände	83 V 10
78 V 15	V 27)	84 V 19
79 V 13	81 V (15, ett ex.) 23;	85 (12, 15, 20) 22.

Hufvudmassan bortflyttade år 1879 VIII 30, 1880 IX 3, 1881 VIII 24, 1883 VIII 30, 1885 IX (1) 5.

H. urbica L. (muuripääskynen). Förekommer härstädes temligen allmänt, mycket talrikare än föregående art, öfverallt der menniskor bosatt sig; ymnigare i skogsbygderna än här i kyrkobyn. Anlände

1878 V 17	1880 V 27	1882 V 26	1884 V 22
79 V 20	81 V 22	83 V 12	85 V 24.

Hufvudmassan bortflyttade

1879 VIII 30	1881 VIII 24	1885 IX 1 (5).
80 VIII 28	83 VIII 30	

Ampelis garrulus L. Uppehåller sig här endast under vintrarne i mindre flockar, och mycket olika under olika år. Infinner sig vanligen i slutet af oktober eller början af november och dröjer vissa år endast en kortare tid, t. ex. år 1885 d. 13 okt.—23 nov. De år fogeln stannar qvar här hela vintern försvinner den i medlet af april. Understundom stannar fogeln här hela året om, och häckar äfven antagligen. Den 10 juni 1881 observerade jag tvänne stycken, hvilka sutto i en mindre tall i närheten af en liten bäck; foglarne voro icke skygga, hvarföre jag nalkades dem alldeles nära, och de föreföllo mig vara i ungdrägt. Samma dag observerade jag senare vid ett annat ställe af samma bäck tre stycken, hvilka sutto på stranden af bäcken; en af dem var sysselsatt med att mata de andra. Då jag nalkades flögo alla i en ung tallskog alldeles invid, hvarest antagligen funnos flera stycken, ty jag urskiljde deras läten från flera håll, utan att upptäcka sjelfva foglarne, hvilka blefvo skygga, då de sågo sig observerade, och försökte dölja sig i den täta ungskogen; af lätet

tror jag mig kunna sluta till att det var en kull ungar. Följande dag den 11 juni såg jag i samma nejd tvänne exemplar flygande högt öfver mig. Äfven den 25 juli 1882 såg jag ett exemplar.

Alauda arvensis L. (kivenlieriäinen). Förekommer, ehuru icke särdeles talrikt, inom socknen der odlade fält finnas, såsom i kyrkobyn, kring Parkano- och Nerkkojärvi sjöar, hvilka utgöra de mest odlade trakterna; deremot anträffas den ytterst sparsamt i skogsbygderna på de ställen der odlingar finnas. Ankom år

1876 IV 9	1879 IV 8	1882 III 23	1885 IV 10.
77 IV 27	80 IV 4	83 IV 15	
78 IV 5	81 IV 18	84 III 28	

Flyttar om hösten vanligen i slutet af september; men år 1882 observerade jag här ett exemplar ännu den 6 november, då snö redan betäckte marken och alla flyttfoglar voro bortflyttade.

Picus martius L. (palokärki). Vistas här hela året om, dock icke särdeles allmänt. De från menniskoboningar mest aflägsna barrskogarne utgöra dess förnämsta vistelseort.

P. canus Gm. Denna art har jag observerat endast en gång, nemligen i början af mars år 1881, vid Ahvenlampi gästgifveri i Kuru kapell 2 verst österut från Parkano kyrka; exemplaret var en hane.

P. major L. (tikka). Den allmännaste af alla här förekommande *Picus*-arter; träffas spridd öfverallt i barrskogarne hela året om.

P. minor L. Spridd hela året om, dock mycket sällsyntare än föregående art.

P. tridactylus L. Finnes sparsamt; jag kan ej påminna mig under midvintern hafva observerat fogeln, utan endast mycket tidigt om vårarne; möjligen vistas den dock här året om.

Iynx torquilla L. Förekommer, ehuru icke talrikt, öfverallt inom socknen i närheten af menniskoboningar; jag har aldrig observerat den i trakter aflägsna från bebodda orter.

Vid artens ankomst har jag aldrig observerat flere än tvänne exemplar tillsammans. Den anlände år

1878 V 13	1880 V 5	1882 V 5	1884 V 8
79 V 20	81 V 13	83 V 9	85 V 13.

Cuculus canorus L. (käki). Allmän såväl i närheten af menniskoboningar som i obebodda trakter, både i barr- och löfskog. Hördes år

1876 V 8	1879 V 14	1882 V 10	1885 V 9.
77 V 18	80 V 11	83 V 15	
78 V 12	81 V 14	84 V 14	

Caprimulgus europaeus L. Anländer hit vanligen i slutet af maj och förekommer spridd öfverallt både i bebodda och obebodda trakter. Fogeln uppehåller sig endast på skogbevuxna ställen, hvarest den i qvällskymningarna och om nätterna fångar insekter; skyr dock icke menniskoboningar, ty den anträffas årligen i nejden af min bostad, ofta sittande på taket, derifrån den gör utflygter för att fånga insekter, hvarpå den återvänder till samma ställe.

Cypselus apus L. (haikara el. korpipääskynen). Förekommer här allmänt i gamla tallskogar, aflägsna från menniskoboningar; häckar der i ihåliga träd, men aldrig i närheten af bostäder. Anländer om våren vanligen i skockar, aldrig ensam; år

1876 V 28	1879 V 31	1882 V 26	1885 V 26.
77 V 31	80 VI 8	83 VI 4	
78 V 31	81 V 28	84 V 22	

Bortflyttade 1880 IX 3, 1881 och 1885 IX 1.

Falco subbuteo L. Anträffas temligen allmänt både i bebodda trakter och i skogsbygderna, måhända mera allmänt på sistnämnda ställen.

F. aesalon Tunst. Finnes spridd öfver hela socknen.

F. tinnunculus L. Är den allmännaste af alla roffoglar härstädes; uppehåller sig och häckar dels i bebodda trakter och hagmarker, dels i skogsbygderna. Boet är alltid anlagdt i någon gran eller tall. Då ungarne blifvit flygvuxna, följa de föräldrarne med uthållande skrik; aflägsna sig dessa för att hemta föda, vänta ungarne tills någondera återvänder, hvar-

vid alla flyga skrikande emot den ankommande och sålunda förråda kullens vistelseort. Samma bo begagnas flera år i rad. Att fogeln förtär annan föda än kött, erfor jag en dag år 1884, då jag från mitt rum observerade en tornfalk, som utanför min gårdsplan hastigt slog ned på något och satte sig på en stubbe att förtära sin fångst; då jag skyndade dit, fann jag lemningarna af måltiden, nämligen ben och vingar af en torndyfvel. Man får ofta under somrarne se flere stycken af dessa foglar tillsammans, lekande och förföljande hvarandra.

Astur palumbarius L. En af de farligaste fiender till fogelverlden. Förekommer här öfverallt och uppehåller sig vanligast i skogstrakterna, men infinner sig till bebodda trakter för att jaga. Han utvecklar en ovanlig list och djerfhet att åtkomma sitt rof, hvilket han uppsöker öfverallt. Den 6 april 1885 observerade jag en mängd kråkor, hvilka under oväsen och skrik sväfvade öfver en viss punkt i en liten skogsdunge, som omgifver min trädgård, och stundom slogo ned. Jag hastade dit, hvarvid kråkorna försvunno, men i detsamma uppflög från ett busksnår en dufhök och satte sig ett stycke från mig; strax derpå uppflög äfven ett par rapphöns, hvilka dufhöken således försökt gripa på marken. Oaktadt den nu blef bortskrämd, återkom den några dagar derpå och lyckades då gripa den ena af rapphönsen, hvilka hela vintern uppehållit sig kring min bostad; måhända lyckades den senare gripa äfven den andra, emedan jag efter en tids förlopp ej mera såg till henne. Som exempel uppå att höken äfven på marken försöker gripa sitt byte, kan jag anföra hvad en bonde i Pudasjärvi under min vistelse derstädes berättade mig. Han var en dag om hösten ute för att skjuta skogsfogel, då han i ett tätt snår hörde ett förunderligt hväsande och prasslande. Vid närmare undersökning befanns det vara en hök (efter beskrifning en dufhök), som försökte gripa en orre. Hvarje gång höken med ett hväsande ljud och utbredda vingar störtade emot orren, hastade denne undan och undvek alltid höken genom en hastig vändning åt sidan, då deremot höken i sin ifver ständigt störtade rakt fram. Foglarne voro så upptagna, att de ej observerade karlen, som länge stod och

iakttog dem. Slutligen, då han uppdrog hanen på sin bössa för att skjuta höken, blef denne varskodd af knäppen och bortflög; orren deremot var så uppskrämd, att den ej vågade flyga upp, utan föll för mannens skott. Boet, som består af en bale af ris och qvistar, anlägges i någon tall eller gran invid stammen. Jag har tyckt mig finna, att fogeln föredrager granen som häckplats. Äggen äro vanligen 2 eller 3. År 1885 erhöll jag den 29 maj en kull af 3 st. olegade ägg.

En del exemplar qvarstanna hela vintern, men förekomma då ytterst sparsamt; t. ex. år 1882 observerade jag endast ett exemplar, den 8 december.

A. nisus L. Äfven denna förekommer talrikt spridd öfver hela socknen. Likt föregående art söker den skogsbygderna, derifrån den anställer jagtfärder till de bebygda orterna. Likasom ungarne af tornfalken, följa äfven dennes ungar föräldrarne med skrik och oväsen, så att man redan på afstånd märker, hvar kullen uppehåller sig. En i allmänhet svår fiende till alla små foglar. Ankom 1885 den 23 april.

Aquila chrysaëtus L. (kotka). Förekommer spridd och uppehåller sig i de från menniskoboningar mest aflägsna trakterna. Dess bo anträffas här och hvar inom socknen. Under vintern har jag aldrig hört fogeln omnämnas. I midten af juni 1885 erhöll jag klor af flygvuxna ungar, hvaraf synes att fogeln häckar tidigt.

Pandion haliaëtus L. (kalakotka el. kalahaukka). Spridd här och hvar vid de större sjöarne. Under vårflyttningen har jag aldrig observerat fogeln parvis eller i skock, utan alltid ensam. Anlände år

1876 V 9 1879 V 1 1884 V 7.
77 V 28 82 V 17

Pernis apivorus L. Tyckes förekomma här temligen allmänt, ty årligen har jag erhållit flere kullar ägg, t. ex. år 1885 den 10 juni en kull af 2 st. redan legade. Kullarne tyckas bestå af 2 högst 3 ägg.

Archibuteo lagopus L. Om våren 1885 erhöll jag ett par klor af denna art.

Buteo vulgaris Bechst. (koppelohaukka). En högst allmän fogel; uppehåller sig mest i de obebygda trakterna af socknen. Jag har tyckt mig märka, att den vanligen vid vårflyttningarna anländer parvis. Ankom år 1879 III 27, 1880 V 1, 1881 IV 4.

Strix bubo L. (huuhkaja). Förekommer spridt hela året om.

Surnia ulula L. Allmän såväl sommar som vinter.

S. passerina L. Förekommer spridt sommar och vinter. En vacker sommardag blef min uppmärksamhet väckt af ett ofantligt oväsen, som en hel mängd finkar, rödstjertar och andra småfoglar höllo i en tät löfskog. Vid närmare undersökning fann jag en sparfuggla, som satt hopkrumpen bland de tätaste löfven, utan att våga röra sig.

Asio otus L. Finnes spridt, kanske allmännare än *Strix bubo*.

A. accipitrinus Pall. Efter hvad jag kan påminna mig, har jag erhållit fogeln ej mera än en gång, nemligen sommaren år 1880, men tror mig dock hafva sett arten några gånger, och förekommer den således här spridt.

Syrnium uralense Pall. Denna art tyckes förekomma temligen allmänt; jag har erhållit flera exemplar och tror mig hafva sett den till och med under vintern (om det ej möjligen varit *Syrnium aluco*).

S. funereum L. Näst *Surnia ulula* en af de allmännaste ugglearter härstädes.

Columba palumbus L. (kyyhkyinen). Förekommer ganska allmänt inom socknen, der större odlingar finnas; men jag kan ej påminna mig hafva sett den på från bebodda trakter aflägsna ställen. Han uppehåller sig gerna i skogsbestånd, belägna i närheten af åkrar och odlingar, dit han infinner sig att söka sin föda. Förekommer om vårarne mest parvis; om höstarne, sedan ungarne blifvit flygvuxna, samla de sig i flockar och besöka då flitigt de besådda åkrarne. Anlände hit år

1876 IV 25	1879 IV 30	1881 V 12	1884 V 4
78 IV 26	80 IV 22	82 V 19	85 V 1.

Tetrastes bonasia L. (pyy). Allmän, isynnerhet der gran-

skogar finnas, och tyckes gerna uppehålla sig i granbevuxna kärrtrakter.

Tetrao tetrix L. (teeri). Allmän i skogarne der tall och gran förefinnas; ströfvar vidt omkring om hösten och våren, ofta i stora flockar, så att den till en tid alldeles kan försvinna från en ort och åter uppträda derstädes i mängd. Ofta om vintrarne, särdeles då stark köld inträffar, infinna sig orrarne nära boningshusen. I min trädgård hafva de flera gånger infunnit sig i björkarne alldeles utanför fönstren. Likasom snöripan, gräfver den sig ned i snön till nätterna, vanligen på flacka ställen, t. ex. vid kanten af någon mosse. En sådan sofplats har tvänne öppningar, en för hufvudet och en för stjerten och ofta påträffar man en hel flock, som sålunda gräft sig ned.

T. urogallus L. (♂ metso, ♀ koppelo), Denna stolta och vackra fogel begynner redan försvinna från dessa nejder, der den fordom var ganska allmän; numera träffas den spridt i de från menniskoboningar mest aflägsna barrskogarne.

Lagopus albus Gm. (mettikana). Allmän; uppehåller sig helst på lågländta ställen, bevuxna med vide- och björkbuskar.

Starna perdix L. (turkin- el. ryssänpyy). Finnes vissa år talrikare, andra år deremot mycket sparsamt, både sommar och vinter, men endast i de mera bebodda delarne af socknen, såsom i kyrkobyn, samt i nejderna af Parkanojärvi, Nerkkojärvi och Linnanjärvi sjöar.

Charadrius apricarius L. Förekommer här under vårflyttningarna, men aldrig under höstflyttningarna. Om våren slår den sig ned på upplöjda åkrar, der den söker efter mask. Ankom år

1876 IV 22	1879 V 1	1882 IV 25	1885 V 19.
77 V 13	80 V 3	83 V 8	
78 V 16	81 V 13	84 V 18	

Numenius arcuata L. Förekommer ytterst sparsamt och uppehåller sig under somrarne för att häcka endast i vestra delen af socknen på de lågländta stränderna kring Vuorijärvi sjö. Under vårflyttningarna uppehåller den sig en tid här i

kyrkobyn kring Vuorilampi och Parkanojärvi, men drager sig sedan från dessa nejder; jag har aldrig observerat den på dessa platser längre fram om sommaren, med undantag af år 1885, då jag den 18 juni hörde dess läte vid Vuorilampi invid kyrkan; arten torde dock häcka vid kyrkbyn. Ankom

1876 IV 6	1879 V 2	1882 IV 24	1885 IV 25.
77 V 2	80 V 3	83 IV 26	
78 IV 23	81 V 6	84 IV 28	

(*N. phaeopus* har icke blifvit iakttagen här.)

Totanus glareola L. Under vårflyttningstiderna förekommer arten här årligen sparsamt vid kyrkobyn, men försvinner sedan alldeles, hvarföre jag antager att den icke häckar här. Icke heller observerad under höstflyttningen. Anlände år

1876 V 17	1879 V 12	1882 V 1	1885 V 11.
77 V 13	80 V 9	83 V 9	
78 V 12	81 V 12	84 V 18	

T. glottis L. Likasom föregående art förekommer äfven denna ytterst sparsamt och endast under vårflyttningen; vid kyrkobyn har jag ej sett mera än 2 à 3 par en kortare tid vid stränderna af Vuorilampi sjö invid kyrkan. Arten anlände år

1877 V 8	1880 IV 25	1883 V 9
78 V 10	81 V 14	84 V 8
79 V 6	82 IV 28	85 V 15.

Actitis hypoleucus L. (sipi). Finnes sparsamt öfverallt, dock allmännare vid de större sjöarne, der stränderna äro mera odlade. Anlände

1878 V 15	1880 V 18	1882 V 22
79 V 14	81 V 10	84 V 16.

Scolopax rusticula L. Förekommer ytterst sparsamt; hvarje år har jag observerat endast några par och då blott här i kyrkobyn, hvarest de vanligen sträcka öfver en granskog på fuktig mark, något norr om kyrkan: Ankom

1878 V 20	1880 IV 25	1883 VI 13.
79 V 13	81 VI 3	

Telmatias gallinago L. (taivaanvuohi). Härstädes den

allmännaste vadare, ehuru icke särdeles talrik; förekommer spridt kring hela socknen der kärrtrakter finnas, och häckar både i ödemarker och i bebodda nejder, t. ex. ofta på de sanka ängarne i kyrkobyn.

Ortygometra crex L. (ruisrääkkä). Har funnits här en del år, men ytterst fåtaligt, på åkrarne i kyrkobyn äfvensom på odlingarna kring Parkanojärvi sjö. Hördes om våren första gången år 1876 VI 1, 1878 V 31, 1879 V 27, 1880 VI 2 och 1881 VI 15, men har sedan sistnämnda år ej hörts på orten.

Grus communis Bechst. (kurki). Förekommer spridt öfver hela socknen, samt uppsöker till häckplats de aflägsnaste ödemarkerna; vid vårflyttningarna slår fogeln ofta ned vid Vuorilampi sjö i kyrkobyn. Underbart är huru dessa foglar kunna uthärda köld; ty ofta inträffa starka yrväder med köld sedan tranan anländt. Så t. ex. år 1885.

Då tranorna om hösten bortflytta, sker det i olika repriser; allmogen anser orsaken vara den, att de hvilka senare bortflytta äro sådana, hvilka ankomma från nordligare orter. Vanligen bortflyttar tranan härifrån kort efter svalan; men anländer tidigt om våren, nämligen något före sädesärlan, hvarföre äfven ett finskt ordspråk härstädes säger: »vähä kurjesta västäräkkiin.» Att tranorna vid sina flyttningar skulle utvälja någon viss trakt af orten såsom flyttningsväg har jag icke observerat; allmogen vill påstå att de vanligen flytta i nordostlig riktning och måhända är detta äfven fallet. Anlände

1876 IV 13	1879 IV 18	1883 IV 24
77 IV 27	80 IV 17	84 IV 6
78 IV 13	81 IV 21	85 IV 9, 15.

Cygnus musicus Bechst. (joutter). Anträffas här endast hösten och vårflyttningstiden, då en del hvilar öfver i öppna vattendrag. Anlände

1878 IV 5	1880 IV 9	1882 III 7	1884 III 23
79 IV 15	81 III 21	83 III 24	85 IV 10.

Om hösten flyttar svanen genom socknen ganska sent, vanligen i midten och slutet af november, då snö redan betäcker marken.

Anser segetum Gm., **arvensis** Naum. (hanhi). Träffas här endast på flyttning under våren och hösten, då fogeln ofta hvilar ut på sjöarne. Anträffas under höstflyttningarna till och med i Vuorilampi sjö invid kyrkan. Jag har endast en gång erhållit exemplar, nemligen om hösten 1879 ett som slagit sig ned på en sädesstack. Det befanns vara en sädgås och jag antager med visshet, att alla de flockar, hvilka taga vägen härigenom tillhöra denna art, och icke *Anser cinereus*. De första exemplaren ankommo om våren

1879 V 18 1883 IV 3 1885 V 8.
81 IV 21 84 IV 28

Jag har ej märkt att gässen skulle följa någon viss flyttningsväg genom socknen, utan träffas de denna tid öfverallt.

Då dessa foglar fångas unga, blifva de ovanligt tama. Under min vistelse i Pudasjärvi, der allmogen brukar uppföda ungar, höll äfven jag ett år trenne stycken ungar af *Anser segetum (arvensis)*. De växte mycket fort, så att de redan i augusti månad voro fullvuxna, samt blefvo ovanligt tama, så att de på tillrop kommo flygande. I fall jag rodde ut med båt, följde gässen efter simmande och, då de ej orkade följa i jemnbredd med båten utan blefvo efter, kommo de flygande och slogo sig ned vid båten. Till vintern blefvo de nedslagtade. I Kuusamo hade länsmannen på orten äfven ett år uppfödt tvänne stycken, men vid höstflyttningen hade foglarne följt med en flock flyttande gäss. Följande år vid vårflyttningen hade samma foglar, hvilka äfven då medföljde en flock gäss, slagit sig ned på en åker invid länsmansgården och visat någon skygghet, särdeles den ena. Oaktadt tillrop och lockande hade de ej vågat nalkas menniskor, och efter ett kortare uppehåll flögo de slutligen bort, utan att mera återkomma.

Anas boschas L. (sinikaula). Förekommer allmänt spridt inom socknen, hvarest sjöar finnas; dess förnämsta uppehållsort tyckas dock vara skogssjöarne i vestra delen af socknen. Näst knipan och krickan den allmännast här förekommande sjöfogel. Ankom

1877 IV 19	1879 IV 19	1881 IV 5	1883 IV 7.
78 IV 12	80 IV 14	82 III 21	

A. penelope L. (viurusuorsa). Infinner sig vårflyttningstiderna sparsamt i Vuorilampi sjö invid kyrkan, men finnes der icke om somrarne; anträffas då mest i skogssjöarne i vestra delen af socknen. I januari månad år 1881 blef en hona skjuten i Rännärinkoski fors, mellan Linnanjärvi sjö och Parkano vattendrag 1¼ mil norr om Parkano kyrka.

A. acuta L. Finnes ytterst sparsamt, allmännare dock under vårflyttningen. År 1880 erhöll jag ett exemplar i aug.

A. crecca L. (prittisuorsa). Allmän öfverallt inom socknen der vatten finnes; den anträffas t. o. m. i landsvägsdiken, kärrputtar m. m.

Oidemia fusca L. Enligt uppgift af en skogsvakt, hvilken tillika är van jägare, skulle denna art någon gång anträffas i Nerkkojärvi sjö. Han kallade den »päkkilösuorsa». Jag har aldrig observerat den, utan tror snarare att denna uppgift gäller följande art.

Oid. nigra L. (hanhisuorsa el. korpisuorsa). Förekommer sparsamt, vissa år om vårarne, senast våren 1881; häckar säkerligen ej här.

Fuligula cristata Steph. Anträffas sparsamt, förnämligast i skogsjöarne i vestra delarne af socknen, stundom dock äfven i andra sjöar; så t. ex. har jag sett den i Nerkkojärvi sjö i östra delen af socknen.

Glaucion clangula L. (vinkusuorsa). Finnes här öfverallt i sjöarne och qvarblifver på höstarne längst af alla sjöfoglar. Enskilda exemplar stanna understundom långt in på vintern der öppna vatten finnas; så t. ex. anträffades år 1883 den 5 januari några stycken i Rännärinkoski fors, som förenar Linnanjärvi med Parkanojärvi vattendrag. Den 7 februari 1879 iakttogos 4 stycken i samma fors; en dag i februari månad år 1884 sågs ett par flyga öfver Parkano kyrkoby. År 1885 såg jag de sista flockarne den 1 oktober.

Fogeln tyckes stundom till häckplats välja orter långt aflägsna från vatten, ty under min vistelse i Pudasjärvi var

jag i tillfälle att se huru en knipa flög in i en ihålighet uti ett torrt träd i en skogstrakt, der det ej fanns vatten på nära nejder. Sjelfva ihåligheten, dit fogeln flög in, var högt uppe i ett af de högsta träden. Egendomligt var att se huru fogeln kröp in i boet, der vände sig på sida och grep med ena foten i kanten af hålet. Af allmogen hörde jag, att man ofta finner bon långt från vatten och alltid i ihåligheter. Holkar utsättas der ofta vid sjöstränder och beskattas; jag hörde dock aldrig att någon skulle sett huru knipan transporterar sina ungar från boet. Arten anlände till Parkano år

1879 IV 15	1881 IV 16	1883 V 1	1885 IV 14.
80 IV 10	82 IV 21	84 IV 7	

Harelda hiemalis L. Allan uppehåller sig här vissa år om våren, åtminstone i Parkanojärvi; andra år uteblifver den alldeles. Om hösten är den alldeles icke sedd härstädes.

Mergus serrator L. Förekommer sparsamt i de större sjöarne. Under min vistelse i Pudasjärvi anträffade jag ett bo på vinden af en skogsbadstuga, långt in i ödemarken. Då jag vistades i Ijo socken, var jag en vårdag i tillfälle att se huru en hona af denna fogel förföljdes af två eller tre hanar. Slutligen satte sig honan i toppen af en mycket yfvig tall, hvars topp var mycket utbredd och bildade likasom ett tak, och alla de öfriga följde dit efter.

Sterna hirundo L. (kalakaija), Förekommer ytterst sparsamt. Jag har en del somrar sett fogeln i Vuorilampi, Parkanojärvi, Linnanjärvi och Nerkkojärvi sjöar, men alltid endast ett och annat par. Det är troligt, att dessa endast gjort utflygter hit från Kyrösjärvi sjö, der fogeln finnes sparsamt. Till Parkano anlände arten år 1880 V 25 och 1881 V 12.

Larus canus L. Vissa år förekommer här en *Larus*-art, troligen *canus,* ehuru ytterst sparsamt. Jag har sett den vid Vuorilampi, Parkanojärvi, Linnanjärvi och Nerkkojärvi sjöar; talrikast förekommer den vid sistnämnda sjö; den uteblifver ofta alldeles. År 1885 har jag observerat här endast ett par den 12 maj, hvarefter foglarne försvunno. De gjorde

troligen ett besök hit från Kyrösjärvi sjö inom Ikalis socken, der dessa foglar anträffas sparsamt.

Colymbus arcticus L. Anträffas sparsamt här och hvar inom socknen.

C. septentrionalis L. (kakkuri). Förekommer vida talrikare än föregående art, uppehåller sig ej allenast i skogssjöarne i de aflägsnaste delarne af socknen, utan äfven i sjöarne vid de större byarne; så t. ex. uppehålla sig årligen flera stycken i Vuorilampi sjö invid kyrkan.

Beräknar man ur de meddelade ankomstdata ungefärliga medeltal, så befinnas de skilda flyttfogelarterna anlända till Parkano socken på följande tider:

III	(20	*Corvus cornix*)	V	6	*Emberiza schoeniclus*
	25	*Cygnus musicus*		7	*Totanus glottis*
	31	*Plectr. nivalis*		8	*Char. apricarius*
V	2	*Fring. chloris*		9	*Phyllops. collybita*
	8	*Alauda arvensis*		11	*Anthus trivialis*
	9	*Anas boschas*		,,	*Iynx torquilla*
	10	*Fring. coelebs* ♂		,,	*Totan. glareola*
	14	,, *spinus*		12	*Phyllops. trochilus*
	16	*Grus communis*		,,	*Pandion haliaëtus*
	,,	*Glaucion clangula*		,,	*Cuculus canorus*
	18	*Motacilla alba*		16	*Hirundo rustica*
	20	*Fring. coelebs* ♀		,,	*Actitis hypoleucus*
	(21	*Turd. pilaris*)		18	*Muscicapa atricapilla*
	22	,, *musicus*		19	,, *grisola*
	26	*Anthus pratensis*		,,	*Saxicola rubetra*
	,,	*Sturnus vulgaris*		,,	*Motacilla flava*
	,,	*Numenius arcuata*		21	*Hirundo urbica*
	27	*Luscinia rubecula*		,,	*Sylvia curruca*
	28	*Turdus iliacus*		,,	*Scolopax rusticula*
	29	*Anser segetum (arv.)*		22	*Lanius collurio*
	30	*Saxic. oenanthe*		28	*Sylvia hortensis*
V	2	*Fring. montifringilla*		30	*Cypselus apus*
	,,	*Columba palumbus*		,,	*Caprimulg. europæus*
	6	*Luscinia phoenicurus*	VI	3	*Ortygometra crex.*

Förteckningen utvisar att Parkano sockens fogelfauna omfattar 109 arter, fördelade på följande olika grupper:

			allmän-na.	mindre allm.	säll-synta.
häckfoglar: 90 arter	sommarfoglar,	62 arter:	31	20	11,
	stannfoglar	28 „	13	14	1,
			44	34	12,

genomflyttande: 10 arter,
„ och om vintern 2 arter,
blott vinterfoglar: 2 allm., 1 mindre allmän,
tillfälligtvis förekommande: 3 arter,
osäkert „ 1 art.

Vinterfaunan bildas af:

(Turdus pilaris)
Hydrob. cinclus
Parus major
„ *ater*
„ *cristatus*
Acredula caudata
(Certhia familiaris)
Corvus corax
(„ *cornix)*
Cleptes pica
Garrulus glandarius
„ *infaustus*
(Loxia pityopsittacus)
(Pinicola enucleator)
Pyrrhula rubicilla
Passer domesticus
(Fringilla linaria)
Emberiza citrinella
Ampelis garrulus
Picus martius
„ *major*
„ *minor*
(Astur palumbarius)
Strix bubo
Surnia ulula
„ *passerina*
Asio otus
(Syrnium uralense?)
„ *funereum*
Tetrastes bonasia
Tetrao tetrix
„ *urogallus*
Lagopus albus
Starna perdix.



(Meddelanden af Societas pro Fauna et Flora fennica, 15: 1889).

Ornitologiska iakttagelser,

gjorda under våren och sommaren 1886 på Karelska näset.

Af

M. Walléen.

(Meddeladt den 2 Febr. 1889.)

Sedan jag af Societas pro Fauna et Flora fennica om våren 1886 erhållit ett stipendium för en ornitologisk exkursionsresa i sydöstra Finland, inom socknarna Mohla, Räisälä, Keksholm, Pyhäjärvi och Sakkola, anträdde jag min färd den 27:de april och inträffade dagen derpå vid min första undersökningsstation Äyräpääjärvi i norra Mohla. Min afsigt hade varit att der efter en bestämd plan föra noggranna anteckningar öfver flyttfoglarnas ankomsttid, men dels hade många foglar, lockade af den tidiga våren, ankommit till platsen före mig, dels fann jag snart att Äyräpääjärvi är en för vidsträckt lokal att af en enda observator ordentligt dagligen kunna enligt denna plan undersökas.

Då jag fann att mina anteckningar vid Äyräpääjärvi af ofvanantydt skäl icke kunde blifva så fullständiga, som jag önskat, använde jag flere dagar under min vistelse här till längre vandringar i omnejden och har sålunda kommit att besöka flere lokaler samt ströfvat vidsträcktare omkring i norra Mohla, än jag ursprungligen afsett. Yläjoki och Kannilanjoki ha sålunda blifvit följda längs hela deras lopp, trakten mellan Kyyrölä, Suvenoja och Kuusa har i skilda riktningar blifvit genomströfvad, hvarjemte en vandring genom skogarna mellan Puumusjärvi och Keksholmska vägen

blifvit företagen. Bäst hafva omgifningarna kring Kuusa gård, i hvars närhet vi hade vårt qvarter, blifvit undersökta.

Den 9:de juni lemnade vi Mohla och inträffade i Räisälä på två skilda vägar; min medhjelpare reste landvägen, öfver Vuosalmi, jag åter paddlade i kanot utmed Vuoksen. I Räisälä hade vi vårt högqvarter nära kyrkan, hvarför trakterna häromkring oftast genomströfvades. Vi besökte dock äfven många aflägsnare delar af socknen, gjorde flere turer nedför Vuoksen åt Keksholm till, ströfvade upprepade gånger omkring i Räisälä gårds vidlyftiga, präktiga blandskogar, paddlade omkring Härskinsaari, besökte Helisevänjärvi och Sirlaks.

Då tiden led och mitt undersökningsområde var för stort för att ordentligt hinna undersökas på en så kort tid, som den jag hade att förfoga öfver, beslöt jag att endast flygtigt genomresa Keksholms socken, emedan fogeliakttagelser härifrån redan förut blifvit offentliggjorda. Sedan vi ännu en vecka vistats inom Räisälä, vid Melnitsanpelto by, bröto vi upp den 8:de juli. Jag for i kanot via Keksholm till Sortanlaks, vårt blifvande högqvarter i Pyhäjärvi socken, under det att min medhjelpare reste landvägen. Från det skogvaktarboställe, der vi bodde, gjorde vi våra exkursioner såväl till fots som i båt och ströfvade vidt omkring i denna stora socken, besökte sjön af socknens namn, vidare Kiimajärvi, Kahvenitsanjärvi, Hanhilampi, Yläjärvi, Rahkajärvi. I Sakkola, dit vi anlände d. 28:de juli, vistades vi endast 4 à 5 dagar, men genomforo under denna tid socknen i dess längdriktning, i det att en kanottur gjordes ned- och uppför Suvanto; Mutalampi, Kuninkaanristi by och Huvisaari besöktes och de närmaste trakterna kring Sakkola kyrkoby genomtrampades.

Den 2:dra aug. anlände jag åter till Äyräpääjärvi och vistades der en vecka; derefter återvände jag till Helsingfors med 274 exx. konserverade foglar och ägg af 14 arter.

Då jag första gången anlände till Äyräpääjärvi d. 28 april, hade värmen, som rådt en tid förut och som bragt

drifvorna och isen så ovanligt hastigt att smälta, redan upphört. Vädret var ganska ruskigt, nätterna voro kalla, kölden hotade t. o. m. att åter isbelägga sjön, som sedan ett par veckor varit isfri. De här under de första dagarna observerade flyttfoglarna voro följande:

Turdus musicus.	*Falco tinnunculus.*	*Anas penelope.*
T. iliacus.	*Astur nisus.*	*A. acuta.*
T. viscivorus.	*Pandion haliaëtus.*	*A. querquedula.*
Motacilla alba.	*Columba palumbus.*	*A. crecca.*
Anthus pratensis.	*Numenius arcuata.*	*Fuligula cristata.*
Corvus monedula.	*N. phæopus.*	*Glaucion clangula.*
Sturnus vulgaris.	*Grus communis.*	*Mergus merganser.*
Fringilla cœlebs.	*Cygnus musicus.*	*Larus ridibundus.*
Fr. montifringilla.	*Anser segetum.*	*L. canus.*
Emberiza schœniclus.	*Spatula clypeata.*	*L. fuscus.*
Alauda arvensis.	*Anas boschas.*	

De skilda arternas förekomst inom det undersökta området framgår ur följande förteckning.

Luscinia philomela Bechst. hördes första gången d. 18 maj vid Äyräpääjärvi och var allmän, i synnerhet i Räisälä, der den från de många snårfyllda holmarna och löfrika stränderna lät höra sin tjusarstämma. Då jag den 9 juni paddlade mig ned längs Vuoksen hörde jag hela tiden under den flere mil långa färden åtminstone en näktergal, men vid passerandet af Hovinsaari, en större holme, omgifven af en hel arkipelag af små holmar kunde jag samtidigt urskilja 6 st., hvilka alla sökte öfverrösta hvarandra. Efter de första heta dagarna i medlet af juni månad kunde man tydligt märka ett aftagande i näktergalens sånglust. Denna minskades senare mer och mer, så att man efter midsommar endast undantagsvis fick höra några afbrutna strofer. Den 30 juni sköts en ungfogel ur en kull, som uppehöll sig i en tät ung björkskog. De unga hade ett karaktäristiskt läte — en efterhärmning af de gamlas huit — scherr . . . Att skjuta

näktergalar är lättast gjordt om dagen. Der hanen hörs sjunga om nätterna påträffar man lätt de rödstjertade små foglarna, sedan solen uppstigit och gjutit sitt sken öfver den skumma, täta småskogen. Vi fingo sålunda utan stor möda 5 exx. skjutna.

Luscinia rubecula L. var en allmänt förekommande fogel i hela mitt undersökningsområde. Från och med den 3 maj, då vi första gången hörde rödhaken, ljöd dess morgonfriska trefliga sång nästan ständigt i våra öron vid vandringen, såväl i yngre som äldre blandskogar inom Mohla, Räisälä, Pyhäjärvi och Sakkola.

Luscinia suecica L. Den 15 maj skadsköts en ♀, som derpå gömde sig i en stengård och undslapp.

Luscinia leucocyanea Br. Så sent som den 6 juni öfverraskades jag vid en paddling uppför Kannilanjoki af en herrlig fogelsång, som befanns komma ur strupen af en blåhake, tillhörande den sydliga formen med hvit fläck i bröstet. Det skjutna exemplarets hona hördes ännu en stund efter skottet, men flyttade sig snart längre bort och kunde i den rådande qvällskymningen ej åtkommas. Det hemförda exemplarets bröstfläck är liten, men alldeles rent hvit. — Såsom kändt har denna blåhake sitt hemland sydligare, i mellersta Europa och ända upp i Östersjöprovinserna, der den enligt Russow finnes vid bäckar uti al- och videbuskar, ehuru ej öfverallt; han uppger den häcka här och vara vid Dorpat allmän. Hvarken i Finland eller Skandinavien är den hittills funnen. Den fullkomligt fläcklösa formen, var. *Wolffii* Br., är anträffad en gång vid Reval och en gång förflugen norrut ute på hafvet mellan Kolgujev och Novaja Semlja.

Luscinia phœnicurus L. väntade vi länge förgäfves. Först den 11 maj kunde jag anteckna denna art som anländ till orten och under återstående delen af denna månad sågo vi den ej ofta inom Mohla. Deremot påträffades den allmänt i Räisälä, Pyhäjärvi och Sakkola. Den 12 juni hittades i Räisälä ett rödstjertbo, placeradt i en remna af en sten. Det innehöll 3 färska ägg.

Saxicola œnanthe L. var talrik på de steniga odlingsmarkerna i Mohla, Räisälä och Pyhäjärvi samt var öfverhufvudtaget en allmän fogel i hela undersökningsområdet.

Saxicola rubetra L. var allmän i synnerhet på buskbevuxna ängar och vid kanterna af de odlade fälten.

Turdus musicus L. var en allmän fogel, som äfven här gaf de djupa barr- och blandskogarna deras rätta karaktär.

Turdus iliacus L. I sällskap med föreg. art påträffades denna på stränderna af Äyräpääjärvi om våren, kort efter det de anländt. Der sågos de fouragera på de snöfria ställen, som solen värmt och luckrat upp. Gick man denna tid längs stränderna kunde man skrämma upp flere tiotal på en gång. Dessa sjöstränder voro denna tid dessutom en omtyckt plats för småfoglar af flere slag, främst sädesärlor och ängspiplärkor. Rödvingetrasten var för öfrigt en allmän häckfogel i Mohla, Räisälä och Pyhäjärvi. Den 19 juni funno vi 6 ägg i ett bo, tillhörande denna fogel. Den 27 hittades tvenne bon med dunungar.

Turdus viscivorus L. hördes flere gånger på skilda ställen såväl i Mohla som Räisälä. I Pyhäjärvi observerades flygvuxen ungfogel.

Turdus pilaris L. var allmän öfverallt.

Regulus cristatus Koch. påträffades i grof skog inom såväl Räisälä, som Pyhäjärvi.

Sylvia hortensis Gm. var allmän öfver hela området.

Sylvia atricapilla L. observerades först i Mohla den 4 juni och påträffades sedermera ofta i Räisälä. I de präktiga, gamla blandskogarna vid Ladogas strand syntes svarthättan vara en allestädes närvarande fogel, som med sina angenäma toner lifvade upp de åldriga löfhvalfven.

Sylvia curruca L. var allmän öfver hela undersökningsområdet.

Sylvia cinerea Lath. likaså.

Phyllopseustes sibilatrix Bechst. anträffades på flere ställen, alltid på enahanda lokaler, nämligen i yngre blandskog. Här lät den om våren höra sin sång, som af Nilsson träffande förliknas vid det ljud, som ett silfvermynt åstadkom-

mer, då det på kanten omkring tvinnas på ett bord och så småningom nedfaller på flatsidan. Utom detta ljud hörde jag ett annat, som ofta föregår det här ofvan antydda och hvilket har likhet med gråmesens vanliga lockljud. 5 exx. tillvaratagna.

Phyllopseustes trochilus L. var talrik öfver hela undersökningsområdet.

Phyllopseustes collybita Vieill. hördes första gången d. 18 maj i ett rent tallbestånd, men påträffades sedermera alltid i granskog eller blandskog med granar. Gransångaren saknades sällan å sådana lokaler. I Pyhäjärvis gamla, mörka skogar var arten talrikt representerad.

Chloropeta hippolais L. inträffade i Kuusa park den 28 maj och lät oss sedermera ofta beundra sin mästerliga sång. I Räisälä gårds härligt belägna park med höga, sekelgamla björkar, hvilkas löfhvalf var ett kärt tillhåll för många arter sångfoglar, var gulbröstade sångaren en af de allmännaste.

Calamoherpe schœnobænus L. var allmän i Äyräpääjärvis vassar och gräsdungar samt hördes för öfrigt ofta äfven inom Räisälä, der den på sina ställen t. ex. vid Melnitsanpelto var rätt allmän.

Calamoherpe dumetorum Blyth. Det var i Räisälä jag först blef bekant med denna sångare. En vacker juni qväll, då jag slagit mig ned utanför vår bostad enkom för att lyssna på nattfogel ljud, blef jag öfverraskad af en ovanlig sång. Jag var ej sen att hasta ned till stranden och snabt paddla mig till den lilla holmen, hvarifrån de märkvärdiga tonerna kommo. Nattskymningen var allaredan så stark att jag hade svårt att upptäcka sångaren i den medelstora björk, der han satt. Ett par gånger flyttade den sig ned i några småbjörkar vid stranden, men upphörde ej en minut med sin sång och väl var det, ty den sjöng så vackert och så egendomligt att man gerna kunde höra på den. Dess sång gör intrycket af att vara en improvisation — åtminstone då man hör den första gången. Det skärrande ljud, vid hvilket den liksom samlar sig, är ett Calamoherpeljud d.

v. s. likt medslägtingarnas t. ex. af *C. schœnobænus*. Emellan dessa skärrande ljud, som icke äro obehagliga, kommer den sedan fram med allehanda vackra, öfverraskande melodiska strofer, hvaribland må framhållas en tersgång uppåt af 5 toner i den mest lefnadsglada tonart. Häpen blef jag, då jag fick höra en ton, hvilken ej hördes långt, men var af en så ren metallklang, att jag måste gå omkring trädet ett helt hvarf för att riktigt öfvertyga mig om att ljudet kom från den lilla sångarens strupe. Jag gjorde tyst för mig en jemförelse mellan vår passionerade näktergal och denne, och kom derunder till den slutsatsen, att om ock den förra förvånar genom sina starka ljud, sina klocktoner, sitt älskliga hyy-itt och sitt skärrande smackande, så förtjenar den senare guldmedalj för sångens omvexling och ljufva behag. Jag fick slutligen ögonen på min lilla fogel och nedsköt den. Exemplaret är konserveradt och inlemnadt till Finska museum.

Oaktadt holmen noga undersöktes dagen derpå för att finna honan eller boet, hittades intet. Holmen var betäckt med en yppig vegetation af täta, ogenomträngliga hallonbuskar och famnshöga nässlor, för resten full af ungbjörk och vide.

På en alldeles liknande lokal anträffades den 29 juni eller 18 dagar senare längre ned åt Vuoksen äfven inom Räisälä, på en udde af Hovinsaari, en sjungande busksångare, som äfven efter stora svårigheter i följd af den rådande skymningen sköts, men som var omöjlig att igenfinna i den hopgyttring af gammalt ris och lefvande växter, dit den lilla fogeln föll ned.

Calamoherpe locustella Lath. (*Locustella nævia* Bodd.). Denna för Finlands fauna nya art anträffades de första dagarna af juli inom Räisälä i närheten af Melnitsanpelto by, der den om nätterna lät höra sin enformiga sång förvillande lik syrsans. På de sanka ängarna fick man här, alltid från någon videbuske, höra detta läte, ofta från flere strupar på en gång; 4 exx. tillvaratogos. Den 3 aug. hördes en fogel af denna art på en äng med videbuskar invid Äyräpääjärvi

sjö. (I Skandinavien är denna medeleuropeiska art ännu icke funnen).

Muscicapa grisola L. hördes första gången den 24 maj i Kuusa park. I juni anträffades ett bo med 4 färska ägg. I Räisälä och Pyhäjärvi observerades arten på flere ställen.

Muscicapa atricapilla L. hördes första gången den 9 maj i Mohla. Den 13 juni anträffades bo med 7 ägg i Räisälä gårds park. Inom de äldre blandskogarna å nämnda egendom var arten allmän.

Lanius collurio L. anträffades icke i Mohla, ehuru lämpliga lokaler för denna fogel ej saknades. Först efter passerandet af Vuoksen observerades arten å Vendelä den 10 juni. Härefter iakttogs törnskatan flerfaldiga gånger inom Räisälä och Pyhäjärvi.

Anorthura troglodytes L. Den 19 juni öfverraskade vi en kull af denna art å ett ställe, fullt med kullfälda träd midt inne i Räisälä gårds storskog. På enahanda lokaler observerades gärdsmygen sedermera ofta inom Pyhäjärvi socken.

Parus major L. Den 10 juni observerades några talgoxar å Vendelä. Den 20 juli sköts en ung fogel i Pyhäjärvi och den 28 juli iakttogs arten inom Sakkola.

Parus ater L. Den 20 juli sköts en ung fogel i Pyhäjärvi.

Parus borealis De Sel. Observerades oftare än någon af de öfriga mesarna inom alla de undersökta socknarna.

Parus cristatus L. antecknades den 5 maj i Mohla; den 10 juni i Pyhäjärvi och den 28 juli i Sakkola.

Acredula caudata L. Den 10 juli observerades några individer vid en mosslagg inom Pyhäjärvi.

Certhia familiaris L. anträffades i Räisälä den 19 juni; i Pyhäjärvi den 10 och 22 juli.

Motacilla alba L. Den 29 april förekommo stora flockar på Äyräpääjärvis stränder, der de under de kalla dagarna tycktes hafva lättast att komma åt sin föda. Var för öfrigt en allmän häckfogel i hela undersökningsområdet.

Motacilla flava L. Den 10 maj observerades första gulärlorna i Mohla. Fogeln anträffades ofta på buskbevuxna

ängar och i kanterna af odlingsmarkerna. Den 5 juli togs en flygvuxen unge lefvande i Räisälä.

Anthus pratensis L. Stora flockar observerades vid Äyräpääjärvi den 29 april. Arten anträffades för öfrigt vid flere tillfällen på ängsmark och sjöstränder.

Anthus trivialis L. Den 30 maj observerades flere individer i Mohla. I Räisälä var arten allmän.

Corvus corax L. Den 19 juni hördes korpens skrik i Räisälä. Den 14 juli observerades en kull af 6 à 7 stycken individer å Ladogas strand inom Pyhäjärvi.

Corvus cornix L. saknades ingenstädes. Den 8 maj fanns ett bo med 3 färska ägg vid Äyräpääjärvi.

Corvus monedula L. Den 28 april observerades kajor vid Kyyrölä. Samma dag hittades ett färskt rede utan ägg i en hålighet af en gammal lind, knapt en famn från marken. Vid Kuusa häckade flere par.

Cleptes pica L. sågs ofta.

Garrulus glandarius L. En kull, hvarur en ung fogel sköts, påträffades i Räisälä gårds storskog den 19 juni.

Oriolus galbula L. hördes första gången den 27 maj i Mohla, hvarefter flera par observerades omkring Kuusa. Längs Vuoksen var fogeln allmän.

Sturnus vulgaris L. observerad inom Mohla på ett par ställen. I Räisälä var fogeln allmän. Den 12 juni sågos första gången flygvuxna ungar.

Loxia pitiopsittacus Bechst. Den 21 juni observerades med säkerhet en flock af denna art och vid några andra tillfällen, då vi kommo foglarna helt nära, kunde äfven konstateras att de tillhörde den större arten; men till hvilken af våra tvenne korsnäbb-arter de foglar hörde, som högt uppe i de höga granarne nästan vid hvarje steg inom de gamla blandskogarna i Pyhäjärvi sågos fouragera, kan jag ej afgöra, ty ljud och sätt att bete sig äro så lika, att det fordras större erfarenhet än hvad vi egde, för att kunna bestämma detta. Jag tror emellertid att

Loxia curvirostra L. är talrikare representerad.

Pyrrhula rubicilla Pall. Den 10 juli observerades en ♀ i Pyhäjärvi socken.

Carpodacus erythrinus Pall. Den 22 maj hörd i Mohla; 16 juni observerad i Räisälä.

Passer domesticus L. förekom vid gårdar i Räisälä, men ingenstädes talrikt.

Passer montanus L. Observerad på par ställen inom Räisälä.

Fringilla cœlebs L. talrik öfverallt.

Fringilla montifringilla L. Några enstaka individer i sällskap med bofinkar observerades den 28 april och 2 aug. i Mohla.

Fringilla chloris L. observerad den 9 maj och 2 aug. inom Mohla; flere gånger inom Räisälä och Pyhäjärvi.

Fringilla cannabina L. På steniga åkerbackar omkring Kuusa observerades i början af maj små flockar af denna fogel. Invid vårt högqvarter i Räisälä hade vi tillfälle att hvarje dag iakttaga hämplingar på en med hampfrö besådd täppa utanför våra fönster. Arten antecknades dessutom från några andra ställen inom Räisälä och sågs äfven inom Pyhäjärvi.

Fringilla linaria L. Den 20 juli observerades i några alträd en mindre flock af denna art inom Pyhäjärvi. Den 2 aug. sågos några individer i Mohla.

Fringilla spinus L. observerad, ehuru ytterst sparsamt, såväl i Mohla som Räisälä.

Emberiza citrinella L. Allmän kring odlade platser i hela området.

Emberiza schœniclus L. tycktes vara allmän i videsnåren på låga, vattendränkta stränder såväl omkring Äyräpääjärvi som inom Räisälä och Pyhäjärvi.

Plectrophanes lapponicus L. Af denna art anträffades en flock af 5 individer på en stubbåker invid Kuusa. En ♂ sköts och ingick i samlingen.

Plectrophanes nivalis L. (Tierikko) anträffades ej, men förtjenar omnämnas derför att den i mycket stor mängd vid flyttningstiden om våren sträcker öfver karelska näset.

Öfverallt, der jag frågade efter denna fogel, var den känd under namnet „Tierikko". Den tid, då vägalaget om våren blir dåligt, uppenbarar sig snösparf-flockarna; deraf det finska namnet. Jag har mig bekant att fogeln på isarna och vägarna inom Kivinebb och Nykyrka under denna tid uppträder i flockar af flere hundra stycken. På de gamla isvägarna mellan Kronstadt och Petersburg utgör snösparfven föremål för jagt. Hela slädpartier fara ut i detta syfte.

Hirundo rustica L. var allmän vid och i närheten af menniskoboningar. Iakttogs första gången den 15 maj.

Hirundo riparia L. anträffades häckande i smärre och större kolonier vid åbranter inom Mohla och i tvära sandstränder vid Vuoksen. Var för öfrigt en allmän fogel i hela undersökningsområdet.

Hirundo urbica L. Den 12 maj observerades en flyttflock af hussvalan öfver Äyräpääjärvi. Några dagar gingo förr än vi hade arten i husknutarna vid Kuusa. För öfrigt allmän i alla de vattenrika socknar vi besökte.

Alauda arvensis L. allmän.

Picus martius L. saknades ej der gröfre barrskog förefans.

Picus leuconotus Bechst. En ungfogel af denna art sköts i Räisälä gårds park den 21 juni.

Picus major L. var den allmännaste hackspettarten inom området och påträffades ofta. I Räisälä funno vi den 13 juni ett bo med späda ungar; 21 juni ett annat med 5, knapt flygvuxna ungfoglar. I denna kull voro alla fem honor.

Picus minor L. Den 9 maj hördes denna arts trumning på trädstam nära Kyyrölä.

Iynx torquilla L. hördes ofta.

Cuculus canorus L. Den 13 maj hördes göken första gången, men redan några dagar förut stötte vi upp en ♀ från marken på en torr tallmalm. Göken var mycket allmän öfver hela området.

Caprimulgus europæus L. Den 15 maj hördes nattskärran första gången. Efter denna tid hörde vi den ofta. Den 9 juli sköt jag en ♀ med ett hvitt band öfver buken.

Cypselus apus L. Den 17 maj observerades de första tornsvalorna vid Äyräpääjärvi. Fogeln var allmän öfver hela undersökningsområdet.

Coracias garrula L. Vid färd långs Ladogas vestra strand nedåt Sortanlaks, hörde jag blåkråkans ljud. Fem dagar senare eller den 13 juli påträffades vid en äng nära Vernitsä hofläger ett par foglar af nämnda art. Såväl dessa, som fyra ungar och ett ägg tillvaratogos. Boet var tillredt i en ålighet af en gammal al, temligen högt från marken. Senare hörde vi af ett par fiskare från Pyhäjärvi by att ett par blåkråkor uppehållit sig vid kanten af en äng nära deras by. Arten påträffades af oss icke utom Pyhäjärvi socken.

Falco peregrinus Tunst. Då jag en dag i maj exkurrerade vid Äyräpääjärvi, öfverraskades jag af ett sus i luften och en mörk fogel, som blixtsnabt störtade sig nedåt vattenytan. Allt gick i en blink, så att jag först efteråt kom att reflektera öfver att det var en pilgrimsfalk jag hade sett.

Falco subbuteo L. observerades ofta.

Falco gyrfalco L. Vid Äyräpääjärvi trodde vi oss vid flere tillfällen igenkänna denna art. Observationerna voro dock osäkra. Den 17 maj lyckades vi göra en säker observation, då vi helt oförmodadt kommo fogeln ganska nära, i det att den flög snedt öfver oss uppåt Ylöjoki.

Falco tinnunculus L. Den 28 april observerades ett par tornfalkar under ett tätt snöfall. Öfver Kuusa åkrar syntes ett par ständigt bläkta. Arten observerades dessutom ett par gånger inom Räisälä och en gång i Pyhäjärvi socken.

Falco vespertinus L. anträffades ej af oss. Arten har dock för några år sedan förekommit i Pyhäjärvi och min följesven H. Jahnsson har under sin skogvaktaretid i Kivinebb skjutit flere exx. af fogeln.

Astur palumbarius L. Att dufhöken, oaktadt icke påträffad af oss, dock förekommer, bevisas af det konserverade exemplar, vi hemtat med oss. Det bragtes oss af en karl, som slagit ihjäl ungfogeln med en stör, då den som bäst höll på att spisa en hare.

Astur nisus L. observerades vid Kyyrölä d. 28:de och vid Knusa d. 29 april.

Aquila chrysaëtus L. Äyräpääjärvi var en god fogelsump att taga ifrån för en kungsörn, som nog visste huru den bar sig åt. Respekten var också allmän, då majestätet visade sig, ty varskodda af de öfriga flydde t. o. m. svanarne, hvilket ej skedde för någon annan roffogel. Nästan dagligen under maj månad sågo vi en kungsörn göra sin rund kring sjön. Ett par gånger observerades fogeln i Räisälä.

Haliaëtus albicilla L. anträffades ofta öfver de talrika vatten vi besökte.

Buteo vulgaris Bechst. Antecknad från Mohla den 8, 9 o. 29 maj; från Räisälä den 19 juni och från Pyhäjärvi 13, 18, 19 och 29 juli.

Circus pygargus L. Den 5 maj observerades en kärrhök, då den slog ned på en kricka, som genom dykning räddade sig.

Strix bubo L. Den 2 maj blefvo vi af ett par pojkar lotsade till en „kallio", der bergufven flere år å rad haft bo och hvarest för jemnt två veckor sedan funnits rede med 3 ägg. Framkomna till stället, en låg sandås bevuxen med tallar, sågo vi en 2 alnar hög sten — detta var „kallion" — och bredvid stenen en urkrafsad, grund fördjupning med fjäder af berguf, men utan ägg. Dessa hade antagligen blifvit förstörda af menniskohand, hvilket man kunde sluta af de skalfragment, som lågo kringspridda på marken.

Asio otus L. Den 29 juni anträffades i Räisälä en hel kull af denna art i en tallbacke. 2 ungfoglar skötos.

Columba palumbus L. var allmän.

Columba œnas Gm. Den 19 o. 22 juni observerades denna art inom Räisälä.

Tetrastes bonasia L. De uthuggna, skrala skogar vi genomströfvade i Mohla, kunde icke vara hemvist för denna fogel. Den påträffades ej heller der. Deremot anträffades hjerpen i Räisälä. Talrikt var arten representerad i de präktiga kronoskogarna i Pyhäjärvi långs Ladogas strand. Här

uppstötte jag t. ex. den 10 juli 4 fulltaliga kullar inom ett bra litet område. Vid en kort vandring den 13 juli åt annat håll från vårt qvarter, råkade jag på 3 äfvenledes stora kullar. I dessa skogar ringaktas hjerpen som villebråd af skogvaktarne. De spara sitt skott för tjädern, som äfven har sitt tillhåll i dessa djupa skogar.

Tetrao urogallus L. I trakten af Kuusa idkas spelskytte om våren, ty jag såg fyra fälda tjädertuppar under vår vistelse vid Kuusa. Att dessa icke blifvit skjutna i Kuusas närmaste omgifningar tar jag för gifvet, ty tjäderskog finnes först närmare Walkjärvi sockens gräns åt ett håll och Kyyrölä kronopark åt ett annat. I Pyhäjärvis storskogar förekommer tjädern ganska allmänt.

Tetrao tetrix L. Omkring Kuusa var orren den allmännaste vildhönsfogeln. Man talade om en berömd lekplats, en vidlyftig mosse i närheten, der förr i tiden flere hundra orrar gjorde platsen liflig och der äfvenledes hundra- ja tusental fått släppa till lifvet, menniskan till nytta. Att ännu denna vår, år 1886, en och annan grann orrtupp på samma lekplats med döden fått plikta för sin blinda kärlekspassion har jag mig bekant. I Räisälä funno vi den 14 juni ett orrbo med 10 ägg. Här och i Pyhäjärvi skall orren äfven vara allmän.

Lagopus albus Gm. Den 15 maj hördes under ett ströftåg inom Walkjärvi område en riptupp. Den 30 juni påträffades en kull med späda ungar inom Räisälä.

Charadrius hiaticula L. Den 30 maj observerades några af denna art i sällskap med Tringor (alpina) vid Äyräpääjärvi.

Charadrius curonicus Beseke. Den 17 maj observerades den första af denna art vid Äyräpääjärvi. Senare sågos några små flockar med inblandade individer af *Tringa Temminckii*. På sandstränder vid Ladoga observerades endast denna art. Likaså upptäckte vi ingen af föregående art bland de strandrullingar, som sågos vid Vuoksen inom Sakkola.

Hæmatopus ostralegus L. Ett par observerades den 17 maj vid Äyräpääjärvi och ett rede med 3 färska ägg hittades samma dag på ett stengrund ute i sjön. Alla tre äggen till-

varatogos och den 30 maj hade foglarna tillredt ett nytt rede på ett stenigt grund helt nära det förra stället och der ånyo lagt ett ägg, som af oss lemnades, men af traktens farligaste rofdjur — vallpojkarna — några dagar derefter togs som rof. Foglarna sågos härefter ännu flere gånger vid olika ställen af sjön, men hade blifvit ytterst skygga. Strandskatan är bekant som flyttfogel vid nedra Vuoksen (i Sakkola).

Vanellus cristatus M. et W. Den 17 maj observerades 3 tofsvipor vid Äyräpääjärvis utflöde. En af dessa sköts. Fogeln är för öfrigt känd af skyttarna vid sjön under namn af „Hullulintu".

Numenius arcuata L. var allmän vid Äyräpääjärvi; observerades häckande i Räisälä och Pyhäjärvi.

Numenius phœopus L. är antecknad vid Kyyrölä den 28 april.

Machetes pugnax L. förekom på våren vid Äyräpääjärvi i små flockar af 3—4 individer. I början af aug. observerades större flockar af 10—15 st.

Totanus fuscus L. antecknades den 28 juni, då 3 individer observerades inom Räisälä. Vid Äyräpääjärvi konstaterade vi arten endast under höstflyttningen näml. 3 aug., då en flock af c. 10 individer antecknades, och den 5 aug. då ett par flockar af samma storlek iakttogos.

Totanus ochropus L. Under maj månad observerades denna snäppa enstaka eller i små flockar på 3—4 st. såväl å ett litet skogsträsk i Mohla, som vid tvenne åar, utmynnande i Äyräpääjärvi. Inom Räisälä och Pyhäjärvi träffades gropsnäppan häckande.

Totanus glareola L. antecknades i maj vid Äyräpääjärvi några få gånger och anträffades fåtaligt inom Räisälä och Pyhäjärvi. De första dagarna af augusti deremot var arten ymnigt representerad vid Äyräpääjärvi.

Totanus glottis L. iakttogs ofta. Hördes d. 7 och 8 maj, sågs i flock d. 12 maj. Den 27 juni observerades en ungkull vid Sirlaks (Räisälä). Den 15 och 18 juli fullt flygvuxna ung-

kullar på skilda ställen inom Pyhäjärvi. I början af aug. var äfven denna art talrikt representerad vid Äyräpääjärvi.

Actitis hypoleucus L. var allmän öfver hela undersökningsområdet.

Scolopax rusticola L. Den 15 maj hördes morkullan första gången under ett ströftåg i Walkjärvi socken. Den 14 juni iakttogs ett morkullsträck i Räisälä och ännu den 9 och 10 juli sträckte morkullorna ifrigt nära Sortanlaks. De begynte då omkring kl. $^1/_2$ 10 på qvällen.

Telmatias major Gm. observerades endast 3 gånger och som häckfogel i dessa trakter är väl fogeln sällsynt. Deremot utgöra dubbla beckasinerna eller „Tuppelit", som de af allmogen i Sakkola och Mohla kallas, ett likaså lätt förvärfvadt, som efterlängtadt byte under höstflyttningen, då arten af gammalt begagnar Sakkola åkerfält samt de numera genom Vuoksens fällning torrlagda ängarna omkring Suvantos utlopp till rastplatser efter färden öfver Ladoga; ty allmänt antages här att „tuppelit" komma direkte öfver från häckplatserna — vidsträckta kärr — på ryska sidan om Ladoga. Alexandersdagen anses för en medeltid, då „tuppelit" infinna sig på Karelska näset, och under ett par veckor skjutas här ännu flere hundra, kanske tusental af dessa feta foglar, som i Petersburg betinga sig ett pris af 1 rbl paret. Allmänt klagas dock öfver att tillgången på de senare åren betydligt aftagit.

Telmatias gallinago L. var allmän öfver hela undersökningsområdet, der lämpliga lokaler förefunnos. Ankom den 3 maj.

Telmatias gallinula L. iakttagen såväl i maj som aug. vid Äyräpääjärvi.

Tringa alpina L. En flock af 10 à 15 st. observerades vid Äyräpääjärvi om våren.

Tringa Temminckii Leisl. Ett par gånger observerades små flockar af denna art vid Äyräpääjärvi.

Ortygometra crex L. allmän.

Ortygometra porzana L. var allmän vid Äyräpääjärvi och anträffades flere gånger i Räisälä och Pyhäjärvi.

Grus communis Bechst. uppträdde mot slutet af maj månad i större och mindre skaror vid Äyräpääjärvi. De största flockar, som observerades, bestodo af circa 40 individer. Den 16 juli och 27 juli observerades tranor partals inom Räisälä och Pyhäjärvi.

Ardea cinerea L. Den 13 och 14 juli observerades en individ af denna art inom Pyhäjärvi, men var och förblef för oss oåtkomlig.

Cygnus musicus Bechst. Under vår vistelse vid Äyräpääjärvi hade vi, så godt som hela tiden, att glädja oss åt svanarne. Deras egendomliga sång, såsom ock deras ståtliga, sköna uppenbarelse gåfvo sin originella prägel åt denna lokal, som genom deras frånvaro icke hade för naturvännen och jägaren varit detsamma, den nu var. Antalet vexlade dock betydligt under vårens lopp och understeg enligt kringboende allmogens försäkran vida de under sommaren genom ungfogel förstärkta skaror, hvilka höstetid uppehålla sig här. Vi sågo genast vid vår ankomst flockar af dessa foglar. Den 2 maj räknade vi 150 stycken, som vi från vår tillfälliga utsigtspunkt kunde varseblifva. Härvid var dock Vähä-Äyräpääjärvi dold för våra blickar. Denna del af sjön, som vid högt vattenstånd genom ett kort sund skiljes från den större sjön, är dock en mycket vidsträckt lokal äfven den, och der uppehålla sig svanar lika gerna som i hufvudsjön. Skulle jag uppskatta antalet svanar i denna del — samma dag vi räknade 150 foglar — till 100, så torde detta icke vara öfverdrifvet. Således summa 250 stycken. Häraf kan man lätt komma till ett tal, som skulle representera svanarnes antal höstetid i denna sjö, och man kan, frånsedt alla möjliga öfverdrifter i allmogemännens berättelser, som gå ut på att „hela sjön är hvit af svanar“ o. dyl., påstå att denna lokal höstetid på en gång kan hysa 750—1,000 svanar. En vacker syn redan det. Den 5 maj var antalet redan minskadt. Den 8 räknade vi endast 3; den 17 blott tvenne; den 31 syntes åter 9; den 4 juni observerades 5. Vid vår återkomst till Äyräpääjärvi i augusti kunde vi icke anteckna någon svan. Sommaren förut hade ett par sva-

nar uppehållit sig hela sommaren vid sjön. Om de häckat der visste ingen. Deremot hörde jag af en skomakare i Kuusa by att svanägg blifvit af en vallpojke funna här för några år sedan.

Anser segetum Gm. f. **arvensis** Br., Naum. Gäss, hörande till denna art, iakttogos om våren vid Äyräpääjärvi. Den 29 april t. ex. räknade vi 53 i en flock, som flög öfver oss, men på hvilka våra hagelbössor visade sig vanmäktiga. Flere gånger kommo vi gässen på lodhåll genom försigtigt krypande, men då vi icke hade någon lodbössa med oss, blef heller ingen gås af oss skjuten. Äfven skola gässen höstetid förekomma vid Äyräpääjärvi i mycket stora skaror. De utgöra då föremål för ett slags sträckskytte, i det att de, i synnerhet om qvällarna, då de uppsöka vissa kända ställen i sjön för att der tillbringa natten, af allmogejägarena, som här äro kunniga i flygtskytte, nedskjutas, då de i större eller mindre flockar i skymningsstunden sträcka öfver vassarna eller förbi uddar och laggar, der skyttarna hålla sig dolda. En ung „pyssymies“ berättade mig att han sålunda i bolag med en kamrat senaste höst skjutit 50 par gäss, för hvilka de i Wiborgs restaurationer erhållit 1 rub. paret. På frågan huruvida han kände flera slag af gäss, sade han att endast „harmaita“ (grå) blifvit skjutna senaste höst i de gräsiga vikar, som ligga nära Muolajokis utflöde. Svarta gäss hade han visst hört talas om, men af egen erfarenhet kände han dem icke.

Anser bernicla L. Den 3 maj observerade vi 5 stycken mörka gäss, troligen af denna art, sträcka öfver oss långs Äyräpääjärvis utflöde.

Spatula clypeata L. iakttogs endast trenne gånger näml. vid Äyräpääjärvi den 28 april, då några observerades; vidare den 18 maj 3 st. och den 4 juni ett par.

Anas boschas L. var allmän vid Äyräpääjärvi. Den 28 april sågos gräsänder i flockar. Den 11 maj påträffades ett gräsandsbo med 11 ägg; dagen derpå ett annat med 8 ägg. Den 27 maj hittades ett rede med 10 ägg. De sista dagarna af maj och

de första af juni sågos gräsandstuppar i skaror på 20—50 st. och mera; de voro då mycket skygga. Den 4 juni hade några vallpojkar sett de nysskläckta gräsandsungarna från ett bo, som vi kände till, utkrypa från sina skal till stor förnöjelse för pojkarna. Eget nog läto de dem vara i fred, troligen tack vare det komiska i scenen, som mycket tycktes hafva anslagit dem. Samma dag den 4 juni sågo vi nysskläckta gräsandsungar å en annan del af sjön. I Räisälä sågo vi den 20 några hanar. Under ett par andjagter i Pyhäjärvi förhöllo sig bland de skjutna foglarna, gräsänder, bläsänder och krickor till hvarandra som resp. talen 32, 5 och 32. Den 18 skjöts en gräsandstupp, iklädd sin nya, vackra sommardrägt. Från Pyhäjärvi må ännu anföras något, som kan vara belysande nog. Kahvenitsa sjö, en typisk och ej så liten andsjö, var anmärkningsvärdt fattig på andkullar, men desto rikare på doppingar, såväl gråstrupiga och hvitstrupiga som *cornutus*. Detta är ett faktum, „som ser ut som en tanke“. I denna samma sjö har förr i tiden gjorts stor massaker å ungänder; huruvida doppingarna då voro lika talrika som nu, är mig obekant. Vid vår återkomst till Äyräpääjärvi uppehöllo sig der under början af aug. stora skaror — på flere hundra — gräsänder, som i allmänhet voro ytterst skygga och oåtkomliga.

Anas penelope L. tycktes i allmänhet vara vida sällsyntare än gräsanden. Den observerades vid Äyräpääjärvi i flockar den 28 april. Den 31 maj anträffades denna art (?) med 5 ägg. Den 1 juni observerades i strandgräset vid Äyräpääjärvi 4 st. ungar af denna art (?). Den 14 juli sågos några bläsänder i Räisälä. Den 27 juni observerades en flygvuxen ungkull vid Sirlaks i Räisälä. För öfrigt skötos af oss endast få af denna art i Pyhäjärvi; likaså under aug. vid Äyräpääjärvi.

Anas acuta L. Den 27 juli sköts en ♀ i Pyhäjärvi. För öfrigt observerades arten sällan. Om våren sågo vi några i åarna, som mynna ut i Äyräpääjärvi.

Anas querquedula L. Den 28 april sågos några af denna art å Äyräpääjärvi. För öfrigt upptecknad den 11 maj och den 29 maj; hvardera gången observerades endast en individ.

Anas crecca L. var allmän. Om våren uppträdde den i stora skaror vid Äyräpääjärvi och anträffades derefter ofta såväl i Mohla som i Pyhäjärvi. Den 23 maj hittades ett bo med 9 ägg. Dagen derpå, vid exkursion i den af oss kallade sumpen (deltalandet vid Kaunilanjokis utflöde), trampade jag i ett krickbo och krossade 2 ägg; de öfriga 5 togo vi till vara.

Oidemia fusca L. Den 8 juli observerades exemplar på Ladoga och den 20 juli anträffades der tvenne kullar med dunungar. Den 2 aug. sågs en flock af 12 stycken styra kurs öfver Vuoksen.

Oidemia nigra L. Af denna art sågos flockar af honor den 20 juli på Ladoga.

Fuligula cristata Steph. tycktes vara en ganska allmän fogel i dessa trakter. Å Äyräpääjärvi förekom den om våren i större och mindre flockar. Att den äfven häckade der är säkert, ty vi sågo ungar partals senare i slutet af maj och början af juni å flere ställen af sjön, vanligen då på de svårast åtkomliga delarna, der bottnen var blötast, såsom vid åmynningarnas deltaland. Den 9 juni observerade vi en ungkull med späda ungar vid Äyräpääjärvis utflöde i Vuoksen. I Pyhäjärvi anträffades ofta kullar. I Sakkola observerades arten likaså häckande.

Fuligula ferina L. Den 27 juli skötos tvenne foglar af denna art i Kahvenitsa sjö. För öfrigt ej iakttagen.

Glaucion clangula L. förekom i stora flockar vid Äyräpääjärvi om våren och var för öfrigt i hela undersökningsområdet en allmän fogel. Den 20 maj togos 16 ägg från ett kniprede i ett ihåligt träd (Mohla). Ännu den 21 juni observerades en kniphona flyga ut ur ett ihåligt träd å Räisälä park. Den 19 juni hade vi emellertid redan sett en ungkull och i Räisälä sågo vi senare flere. Å Ladoga anträffades knipkullar; så den 20 juli, då jag vid paddlande

längs Ladogas strand inom en kort stund stötte på 3 kullar, hvilka vid denna tid redan voro ganska utvuxna.

Harelda hiemalis L. Den 20 juli observerades 3 allor å Ladoga. En hane bland dessa sköts. Under flyttningstiden om hösten skola allorna vara särdeles talrika på Ladoga. I synnerhet lära de skocka sig vissa år och vid vissa vindar och väderleksförhållanden i miljoner i sydvestra Ladoga, förr än de begifva sig öfver Karelska näset till Finska viken.

Mergus merganser L. antecknades icke förr än den 9 juni, då några par observerades å Vuoksen. Å Ladoga anträffades flere kullar. I Pyhäjärvi sjö skrämde jag, vid paddlande, ut från strandstenarne en kull på 18—20 stycken. I Sakkola observerades också några kullar.

Sterna hirundo L. Vanliga tärnor anträffades på många ställen partals eller familjevis såväl vid Äyräpääjärvi som i Räisälä och Pyhäjärvi. På ett ställe vid Ladogas strand påträffades en koloni af denna art, med insprängda individer af rödnäbbade tärnan, på en 15—20 par.

Sterna paradisea Brünn. Den 20 juli urskildes bland tärnorna i ofvannämnda koloni några individer. En sköts och blef konserverad.

Larus minutus Pall. Den 18 maj observerades å Äyräpääjärvi en flock af icke mindre än 200 stycken. De voro i högsta grad närgångna: sköt man en, så kommo många af de andra så godt som alldeles inpå en. Vid första mötet med flocken sköt jag från samma fläck med flere skott ned 11 stycken, hvilka alla blefvo konserverade. Hade jag känt dessa foglar förut, så skulle jag ej gjort mig så brådt att ladda och skjuta, ty erfarenheten visade att de verkligen voro ovanligt tama. De kommo alltid med fullt förtroende oss nära; och sedan vi lärt oss känna dem, läto vi oss icke heller komma till last att visa oss ovärdiga detta förtroende, enär vi alltid framdeles bemötte dem med skonsamhet. De voro som odygdiga, glada barn, hvilka genom sitt glädtiga ljud „keiku", „keiku" och sin luftiga uppenbarelse alltid stämde oss väl till mods. Flockens antal minskades efterhand ögon-

skenligt. Arten anträffades äfven i Pyhäjärvi, der den häckade vid Kahvenitsa sjö och Haukilampi. Vid återkomsten till Äyräpääjärvi sågos flygvuxna ungar.

Larus ridibundus L. förekom i smärre flockar i Äyräpääjärvi om våren. I Pyhäjärvi socken observerades å Kahvenitsa sjö den 27 juli ett par skrattmåsar. De hade här antingen bo eller små ungar, ty detta förrådde de genom sitt beteende. Den 5 aug. sågo vi flygvuxen ungfogel af denna art vid Äyräpääjärvi.

Larus canus L. sågs i flockar om våren vid Äyräpääjärvi, der den häckade. Den 21 och 25 maj hittades reden med 3 à 4 ägg. Arten observerades den 14 juni i Räisälä. Den 29 juli sågs en flock på c. 20 stycken af äldre och yngre foglar i Sakkola.

Larus fuscus L. observerades den 29 april å Äyräpääjärvi, den 14 juni i Räisälä och den 30 juli i Sakkola; således ej ofta.

Larus argentatus Brünn. Den 28 april antecknades några och den 24 maj observerades en vid Äyräpääjärvi.

Podiceps cristatus L. anträffades på flere ställen inom Räisälä och Pyhäjärvi. I Kahvenitsa sjö, rik på doppingar i allmänhet, tycktes denna art vara rätt talrikt representerad.

Podiceps griseigena Bodd. observerades å Ladoga den 16 juli. Den 18 juli sågs ett par med 2 dunungar i Rakkajärvi. I Kahvenitsa sjö var äfven denna art talrikt representerad.

Podiceps auritus L., som i Räisälä och Pyhäjärvi anträffades oftare än någon annan doppingart, var och förblef i likhet med dessa för oss osynlig vid Äyräpääjärvi. Rede med 5 olegade ägg hittades i Räisälä den 21 juni. Den 15 juli sågos tvenne par med sina ungar. I Kahvenitsa var denna lilla dopping bäst representerad. Der fans en mängd af dem. Från Sakkola antecknades äfven arten.

Colymbus arcticus L. observerades med säkerhet endast en gång, nämligen den 20 juli, då vid paddlande på Ladoga

en individ af denna art, vid passerandet af en udde, dök upp alldeles nära mig.

Colymbus lumme Brünn. (**septentrionalis** L.) antecknades oftare. Den 18 maj sågs en i Mohla. Den 9 juli flögo 3 smålomar öfver mig vid färd på Vuoksen. Den 28 juni observerades några par i Räisälä; den 16 juli tvenne par i Pyhäjärvi. Ren 18 juli antecknades äfven lomar (arten tvifvelaktig). Den 26 juli sågs en skara af 6 stycken i Pyhäjärvi sjö.

Ofvan meddelade iakttagelser, gjorda under våren och sommaren, läto förmoda, att äfven höstflyttningen kunde erbjuda allehanda af intresse, särskildt gåsarter, hvilkas flyttningsstråtar torde (Finl. Fogl. II) korsa hvarandra på Karelska näset. Af sådan anledning vidtalades på enskild väg min ledsagare, skogsvakten H. Jahnson, att under september och förra hälften af oktober 1886 göra iakttagelser vid Äyräpääjärvi. I det följande meddelas hvad han under denna sin vistelse i nejden erfarit.

Lanius excubitor, ett ex. den 17 sept., tre den 15 okt.

Corvus monedula, ett ex. sköts d. 17 sept.

Fringilla montifringilla, tvenne exx. d. 17 sept.

Plectrophanes nivalis, en stor flock d. 15 okt.

Ampelis garrulus, de första sedda d. 16 okt.

Falco subbuteo sköts d. 10 sept.

Aqvila chrysaëtus, ett ex. iakttogs d. 13 ett annat d. 21 sept.

Pandion haliaëtus, tvenne exx. d. 5—7 sept.

Columba palumbus sköts d. 14 sept.

Charadrius curonicus, en mindre flock fans qvar den 5—7 sept. samt den 13 sept.

Charadrius apricarius, tvenne exx. skötos d. 27 sept.

Machetes pugnax, några exx. skötos d. 5—6 och 10—13 sept., samt d. 1—13 okt.

Scolopax gallinago och **gallinula** funnos i mängd den 5—7—10 sept. samt under 1—14 okt.

Tringa (**minuta**?; sannolikt **Tr. Temminckii**), 2 flockar d. 13 sept.; sedd äfven i början af okt.

Cygnus musicus Bechst. Den 5—7 sept. sågos endast sex svanar. En fäldes d. 12 sept.; dagen derpå visade sig tre flockar om 20—30 st., kommande från NO till Äyräpääjärvi. D. 19—25 flögo flockar dagligen mellan Äyräpääjärvi, der de dröjde öfver natten, till Muolajärvi, der de vistades om dagen, oåtkomliga i följd af stränderna beskaffenhet. De flögo mest utom skotthåll; ett fäldt ex. vägde $36^3/_4$ ℔. Svanarne vistades här hela förra hälften af oktober — den 16 okt. räknades 165 st. — och dröjde troligen ännu länge på orten.

Cygnus minor Pall. Äfven denna art förekom. Ett ex. ansköts förgäfves d. 13 sept.; ett fäldes den 20 sept. vid Koprala by, ett annat af handl. I. Gratschoff d. 13 okt.; tyvärr blefvo de icke tillvaratagna för finska museet.

Anser segetum Gm. f. **arvensis** Naum. I början af sept. fans blott en mindre flock af omkring 20 st.; men från d. 8—9 sept. kommo gäss dagligen vid mörkrets inbrott och vistades, liksom svanarne, om dagen vid Muolalampi om natten ute på Äyräpääjärvi. Särskildt syntes de till nattqvarter använda sumpiga och nästan bara fläckar (Mutaluoto) ute i sjön i närheten af Kaukilanlahti. Skytten antingen vadade i god tid ut till en grästofs eller rodde ut med båt, samt dolde sig och båten förmedels medförda alqvistar. Foglarna kommo från NO kort före solnedgången, men höllo sig mest utom håll, tills mörkret hindrade jagten. Sålunda blefvo exemplar endast skadskjutna d. 8—13 sept. och undkommo; utan skidor kan man nemligen icke gå på det blöta bottnet, och med skidor hinner man ej så fort framåt som fogeln simmar. Slutligen erhöllos d. 14 sept. vid mynningen af Yläjoki tvenne foglar; dessa tillhörde formen *A. arvensis* N. Under sina dagliga turer passerade flockarna öfver en lång udde nedanför Koprala by, men voro äfven här nästan oåtkomliga. Dagligen syntes stora flockar på olika ställen. Ännu ett ex. sköts d. 28 sept. och den 15 okt. räknades närmare 100 st. Allmogen hade under denna

tid fått skjutna endast få gäss, och pläga försälja dem för 70 kopek st.; man sade sig icke hafva sett eller skjutit någon annan art än denna.

Änder funnos den 5—7 sept. i hundradetal, mest af **Anas boschas** och **crecca**; de syntes och skötos dagligen under hela vistelsen.

Anas acuta sköts d. 13 sept. och 14 okt.

Glaucion clangula, några mindre flockar d. 13 och 30 sept. samt ända till slutet af vistelsen.

Mergus serrator, en flock d. 13 och 25 sept.

Måsarne hade försvunnit redan före d. 4 sept.



(Meddelanden af Societas pro Fauna et Flora fennica 15: 1889).

En ny Ceratocombus från Finland,

beskrifven
af
O. M. Reuter.

(Anmäld den 3 Mars 1888.)

Då jag för par år sedan var sysselsatt med granskningen af de i universitetets museum befintliga hemiptera och därvid fick mig till bestämning öfverlemnade också de af e. o. professor J. R. Sahlberg under de sista åren samlade, till denna grupp hörande insekter, fann jag bland dessa äfven en synnerligen intressant, hittills obeskrifven art af den lilla, märkvärdiga familjen *Ceratocombidae*, hvilken hittills inom den palearktiska faunan varit representerad af blott fem species. Också från öfriga delar af jordklotet äro endast ytterst få hit hörande arter beskrifna och många af dem, men i än högre grad flere af de obeskrifna exotiska former, hvilkas bearbetning jag nyss påbörjat, äro onekligen bland de mest egendomliga företeelserna inom hela hemipter-ordningen.

Inom vår fauna äro hittills tre arter funna, nämligen *Ceratocombus coleoptratus* Zett., *Pachycoleus rufescens* J. Sahlb. och *Cryptostemma pusillimum* J. Sahlb., af hvilka de två senare blifvit tagna endast i östra delarna af landet, nämligen *Pachycoleus* i Kuusamo och *Cryptostemma* nära Dworetz i Ryska Karelen. *Ceratocombus muscorum* åter förekommer, ehuru glest spridd, här och där i södra delen af landet och är enligt Sahlberg nordligast observerad i Teisko i södra Tavastland.

Den nya arten tillhör äfven detta slägte. Då *C. muscorum* anträffas hufvudsakligen under mossa och affallna löf, vid håfning i gräs på fuktiga ställen och vid stränder, o. s. v., hafva de två hittills funna exemplaren af denna art blifvit tagna under barken af en stubbe, nämligen i Yläne. Den afviker i flera väsentliga karaktärer från den förut bekanta, såsom genom den tydliga ringformiga afsnörningen af pronoti framkant, bristen på borst vid pronoti sidor och genom pronoti hela form för öfrigt, i det denna baktill är mycket bredare, äfvensom genom hemielytras struktur; dessa hafva nämligen blott sjelfva utkanten smalt förtjockad och försedd med en fin, helt kort inskärning i fjerde apikaldelen, påminnande om den hos *Cryptostemma;* corii brachialnerv är enkel, membranen är ända till utkanten iridescerande, dess längdcell mycket mer aflång och den öfre af marginalcellerna betydligt längre än den undre.

För jämförelses skull meddelas nedan en beskrifning af de båda hittills hos oss (och i Europa) funna *Ceratocombus*-arterna.

1. **Ceratocombus coleoptratus** Zett.

Fuscus, opaculus vel levissime nitidulus, subglaber, capite versus apicem setoso, antennis, rostro pedibusque pallide flaventibus; pronoto strictura apicali solum lateribus lineola vel fovea impressa discreta, medio latissime interrupta, angulis apicalibus lateribusqve prope basin et apicem seta exserta instructis; hemielytris limbo exteriore usque in apicem membranæ latius incrassato, coriaceo, continuo, fractura non nisi omnium obsoletissima abrupto, margine interiore latissime bisinuato; clavo vena distincta; corio formæ macropteræ venis brachiali et cubitali distinctis, illa mox infra medium ramum exteriorem in suturam membranæ a vena cubitali paullo remote excurrentem emittente, hac medio fortiter curvato, venis formæ brachypteræ parum distinctis; membrana formæ macropteræ areis fuscescentibus, opaculis, solum interne iridescente, areola inferiore marginali superioris longitudine, formæ brachypteræ an-

gusta, tota coriacea, fusca, areola inferiore marginali superiore longiore. Long. macr. 2, brach. $1^2/_3$ mm.

In Fennia meridionali sub muscis et foliis, in gramine locis umbrosis et paludosis, ad litora, etc. rarus.

Caput cum oculis apice pronoti parum latius. Antennæ articulo secundo primo triplo longiore. Rostrum coxas posticas attingens. Pronotum capitis longitudine vel capite fere nonnihil longius, longitudine latitudine capitis fere longiore et margine basali parum magis qvam $^1/_4$ breviore, basi levissime sinuata, lateribus subrectis, angulis anticis declivibus a latere visis acutis, posticis obtusis, disco linea tenuissima media impressa ante apicem abbreviata. Tibiæ setis longe et satis fortiter spinulosæ. *Forma brachyptera* differt pronoto basi longitudini æqve lato et apice tantum paullulum latiore, lateribus versus apicem levissime rotundatis, hemielytris apice divaricatis, anguste rotundatis, parte membranæ inferiore anguste subcoriacea.

2.. **Ceratocombus corticalis** n. sp.

Fuscus, leviter nitidulus, sub-glaber, solum capite longe setoso; rostro, antennis pedibusque pallide flaventibus; pronoto versus apicem fortiter declivi, apice strictura integra annuliformi instructo, hoc utrinque pila marginali brevi praedita, lateribus ante apicem sinuatis, setis exsertis destitutis; hemielytris solum ipso margine laterali exteriore toto anguste lineariter incrassato et usque ad incisuram brevissimam ad quartam apicalem partem corii positam reflexo; clavo vena distincta; corio (formæ macropteræ) venis brachiali et cubitali distinctis, illa versus apicem a sutura clavi fortius divergente, simplici, venam externam haud emittente, cubitali omnium levissime curvata; membrana (macropteræ) cum areis tota iridescente, sutura usque ad venam brachialem recta, dein in angulum subrectum prominente, vena interiore areæ longitudinalis ab hoc angulo emissa, areola marginali superiore inferiore multo longiore. Long. 2 mm.

Duo specimina macroptera a D:o Prof. J. R. Sahlberg sub cortice in Yläne inventa.

Caput cum oculis apice pronoti parum latius. Antennæ articulo secundo primo paullo magis qvam duplo longiore. Rostrum coxas posticas attingens. Pronotum capitis longitudine, latitudini apicis longitudine æqvale, apice margine basali saltem $^2/_5$ angustiore, margine basali medio late sinuato, disco linea media tenui longitudinali impressa. Tibiæ longe setosæ.



(Meddelanden af Societas pro Fauna et Flora Fennica 15: 1889).

Om Finlands Ptychopteridæ och Dixidæ.

Af

E. Bergroth.

(Inlemnadt den 2 Februari 1889).

Familjen Tipulidæ bildar inom tvåvingarnes ordning ett välbegränsadt helt. Det är endast tvenne slägten, *Ptychoptera* (jemte några närbeslägtade exotiska former) och *Dixa*, hvilkas ställning inom denna familj varit tvifvel underkastad. Sistnämnda genus har af Macquart, Westwood, Rondani och van der Wulp förts till Tipuliderna, medan Meigen och Zetterstedt ansågo det tillhöra Mycetophiliderna; Haliday åter förde *Dixa* jemte slägtet *Orphnephila* Hal. till en särskild grupp, som han gaf namnet *Heteroclitæ*. Numera synes man dock allmänt ha enats om att anse *Dixa* bilda en särskild familj, som icke står Tipuliderna synnerligen nära. Mindre meningsolikhet har herrskat angående *Ptychoptera*. Detta genus fördes allmänt till Tipuliderna ända till dess Brauer i sitt nya Dipter-system särskildt på grund af larvens byggnad ansåg slägtet tillhöra en skild familj, närmare beslägtad med svampmyggorna än med harkrankarna. Ehuru den vetenskapliga polemik, som med anledning häraf under de senaste åren uppstått mellan Osten-Sacken, nutidens förnämsta Tipulidkännare, och Brauer, ännu icke torde kunna anses ha fört till ett definitivt resultat, synes dock Brauer, understödd af Mik, ha frambragt giltigare skäl för sin åsigt än Osten-Sacken för sin mot-

satta ståndpunkt. Sysselsatt med en bearbetning af Finlands Tipulider, har jag derför ansett vara skäl att i en särskild uppsats redogöra för de hos oss förekommande arterna af dessa båda slägten.

Ptychopteridernas familj innefattar f. n. fyra genera: *Ptychoptera* Meig., *Bittacomorpha* Westw., *Tanyderus* Phil. och *Protoplasta* O. S. (Idioplasta O. S.), hvartill kommer det endast i bernsten funna slägtet *Macrochile* Loew. De äro företrädesvis utbredda öfver de tempererade delarna af båda hemisfärerna. I Europa förekommer endast slägtet *Ptychoptera*[1]), representeradt af fem arter, af hvilka tre äro funna hos oss; sannolikt finnas dock alla fem arterna i Finland. Dessutom förekommer slägtet i Nord-Amerika, der fyra arter äro funna, samt i södra delen af Syd-Amerika. Det skiljes med lätthet från Tipuliderna genom att det har endast sex längdnerver samt genom närvaron af två longitudinela fåror å thorax. Larverna, som lefva i vatten och andas genom en lång analtub, hafva redan tidigt ådragit sig naturforskarnes uppmärksamhet. Redan Réaumur (Mém. p. serv. à l'hist. des ins. Vol. V) och Lyonet (Recherches sur l'anat. et les métam. de diff. esp. d'ins., Tab. XVIII) hafva afbildat dem. I senare tider ha de närmare beskrifvits af van der Wulp[2]), Beling[3]) och Brauer[4]), samt i anatomiskt hänseende af Grobben[5]). De skilja sig från Tipulidlarverna genom att hufvudet icke är insänkt i thoracal-huden. De fullbildade insekterna träffas oftast vid bäckar, der de vandra af och an på växternas blad och sålunda i sitt beteende helt och hållet skilja sig från Tipuliderna, som aldrig begagna benen till lokomotionsorgan i annat fall än när vingarna äro förkrympta.

---

[1]) Slägtet *Ctenoceria* Rond. torde nämligen vara grundadt på ett falsificat: hufvudet af en *Ctenophora,* limmadt på kroppen af *Ptychoptera contaminata.*

[2]) Handel. Nederl. entom. Ver. I, p. 31.

[3]) Verhandl. zool.-bot. Gesellsch. Wien XXXVI, p. 171.

[4]) Denkschr. Acad. d. Wiss. in Wien Vol. XLVII.

[5]) Sitzungsber. Acad. Wiss. Wien Vol. LXXII.

1. Ptychoptera contaminata L.

Linn., Syst. Nat, ed. X, II, 972 (sub Tipula). — Meig., Eur. zweifl. Ins. I, 205 et VI, 290. — Macq., Dipt. Nord. Fr. p. 65; Idem, Hist. nat. Dipt. I, 76. — Zett., Dipt. Scand. X, 4025. — Schin., Faun. Austr. II, 497. — v. d. Wulp, Dipt. Neerl. I, 344. — Wall., Ent. Tidskr. III, 29.

Sällsynt; funnen på Åland af Tengström och i Kuusamo (66°) af Mäklin. — För öfrigt utbredd öfver hela norra och mellersta Europa.

2. Ptychoptera paludosa Meig.

Meig., Klass. eur. Dipt. I, 82; Idem, Eur. zweifl. Ins. I, 207 et VI, 290. — Macq., Hist. nat. Dipt. I, 76. — Schin., Faun. Austr. II, 497. — Wall., Ent. Tidskr. III, 30.

Sällsynt; hos oss funnen endast vid Sortavala samt af J. Sahlberg i Kuusamo. — Utbredd öfver mellersta och äfven funnen på spridda ställen i norra Europa.

Anm. *Pt. lacustris* Meig., som skiljer sig från *paludosa* genom gul skutell och två gula tvärband på bakkroppen, kan möjligen anträffas i södra Finland.

3. Ptychoptera scutellaris Wied.

Wied. in Meig., Eur. zweifl. Ins. I, 206. — Meig., ibidem VI, 290. — Zett., Dipt. Scand. X, 4029. — Schin., Faun. Austr. II, 497. — v. d. Wulp, Dipt. Neerl. I, 344. — Wall., Ent. Tidskr. III, 29.

Allmän öfver hela landet ända upp i Lappland. — Den är allmän i norra, men sällsynt i mellersta Europa.

Anm. *Pt. albimana* Fabr., som skiljer sig från alla samslägtingar genom hvit metatars å bakbenen, finnes möjligen på Åland.

De tre finska arterna skiljas från hvarandra genom följande karakterer:

1 (4) Bröstsidorna hvitskimrande. Skutellen gul.

2 (3) Svart, glänsande, bakkroppen med 2 (sällan 3 eller 4) gula tvärband, hos honan vanligen endast antydda af sidofläckar. Vingarna med en brun fläck vid basen, vid andra längdnervens ursprung, vid hjelpnervens samt

första och andra längdnervens mynning äfvensom vid basen af andra och fjerde längdnervens gaffel; dessutom ett brunt tvärband öfver tvärnerverna: præfurca nära tre gånger längre än bakre tvärnerven.

contaminata L.

3 (2) Svart, glänsande, bakkroppen utan tvärband eller fläckar. Vingar ofläckade; præfurca dubbelt längre än bakre tvärnerven. *scutellaris* Wied.

4 (1) Bröstsidorna svarta, glänsande, utan hvitt skimmer. Skutellen svart. Bakkroppen enfärgadt svart. Vingarna med samma färgteckning som hos *contaminata*, men præfurca endast en half gång längre än bakre tvärnerven, hvarigenom fläcken vid dess bas sammansmälter med vingens tvärband. *paludosa* Meig.

Familjen Dixidæ utgöres endast af slägtet *Dixa* Meig., tillhörande den palæarktiska och nearktiska regionen. Från Europa känner man hittills tio arter, af hvilka dock två äro bristfälligt beskrifna och mycket osäkra; till detta antal komma de i denna uppsats nybeskrifna arterna. Nord-Amerika eger åtta arter. *Dixa*-arterna skiljas lätt från öfriga myggfamiljer genom vingarnas nervförgrening. Hjelpnerven utmynnar nära midten af vingens framkant. Andra längdnerven utgår från den första nära dess midt, går först snedt nedåt, derefter i båge uppåt, hvarefter den grenar sig; tredje längdnerven utgör en fortsättning i samma riktning af andra längdnervens basalportion; den fjerde grenar sig i två, af hvilka den främre yttermera är gaffelgrenad. Den egendomliga *Dixa*-larven är första gången beskrifven redan af De Geer i hans „Mémoires“ samt har derefter utförligare behandlats af Stæger[1]), Gercke[2]) och Meinert[3]). Man träffar de hästskoformigt böjda larverna vid sjelfva randen af vattensamlingar med hufvudet och analändan i vattnet.

Dixa-arterna äro alla sällsynta. Att de så sällan an-

---

[1]) Naturh. Tidsskrift 1842, p. 202—204.

[2]) Wiener entom. Zeitung III, p. 166—171.

[3]) Danske Vidensk. Selsk. Skrifter (6) III, 4. Kjöbenhavn 1886.

träffas beror väl i någon mån på, att de om dagen hålla sig dolda i skuggiga gropar och jordskref och framkomma först vid solnedgången, då man stundom träffar dem dansande upp och ned i luften i klart väder. Genom sin habitus och de borstformiga antennerna påminna de mycket om arterna af slägtet *Trichocera*. I universitetets samlingar funnos äfven två hithörande arter bestämda såsom *Trichocera*-arter.
I Finland äro sex arter af slägtet *Dixa* funna, sålunda flere än i de flesta andra länder. Detta relativt höga artantal beror på att den högre norden eger ett par för densamma egendomliga, hittills okända arter.

1. Dixa aprilina Meig.

Meig., Eur. zweifl. Ins. I, 218. — Macq., Hist. nat. Dipt. I, 116. — Zett., Dipt. Scand. X, 4049. — Schin., Faun. Austr. II, 642. — *D. æstivalis* Meig. et Macq. ll. cc. — v. d. Wulp, Dipt. Neerl. I, 342.

Funnen i Esbo hage d. 7 juli 1866 af Palmén samt i Mäntsälä; ett exemplar utan närmare lokaluppgift finnes äfven i universitetets finska samlingar. — Utbredd öfver norra och mellersta Europa.

2. Dixa serotina Wied.

Wied. in Meig., Eur. zweifl. Ins. I, 217.

Denna vackra och högst sällsynta art är funnen vid Svir af J. Sahlberg. En äfven af Wiedemann beskrifven varietet med enfärgad bakkropp och vingarna med en knapt märkbar skuggning vid främre tvärnerven och femte längdnervens basalhälft är funnen vid Mukkavuoma i Enontekis lappmark af Palmén d. 17 aug. 1867 i björkregionen. — Arten beskrefs för mer än sjuttio år sedan från trakten af Berlin, men hade sedan dess ingenstädes återfunnits.

3. Dixa maculata Meig.

Meig., Eur. zweifl. Ins. I, 219. — Macq., Hist. nat. Dipt. I, 117. — Zett., Dipt. Scand. X, 4050. — Schin., Faun. Austr. II, 642. — *D. nebulosa* Meig., libr. cit. VI, 293.

— Zett., l. c. p. 4051. — Schin., l. c. p. 643. — *D. puberula* Loew, Stett. ent. Zeit. X, 347.

Var. *a.* Vitta fusca subcurvata secundum quadrantem basalem venæ intercalaris, venas transversas trientemque basalem petioliæ cellulæ submarginalis prima usque ad venam longitudinalem primam pertracta. Bases furcarum ambarum fuscomaculatæ, quæ maculæ, imprimis posterior, interdum plus minusve obsoletæ sunt. Dimidium basale cellulæ analis fusco-umbratum.

Var. *b.* ut *a*, sed vitta transversa media ultra trientem basalem petioli cellulæ submarginalis primæ haud continuata. (Exemplaria originalia *nebulosæ* Meigenii in museo Lundensi).

Var. *c.* ut *b*, sed maculæ ad bases furcarum deficientes, vitta transversa media ultra venas transversas vix excedens (*puberula* Loew).

Var. *d.* ut *c*, sed vitta media fusca venam transversam anteriorem et trientem basalem petioli cellulæ submarginalis primæ amplectens. Vena transversa posterior haud fuscolimbata.

Var. *e.* ut *c*, sed dimidium basale cellulæ analis hyalinum (*maculata* Meig.).

Var. *f.* ut *c*, sed venæ transversæ modo obsoletissime fusco-limbatæ.

Funnen i Ilomants af Grönvik och i Kittilä lappmark (67° 5′) af Edw. Nylander. Zetterstedt erhöll henne äfven från Finland genom Sahlberg sr. — Utbredd öfver en stor del af Europa.

4. **Dixa obscura** Loew.

Loew, Stett. ent. Zeit. X, 348.

Denna genom vingarnas nervförgrening lätt skiljda art är funnen vid Helsingfors samt af J. Sahlberg i Torneå Lappmark. — Förut anträffad i Ostpreussen, Ryssland och Sibirien.

5. **Dixa hyperborea** n. sp.

Caput nigrum. Thorax cum pleuris niger, limbo late-

rali pallide flavo, sæpe etiam limbo fere concolore, tantum vestigio coloris flavi prædito. Scutellum fuscum vel nigrum. Metanotum testaceum, linea nigra bene determinata longitudinaliter dimidiatum. Alæ cinereo-umbratæ, venis tenuibus, cellula submarginali prima petiolo suo duplo fere longiore. Halteres luridi, clava fusca. Pedes fusci, interdum coxis et femoribus apice excepto testaceis. Abdomen totum nigrum. Long. corp. 2—2,5 mm.; alæ 3,5—4 mm.

Species parva, *D. amphibiæ* De G. (nigræ Stæg.) alis umbratis sat similis, sed his cinereis nec fuscescentibus, colore corporis alia cellulaque submarginali prima longiore facillime distincta. *D. humili* Ruthe statura similis, sed metanoto luteo medio nigrolineato mox distinguenda.

Funnen i Enontekis Lappmark (68° 5′) af J. Sahlberg, å en annan icke närmare uppgifven lokal i Lappland af Palmén samt vid Nejden invid Varanger-fjord (69° 7′) af Edw. Nylander.

6. **Dixa aquilonaris** n. sp.

Corpus totum cum capite nigrum, concolor, opacum. Thorax postice medio area cinerea notatus, quæ lineolas duas parallelas cinereas medium thoracis nonnihil superantes emittit. Alæ sublimpidæ, vena transversa anteriore leviter fusco-limbata, cellula submarginali prima petiolo suo evidenter longiore. Halteres sordide testacei. Pedes toti fusci, coxis nigris. Long. corp. 3 mm.; alae 4,5 mm.

D. lineatæ Macq. affinis, sed obscurior, pictura thoracis ac vena transversa anteriore fusco-notata distincta.

Funnen af Palmén den 10 juni 1867 på en med kråkris bevuxen backe i Muonioniska.

De hos oss funna *Dixa*-arterna åtskiljas genom följande kännetecken.

1 (10) Främre tvärnerven utgår från samma punkt, der tredje längdnerven vidtager. Andra submarginalcellen sålunda sessil.

2 (7) Thorax' grundfärg gulaktig med tre mörka längdband.

3 (4) Vingarna fläckade, med varierande teckning. Hos exemplar med fullt utbildade fläckar löper ett brunt, något

bågböjdt band öfver tvärnerverna upp till första längdnerven, andra och fjerde längdnervens gafflar äro vid basen brunfläckade och basalhälften af analcellen är brunskuggad. Denna teckning kan gradvis reduceras, till dess endast tvärnerverna äro mer eller mindre tydligt brunkantade. *maculata* Meig.

4 (3) Vingarna ofläckade.

5 (6) Thorax framför sidobanden med en sned brun fläck, hvars bas ligger vid främre ändan af sidobandet och hvars spets är riktad mot midtelbandets främre ända, och som stundom berör dessa band. Abdominalsegmenten baktill vanligen ljusare. *serotina* Wied.

6 (5) Thorax framför sidobanden ofläckad. Abdominalsegmenten enfärgadt mörka. *aprilina* Meig.

7 (2) Thorax' grundfärg svart.

8 (9) Thorax med ofta otydligt ljusgul sidorand. Metanotum lergul med en svart längdlinie i midten. Vingarna gråskuggade med ofläckad främre tvärnerv. Benen bruna, höfterna och låren med undantag af spetsen stundom lergula. *hyperborea* Bergr.

9 (8) Thorax äfven på sidorna svart, men framför skutellen med en grå fläck, som utsänder två smala parallela linier af samma färg, hvilka upphöra ett godt stycke bakom thorax' framrand. Metanotum enfärgadt svart. Vingarna nästan klara, med främre tvärnerven ljust brunkantad. Benen helt och hållet bruna, höfterna svarta. *aquilonaris* Bergr.

10 (1) Främre tvärnerven utgår ett stycke framför tredje längdnervens bas; andra submarginalcellen derigenom tydligt skaftad. Kroppsfärgen svartbrun. Thorax med gul sidorand och tre smala gula rygglinier, af hvilka endast den mellersta når thorax' framkant. Bröstsidorna brokiga af gult och mörkbrunt. Vingar ofläckade. *obscura* Loew.



(Meddelanden af Societas pro Fauna et Flora fennica, 15: 1889.)

Catalogus præcursorius
Hymenopterorum Anthophilorum Fenniæ.

Auctore

John Sahlberg.

(*Exhibit. die 2 Martii 1889.*)

Genom William Nylanders arbeten: *Adnotationes in expositionem monographicam Apum borealium, Supplementum adnotationum in expositionem Apum borealium* och *Revisio synoptica Apum borealium comparatis speciebus Europæ mediæ,* införda i I och II häftena af Notiser ur Sällskapets pro Fauna et Flora fennica förhandlingar 1848—1852 hafva Finlands Honungsteklar blifvit bearbetade med en skarpsynthet och noggranhet, som med rätta förskaffat dessa arbeten en framstående plats inom den entomologiska litteraturen. Det material af finska bin, som då stod författaren till buds, var dock ganska ringa och utgjordes nästan endast af hans egna insamlingar i närheten af Helsingfors och Uleåborg, en mycket rik samling gjord af doktor Appelberg under en med understöd af Sällskapet pro Fauna et Flora fennica företagen resa i sydöstra Karelen samt några mindre samlingar från Tavastland och södra Österbotten, hvarför den bild, som lemnas af vår bifauna i dessa arbeten, är ganska ofullständig. Emellertid gaf arbetet genast impuls till nya forskningar inom landet. Arkiater E. J. Bonsdorff började sålunda med stor ifver och framgång insamla af dessa insekter i Uskela och professor Mäklin egnade dem

ock ganska stor uppmärksamhet under sina resor i skilda delar af landet. Deras arbete fortsattes sedan af en mängd unga forskare, hvilka, utsända af Societas pro Fauna et Flora fennica till de mest skilda delar af vårt naturhisioriska område för utredande af vår insektfauna, till finska museum hemförde stora massor af insekter af skilda ordningar, och ehuru ingen bland dem specielt egnat sig åt ett alvarligare studium af ifrågavarande insekter, hafva de dock tillsammans hopbragt ett betydligt material till kännedom äfven af denna del af fosterlandets fauna. Särskildt förtjenar att i detta afseende nämnas herrar W. Woldstedt, R. Hammarström, R. Sievers, W. Snellman, O. och E. Reuter samt R. Envald, hvilka alla med förkärlek insamlat bin. Likaledes har statsrådet A. Günther i Petrosavodsk insändt till museum icke få arter från Ryska Karelen och doktor Inberg från Kexholm. Den af framlidne handlanden Wasastjerna till Universitetets zoologiska museum skänkta samling innehåller äfven ett betydligt antal bin, hvaribland en mängd enligt uppgift äro insamlade i Österbotten. Då emellertid fyndorten icke särskildt finnes antecknadt för hvarje exemplar, måste uppgifterna hemtade från nämnda samling anses för något opålitliga.

Emellertid hade kännedomen om dessa insekter i utlandet gjort stora och till en del oväntade framsteg, dels beträffande arternas säkra begränsning, dels i afseende å hela familjens systematik. Uti genitalsegmentens byggnad hade man sålunda funnit särdeles konstanta kännetecken för att åtskilja de till det yttre ofta mycket liknande hanarne af närstående arter, på samma gång man i vingnervernas direktion och benens beväpning, mandiblernas form o. s. v. fann goda karaktärer såväl för större grupper, som enskilda arter. Bland forskare, som sålunda särskildt bidragit till att föra vetenskapen om de biartade insekterna framåt, kunna nämnas A. Schenck i Weilburg, F. Morawitz i St. Petersburg och G. Thomson i Lund, hvilken sistnämnda genom offentliggörandet af II delen af sitt arbete *Hymenoptera Scandinaviæ* 1872, lemnat oss en utmärkt handbok för bestämmande af våra hithörande insekter.

Vårt rika material af inhemska bin låg dock till en stor del ännu obearbetadt, då Dr. F. Morawitz år 1883 hade godheten, att erbjuda sig att bestämma våra på senare år gjorda insamlingar. Större delen af dessa insändes sedan till honom och har i början af detta år återkommit med omsorg bestämdt. I anledning häraf företog jag mig att sammanställa alla i musei ego befintliga finska bin, hvartill äfven Nylanders privatsamling genom köp förvärfvats, till en större geografiskt ordnad collektion. De på senaste åren tillkomna samt alla i musei värjo befintliga gamla samlingar blefvo derför ånyo af mig granskade hufvudsakligast med tillhjelp af Thomsons ofvannämnda arbete samt Schmiedeknechts nyss utkomna *Apides europææ Tom. I—II* och F. Morawitz i *Horæ Societatis entomologiæ rossicæ 1865* och följ. samt i *Mélanges biologiques tirés du Bulletin de l'Académie impériale des sciences de St. Pétersbourg* införda afhandlingar öfver Rysslands bin.

Härigenom har ett stort antal för vår fauna nya arter tillkommit, hvarigenom totalantalet stigit till 157 arter, under det Nylander år 1852 upptager 104 finska arter, hvilket antal dock måste reduceras till 101, enär trenne befunnits vara varieteter af andra arter och derför blifvit indragna af senare författare.

Då tillika kännedomen om arternas geografiska utbredning vunnit en betydlig tillväxt, och vår bifauna ännu länge torde få vänta på en competent bearbetare, har jag ansett att tills vidare en provisorisk förteckning, upptagande det vi hittills känna, kunde vara af intresse för vännerna af vår fauna.

Den som känner, huru ofantligt Honungsteklarna till artantalet aftaga mot norden, skall icke så mycket förvåna sig öfver, att vår fauna är fattig i förhållande till hvad man känner om den Skandinaviska halfön, derifrån Thomson år 1872 anför 212 species (under det Morawitz år 1873 från Petersburgska guvernementet kände 128). Bland våra arter äro ock redan alla funna inom Skandinaviska halfön med undantag af följande 7 species, som ännu ej äro anförda derifrån nemligen: *Bombus cognatus* Steph., *Halictus*

gracilis Moraw., *Sphecodes fuscipennis* Germ., *Anthidium strigosum* Panz., *Nomada fuscicornis* Nyl., *Megachile bombycina* Pall. och *Chelostoma robusta* Nyl., bland hvilka några hafva temligen stor utbredning i vårt land. Ett vida större antal arter med vidsträckt utbredning inom den Skandinaviska halfön har ännu ej blifvit funnet hos oss, hvarför det är att hoppas, att vår fauna ännu skall vinna tillökning genom fortsatta forskningar, isynnerhet om de anställas i sandiga trakter i sydligaste delen af vårt område.

Äfven i norra delen af St. Petersburgska guvernementet nära Finlands gräns har Dr. F. Morawitz funnit ett antal bin, som hittills icke anträffats inom vårt gebit, men hvilka helt säkert förekomma åtminstone på Karelska näset. Såsom bihang bifogas derför en förteckning öfver dessa arter enligt uppgifter, som godhetsfullt meddelats af herr Morawitz i bref af den 27 Mars 1889.

I efterföljande tabellariska uppställning äro provinserna betecknade såsom i Tengströms *Catalogus Lepidopterorum Faunæ Fennicæ præcursorius* 1864.

Apis L.													
1. A. mellifica L.	.	A	N	T	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Bombus Fabr.													
2. B. consobrinus Dahlb.	.	.	.	.	.	.	K	.	Kr	.	.	.	Lr.
3. B. hortorum L.	.	A	N	T	S	.	K	.	Kr	Oa	O	L	Lr.
4. B. subterraneus L.	.	.	.	.	S	Ka	.	.	.	Oa	.	.	.
5. B. distinguendus Moraw.	.	A	N	T	S	Ka	K	Kb	Kr	Oa	O	.	.
6. B. Thomsoni	Al	A	N	T	S	Ka	K	Kb	Kr	Oa	O	.	.
7. B. cognatus Steph.	Al	A	.	.	S	.	K	.	Kr	.	.	.	.
8. B. muscorum L.	.	A	N	T	S	Ka	K	Kb	Kr	Oa	O	.	.
var. arcticus Dahlb.	.	.	.	.	S	.	.	.	Kr	.	O	.	Lr.
var. Francillonella Kirby	Al	.	N	.	.	.	.	.	.	Oa	O	.	.
9. B. arenicola Thoms.	Al	A	N	T	.	Ka	K	.	Kr	.	.	.	.
10. B. Rajellus Kirby	.	A	N	T	S	Ka	K	Kb	Kr	.	.	.	.
var. montana Lep.	.	A	N	T	.	.	.	.	Kr	Oa	.	.	.
11. B. terrestris L.	Al	A	N	T	S	Ka	K	Kb	Kr	Oa	O	L	Lr.
var. autumnalis Fabr.	.	A	.	.	.	Ka	.	.	.	.	.	.	.
var. sporadicus Nyl.	.	A	N	.	.	.	.	.	Kr	.	.	L	.
12. B. hyperboreus Schönh.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Lr.
13. B. nivalis Dahlb.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	L	Lr.
14. B. alpinus Dahlb.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	L	Lr.
15. B. sorœensis Fabr.	.	A	N	T	.	.	K	.	Kr	Oa	.	.	.
16. B. lapidarius L.	.	A	N	T	S	Ka	K	Kb	Kr	.	.	.	.
17. B. pratorum L.	Al	A	N	T	S	Ka	K	Kb	Kr	Oa	O	L	Lr.
18. B. hypnorum L.	.	A	N	T	S	Ka	K	Kb	Kr	Oa	O	L	Lr.
var. cingulatus Wahlb.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	O	L	.

---

2) In floribus *Aconito septentrionalis* saepius captus. — 4) Isthmus Karelicus (Appelberg), Kangasniemi (Sundman), Wasa (Coll. Wasastj.). — 5) *B. fragrans* Nyl. — 6) B. *muscorum* Thoms. *Hym. Sk.* 28. Moraw. *Melang. biol. 1881, 119.* — 7) Cum præcedenti confusa in Fennia meridionali et media minus freqventer occurrit. — 8) B. *agrorum* Fabr. — 9) Locis arenosis in Fennia meridionali usque ad lacum Jänisjärvi rarius occurrit. — 10) *Var. montana* Lep. (= *B. sylvarum* Nyl.) in Nylandia sæpius capta, usqve ad Wasam occurrit. — 12) Variis locis ad litus Murmanicum legit R. Envald. — 13) In Parœcia Kuolajärvi et ad lacum Imandra legit R. Envald. — 14) Per totam Lapponiam satis freqventer occurrit. — 18) *Var. cingulatus* Wahlb. Marem ad Karesuando legit Mäklin, feminam in parœcia Sodankylä cepit Sundman, in Kuusamo auctor.

19. B. lapponicus Fabr.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	O	L	Lr.
20. B. Schrimshirranus Dahlb.	.	A	N	T	S	.	K	Kb	Kr	Oa	O	L	Lr.
Apathus Newm.													
21. A. rupestris Fabr.	.	.	N	.	S	Ka	.	.	.	.	.	.	.
22. A. campestris Panz.	.	.	N	.	.	.	K	.	.	.	.	.	.
23. A. vestalis Kirby.	.	A	N	T	S	Ka	K	Kb	Kr	Oa	O	.	Lr.
24. A. rossiellus Kirby	.	A	N	.	S	.	.	Kb	.	.	.	.	.
25. A. globosus Thoms.	.	.	N	T	.	.	K	Kb	.	Oa	.	.	.
26. A. silvestris Lep.	.	.	N	T	S	.	.	.	.	.	.	.	.
27. A. lissonurus Thoms.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	O	.	Lr.
Megilla Fabr.													
28. M. quadrimaculata Panz.	.	A	N	T	.	.	.	.	.	.	.	.	.
29. M. furcata Panz.	Al	A	N	T	S	Ka	K	Kb	.	Oa	.	.	.
Eucera Scop.													
30. E. longicornis L.	.	A	N	T	S	Ka	.	.	Kr	.	.	.	.
var. linguaria Panz.	.	A	N	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Macropis Panz.													
31. M. labiata Panz.	.	A	.	T	S	Ka	K	.	.	.	O	.	.
Dasypoda Fabr.													
32. D. hirtipes Fabr.	.	.	.	.	.	.	.	.	Kr	.	.	.	.
Cilissa Leach.													
33. C. hæmorrhoidalis Fabr.	.	A	N	.	S	.	K	.	.	.	.	.	.
34. C. leporina Panz.	.	A	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Andrena Fabr.													
35. A. Hattorfiana Fabr.	.	A	N	.	S	Ka	K	.	.	.	.	.	.
36. A. albicans Müll.	.	A	N	T	S	Ka	K	Kb	Kr	Oa	O	.	.
37. A. pilipes Kirby	.	A	N	.	S	Ka	.	.	.	.	.	.	.
38. A. nigrospina Thoms.	.	A	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
39. A. cineraria L.	Al	A	N	.	.	Ka	K	.	Kr	Oa	.	.	.
40. A. pratensis Müll.	.	A	N	T	S	Ka	K	Kb	.	.	O	.	.

19) Per totam Lapponiam et regiones montanas Ostrobottniæ borealis freqventer occurrit. — 20) In Fennia boreali freqventissima species. — 22) Prope Helsingforsiam (Mäklin et Appelberg) ad Sortavalam (Appelberg), ad Kirjavalaks et in Suistamo (Hammarström). — 24) Rarius usqve ad parœciam Eno occurrit. — 25) In Fennia meridionali et media haud infreqvens. — 26) Uskela (Bonsdorff), Lojo (Engström), Padasjoki (Ehnberg), Nilsia (Levander). — 27) Marem ad lacum Nuortijärvi legit Envald, feminam in Kuusamo auctor. — 28) In insula Kimito legit O. Reuter, in parœcia Wihtis et in Tavastia Mäklin, in parœcia Karislojo in muro argillaceo freqventer nidificantem invenit auctor. — 32) Prope oppidum Petrosavodsk ab A. Günther bis capta. — 33) *Kirbya chrysura* Nyl. — 34) In parœcia Uskela unicum specimen legit E. J. Bonsdorff. — 35) In Karelia australi sæpius capta. — 37) Pargas (O. Reuter), Uskela (E. J. Bonsdorff), Tenala (M. v. Essen), Karelia australis (Appelberg), Karislojo (auctor), Taipalsaari (Mäklin). — 38) In parœcia Pargas ab O. Reuter et in parœcia Uskela ab J. A. Palmén capta.

41. A. pectoralis Perez.	.	A	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
42. A. Trimmerana Kirby	.	.	.	.	.	Ka	.	.	.	.	.	.	.
43. A. nigriceps Kirby	.	.	.	.	.	Ka	.	.	.	.	.	.	.
44. A. fuscipes Kirby	Al	A	N	T	S	.	K	.	.	.	.	.	.
45. A. Listerella Kirby	Al	A	N	T	S	Ka	K	Kb	.	.	.	.	.
46. A. Clarkella Kirby	.	A	N	T	S	Ka	K	Kb	Kr	Oa	O	L	.
47. A. helvola L.	.	.	.	.	S	Ka	.	Kb	.	.	.	.	Lr
48. A. varians Rossi	Al	.	N	.	.	Ka	.	.	.	Oa	.	.	.
49. A. fucata Smith	.	A	N	T	S	Ka	K	Kb	.	Oa	O	.	.
50. A. lapponica Zett.	.	.	.	.	S	.	K	Kb	.	Oa	O	L	Lr.
51. A. violascens Thoms.	.	.	.	.	.	.	K	.	.	.	.	.	.
52. A. ruficrus Nyl.	.	A	N	T	S	Ka	.	.	.	Oa	O	.	.
53. A. albicrus Kirby	Al	A	N	T	S	Ka	.	.	.	Oa	O	.	.
54. A. proxima Nyl.	.	.	N	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
55. A. tarsata Nyl.	Al	A	.	T	S	.	K	Kb	.	.	.	.	.
56. A. Shavella Kirby	.	A	.	T	.	.	K	.	.	.	O	.	.
57. A. parvula Kirby	Al	A	N	.	S	.	K	.	.	Oa	O	.	.
58. A. nana Kirby	.	.	.	.	.	.	K	.	Kr	.	.	.	.
59. A. xanthura Kirby	.	.	N	.	.	.	K	.	.	.	.	.	.
60. A. convexiuscula Kirby	.	A	N	T	S	.	.	.	.	Oa	.	.	.
61. A. fulvescens Smith.	.	.	N	T	.	Ka	.	.	.	Oa	.	.	.

Panurgus Panz.

62. P. calcaratus Scop.	.	A	N	T	S	Ka	K	.	.	.	.	.	.

Rophites Spin.

63. R. dentiventris Nyl.	.	A	N	T	S	Ka	K	.	Kr	.	.	.	.
64. R. inermis Nyl.	.	.	.	.	S	.	.	.	.	.	.	.	.

Hylæus Fabr.

65. H. genalis Thoms.	.	A	.	.	.	.	.	.	Kr	Oa	.	.	.
66. H. confusus Nyl.	.	A	N	T	S	Ka	.	.	.	Oa	.	.	.
67. H. brevicornis Nyl.	.	A	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
68. H. communis Nyl.	.	A	N	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
69. H. annulatus L.	.	A	N	T	S	Ka	.	.	.	Oa	O	.	.

---

41) In parœcia Pargas unicum specimen legit O. Reuter, alterum in parœcia Uskela Mäklin. — 42) Unicum specimen ad oppedum Kexholm captum determinavit dr. Moravitz. — 51) Ad lacum Jänisjärvi in parœcia Suistamo d. 6 Julii 1884 unicum specimen (♀) capit Hammarström. — 54) In insula Hogland in Sinu fennico specimina nonnulla utriusque sexus cepit R. Sievers. — 59) In insula Hogland nonnulla specimina legit R. Sievers. — 64) Unicum specimen in Taipalsaari a Mäklin captum determinavit dr. Morawitz. — 65) Marem ad oppidum Gamla Karleby ab Hellström captum et feminam in Karelia rossica inventam determinavit dr. Morawitz. — 67) In parœcia Pargas feminam unicam invenit E. Reuter.

Halictus Latr.													
70. H. rubicundus Kirby	Al	A	N	T	S	Ka	K	Kb	Kr	Oa	O	.	.
71. H. leucozonius Schrank	.	A	N	T	.	Ka	K	.	.	.	.	.	.
72. H. Zonulus Smith.	.	A	N	T	.	.	K	.	.	.	.	.	.
73. H. cylindricus Fabr.	Al	A	N	T	S	Ka	K	Kb	.	Oa	O	.	.
74. H. albipes Fabr.	.	A	N	T	S	.	.	Kb	Kr	Oa	.	.	.
75. H. lævis Kirby	.	A	N	T	S	.	K	Kb	Kr	Oa	O	.	Lr.
76. H. punctulatus Kirby	.	A	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
77. H. nitidiusculus Kirby	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Oa	.	L	.
78. H. minutus Kirby	.	A	N	T	.	.	.	.	Kr	Oa	O	.	.
79. H. gracilis Moraw.	.	.	.	.	.	.	K	.	.	.	.	.	.
80. H. flavipes Fabr.	Al	A	N	T	S	Ka	K	Kb	Kr	Oa	O	.	.
81. H. leucopus Kirby	Al	A	N	T	S	Ka	K	.	Kr	.	O	.	.
82. H. morio Fabr.	.	A	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Sphecodes Latr.													
83. Sph. fuscipennis Germ.	.	.	.	.	.	Ka	.	.	.	.	.	.	.
84. Sph. gibbus L.	.	A	N	.	.	Ka	.	.	Kr	Oa	.	.	.
85. Sph. subqvadratus Smith.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Oa	.	.	.
86. Sph. similis Wesm.	Al	.	N	T	.	Ka	.	.	Kr	.	O	.	.
87. Sph. pilifrons Thoms.	.	A	N	.	.	Ka	.	.	.	.	.	.	.
88. Sph. crassus Thoms.	.	A	N	.	.	Ka	K	.	.	.	.	.	.
89. Sph. Geoffrellus Kirby	Al	A	N	.	.	Ka	.	.	Kr	.	.	.	.
Colletes Latr.													
90. C. cunicularius L.	.	A	N	T	S	Ka	K	.	Kr	.	.	.	.
91. C. Daviesanus Smith.	.	A	N	.	S	.	.	.	.	.	.	.	.
92. C. impunctatus Nyl.	.	.	N	.	.	.	.	Kb	.	.	O	.	.
93. C. succinctus L.	Al	A	N	T	.	.	.	.	.	Oa	.	.	.
94. C. balteatus Latr.	.	A	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Melittoxena Mus.													
95. M. truncata Nyl.	.	A	.	T	.	Ka	.	.	.	Oa	O	.	.
Nomada Fabr.													
96. N. Solidaginis Kirby	.	A	N	T	.	Ka	.	.	.	Oa	.	.	.
97. N. Jacobeæ Panz.	.	A	N	.	.	Ka	K	.	.	Oa	.	.	.
98. N. Marshamella Kirby	Al	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

76) In parœcia Pargas specimina tria legit E. Reuter. — 77) Ad oppidum Gamla Karleby ab Hellström et in parœcia Turtola Lapponiæ ab auctore captus. — 79) In parœcia Parikkala d. 16 Julii 1884 unicum specimen inveni. — 82) In parœcia Pargas ab O. Reuter captus. — 83) Unicum ad oppidum Kexholm ab Inberg captum specimen determinavit Morawitz. — 85) Ad oppidum Gamla Karleby ab Hellström captus. — 87) In parœcia Uskela ab E. J. Bonsdorff, ad oppidum Kexholm ab Inberg et prope Helsingforsiam ab auctore captus. — 88) Unicum specimen in parœcia Pelgjärvi initio mensis Junii 1884 cepit Hammarström. — 94) Feminam unicam in parœcia Karislojo invenit auctor. — 98) In Alandia nonnulla specimina legit E. Reuter.

99. N. subcornuta Kirby	.	A	N	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
100. N. rufiventris Kirby	.	.	N	T	S	.	K	Kb	.	.	.	.	.
101. N. 5-spinosa Thoms.	Al	A	N	.	.	.	.	.	.	Oa	O	.	.
102. N. læta Thoms.	Al	.	N	.	.	.	.	.	Kr	Oa	.	.	.
103. N. ruficornis L.	.	.	N	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
104. N. glabella Thoms.	.	A	N	.	.	Ka	K	Kb	Kr	Oa	O	L	.
105. N. borealis Zett.	.	.	N	T	.	.	K	Kb	.	.	O	.	.
106. N. punctiscuta Thoms.	.	A	N	T	.	.	.	.	.	.	.	.	.
107. N. bifida Thoms.	.	.	N	.	.	.	.	.	Kr	.	O	.	.
108. N. obscura Zett.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	O	.	.
109. N. armata H. Sch.	.	.	N	.	.	Ka	K	.	.	.	.	.	.
110. N. ferruginata Kirby	.	.	N	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
111. N. minuta Fabr.	.	A	N	T	.	Ka	K	Kb	.	Oa	.	.	.
112. N. fuscicornis Nyl.	.	.	.	.	.	Ka	.	.	.	.	.	.	.
113. N. Robertjeotana Panz.	.	A	N	T	S	.	K	.	.	.	.	.	.
114. N. obtusifrons Nyl.	.	A	.	.	.	.	K	Kb	.	.	.	.	.
Epeolus Latr.													
115. E. productus Thoms.	.	A	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
116. E. rufipes Thoms.	.	.	N	.	.	Ka	.	.	.	.	.	.	.
117. E. variegatus L.	.	A	N	T	.	Ka	.	.	Kr	Oa	O	.	.
Anthidium Fabr.													
118. A. manicatum L.	.	A	N	T	.	Ka	.	.	Kr	.	.	.	.
119. A. punctatum Latr.	.	A	N	T	.	Ka	K	.	.	.	.	.	.
120. A. strigatum Panz.	Al	A	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Megachile Latr.													
121. M. lagopoda L.	.	A	N	T	S	Ka	.	.	.	.	.	.	.
122. M. Willoughbiella Kirby	Al	A	N	T	S	Ka	K	Kb	.	.	.	.	.
123. M. curvicrus Thoms.	.	.	N	.	.	.	K	.	.	.	.	.	.

---

99) Ad oppidum Ekenäs a Modeen, in parœcia Pargas ab O. Reuter capta. — 102) Locis arenosis hinc inde usqve ad oppidum Gamla Karleby provenit. — 103) Secundum Nylander ad Helsingforsiam capta. — 104) Apud nos freqventius qvam species affines occurrit. — 106) In Fennia meridionali et media haud infreqvens. — 107) Ad Helsingforsiam a Mäklin, in Karelia rossica a Günther et prope Uleåborg a Nylander capta. — 108) Prope oppidum Uleåborg a Nylander et in parœcia Kuusamo ab auctore capta. — 109) In Isthmo karelico sæpius capta, ad oppidum Ekenäs marem invenit Modeen. — 110) Ad prædium Pikkala in parœcia Sjundeå marem legit Mäklin. — 112) Hucusqve tantum in parœcia Sakkola ab Appelberg capta. — 114) Rarius per Fenniam meridionalem et mediam occurit. — 115) Unicum specimen in parœcia Uskela invenit E. J. Bonsdorff. — 116) Specimina duo ad Helsingforsiam capta sub nomine *E. variegato* in collectione Nylanderi vidi. — 119) Per totam Fenniam meridionalem rarius occurrit. — 120) In Alandia a Lund. in parœcia Pargas ab O. Reuter et in Yläne a C. Sahlberg et auctore captum. — 123) In parœcia Kyrkslätt unicum specimen invenit W. Snellman, marem et feminam ad lacum Jänisjärvi m. Junii et Julii 1884 legit Hammarström; in parœcia Jaakimvaara medio mensis Augusti 1881 plura specimina in trunco betulino nidificantia observavi.

124. M. circumcincta Kirby	.	.	N	.	S	.	.	.	.	Oa	.	.	.
125. M. analis Nyl.	.	A	N	T	.	Ka	.	.	.	.	O	.	.
126. M. bombycina Pallas.	.	.	N	.	S	.	.	.	.	.	.	.	.
127. M. ligniseca Kirby	.	A	.	.	S	.	.	.	.	.	.	.	.
128. M. lapponica Thoms.	.	A	N	.	.	.	.	.	Kr	.	O	L	.
129. M. centuncularis L.	Al	A	N	T	S	Ka	K	Kb	Kr	Oa	.	.	.
Diphysis Lep.													
130. D. Serratulæ Panz.	Al	A	N	.	.	Ka	K	.	.	.	.	.	.
Osmia Latr.													
131. O. bicornis L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Oa	.	.	.
132. O. Solskyi Moraw.	.	A	N	T	.	.	.	.	.	.	.	.	.
133. O. cærulescens L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Oa	.	.	.
134. O. angustula Zett.	.	.	N	.	S	Ka	K	Kb	.	Oa	.	.	.
135. O. inermis Zett.	Al	.	.	.	.	.	.	.	.	.	O	.	.
136. O. uncinata Gerst.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Lr.
137. O. bicolor Schransk.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Oa	.	.	.
138. O. nigriventris Zett.	Al	A	N	T	.	.	K	Kb	Kr	Oa	O	L	Lr.
139. O. claviventris Thoms.	Al	A	N	T	S	Ka	K	.	.	Oa	.	.	.
140. O. tuberculata Nyl.	.	A	N	.	.	.	.	Kb	.	Oa	.	.	.
Chelostoma Latr.													
141. Ch. maxillosa L.	Al	A	N	.	.	.	.	.	.	Oa	.	.	.
142. Ch. robusta Nyl.	.	A	N	T	.	.	K	Kb	.	.	.	.	.
Gyrodroma Thoms.													
143. G. nigricornis Nyl.	.	A	N	T	S	Ka	K	Kb	.	Oa	O	.	.
144. G. florisomnis L.	.	A	N	T	S	Ka	K	.	.	.	.	.	.
Heriades Latr.													
145. H. truncorum Kirby	Al	A	N	T	S	Ka	.	.	.	.	.	.	.
Stelis Latr.													
146. St. aterrima Panz.	.	A	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
147. St. phœoptera Kirby	.	A	.	T	S	Ka	K	.	.	Oa	.	.	.
148. St. pusilla Spin.	.	.	.	.	S	.	.	.	.	.	.	.	.

126) Unicum specimen in parœcia Taipalsaari a Mäklin captum determinavit dr. Morawitz, alterum 10 Aug. 1848 ad Helsingforsiam captum sub nomine *M. centuncularis major* manu Nylanderi notatum in collectione quadam vetusta vidi. — 127) Per totam Fenniam meridionalem rarius occurrit. — 128) Per totam Fenniam minus freqvens. — 130) In Fennia meridionali sæpius capta. — 131 et 133) Specimina nonnulla in collectione Wasastjernæ asservantur. — 132) O. truncatula Thoms. — 135) Ad oppidum Uleåborg a Nylander et in Alandia ab E. Reuter capta. — 136) Ad flumen Kolaënse d. 7 Julii 1883 duo specimina legit Envald. — 137) Specimen unicum e collectione Wasastjernæ. — 139) Per Fenniam meridionalem et mediam usqve ad oppidum Gamla Karleby satis freqventer occurrit. — 140) In Ostrobottnia sæpius capta, in insula Hogland unicum specimen invenit Sievers. — 142) Per totam Fenniam meridionalem et mediam usqve ad parœciam Laukkas et Ilomants rarius occurrit. — 146) In parœcia Uskela ab E. J. Bonsdorff capta. — 148) Unicum in parœcia Taipalsaari a Mäklin captum specimen determinavit dr. Morawitz.

Dioxys Lap.													
149. D. tridentata Nyl.	.	.	.	.	.	Ka	.	.	.	.	.	.	.
Cœlioxys Latr.													
150. C. conica L.	.	A	N	T	.	Ka	K	Kb	.	.	O	.	.
151. C. rufescens Lep.	.	.	.	T	.	Ka	.	.	.	.	.	.	.
152. C. hebescens Nyl.	.	A	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
153. C. obtusispina Thoms.	.	.	N	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
154. C. simplex Nyl.	.	A	N	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
155. C. acuminata Nyl.	.	A	.	.	.	.	.	.	.	.	O	.	.
156. C. mandibularis Nyl.	.	.	N	.	S	Ka	K	.	.	.	.	.	.
157. C. lanceolata Nyl.	.	.	N	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

149) Hucusqve solummodo in parœcia Sakkola ab Appelberg capta. — 151) In Tavastia et in territorio Viburgensi a Mäklin, ad oppidum Uleåborg a Nylander capta. — 152) Cum *Megilla 4-maculata* cohabitans in parœcia Karislojo sæpius ab auctore capta. — 153) Unicum ad Helsingforsiam a Nylander captum marem determinavit dr. Morawitz. — 154) Uskela (E. J. Bonsdorff), Kyrkslätt (W. Snellman), Pälkjärvi (Hammarström). — 155) Helsingfors (Nylander), Tenala (M. v. Essen), Uleåborg (coll. Mäklin). — 156) In Fennia orientali sæpius capta. — 157) Unicum marem ad Helsingfors captum inter *C. conicam* immixtum in collectione Nylanderi vidi.

Appendix.

Species Hymenopterorum Anthophilorum in parte boreali territorii Petropolitani a Dom. Dre F. Morawitz collectæ, quæ nondum in Fennia inventæ sunt.

1. *Megilla borealis* F. Mor. — In collibus arenosis inter Parosckino et Jukki copiose occurrit.

2. *Andrena tibialis* Kirby. — Lewaschowo.

3. *A. simillima* Smith. — Ad vicum Kolomäggi inter Levaschowo et oppidum Kexholm.

4. *A. argentata* Smith. — Kolomäggi.

5. *A. labiata* Kirby. — In lucu ad Schuvalovo prope Pargala haud infreqvens.

6. *A. Cetii* Schrank. — In floribus „*Scabiosæ*" ad Pargala passim freqventer occurrit.

7. *Rophites* (*Dufourea*) *vulgaris* Schenk. — Ad margines viarum inter vicum Lewaschovo et oppidum Kexholm copiose occurrit, in collibus argillaceis nictitans, nutrix *Nomadæ fuscicornis* Nyl.

8. *Hylæus Rinki* Gorski (= *Gerstæckeri* Hens.). — Ad vicum Pargala rarissime captus.

9. *H. gracilicornis* F. Mor. — In vicinitate Urbis ad institutum silvilogicum rarissimus.

10. *Halictus fulvicornis* Kirby (= *subfasciatus* Nyl.). — Ubiqve frequentissime occurrit.

11. *H. tumulorum* L. — Ad vicum Pargala.

12. *Epeoloides cæcutiens* Fabr. — Ad vicum Pargala apud *Macropem labiatam* hospitans.

13. *Nomada brevicornis* Mocsáry. — Ad vicum Pargala apud *Andrenam Cetii* hospitans.

14. *Megachile genalis* F. Mor. — Species hæc insignis, secundum specimina ab illustrissimo Dom. Przewalsky e Tjan-Schan Asiæ centralis reportata primum descripta et postea in Caucasu et Hungaria capta ad vicum Kolomäggi inter Lewaschovo et oppidum Kexholm inventa est.

15. *Osmia confusa* F. Mor. — In vicinitate Urbis in lucu ad institutum silvilogicum rarissima. Præterea hucusqve tantum in jugo Alpium Helvetiæ capta.

16. *Stelis 8-maculata* Smith. — Ad vicum Pargala apud *Osmiam claviventrem* hospitans.



Meddelanden från Sällskapets sammanträden.

Den 2 oktober 1886.

Herr *Palmén* tillkännagaf, att Sällskapet under sommaren förlorat sin hedersledamot, den näst sista bland dess återstående stiftare, doktor *Fredrik Gabriel Sanmark,* hvilken afled i Helsingfors den 4 augusti i sitt 88:de lefnadsår. Med några ord framhölls den varma omsorg, med hvilken den aflidne ständigt omhuldat Sällskapet, ådagalagd bland annat genom frikostiga donationer åt detsamma, samt omnämndes att Sällskapets fåtaliga om sommaren i staden varande medlemmar samlats vid jordfästningen för att bevisa sin hedersledamot en sista hyllning och nedlagt såsom tacksamhetsgärd en enkel krans på hans graf.

Vidare meddelade samma föredragare, att han under sommaren på Furuholmen i Esbo skärgård funnit den för Finlands fauna nya spinnarefjäriln *Lithosia rubricollis* L., hvilken förut var funnen närmast vid S:t Petersburg samt i Sverige var utbredd ända till Upland. Samma art var under sommaren äfven tagen i Helsinge af stud. Harald Wasastjerna.

Herr *E. Reuter* förevisade talrika exemplar af den vackra dagfjäriln *Pieris daplidice* L., hvilka senaste sommar blifvit fångade nedanför ryska kasernen i Åbo stad, der den först upptäcktes af eleven J. E. Montell. Denna art, som förut inom vårt område var tagen endast i ryska Karelen och troligen såsom larv lefver på kålplantor, hade under sommaren äfvenledes blifvit funnen på en åker ej

långt från Malm station i Helsinge af stud. Harald Wasastjerna.

Herr *J. Sahlberg* anförde såsom ett intressant exempel på periodiskt uppträdande fjärilar, den stora, vackra, på myrmarker öfver en stor del af landet flygande dagfjäriln *Œneis Jutta* Hb. Föredragaren hade näml. i skilda delar af landet ofta träffat den i stor mängd på samma kärr, der han året förut och sedermera det följande året förgäfves sökt densamma. Sålunda hade den i Karislojo och Sammatti flugit åren 1882, 84 och 86, men ej åren 1883 och 85; i Parikkala åren 1872, 78 och 84, men ej 1873, 75, 81 o. s. v. Öfverhufvudtaget hade han observerat den åren 1872, 74, 78, 80, 82, 84 och 86, men icke sett ett enda exemplar åren 1873, 75, 77, 81, 83 och 85, hvaraf han drog den slutsats, att denna fjärilart behöfver 2 år för att genomgå sin förvandling och att den såsom fullbildad uppträder endast de årtal, som slutas på jemn siffra. Att denna periodicitet ej är inskränkt till ett litet område, hade föredragaren funnit under sina resor senaste sommar, då han observerat, att den samtidigt hade sitt flygår i Egentliga Finland, Nyland, södra Karelen, Tavastland och södra Österbotten. För ytterligare pröfning af den uttalade åsigten önskades upplysning, om någon samlare i vårt land eller annorstädes funnit i fråga varande fjäril under årtal slutande på udda siffror.

Herr *Kihlman* omnämnde, att possessionaten J. O. Bomansson på Åland i september 1885 anträffat den hos oss hittills blott från Lappmarken kända ormbunken *Cryptogramme crispa* (L.) i en springa på en brant klippvägg vid Vargata by af Vårdö socken. Enligt hvad herr Bomansson i bref meddelat föredragaren uppträdde den här mycket sparsamt, växande i en mindre tufva i sällskap med den på samma ställe ymnigt förekommande *Asplenium trichomanes* L. *Cryptogramme* tillhör egentligen den alpina och subalpina regionen och är blott jemförelsevis sällan anträffad i lägre bergstrakter, ss. vid Rambruck i Luxemburg och i norra England. Den åländska lokalen kunde närmast

jemföras med fyndorterna längs norska vestkusten, der arten uppträder ganska allmänt och ej långt från hafvet ända ned till Stavanger. Afståndet mellan Vårdö och närmaste kända fyndort, fjellbygden mellan Dalarne och Österdalen i Norge är mer än 400 kilometer.

Vidare meddelade föredragaren, att „vattenpesten“ *Elodea canadensis,* som på våren 1884 af dr Elfving utplanterats i en dam i Kajsaniemi, numera förökat sig derstädes så ansenligt, att den af parkbetjeningen betraktades som ett besvärligt vattenogräs. Föredr. hade anträffat endast sterila exx.

Härpå framlade talaren exemplar af silfveraspen *Populus tremula* var. *villosa* Lang., som förut ej var angifven från vårt flora-område. Den var tagen af herr Hj. Hjelt i Karkku 1884 och af föredragaren i Evois kronopark (flerst.) samt i skogstrakten mellan Lampis och Tuulois. Den växte oftast i sällskap med den vanliga aspen, från hvilken den redan på långt håll skilde sig genom sina på hvardera sidan tätt hvitludna blad.

Herr *Sælan* förevisade en i Finland mycket sällsynt fröväxt, *Potamogeton nitens* Web., funnen på Åland i Sunds socken af stud. John Lindén. Exemplar, som troligen hörde till samma art, funnos i finska samlingen från Onega-Karelen, tagna vid Tiudie af herr J. P. Norrlin. Arten förekommer för öfrigt i norra och mellersta Tyskland, Skottland, Irland, Danmark, Island och Sverige ända till Helsingland samt Norge ända till Trondhjem äfvensom i mellersta Ryssland vid floden Düna.

Derjemte anmälte herr *Sælan* följande för vårt land nya ruderat- och barlastväxter:

Stachys annua L., funnen på en gård i Viborg af E. Gustafsson. Förekommer på åkrar och torra fält i central Europa ända till Danmark, Bornholm, i England samt i mellersta och södra Ryssland ända till Kaukasus och uppgifves äfven för Petersburg af Ruprecht.

Herniaria hirsuta L., tagen i likhet med de tre följande vid Åbo slott af herr John Lindén. Förekommer i

södra och mellersta Europa, i mellersta Ryssland ända till Kaukasus och södra Ural samt i Abyssinien; ej observerad i Skandinavien.

Euphorbia exigua Ehrh. Uppträder i Europa ända till mellersta Sverige (Upland) och mellersta Ryssland samt Kaukasus, Ural och Sibirien.

Juncus glaucus Ehrh. Förekommer i Europa ända till Danmark, södra Sverige, på Öland och Gotland samt i mellersta Ryssland.

Linaria supina L. Förekommer i vestra Europa, Portugal, Spanien och Frankrike samt uppträder tillfälligtvis som barlastväxt i Sverige.

Psamma arenaria (L.), tagen på barlastplatser invid Bomarsund på Åland af herr Lindén.

Herr *Wainio* förevisade ett monströst päron, i hvars spets hade utvecklat sig friska såväl ört- som foderblad, och hvilket blifvit insändt till sällskapets samlingar af herr rektor K. A. Cajander från Nystad.

Herr *Hult* meddelade, att han vid gräfningar i Lojo funnit inbäddade uti sötvattenslera under ett torflager, som ansågs hafva en betydlig ålder, talrika lemningar af granar, hvaraf han drog den slutsats, att detta trädslag troligen inkommit tidigare till Finland än till den skandinaviska halfön.

Den 6 november 1886.

Herr *O. Collin* förevisade ett bo af lafskrikan, *Garrulus infaustus*, som han tagit i närheten af Kuurila station i slutet af sistlidne mars månad. — I anledning häraf meddelade herr Hillebard, att han funnit ett bo med 2 flygvuxna ungar af samma fogel i maj månad i Masku socken nära Åbo, hvilket torde vara den sydligaste ort, der den hos oss blifvit funnen häckande. — Om samma fogel meddelade vidare herr W. Spoof, att den småningom tyckes blifva allt allmännare i mellersta Finland samt förekommer nu mycket talrikt på Siikanevankangas i Ruovesi.

Herr *Palmén* höll ett medelst förevisade exemplar be-

lyst föredrag om den i Finland förekommande skrikörnen, *Aquila clanga.* Talaren erinrade derom, att några i Finland först gjorda fynd af skrikörnar blifvit mer eller mindre osäkert hänförda till *Aquila nævia,* medan åter en om våren 1884 i Wasatrakten anträffad och genom justitierådmannen Kr. Svanljung till finska museum insänd kull af två ägg antogs tillhöra *A. clanga.* Om hösten samma år insändes af magister G. Grönfeldt en i Björneborgstrakten fäld fullvuxen unge af *A. clanga,* hvilken dock först nu förevisades. Innevarande år den 28 juni hade f. d. indelte soldaten Kast äfven nu mellan Wasa och Qveflax anträffat ett bo med tvenne dunungar, hvarjemte modren blifvit fäld den 5 juli. Alla tre blefvo genom herr Svanljungs försorg insända — ungarne lefvande. Af dessa förevisades nu honan och en dununge uppstoppade, hvaremot den andra ungen fortfarande befann sig vid lif såsom fullvuxen ungfogel. Något exemplar af den rätta *A. nævia* hade hittills hos oss icke tillvaratagits.

Vidare förevisade herr *Palmén* ett exemplar af en kärrhök, *Circus æruginosus,* skjutet på Södersunds egor i Luvia kapell vid Kumo elfs mynning samt insändt till finska museum af magister G. Grönfeldt. — Fogeln, som förut ej var med visshet funnen i landet, skall hafva vistats på en ganska inskränkt areal, der den dagligen varit synlig.

Herr *Sahlberg* framlade en för vår fauna ny skalbagge, *Phlœophagus spadix* Herbst., hvilken blifvit funnen sistlidne sommar i Kivinebb socken af herr A. Boman. Denna art, som föres till ett hos oss förut ej anmärkt slägte bland Curculioniderna, var förut funnen närmast i Kurland samt södra Sverige.

Herr *A. Boman* förevisade trenne för finska samlingen nya fjärilar, hvilka han senaste sommar funnit i Kivinebb socken i södra Karelen. Af dessa voro tvenne, *Cœnonympha Hero* L. och *Bapta temerata* S. V., nya för vår fauna och närmast kända från Petersburgstrakten; den tredje, den stora och vackra blåvingen *Lycæna arion* L., var enligt uppgift af v. Nordmann tagen för längre tid sedan i

Lojo. — Vidare framlade föredragaren en äfvenledes för vår fauna ny gräshoppa, *Stenobothrus geniculatus* Ewers., hvaraf han senaste sommar funnit några exemplar af såväl han- som hon-kön i Kivinebb. Denna gräshoppa, som utmärker sig genom sina vackert röda bakben med svarta knän och genom sina korta vingar, var förut veterligen tagen endast i Ryssland, der den först upptäcktes i trakten af Kasan.

Herr *H. Wasastjerna* förevisade en hos oss förut ej anträffad fjäril, *Acronycta alni*, hvilken han senaste sommar tagit i Helsinge socken. Af denna art, som förekommer äfven vid S:t Petersburg och i södra Sverige, hade ett exemplar af den särdeles egendomligt bygda och derför lätt igenkänliga larven för någon tid sedan blifvit observerad i Åbo-trakten af herr O. Reuter.

Ordföranden herr *Lindberg* förevisade blommande exemplar af den så kallade vattenpesten *Elodea canadensis* Michx., som under senare hälften af september och nästan hela oktober blommade ymnigt nog såväl i Kajsaniemi som ock inom botaniska trädgården, hvarest, liksom öfverallt i vår verldsdel, endast honväxten förekommer.

Vidare meddelade *Ordföranden* följande bidrag till kännedomen om nordiska fröväxter och mossor:

„*1. Sisymbrium altissimum* L. observerades på Mongola mark inom Lojo by för 7 år tillbaka samt har sedan den tiden ej allenast bibehållit sig utan ock tilltagit i exemplarens antal. Den har under senare år blifvit iakttagen både i Danmark, Sverige och Norge, så att i fråga varande ruderatväxt torde möjligen inom en nära liggande framtid kunna räknas till de mindre sällsynta och fullt acklimatiserade utländingarna af vår flora. Troligen inkommen med höfrö från Ryssland.

2. S. Læselii L. Ett enda vackert busklikt stånd anträffadt likaledes på Mongola mark, men sedt blott i år (1886).

3. Nasturtium silvestre (L.) Br. Talrika, men säkerligen blott förvildade exemplar påträffades i ett klöfverland nära Majkala i juli detta år af min son Harald.

4. Lathræa squamaria L. uppgifves enligt muntligt

meddelande af sjelfva upptäckaren, dr Axel Lille, vara våren 1864 eller 1865 funnen på hasselrötter i en liten lund invid och på vestra sidan om Kynnarfs Lillträsk i Sjundeå socken. Den samtidigt lemnade beskrifningen på växten slog till alla delar in på denna egendomliga parasit, som hittills varit ett *pium desiderium* för det landfasta Finland.

1. Frullania fragilifolia Tayl. har hittills haft att uppvisa endast sterila honplantor, men i år hafva såväl hansom sporogonii-exemplar blifvit funna vid Tjömö i Norge af dr N. Bryhn.

2. Catharinea anomala Bryhn, nyligen beskrifven i Botaniska Notiser, är ensam i sitt slag, d. v. s. i afseende å könsförhållandena. Den synoika inflorescensen är i sjelfva centrum steril och genomborras af den uppåt växande stamspetsen med dess vegetativa blad, som nästa år i sin tur utvecklar likartad inflorescens, så att man på ett och samma skott kan räkna ända till fyra skilda etager af frukter (eller deras lemningar) från olika år — ett förhållande, som förut var kändt blott hos familjens hanplanta. — Redan förut vid ett par tillfällen har jag påpekat oriktigheten af att kalla *C. undulata* paroik, emedan rena honplantor äro allmännare. Vid närmare granskning af exemplar här i botaniska trädgården, i hvars gamla och skuggiga ängsmark med lerbotten hon är mycket ymnig, befans att de *paroika* stammarne utgjordes i medeltal af 25 %, men de öfriga 75 % samfäldt af rena honstammar. Ouppblandad hanstam, är deremot ganska sällsynt och, så vidt mig är bekant, uppmärksammad blott i Ångermanland (Arnell) och vid Tjömö (Bryhn) samt lätt igenkänd på sina ovanligt stora roslika inflorescenser, hvilka i midten proliferera, alldeles som om den vore en äkta björnmossa, med ända till fyra skilda etager. — *C. tenella* är deremot städse *dioik,* samt han- och honexx. lika allmänna. Blott härigenom är hon skild från *C. undulata,* ty alla andra kännetecken äro väl mycket relativa, hvarför jag finner henne lämpligast böra anses såsom en underart af denna senare.

3. Bryum turbinatum (Hedw.) Schwægr. synes vara

vida sällsyntare än hvad hittills antagits, ty de enda säkra exemplar jag sett äro från: *Norge,* Nordlanden (Sommerfelts exsicc. 188); *Sverige,* Österg. Vennerstad (Hj. Holmgren) och Gotl. Visby (S. O. L.); *Finland,* Åland, Saltviks prestgård (J. O. Bomansson) och Pargas (Fr. Elfving) samt några få ställen inom *Danmark.*

4. *Bryum latifolium* Schleich. *β tenerius* (Schwægr.) Lindb. (= *Br. Schleicheri α* Schimp. Synops. ed. 2) finnes blott från Mycklaby på Öland, hvarest jag i maj 1865 påträffade sterila honexemplar, ymnigt på sluttande våta berghällar af alunskiffer. Alla andra nordiska exx. äro orätt bestämda, för så vidt jag varit i tillfälle att granska dem.

5. *Schistophyllum adiantoides* (L.) La Pyl. är en temligen varierande art. Såsom dess mest afvikande form (underart) torde böra anses *Sch. collinum* (Mitt.) Lindb., hvilken jag anträffade den 19 juni 1865 vid Kittelviken nära Hoburgen på Gotland.

6. *Sch. decipiens* (De N.) måste kallas *Sch. cristatum* (Wils.) Lindb., ty dess älsta namn är *Fissidens cristatus* Wils. 1857; *F. decipiens* är åter af år 1863. Exx. af *F. cristatus* från Java och Ostindien stämma till fullo öfverens med *F. decipiens,* hvilken af alla europeiska arter synes hafva den största utbredningen utom vår verldsdel, hvilket åter vållar att äfven hon uppträder under något olika former, som dock näppeligen förtjena att anses ens såsom varieteter.

7. *Sch. Haraldi* Lindb. n. sp. upptäcktes d. 14 okt. 1883 på en fuktig dikeskant i en leråker på Anttila mark nedanför villan Solhem invid Lojo kyrkoby af min son Harald och mig. Står närmast *Sch. incurvum,* men är lätt skild genom följande korta diagnos: *planta mollior, folia remota, breviora et latiora, tenuiter et non incrassate limbata, limbo superne plus minusve remote serrato-dentato, nervo multo tenuiore et in apice acutiusculo dissoluto, cellulis multo majoribus, laxioribus etc.* En fullständig beskrifning skall snart lemnas i sammanhang med en utredning af alla de nordi-

ska arterna inom det ytterst naturliga, intrasslade och artrika slägtet.

8. Sch. alpestre Lindb. är en ny underart af den mångformiga *Sch. bryoides,* hvilken jag fann växande i springor på glimmerskiffer i öfversta delen af björkregionen invid Sprenbäcken norr om Kongsvold på Dovrefjeld i Norge (d. 19 juli 1882). Hon skiljes från artens typ genom: *folia angustiora, summa fere linearia, breviter acuta, (nec obtusiuscula et acuminata), limbo tenui et fere ubique serrulato, ad apicem longius infra dissoluto ut et nervo tenuiore.* Nästan alldeles typisk *Sch. bryoides* samlade jag den 23 juni 1882 i en skuggig klipphåla invid ett litet vattenfall i skogsregionen öster om järnvägsstationen Lille Elvedalen vid banan upp till Trondhjem; exemplaren voro dock mycket små, med ovanligt trubbiga blad, men i allt annat öfverensstämmande.

9. Hypnum scabridum Lindb. n. sp. Denna genom sitt uppräta växtsätt och något trädlika förgrening med båglikt nedåt böjda grenar samt korta och breda, mycket kort spetsiga blad, som på undersidan äro sträfva genom den utskjutande öfverändan af cellerna, lätt igenkända art har i största mängd blifvit upptäckt af dr N. Bryhn på rötter af löfträd, mellan gräs och starr på torfjord samt äfven på klippor flerestädes i omnejden af Tjömö nära Tönsberg, hvarest de första exemplaren insamlades i maj detta år. Obetydligt senare har herr J. Hagen funnit henne på ett par ställen i trakten af Frederikstad. Ehuru både han- och honplantor observerats, är hon likväl hittills känd endast fullkomligt steril. Dess rätta naturliga plats kan derför ej ännu afgöras, likväl måste hon vara antingen en *Eurrhynchium*- eller *Isothecium*-art, dock sannolikt det förra.

10. Fontinalis squamosa L. är i aug. 1886 första gången funnen i Skandinaviens florområde, i det kand. B. Kaalaas då påträffade henne i bäcken vid Dördal i Stavanger amt.“

Herr *M. Brenner* förevisade och beskref en egendomlig missbildning hos den såsom buskväxt allmänt odlade

Hydrangea hortensis L., hvilken missbildning först iakttagits af eleven L. Heimberger. — På en gren af nämda växt hade nämligen i stället för det öfversta bladparet utvecklats tre blad, af hvilka två sannolikt af brist på utrymme såväl till bladskaft som ungefär $^2/_3$ af bladskifvans hufvudnerv sammanhängde och sålunda bildade ett af de fyra fria bladhalfvorna bildadt rätvinkligt kors, hvilket upptill åtskiljts i två fullkomligt fria, ungefär $^1/_3$ af bladskifvan upptagande bladspetsar, sålunda att hvarje spets bildats af hvar sin hälft af de i öfrigt sammanhängande bladens spetsar. Det förenade bladparet hade tydligen med förenade krafter tillgodogjort sig största delen af den till hands varande näringen, ty hvartdera af de båda bladen var mer än tre gånger större än det motsatta fria ensamma bladet, hvilket jemte toppknoppen trängts undan åt ena sidan. — Enligt eleven Heimbergers uppgift hade tidigare på sommaren på samma buske anträffats ett annat dylikt bladkors, men bestående af endast trenne bladhalfvor.

Herr *Sælan* anmälde åter några förut hos oss ej observerade barlast- och ruderatväxter:

Valerianella rimosa Bast., funnen af herr John Lindén vid Åbo slott; förekommer på åkrar i Europa ända till norra Tyskland.

Lupinus angustifolius L., tagen af herr Lindén vid Åbo: förekommer på åkrar i södra och vestra Europa, men likasom föregående ännu ej anträffad på skandinaviska halfön.

Ulex europæus L., funnen i ett sterilt ex. likaledes vid Åbo af herr Lindén; förekommer i Europa ända till södra Sverige.

Medicago denticulata Willd., anträffad på Observatoriiberget i Helsingfors af herr J. A. Tamlander. Förekommer i vestra och mellersta Europa; icke förut observerad inom Skandinavien.

Schedonorus erectus Huds., påträffad af föredragaren på en odlad gräsplan i botaniska trädgården härstädes

växande tillsammans med *Lolium perenne* och *Avena elatior*. Förekommer i Europa ända till mellersta Sverige.

Herr *H. Hollmén* meddelade, att han funnit *Nasturtium silvestre* äfven i Lojo samt förevisade talrika exemplar af *Rubus idæus* var. *simplicifolius* Blytt, som han tagit på en torr backe i Lojo. I sammanhang härmed omnämde hr *Sahlberg*, att han observerat en buske med hvitgula bär af samma växtart några år å rad vildtväxande i en bränd skog på Karkkali i Karislojo. En dylik varietet hade herr *Brenner* ock för flere år sedan anträffat på en holme nära Helsingfors.

Den 4 December 1886.

Herr *J. Sahlberg* förevisade och anmälde några nykomlingar till vår insektfauna. — Uti en af herr *Günther* i Petrosavodsk till bestämning insänd samling hade påträffats tvenne för Finland nya Hemiptera: *Jalla dumosa* L. en bland våra största och vackraste Pentatomider, som äfven förekommer i mellersta och södra Sverige — tagen i ett enda exemplar i Petrosavodsk — samt en förut obeskrifven art af Capsidslägtet *Orthotylus*, för hvilken föreslogs namnet *O. croceus*. Denna art, som var tagen i 3 exemplar vid Dvorets i Ryska Karelen af herr *A. Günther*, stod nära den allmänna *O. ericetorum* Fall. genom sin långa sugsnabel och svarta behåring, men utmärkte sig bland alla våra Capsider genom sin bjärt gula färg. Från sist nämda art skilde den sig dessutom genom kortare prothorax och derigenom, att clypeus icke var afsatt medels en tydlig, intryckt linie såsom hos denna. — Vidare visade föredragaren tvenne för vår fauna nya skalbaggar af trägnagarnes familj, *Bostrichidæ*, hvilka han funnit senaste sommar, då han särskildt vinnlagt sig om att studera insektfaunan i våra djupa skogar. Den ena af dem, den äkta *Hylastes opacus* Er., hvilken skiljer sig från den temligen allmänna *H. angustatus* Hbst. (= *H. opacus* Thoms.) genom ej kölad bröstsköld och gråluden kropp samt var förut känd från Tyskland, fans i ett exemplar på Tiirismaa höjd i Hollola i början af juni må-

nad. Den andra, hvilken utgjorde en representant för ett hos oss förut ej anmärkt slägte, *Glyptoderes binodulus* Ratz., fans i flere exemplar under barken af en stor till hälften torkad asp i Kolva skog i Yläne under senare hälften af juli. Denna art, som orätt blifvit kallad *Gl. asperatus* Gyll., var äfven funnen i Sverige. En denna ganska närastående insekt, *Ernoporus Ratzeburgi* Ferr., hvilken icke finnes anförd i Thomsons arbete öfver Skandinaviens Coleoptera, hade föredragaren funnit för flere år sedan i Haga park nära Stockholm. — Desefter framlade föredragaren till påseende ett exemplar af den stora och mycket eftersökta nattfjäriln *catocala adultera* Ménétr., hvilken redan för längre tid sedan var funnen i Finland, men hittills allt ännu saknats i den inhemska samlingen och nu blifvit funnen i tvenne exemplar vid Dvorets i ryska Karelen af herr *A. Günther*, som godhetsfullt afstått det ena åt Sällskapet.

Herr *A. Boman* förevisade en ägg-grupp af den bekanta spinnarefjärilen *Orgyia antiqua,* hvilken han i par timmars tid torkat i en varm ugn, men från hvilken det oaktadt någon månad senare flere larfver utkläckts och börjat krypa omkring i den ask, deri boet förvarades.

Härefter lemnades några meddelanden om särskilda insekthärjningar i vårt land under senaste sommar. Flere meddelanden påpekade den ovanligt talrika förekomsten af malfjärilslägtet *Hyponomeuta* såsom *H. padella, evonymella* och *malinella,* hvilka skadat åtskilliga trädslag och till stor del bära skulden för årets dåliga äppelskörd i flere delar af sydligaste Finland. — Herrar Sælan och E. Reuter anmärkte, att ekarna på Runsala och andra öar i närheten af Åbo blefvo nästan alldeles aflöfvade af Tortricidlarver, åtminstone till största delen tillhörande *Tortrix viridana.* — Herr Sahlberg meddelade, att i Teisko och andra trakter norr om Tammerfors björkarne på stora sträckor i slutet af augusti stodo med torkade, gulnade löf till följd deraf att Tenthredinidlarver afgnagat bladens undre sida. — Att plommonskörden t. ex. i Karislojo helt och hållet felslog detta år, ansågs deremot vara en följd af att en art bladlöss före-

gående sommar vid blomningstiden uppträdt i ofantlig mängd och utmattat träden, så att inga blomknoppar kunnat utvecklas, hvarför träden detta år icke ens kommit till blomning.

Herr *M. Brenner* förevisade en varietet af *Peucedanum palustre* af honom benämnd var. *selinifolium* på grund af den likhet dess blad ega med dem hos *Selinum carvifolia,* i det deras flikar liksom hos denna äro korta och aflånga och icke smalt jemnbreda såsom hos hufvudformen. Bladflikarna sakna likväl den ljusa sylhvassa spetsen, som finnes hos *Selinum,* och äro som hos hufvudformen kort och trubbigt uddspetsade. Af denna varietet anträffades sistlidne sommar två blommande och fruktbärande exemplar på en sandig insjöstrand i Kyrkslätt.

Herr *Th. Sælan* anmälde en förut hos oss icke funnen barlastväxt *Marrubium vulgare* L., tagen vid Sörnäs af hr Ernst Estlander, samt omnämnde, att den nyligen från Lojo anförda ruderatväxten *Sisymbrium altissimum* L. blifvit funnen äfven vid Wasa af hr W. Laurén och att *Rudbeckia hirta* af hr Knabe anträffats på universitets bibliotekets gård härstädes i exemplar, hvilka afveko från de normala derigenom, att strålblommorna icke voro fullt utvecklade, utan mycket starkthåriga och nästan bladlika. — Tillika omnämnde hr Sælan, att fröken Backman till finska museum förärat exemplar af den sällsynta och vackra orchideen *Epipogon aphyllus.* Vidare förevisade föredragaren sektioner af åtskilliga odlade träd och buskar från Fiskars bruk, der de uppnått betydliga dimensioner, och hvilka blifvit förärade till botaniska museum af hr brukspatron E. L. von Julin. I sammanhang härmed anmärkte förevisaren, att Fiskars bruk troligen var den nordligaste ort, der Afvenboken odlades eller åtminstone bildade så kraftiga och höga buskar, att stammarnes största diameter kunde gå upp till 22,4 centimeter.

Herr baron *E. Hisinger* inlemnade till publikation en afhandling „Recherches sur les tubercules du *Ruppia rostellata* et du *Zanichellia polycarpa provoqués par le Tetra-*

myxa parasitica", hvilken åtföljdes af 10 litografiska taflor, samt redogjorde för innehållet af detta arbete och sina mångåriga undersökningar angående ifrågavarande knölbildningar, hvilka slutligen befunnits härröra af en i vatten lefvande Myxomycet, hvars utveckling ännu icke blifvit fullständigt utredd. Föredraget belystes af de redan till större delen färdiggjorda litografierna.

Den 5 februari 1887.

Herr *J. A. Palmén* föredrog en af honom och herrar V. F. Brotherus, R. Envald och O. Kihl manunderteckna d till Sällskapet ställd skrifvelse, innehållande en redogörelse för samt ansökan om understöd för en tilltänkt naturhistorisk expedition under instundande sommar genom det inre af Kola-halfön. För att möjliggöra en redan länge påtänkt undersökning af dessa okända trakter hade ofvannämde medlemmar af Sällskapet uppgjort en reseplan samt redan vidtagit åtskilliga förberedande åtgärder för dess realiserande. Då det nu gälde att genomtränga och hela sommaren uppehålla sig i ett vidsträckt område, hvilket åtminstone denna årstid var nästan helt och hållet obebodt, hvarför lifsmedel, instrument och öfriga förnödenheter långa sträckor måste framskaffas längs obanade vägar, och då meningen var att i enlighet med det uppgjorda programmet göra undersökningen så mångsidig som möjligt, hade omkostnaderna för denna expedition beräknats till omkring 12,000 mark, hvilken summa betydligt skulle öfverstiga Sällskapets tillgångar. Derför hade äfven deltagarne i den tilltänkta expeditionen försökt att på enskild väg anskaffa bidrag till företaget. Ett antal för saken intresserade landsmän hade också redan härtill utlofvat ett sammanlagdt belopp af omkring 6000 mark; från Universitetet hade man för afsigt att ansöka 3000 mark, hvarför från Sällskapet nu begärdes den återstående behöfliga summan, 3000 F:mk.

Sedan hr Palmén derefter noggrannare redogjort för den uppstälda reseplanen, förtydligande densamma medelst särskildt anskaffade kartor öfver Kola-halfön samt tillika

meddelat, att undertecknarena vore villige att sjelfva åtaga sig den naturalhistoriska delen af de tilltänkta undersökningarna, nemligen hrr Brotherus och Kihlman såsom botanister samt Enwald och Palmén såsom zoologer, och att de vidare lyckats såsom deltagare vinna magister V. Ramsay såsom geolog och stud. A. Petrelius såsom geodet, samt att kapten D. Sjöstrand lofvat medfölja för att i praktiskt afseende vara expeditionen behjelplig, afträdde sökandena, hvarefter Sällskapet skred till diskussion om detta reseföretag samt afgörande om det begärda reseunderstödet.

Härvid uttalades allmänt glädje och tillfredsställelse öfver att den så länge af Sällskapet med längtan emotsedda vigtiga undersökningen af det inre af den rysk-lappska halfön nu stod så nära sitt förverkligande; och då Sällskapet ansåg de personer, som tagit detta reseföretag om hand, för de utan tvifvel härför lämpligaste i vårt land, och då alla förberedelser för resan gjorts med största omsorg, och då vidare större delen af de beräknade kostnaderna öfvertagits af enskilda för vetenskapen nitälskande medborgare, beslöt Sällskapet enhälligt att med nöje äfven för sin del understöda företaget och dertill bevilja den begärda summan af 3000 fmk.

I enlighet med ett erhållet uppdrag af enkefru doktorinnan Sofie Sanmark meddelade herr *Sahlberg* att Sällskapets numera aflidne hedersmedlem, doktor F. G. Sanmark genom ett med hans maka i lifstiden uppgjordt inbördes testamente bestämt, att efter hvarderas död af boets kvarlåtenskap en summa af 4,000 mark skulle tillfalla Sällskapet. Den del af det åberopade testamentet, hvilket blifvit bevakadt vid rådstufvurätten i Helsingfors den 21 oktober 1886 och som handlar om i fråga varande disposition, hade följande ordalydelse: »Ledde af ömsesidig tillgifvenhet och omtanke för framtiden hafva undertecknade äkta makar om sin efterlemnade förmögenhet velat göra följande testamentariska förordnande: Den af oss, som den andra öfverlefver, skall förblifva i orubbad besittning af förmögenheten till sin död. Efter bådas bortgång erhåller Sällskapet pro Fauna et Flora

fennica (4,000) fyratusen finska mark, att användas för Sällskapets ändamål» — — —.

Då Sällskapet sålunda i kraft häraf efter doktorinnan Sanmarks död skulle hafva att lyfta en summa af 4,000 mk, förfrågade sig gifvarinnan uti en särskild skrifvelse, huruvida Sällskapet nu redan ville öfvertaga nämda summa, emot förbindelse att under hennes återstående lifstid årligen till henne erlägga ränta för den samma efter 5 procent om året.

Detta förslag bifölls enhälligt och uppdrogs åt en komité bestående af ordföranden, skattmästaren och sekreteraren att till doktorinnan Sanmark frambära Sällskapets tacksägelse för donationen samt att hos henne lyfta den utlofvade penningesumman, hvilken derpå under namn af den Sanmarkska donationen skulle föras till sällskapets stående fond.

En af Sällskapets äldre medlemmar, arkiater *O. Hjelt*, anhöll genom en skrifvelse att till det samma få förära ett antal botaniska och zoologiska böcker, tillsammantagna 60 särskilda arbeten, hvilken gåfva Sällskapet med tacksamhet emottog.

Herr *J. A. Palmén* meddelade att den art *Colymbus*, som blifvit skjuten vid Murmanska kusten på ön Kildin och hvilken hittills blifvit anförd under namn af *C. glacialis* L. enligt det i S:t Petersburg förvarade exemplaret, såsom d:r Pleske nyligen ådagalagt, var *C. Adamsi* Gray, som skilde sig från den grönländska, äkta *C. glacialis* bl. a. genom betydligare storlek och hvitaktig näbb. Samma art var äfven funnen i norska Finmarken, i Taimyrlandet, Tschuktscherhalfön och vid Nordamerikas Ishafskust. I följd häraf ansåg föredr. såsom ganska möjligt, att den rätta *C. glacialis* icke alls tillhörde den skandinaviska faunan.

Vidare förevisade samma föredragare ett exemplar af den sällsynta riporren, bastad mellan orre och ripa, hvilket nyligen erhållits till finska samlingen från Jyväskylä trakten, samt ett exemplar af *Falco gyrfalco* från Hankasalmi; båda förärade af farmaciestuderanden J. Sucksdorff.

Slutligen företeddes för Sällskapet ett exemplar af malfisken, *Silurus glanis* från Kymmene, skänkt af professor *Malmgren.*

Ordföranden herr *Lindberg* lemnade några nya bidrag till den skandinaviska mossfloran:

Såsom för floran nya arter anmältes: *Cesia crassifolia,* funnen i Opdal i Norge af pastor Kaurin; *C. andreæoides* n. sp., funnen på Ekenäshästen i Norge af dr Wulfsberg samt *Isopterygium Mülleri,* tagen i Norge af hr Kaalaas. Den i Skandinavien förekommande under namn af *Jungermania Hornschuchii* kända mossan uppställdes såsom en ny art *J. lophocoleoides* Lindb., enär den form, som af Nees beskrifvits under detta namn var en steril form till en annan art *J. bantryensis* Hook. — *J. Reichardti* Gottsche, som var funnen i Norge af dr Bryhn, var åter en form af *J. Michauxii* Web. och *Cephalozia Ekstrandi* Limpr. var en steril *C. pleniceps* Aust. — *Schistophyllum pusillum* Wils. ansåg föredr. för en hybrid mellan den ursprungligen från Nordamerika beskrifna *Sch. minutulum,* som numera var funnen äfven i Finland på Åland och i Sverige, och någon annan art. — Den från skilda delar af Finland, Lappland och Norge kända *Southbya fennica* Gottsche hade föredragaren sett från flere orter vid Jenissej i Sibirien äfven med inflorescens och en kalk, hvilken hade formen af en nedhängande påse, på grund hvaraf den bildade ett eget slägte *Arnellia* Lindb., hvilket tillhörde en grupp, som eljes förekom endast i tropikerna. En utförlig uppsats om dessa mossor inlemnades till publikation i Meddelandena under titel af *Små bidrag till nordens mossflora I.* Likaledes inlemnade herr Lindberg till Acta vol. III en afhandling: *Schistophylla scandinavica revisa.*

Herr *O. Kihlman* meddelade några notiser om den finska fanerogamfloran:

Den i Lapplands och norra Österbottens större floder allmänt och ymnigt förekommande *Potamogeton* af gruppen *Heterophylli* var den af Læstadius i Vet. Akad. Handl. 1824 omnämnda *P. gramineus* var. *borealis* och borde, då den var specifikt skild från *P. gramineus* auctt., upptagas som

art under namn af *P. borealis* Læst. Af nordiska florister uppfattades denna form mycket olika, enligt Wahlenberg och E. Fries är den Linnés *P. gramineus latiusculus* (Fl. lapp.). År 1827 beskrefs den af Wolfgang i Schultes Mantissa III såsom *P. gracilis* (originalexx. i Stevens herbarium) och följande år af Fries i hans Novitiæ under namn af *P. gramineus graminifolius;* under detta namn ligga talrika exemplar från Neva i C. A. Meyers och Ledebours herbarier. I Fischers herbarium finnes ett exemplar fr. Finland beskrifvet såsom *P. elongatus.* Äfven *P. nigrescens* Fr. Mant. III torde åtminstone till stor del afse denna form såsom citatet af lappska fyndorter och exx. i Herb. norm. utvisade. Deremot hörde *P. salicifolius* enl. Wolfgangs originalexemplar i Stevens herbarium icke hit, och denna i Hartmans flora och äfven af några finska författare använda benämning var således oriktig.

P. borealis Læst. var konstant och säkert skild från *P. heterophyllus* Schreb. (= *P. gramineus* auctt.) genom gröfre växt, sent och sparsamt utvecklade flytande blad och mera utdragen form samt isynnerhet genom frukterna, som voro lågt men tydligt kölade, ej som hos sistnämnda art med rundad rygg. Tvärsnittet af frukten vid embryots vidfästning var ungefär dubbelt så långt som bredt. *P. heterophyllus* hade ungefär lika breda nötter, men tvärsnittets längd var här en fjerdedel kortare. Till växtsätt liknade *P. borealis* stundom *P. rufescens,* hvilken skildes bland annat genom trubbiga blad, större (högre), skarpare kölade frukter och rödaktig färg. *P. borealis* mörknade lätt vid torkning. — Utom från Finland hade föredr. sett exemplar från svenska Lappmarken och sjön Ljusnan, från Tomsk, Lenas nedra lopp och floden Kava i östra Sibirien.

Uti finska museets herbarium förvarades talrika exemplar af *Festuca glauca* Lam., vanligen inlemnade såsom *F. duriuscula* eller någon gång såsom *F. ovina.* I Ingermanland var denna art (i Hackels Monographia såsom var. af *F. ovina)* en karaktärsväxt för lösa sandfält. Att döma af exemplarens talrikhet torde den äfven vara af fysiogno-

misk betydelse på sandiga stränder kring Ladoga (exx. fr. Konevits, Pyhäjärvi, Kronoborg och Valamo); dessutom funnos exx. fr. Lavansaari och Hangöudd. *F. glauca* skiljes från *F. ovina* genom betydligt gröfre och styfvare växt, blekt gulaktig färg, pruinösa slidor (d. ä. öfverdragna med vaxbeläggning) samt mycket större vippa och blomfjäll.

Slutligen meddelade föredragaren, att den på Ladogas östra kust anträffade *Sempervivum*-arten ej var *S. tectorum* utan *S. soboliferum*, hörande till en annan afdelning af släg-tet och utmärkt genom talrika, slutligen affallande långskaftade innovationer, sextaliga blomdelar, uppräta klocklikt sammanstående gulaktiga kronblad o. s. v.

Till publikation i Acta vol. III anmäldes: *Schistophylla scandinavica revisa* af S. O. Lindberg, samt i Meddelandena: *Små meddelanden till nordens mossflora I*, af S. O. Lindberg, *Symbolæ ad Mycologiam fennicam* XIX af P. A. Karsten och *Bidrag till kännedom om Ladoga-sjöns Crustacéfauna* af Osk. Nordqvist.

Den 5 mars 1887.

Skattmästaren, herr *S. Elmgren*, tillkännagaf att den på senaste möte utsedda komitén nu å Sällskapets vägnar af doktorinnan Sanmark lyftat den donerade summan 4,000 mark mot förbindelse att för densamma åt gifvarinnan under hennes lifstid erlägga ränta efter 5 procent om året. Härvid hade en ömsesidig skriftlig förbindelse upprättats och underskrifvits såväl af fru Sanmark som å Sällskapets vägnar af herrar S. O. Lindberg, S. Elmgren och John Sahlberg.

Herr *Mela* förevisade tvenne foglar af stort intresse, hvilka nyligen erhållits till finska samlingen såsom gåfva af preparator Forssell. Den ena var en hona af bastarden mellan orre och tjäder, eller den s. k. Rackelhönan, hvilken förut helt och hållet saknats å universitetets museum. Exemplaret uppköptes i Helsingfors från ett lass med skogsfogel hemtadt från Österbotten. — Den andra var en hvitbrokig orrhöna från Hirvensalmi.

Herr *Sahlberg* förevisade tvenne nykomlingar till vår Dipter-fauna. — Den ena var *Laphria lapponica* Zett., som skilde sig från alla andra finska arter genom sina blodröda bakben. Af denna art, som förut var känd endast från svenska Lappmarken och Sibirien, hade föredragaren funnit ett par vid Paanajärvi i Kuusamo. — Den andra var en bland de vackrast tecknade flugor och utgjorde ett för norra Europa nytt slägte bland Trypetiderna, *Hemilea dimidiata* Costa. Af denna art, som skiljer sig från alla öfriga inom familjen derigenom, att främre hälften af kroppen är gul, den bakre svart, samt att vingarnes costalhälft är vackert svart med en liten hvit fläck vid kanten, och hvilken hufvudsakligast förekommer i södra Italien, men äfven blifvit funnen någon gång vid Alperna, togos tvenne exemplar bland bredbladiga växter i en mörk skogslund i Karkkali i Karislojo socken.

I sammanhang härmed förevisade samme föredragare ett exemplar af den märkvärdiga flugan *Epidopus venaticus* Hal., hvilken helt och hållet saknar vingar och svängkolfvar *(halteres)* och derigenom starkt påminner om Puliciderna. — Exemplaret fans af föredr. i en murken björkstubbe i Saltdalen i Norge redan år 1879. Förut var denna fluga, som i systematiskt hänseende erbjuder så stort intresse, funnen endast i Britannien och Tyskland.

Herr *M. Oker-Blom* förevisade och inlemnade till samlingarna flere exemplar af *Distomum hepaticum*, tagna från inelfvorna af en hare *(Lepus variabilis)* skjuten i Wiborgstrakten.

Herr *O. Kihlman* framlade exemplar af den för Europas flora förut okända *Potamogeton vaginatus* Turcz., närmast beslägtad med *P. pectinatus* L., men specifikt skild bl. a. genom trubbiga blad, 5—11 kransar i axet och mindre frukter. I svenska och finska herbarier hade föredragaren funnit arten betecknad dels ss. *P. pectinatus* dels ss. *P. zosteraceus* och insamlad från 5 skilda lokaler vid kusterna af bottniska viken, i hvars norra del den torde vara temligen utbredd. De sydligaste fyndorterna äro Oravais på finska

och Bygdeå på svenska sidan. Utom från trakterna söder om Baikalsjön, der den först upptäcktes af Turczaninow, är arten känd jämväl från floden Saskatschavan i Canada. — En utförligare notis härom utlofvades till Meddelandena.

Herr *Brenner* framhöll vigten deraf att enskilda sällsynta finska växter bevarades från undergång. Särskildt voro några utmärkta former af våra trädslag, som upptäckts och beskrifvits i vårt land efter enstaka träd eller buskar, utsatta för faran att helt och hållet utdö eller utrotas, om man ej på något sätt drog försorg om deras skyddande eller fortplantning. Såsom exempel härpå anförde föredragaren *Betula verrucosa* var. *Birkalensis* Mela, funnen i ett exemplar i Birkkala och *Alnus incana* var. *pinnati-partita* Norrl. från Asikkala, af hvilka den förra uppgafs redan hafva dött ut, den senare hålla på att göra detsamma. På grund häraf uppmanade hr Brenner de botanister, som voro i tillfälle dertill, att försöka genom ympning på fredade platser t. ex. i härvarande botaniska trädgård fortplanta dylika utmärkta varieteter. — Några andra på mötet närvarande botanister ville i sammanhang härmed äfven varna samlare att icke genom oförsigtigt och omåttligt plockande från vårt land utrota de växtarter, hvilka här äro funna på endast en eller högst få fyndorter.

Till publikation inlemnades: *Monographia universalis Cladoniarum*, I, af E. Wainio; *Symbolæ ad Mycologiam fennicam* XX och XXI af P. A. Karsten, samt *Om en för den skandinaviska floran ny fröväxt: Eritrichium villosum (Led.) Bunge* af Th. Sælan.

Den 2 april 1887.

Herr *Sahlberg* meddelade att han nyligen slutfört granskningen af i vårt land funna *Coleoptera* af familjen *Cryptophagidæ*, hvarvid han begagnat sig af alla tillgängliga finska samlingar af denna insektgrupp. Då ett mycket stort material häraf var sammanfördt, enär såväl Mannerheim och Mäklin som föredr. sjelf med stor ifver samlat af dem, hade antalet af i Finland funna former blifvit oväntadt stort. Till-

sammantagna voro sålunda från vårt land kända öfver 70 särskilda species, då Thomson från skandinaviska halfön anför endast omkr. 60, om man begränsar dem på samma sätt. Såsom särskildt anmärkningsvärdt anfördes, att några species, som ännu ej voro kända från Skandinavien, hos oss hade en ganska stor utbredning, t. ex. den stora och vackra *Anchicera cognata* Er., som var funnen på flere lokaler från Åbo till Ladoga och Hvita hafvet, *Anchicera Hislopi* Woll. från Karislojo, Jaakkimvaara o. s. v. — Tvenne nordiska species hade af nyare entolomoger blifvit alldeles orätt tolkade näml. *Cryptophagus lapponicus* Gyll., hvilken hade intet att skaffa med *Cr. pubescens* Sturm., utan var en egen art närmast beslägtad med *Cr. validus* Kraatz, och förekom allmänt i Lappland, men var ej heller sällsynt i skogar i mellersta och södra Finland. Likaledes var *Atomaria affinis* F. Sahlb. en utmärkt art, väl skild från *A. umbrina* Gyll., med hvilken den af alla nyare författare blifvit sammanförd, icke allenast genom sin vackra teckning utan äfven genom antennernas form och elytras punktur. Den var funnen några gånger i trädsvampar i sydligare Finlands skogar — stundom ganska talrikt. I det föredragaren reserverade för sin *Enumeratio Coleopterorum* en utförligare redogörelse om de för Finland nya arterna samt om deras utbredning inom området, ville han nu endast i förbigående nämna såsom en bland de för vårt land mest oväntade arterna den i så många afseenden utmärkta *Anchicera impressa* Er., förut känd endast från mellersta Europa, men af föredragaren senaste sommar funnen i Yläne.

Herr *A. Poppius* förevisade ett antal af honom preparerade fjärillarver och redogjorde för sitt tillvägagående vid deras flående samt vid hudens uppblåsning.

Herr *W. Laurén* inlemnade en reseberättelse öfver en sommaren 1885 med understöd af Sällskapet företagen botanisk resa uti de föga undersökta gränstrakterna mellan mellersta och södra Österbotten, hufvudsakligen landsträckan emellan Nykarleby och Kyrö elfvar. Af berättelsen som skulle efterföljas af en utförligare publikation i Medde-

landena, framgick bl. a. att *Barbarea vulgaris, Arabis suecica, Potentilla verna, Galium triflorum, Gagea minima* och *Spergula vernalis* voro för Södra Österbotten nya arter.

Till publikation anmäldes: *Finlands Dendrometridæ* beskrifna af Alfred Poppius, och Om förekomsten af *Festuca duriuscula L.* i Finland af M. Brenner.

Årsmötet den 13 maj 1887.

Årsmötet öppnades på föreskrifvet sätt af ordföranden herr *Lindberg* med en kort framställning öfver sällskapets verksamhet under det förflutna året:

Såsom det för Societas pro Fauna et Flora fennica mest betydelsefulla under det nu tilländagångna året måste jag betrakta den gåfva af 4,000 F:mk, hvilken enkefru doktorinnan Sofie Sanmark i eget och sin aflidne mans namn den 9 februari 1887 öfverlemnat till Sällskapet »att för dess ändamål användas» mot förpligtelsen att till gifvarinnan under hennes återstående lifstid årligen erlägga 5 % ränta. Sagda kapital skall enligt sällskapets beslut förvaltas i sammanhang med den stående fonden, men under egen benämning: *Sanmarkska donationsfonden,* så att framdeles blott räntorna deraf kunna disponeras. Måtte denna frikostiga gåfva för den inhemska naturforskningen verka allt det goda de begge ädla gifvarena dermed afsett!

Likaledes har prof. emer. Otto Hjelt, ledd af intresse för Sällskapets uppgift och sträfvanden, behagat öka dess bibliotek med en mängd värdefulla böcker och afhandlingar af zoologiskt och botaniskt innehåll.

Sistlidne höst utkom af Sällskapets Meddelanden det 13 häftet, bestående af diverse uppsatser af herrar *Brenner, Karsten* och *Sahlberg* samt dessutom af utdrag från protokollen förda vid sällskapet månatliga möten, de zoologiska samlingarnas tillväxt med för dem nya arter från den 13 maj 1883 till samma dag 1886, bibliotekets tillväxt genom byte från den 1 mars 1885 till den 1 juni 1886, och regi-

ster till protokollsutdragen införda i 9 och 13 häftena af samma publikationsserie.

Sedan senaste årsmöte hafva följande uppsatser inlemnats till intagande dels i *Acta* dels i Meddelandena: M. Brenner: Om förekomsten af *Festuca duriuscula L.* i Finland; E. Hisinger: *Recherches sur les tubercules du Ruppia rostellata* et du *Zannichellia polycarpa, provoqués par le Tetramyxa parasitica* I, *Notice préliminaire;* P. A. Karsten: *Symbolæ ad Mycologiam fennicam,* Partes XIX—XXII; S. O. Lindberg: *Bidrag till nordens mossflora,* I och II samt *Schistophylla scandinavica revisa*; Osk. Nordqvist: *Bidrag till kännedomen om Ladoga sjöns krustacéfauna;* A. Poppius: *Finlands Dendrometridæ;* Th. Sælan: *Om en för vår flora ny fröväxt, Eritrichium villosum* (Ledeb.) Bunge; samt E. Wainio: *Monographia universalis Cladoniarum* I. Af dessa afhandlingar äro åtskilliga redan befordrade till tryckning.

Vid mötet den 5 februari detta år hafva herrar V. F. Brotherus, R. Enwald, O. Kihlman och J. A. Palmén inlemnat anhållan om ett bidrag från Sällskapets fonder, stort 3,000 F:mk, för den af dem under nästinstundande sommar tillämnade undersökningen af den inre, hittills i alla hänseenden nästan alldeles okända delen af Kola-halfön, hvilken anhållan med acklamation beviljades af alla de vid mötet närvarande. — I sammanhang härmed bör jag meddela, att i dag till mig inkommit en till Sällskapet ställd och af herrar K. K. Edgren och K. M. Levander undertecknad skrift, hvari bemälde herrar begära en summa af 1,200 mark för att samtidigt med nyss nämda expedition till Kola-halföns inre, i faunistiskt hänseende undersöka dess södra (s. k. Terska) kust samt de Solovetska öarna. Denna resa vore af vigt att komplettera undersökningarna i halföns inre delar.

Reseberättelser hafva influtit från hrr V. Laurén och K. K. Edgren, af hvilka den förre redogör för de fynd han sommaren 1885 gjorde i gränstrakterna mellan mellersta och södra Österbotten, den senare åter för sina insamlingar på Kola-halfön och vid Ishafskusten samma sommar. Hr Ed-

grens redogörelse åtföljdes dessutom af en fullständig förteckning öfver alla under resan inhöstade skalbaggar.

Månadssammankomsterna hafva varit talrikt besökta och föredrag dervid hållits af hrr Boman, Brenner, O. Collin, H. Hollmén, Hult, Kihlman, Lindberg, Mela, Oker-Blom, A. Palmén, Poppius, E. Reuter, Sælan, Sahlberg, Wainio och H. Wasastjerna.

Då på grund af expeditionen till Kola-halfön bibliotekarien Kihlman måste lemna staden, utsågs på hans förslag hrr K. M. Levander att till maj månads utgång bestrida de sagde tjenst tillkommande åliggandena.

Till utländsk ledamot har invalts dr Th. Pleske i S:t Petersburg och till inländske: referendarie sekreteraren Wald. Spoof, studd. Max Björksten, Alexander Gadolin, Fr. Græffe, L. Holm, K. M. Levander, John Lindén, E. O. Malmberg, Erik Rettig, Harald Wasastjerna samt sjökapten David Sjöstrand.

Deremot har sällskapet att beklaga förlusten af den nästsiste af sina stiftare, med. o. kir. doktorn *Fredrik Gabriel Sanmark,* hvilken den 4 augusti 1886 afled i sitt 88:de lefnadsår. Redan i yngre år ifrig samlare af naturföremål företog dr Sanmark i sällskap med dr Prytz år 1819 en resa genom de finska lappmarkerna ända upp till Nordkap och besökte året derefter, åtföljd af dr Dammert, äfven han en af sällskapets 10 stiftare, östra delen af sagda lappmarker. Sedan *Societas pro Fauna et Flora fennica* den 1 november 1821 blifvit konstitueradt såsom ett vetenskaplig samfund, var Sanmark en af dess ifrigaste medlemmar för att grundlägga och öka dess samlingar, hvilka dock tyvärr vid Åbo brand blefvo lågornas rof. Efter det sällskapet på nytt organiserats i Helsingfors och äfven dr Sanmark ditflyttat, förblef han en af dess mest nitiske medlemmar, och ännu på gamla dagar följde han med ungdomligt intresse dess verksamhet och besökte flitigt dess sammankomster, sålänge hans krafter stodo bi. Äfven en längre tid hade han såsom skattmästare vård om sällskapets penningeangelägenheter och vid firandet af dess 50-åriga tillvaro hade

han jemte doktor Frans Johan Rabbe ihågkommit Sällskapet med en större penningesumma, samt sedermera städse visat oafbruten omsorg om detta sitt skötebarn. I anledning af den stora tacksamhetsskuld, i hvilken Sällskapet stod till denna sin aflidne hedersledamot och hängifne gynnare hade dess i staden varande medlemmar samlats och vid jordfästningen bevisat honom sin sista hyllning, hvarjemte herr Palmén i *Societas' pro Fauna et Flora fennica* namn på hans graf lade en enkel krans. — Minnet af Fredrik Gabriel Sanmark skall fortlefva så länge vårt Sällskap består och skulle göra det äfven om han icke i sina sista lefnadsdagar velat visa sin kärlek och tillgifvenhet genom att i samråd med sin maka uppoffra en för deras förhållanden ganska stor summa, för att sätta Sällskapet i stånd till att med ökad energi sträfva för sin vetenskapliga och fosterländska uppgift. Och vi hedra de begge frikostige gifvarene bäst och mest genom att arbeta i sanningens och ljusets tjenst med ögat oaflåtligt fästadt på naturforskningens höga mål.

Intendenten för de zoologiska samlingarna, herr *A. J. Mela* afgaf följande årsberättelse:

De zoologiska samlingarnas tillväxt under senast förflutna redovisningsår belöper sig i rund summa till 1,800 exemplar, hvaraf det ojemförligt största antalet näml. 770 arter och väl 1,775 exemplar utgöres af insekter. Den lilla bråkdel, som återstår för vertebrater, innefattar dock äfven denna gång för vår fauna nya former: en kärrhöksart, *Circus æruginosus,* skjuten i Luvia kapell, förärad af magister G. Grönfeldt samt enriporre, *Tetrao lagopoides* Nilss. från Jyväskylä, förärad af farmaceuten Sucksdorff. Af stort intresse äro äfven ett af samme gifvare tillvarataget exemplar af jagtfalken, *Falco gyrfalco,* från Hankasalmi, tvenne dunungar af *Aqvila clanga,* hvilka jemte deras moder öfversändes från Wasa trakten af rådman Kr. Svanljung, samt en hvitbrokig orrhöna från Hirvensalmi förärad af preparator Forssell, som äfven ihågkommit Sällskapets samlingar med en rackelhöna, *Tetrao urogalloides* ♀, hvarjemte af kollegan O. Collin erhållits en orre med hvitbrokigt hufvud samt af fyr-

mästaren på Söderskär Liljefors 9 stycken foglar, hvilka slagit ihjäl sig mot fyren, näml.: 2 exx. *Luscinia rubecula*, 1 ex. *Lusc. phœnicurus*, 2 exx. *Saxicola œnanthe*, 1 ex. *Turdus pilaris*, 1 ex. *Muscicapa atricapilla*, 1 ex. *Sturnus vulgaris* och 1 ex. *Plectrophanes nivalis*.

Af däggdjur äro att anteckna 1 ex. *Halichœrus grypus*, hårlös varietet, från Mickelskär — inköpt af lotsarna derstädes; 2 exx. af en vacker, grå och hvit individuel varietet af vanliga ekorren, *Sciurus vulgaris*, hvardera från Viborgstrakten — det ena föräradt af herr Schulman, det andra af herr Berner; 1 ex. ekorrunge från Esbo af preparator Forssell; 2 exx. ungar af *Sciuropterus volans*, döda i fångenskap i Helsingfors, gifna af apotekar A. Ahnger; 1 ex. *Crossopus fodiens* från Sumparen vid Helsingfors af herr G. Sundman samt 1 ex. *Fœtorius lutreola* från Korpi af herr H. Elmgren.

Doktor Aug. Hillbom har till samlingarna öfverlemnat en ödla med tvenne svansar, anträffad utanför Långa bron vid Helsingfors. — Den inhemska fisksamlingen har ökats med en malfisk, *Silurus glanis*, erhållen i Kymmene och förärad af fiskeriinspektorn Malmgren samt en skärbraxen, *Pelecus cultratus* från Ladoga af kollegan O. Collin.

Insektsamlingen har, såsom redan nämnts, ökats med omkr. 770 arter, deraf 42 äro nya för densamma. — De rikligaste bidragen äro inlemnade af professor Sahlberg, d. v. s. 200 species *Coleoptera* från särskilda delar af området i 700 exx. och 150 arter *Hemiptera* i 400 exx., och af stud. Boman omkr. 350 arter insekter (190 *Coleoptera*, 12 *Orthoptera*, 100 *Lepidoptera* och 35 *Hemiptera*) — tillsammans 600 exx. Studeranden H. Wasastjerna har förärat 30 arter *Lepidoptera* och 30 arter *Hemiptera* mest från Nyland; stud. Græffe 10 arter insekter af diverse ordningar, från trakten af Helsingfors.

Af de för samlingen nya insekterna äro 28 *Coleoptera*, af hvilka en, *Phlœophagus spadix* är inlemnad af stud. Boman, de öfriga 27 af herr Sahlberg näml. *Conothassa brevicollis*, *Corticaria Mannerheimi*, *C. Polypori* n. sp., *Tel-*

matophilus Schönherri, Cryptophagus crenatus, Cr. punctipennis, Cr. distinguendus?, Cr. umbratus, Cr. parallelus, Cr. quercinus, Cr. Populi?, Cr. depressus, Cr. villosulus, Cœnoscelis ferruginea, Atomaria puncticollis, A. elongatula, A. atrata, A. alpina. Anchicera impressa, A. castanea, A. pusilla, A. rubricollis, A. Hislopi, Episthemus nigriclavis, Alexia pilosa, Mycetophagus atomarius, M. 4-guttatus. — Till *Lepidoptera* höra 7 arter af hvilka 3 äro förärade af herr Boman, näml. *Cœnonympha Hero, Lycæna Arion* och *Bapta temerata;* 1 ex. *Catocala adultera* af herr Günther, *Pieris daplidice* af herr E. Reuter, *Lithosia rubricollis* af herr A. Palmén och *Acronycta Alni* af herr H. Wasastjerna. — En art tillhör *Orthoptera* näml. *Stenobothrus geniculatus* förärad af herr Boman. — De återstående höra till ordningen *Hemiptera.* näml. *Jalla dumosa* och *Orthotylus croceus* förärade af herr Günther. — Under senaste vinter har professor Sahlberg granskat serien *Fungicola* bland *Coleoptera,* hvaribland funnos 5 obeskrifna. — Vid insektsamlingarnas ordnande och etikettering har äfven detta år fröken Elin Elmgren varit behjelplig.

Botaniska intendenten herr *Fr. Elfving* afgaf derpå följande årsberättelse:

Under det förflutna året hafva de botaniska samlingarna ökats med 839 kärlväxter, 573 mossor, 2 svampar, 80 nummer till den karpologiska samlingen samt 6 stamsektioner. För dessa gåfvor har sällskapet att tacka herrar: magister R. Boldt, magister A. v. Bonsdorff, rektor M. Brenner, doktor V. F. Brotherus, rektor Cajander, magister O. Collin, student A. Gadolin, lektor Hj. Hjelt, student H. Hollmén, brukspatron E. L. von Julin, doktor O. Kihlman, student V. Laurén, lyceist H. Lindberg, professor J. A. Palmén, lektor K. J. W. Unonius samt magister F. v. Wright. Främst bland dessa bidrag bör framhållas en af doktor Brotherus gjord och inlemnad rik samling af mossor från ryska Lappmarken, vidare student Lauréns kärlväxter från Åland.

Af kärlväxter har ingen ny art under året tillkommit,

af mossor deremot icke färre än 11 arter, alla funna af dr Brotherus i ryska Lappmarken.

Tjenstförrättande bibliotekarien herr *K. M. Levander* afgaf derefter en så lydande redogörelse för boksamlingens tillväxt:

Biblioteket har under året 1886—1887 ökats med tillsammantagna 514 numror, hvaraf

Zoologi	60
Botanik	80
Geologi och Palæontologi	20
Geografi	19
Skrifter af blandadt innehåll	307
Diverse mindre arbeten	28

Antalet vetenskapliga institutioner, med hvilka utbyte af skrifter skett, uppgår för närvarande till 160, hvaraf följande 3 sedan senaste årsmöte tillkommit: *Redazione della Notarisia* i Venedig, *Societas historico-naturalis croatica* i Agram, *Accademia delle Scienze fisiche e matematiche* i Napoli.

I form af gåfvor har till biblioteket förärats en större värdefull boksamling af herr arkiater O. Hjelt samt en mängd publikationer, för hvilka Sällskapet står i förbindelse till hrr O. Collin, J. Steenstrup, Th. Pleske, M. Martianowitsch, W. Lilljeborg, A. Stuxberg, M. Brenner och A. Portschinsky.

Skattmästaren, herr S. Elmgren, uppläste en redogörelse öfver kassans förvaltning under året, hvarur framgick att den stående fonden utgör 31,551 mark 85 p.

Härefter skreds till val af funktionärer för instundande år, hvarvid, sedan skattmästaren herr Elmgren och sekreteraren herr Sahlberg anhållit att vara befriade, till ordförande valdes prof. Lindberg, till vice-ordförande prof. Sælan, till sekreterare docent Hult och till skattmästare direktör Fellman. — Till medlemmar i redaktionsutskottet, utom ordföranden och intendenterna, som äro sjelfskrifna, utsågos proff. Palmén, Norrlin och Sahlberg samt till deras supplean-

ter rektor Brenner, docent Kihlman och med. kand. Envald. — Intendenten för de zoologiska samlingarna, mag. Mela, för de botaniska, docent Elfving, samt bibliotekarien docent Kihlman qvarstodo. — Till kassarevisorer utsågos statsrådet Moberg och direktor Nordenskiöld.

Ordföranden, herr *Lindberg*, föredrog härefter en skrifvelse undertecknad af magister K. Edgren och studeranden K. M. Levander, hvari desse anmälde sig sinnade att instundande sommar företaga en zoologisk forskningsresa till de Solovetska öarna i Hvita hafvet och till södra delen af Kola halfön, följande dess södra eller s. k. Terska kust, dervid företagande exkursioner åt det inre af landet, för att samtidigt med det, den stora expeditionen genomtågar halföns midt, försöka vinna kännedom om faunan uti ifrågavarande del och sålunda komplettera den sist nämndas arbete. — För resan, som skulle anträdas genast efter medlet af maj och utsträckas till början af september anhölls om ett understöd af 1,200 mark, hvartill Sällskapet enhälligt biföll, dock under förbehåll, att exkurrenterna, så vidt tiden medgåfve, äfven skulle egna uppmärksamhet åt floran i dessa trakter.

Till Sällskapet inlemnades en af herr *K. Edgren* afgifven reseberättelse öfver en af honom med Sällskapets understöd sommaren 1885 företagen entomologisk resa till ryska Lappmarken och Hvita hafvets kust.

Resan skedde i sällskap med herr V. F. Brotherus, som i samma trakter verkstälde bryologiska undersökningar, och anträddes den 4 juni öfver Uleåborg till Kuusamo. På vägen mellan dessa orter uppehöllos exkurrenterna i tre dygn af en häftig snöstorm, så att de först den 15 juni anlände till Kuusamo kyrkoby. Här exkurrerades en vecka under högst ogynsam väderlek, hvarefter resan fortsattes dels med båt, dels till fots till Knjäsa by vid Hvita hafvet och derifrån till Kantalaks. Här gjordes åter ett mindre uppehåll, hvarunder flere intressanta fynd gjordes, bland annat af en för den finska faunan ny Staphylinid, *Disochara lugubris* Kraatz. — Den 6 juli anträddes vandringen norrut

till Imandra sjö, der de väldiga fjällen Dschyn och Chibinä besöktes. Utom flere för dessa nordliga trakter förut okända arter togs på sist nämda fjäll en förut obeskrifven skalbagge, *Mycetoporus confusus* J. Sahlb. — Till Kola skedde ankomsten den 21 juli. Under en båtresa norrut gjordes par dagars exkursioner vid Sredni, der den för hela den nordligare delen af Europa nya *Galleruca aptera* Bon. anträffades. Sedermera undersöktes ön Kildin och Jeretik beläget vid ingången till Ora fjorden, hvardera dock endast flyktigt under färden till Fiskarhalfön, som uppnåddes den 29 juli. Här uppehöllo sig våra resande ända till den 19 augusti, hvarunder flere skilda orter undersöktes, såsom Tsipnavolok, Vaide-Guba, Suboska och Bumeni. Bland intressanta fynd från dessa trakter förtjenar nämnas, *Pelophila ochotica,* förut känd endast från Sibirien. — Hemresan anträddes öfver Vadsö och med ångbåt till Trondhjem samt vidare med jernväg och ångbåt öfver Sundsvall till Wasa, som uppnåddes den 30 augusti.

Reseberättelsen, som innehåller flere intressanta uppgifter om natur- och kulturförhållandena i den besökta delen af ryska Lappmarken, åtföljes af en förteckning af på resan insamlade *Coleoptera,* hvaraf framgår, att antalet funna species utgör 291, hvaraf 76 för ryska Lappmarken nya och bland dem 4 nykomlingar för finska faunan.

Den 8 oktober 1887.

Herr *J. Sahlberg* förevisade en nattfjäril, *Toxocampa craccæ* F., tillhörande ett för den finska faunan nytt slägte. Den hade af honom blifvit funnen på Karkkali udde i Lojo (Nyland). I Sverige är den utbredd norrut till Upland.

Herr *E. Reuter* förevisade några dels för Finland nya, dels i andra afseenden intressanta nattfjärilar och meddelade om dem följande notiser:

Arsilonche venosa Bkh., förut tagen i ett exemplar af Tengström nära Helsingfors, hade föredr. flere gånger funnit såsom larv på olika ställen i Åbo skärgård i Pargas och Nagu. Den saknades i universitetets finska museum.

Agrotis polygona Bkh. förut tagen i Kexholm af Tengström, har af föredr. blifvit tagen i tvenne exemplar på Lofsdal i Pargas den 2 september 1887.

Mamestra persicariæ L., ny för faunan, togs i Åbo den 9 augusti 1887 af herr kontoristen R. Lundh.

Taxocampa craccæ F., ny för faunan, (se J. Sahlbergs meddelande) togs den 22 juli 1886 på Vaarniemi i en trädgård, och blef detta år ånyo funnen på samma ställe af lyceisten H. Hjelt.

Orrhodia vaccinii L. *ab. spadicea*, ny för faunan, togs af föredr. såsom larv på Lofsdal i Pargas. Fjärilen utkom den 1 september 1887. Den skiljer sig från hufvudformen genom tydliga svarta tvärband, mera glänsande framvingar och mindre storlek.

Calocampa exoleta L. togs såsom larv af herr kontoristen Lundh på Papaver. I universitetets finska museum finnas tvenne exemplar, det ena taget af Bonsdorff i Kakskerta, det andra i larvstadium af föredr. broder, prof. O. M. Reuter, på spenat. Arten har blifvit förvexlad med *C. vetusta*, från hvilken den skiljer sig genom tillvaron af en så kallad ringfläck, genom mörkare framkant på framvingarne, äfvensom genom tvärbandet på bakvingarnes undersida, hvilket tvärband är taggigare hos *C. exoleta* än hos *C. vetusta*. Derjemte äro ribborna på undersidan af bakvingarne hos *C. exoleta* svartpudrade, hvilket icke är fallet hos *C. vetusta*. Larven af *C. vetusta* är grön med en gul längslinie på sidorna samt hvita punktrader på ryggen, tre på hvarje segment. Deremot är larven af *C. exoleta* större, äfvenledes grönfärgad, men med en röd, gulkantad längslinie på sidorna, en gul längslinie högre upp på hvardera sidan samt mellan den röda och den gula längslinien hvita punkter, fyra på hvarje segment, tre i rad och en ofvanom den mellersta af dessa tre. Ofvanom den gula längslinien finnas på hvardera sidan af hvarje segment två hvita oceller omgifna af svart och förenade medelst en svart linie, som går från den främre ocellens undre till den bakres öfre kant, bildande vidstående figur:

Herr *A. Boman* förevisade en fjäril, *Thecla Pruni* L., denna sommar tagen i Kivinebb af honom sjelf, förut inom vårt fauna-område bekant endast från ryska Karelen.

Herr *Mela* förevisade en brokig färgförändring af *hare* anträffad i Taipalsaari den 17 augusti af magister Arthur Relander. Dess framkropp och ena öra äro hvita, föröfrigt är dess sommardrägt normal. — Vidare förevisade herr Mela en ljus varietet af *Tetrastes bonasia* L., skjuten af apotekar Ahnger nära Helsingfors.

Herr *A. Arrhenius* förevisade några från Finland hittills icke kända *Viola*-hybrider, som han sommaren 1885 funnit på Åland. Samtliga former hade blifvit granskade och bestämda af en bland Sveriges främste Viola-kännare, fil. kand. *Sv. Murbeck* i Lund. De förevisade formerna voro:

1. *Viola mirabilis* L. × *Riviniana* Reich. Af denna form anträffade föredr. vid Grelsby i Finström en individ, växande vid utkanten af en hassellund, der jemte spridda exx. af *V. canina* Reich. och *V. rupestris* Smidt stamarterna talrikt förekommo. Habituelt står hybriden temligen intermediärt med hänsyn till dessa. Den är lika som *V. Riviniana* treaxlig och saknar de för *V. mirabilis* (vårformen) karakteristiska i rosettbladens vinklar stående långskaftade blommorna. Om den förra erinra vidare de lancettlika franstandade lågbladen, endast här och der finnes ett eller annat hår. Bladformen är intermediär eller närmar sig hos ett blad mer *V. mirabilis*, hos ett annat åter *V. Riviniana*. Bladfärgen är ljusare än den hos *V. Riviniana*. Af *V. mirabilis* tydligen ärfda karaktärer äro: de bredt syllika nästan helbräddade hårkantade stiplerna, de breda foderbladen med sina kraftiga bihang samt stjelkarnas och bladskaftens hår, som dock hos hufvudarten stå mycket tätare. Blommorna voro halft vissnade, men tycktes hafva varit ljusare än hos *V. Riviniana*.

2. *V. Riviniana* Reich. × *rupestris* Schmidt. På ofvannämda lokal anträffades några exx. af denna hybrid. Till växtsätt samt blommornas storlek och färg visa dessa stor likhet med *V. Riviniana*, genom den täta hårbekläd-

naden på bladskaft, stjelkar och blomskaft samt genom de relativt korta breda stiplerna påminna de åter starkt om *V. rupestris*. Bladens form och färg vexla hos olika blad och närma sig än mer den ena, än den andra af föräldrarnas. — En annan något spädare form af denna hybrid fann föredr. växande i stor mängd bland stamarterna på en ängsbacke vid Mariehamn. Växtsättet, bladens form och färg, blommornas storlek samt kronbladens färg äro mest *V. Rivinianas*, under det den starka hårigheten, stiplernas form och den smala rödvioletta sporren vid första ögonkastet röja *V. rupestris*.

3. *V. canina* Reich. × *Riviniana* Reich. Äfven denna hybrid togs vid Grelsby. De insamlade exemplaren äro till sina karaktärer intermediära. Hit höra möjligen några former, som finnas i H. M. F. under namn af *V. silvatica*.

Slutligen meddelade hr Arrhenius, att han vid granskandet af de i H. M. F. befintliga *Violæ* bland dessa icke funnit en enda typisk *V. silvestris* Reich. På grund af denna omständighet i förening med det faktum, att nämda arts utbredning i Sverige är inskränkt till de sydligaste provinserna, ansåg föredr., att *V. silvestris* tills vidare måste betraktas som en icke finsk art. Alla de former finske fytografer hittills kallat *V. silvestris* eller *silvatica* tillhöra *V. Riviniana* Reich., en enligt nyare åsigter från *V. silvestris* Reich. väl skild art.

Ordföranden meddelade följande upplysningar om mjöldrygan. Den äkta mjöldrygan, *Claviceps purpurea*, öfvervintrar, som bekant, på råg och *Bromus secalinus* samt tillfälligtvis på andra gräs. Vissa år finner man den i större mängd, andra år är den sparsam. Den sporbärande svampen är icke funnen i Finland, och föredragarens odlingsförsök med sklerotierna hafva alltid strandat. Sistlidna sommar fann föredr. på Ekenäs strand *Heleocharis palustris* angripen af en *Claviceps*, och äfven på sin villa i Lojo påträffade han talrika mjöldrygor på strandens *Heleocharis*-inflorescenser. Artens litenhet och andra yttre kännetecken göra det

sannolikt, att den i fråga varande arten är en annan än den äkta mjöldrygan, hvarför föredragaren uppmanade Sällskapets medlemmar till vidare undersökningar. — Med anledning häraf anmärkte herr *Sælan,* att han den 23 augusti detta år iakttog samma fenomen på *Heleocharis palustris* vid Barkarila i Lappvesi nära Villmanstrand.

Hr *Sælan* förevisade några af herr E. L. von Julin inlemnade exemplar af nordiska tryffeln, *Elaphomyces granulatus,* från trakten kring Ekenäs.

Sedan de medlemmar af expeditionen till halfön Kola, hvilka kunde väntas till detta sammanträde, infunnit sig, helsade *Ordföranden* expeditionen välkommen åter. Helsningen besvarades derpå af professor *J. A. Palmén.* På uppmaning af ordföranden afgåfvo derefter herrar Palmén och Kihlman vexelvis en utförlig och med intresse åhörd berättelse om resans förlopp och allmännaste resultat, illustrerad af ett kartutkast öfver den genomresta Kolahalfön. Berättelsen, hvilken skulle afslutas af herr *Brotherus,* måste dock denna gång afbrytas i följd af den långt framskridna tiden.

Till införande i Sällskapets Meddelanden anmäldes: P. A. Karsten: *Symbolæ ad mycologiam fennicam* XXIII et XXIV; R. Hult: *Die alpinen Pflanzenformationen des nördlichsten Finlands.*

Den 5 november 1887.

Herr *J. Sahlberg* meddelade att han under sistlidne augusti och förra hälften af september företog en entomologisk exkursionsresa till norra Österbotten och Lappland följande Torneå och Muonio elfvar upp till Muonioniska. På uppresan gjordes exkursioner i Töysä, i Karunki, vid Aavasaksa, i Turtola och Kolari samt vid Muonio kyrkoby, derifrån fjällen Olostunturi och Pallastunturit bestegos i sällskap med biskop *Johansson,* hvilken icke allenast bekostade resan utan äfven hjelpte till vid samlandet. Under hela färden var väderleken högst ogynsam, i det knapt en enda till exkursioner egnad dag aflopp utan regn, hvilket föll i så-

dan ymnighet, att elfven steg så högt öfver sina bräddar som sällan ens under vårflödet plägar vara fallet. Resultatet af insamlingarna, hvilka verkställdes med vattenhåf, blef dock temligen tillfredsställande, och icke få arter, som af föredragaren blifvit beskrifna efter enstaka exemplar, erhöllos nu i stort individantal. Såsom för Finlands fauna nya anmäldes följande *Coleoptera*, hvilka voro så godt som de sista återstående arter, som voro kända från nordligaste Skandinaviens fjälltrakter och ännu ej ertappats inom vårt område:

Eudectus Giraudi Redt., funnen i ett enda exemplar af biskop Johansson under barken af björk i en bränd skog i Kolari. Förut inom Skandinavien funnen endast i Dalarnes fjälltrakter.

Megatoma pubescens Zett., tagen i en murken aspstam i Muonioniska nära Pallastunturit. Förut funnen under barken af gran i Lappland af Zetterstedt samt i Sibirien.

Dorytomus lapponicus n. sp. närbeslägtad med den sibiriska *imbecillus* Faust., tagen i flere exemplar på små nödvuxna buskar af *Salix lapponum* på Pallastunturit. Förut känd från arktiska Sibirien och Daurien.

Adania arctica Schneit., tagen på högsta toppen af Keräskerä inom Pallastunturit af biskop Johansson. Förut funnen endast i nordligaste delen af Sveriges Lappmark.

Vidare förevisade herr *Sahlberg* en intressant nykomling till vår bifauna, *Dasypoda hirtipes* Fabr., tagen af statsrådet Günther vid Petrosavodsk. Denna art representerar ett för vårt land nytt slägte och är utmärkt isynnerhet genom honans yfvigt långhåriga, nästan busklika, bakfötter och genom vanan att ligga på sandfält i mynningen af sin håla spelande med sina vackra fötter i solskenet.

Herr *Palmén* meddelade några notiser om *Nucifraga caryocatactes* och dess vandringar. Denna fogel förekommer nämligen i tvenne former, en tjocknäbbad med vestlig och en klennäbbad med östlig utbredning. Af dessa var det den sistnämda, som år 1885 företog sin stora vandring vesterut, då den till och med häckade i Korpo. — Före-

dragaren uppmanade vidare herrar zologer att insända uppgifter om artens förekomst under det snart till ända gångna året.

Derjemte förevisade herr *Palmén* en hvitspräcklig *orre* från Kronoby, skänkt af stationsinspektor Al. Geitel, samt ett exemplar af *Anas rutila* från Esbo skärgård föräradt af preparator Forssell, begge inlemnade till Sällskapet att införlifvas med samlingarna i universitetets museum.

Herr *E. Reuter* förevisade en för den finska floran ny växt, *Fritillaria meleagris* L., hvilken lyceisten J. E. Montell funnit i mängd växande, antagligen spontant, på en fuktig äng lydande under Bolstaholm i Geta på Åland. I Sverige går den enligt Hartman mot norr upp till Gestrikland (Gefle), Vestmanland och Vermland.

Herr *John Lindén* förevisade en i Finland förut icke antecknad barlastväxt, *Ballota nigra β fœtida* (Lam.), som han anträffat på Räfsö barlastplats. I Sverige går den upp till Gefle.

Herr *Robert Boldt* framlade till påseende tvenne algologiska märkvärdigheter:

Nostoc pruniforme (L.) Ag. forma *maxima,* af honom tagen i Humppila vik af Hornavesi i Lojo, der den förekommer i klumpar af ända till fem cm. tvärmått, samt

en *tapetartad algvegetation* från ett af vattenledningens filtra vid Gammelstaden. Detta papperartade öfverdrag hade af ingeniör Huber blifvit lemnadt till undersökning för utrönandet af dess möjliga vådlighet för rörledningarna, och hade hr Boldt funnit detsamma bestå af följande former:

Conferva (sannolikt *stagnalis*)*;* utgör hufvudmassan.

Oedogonium undulatum, sparsamt inströdda celler.

Oedogonium sp., stor och grof, jemte *Conferva* sp. allmännast,

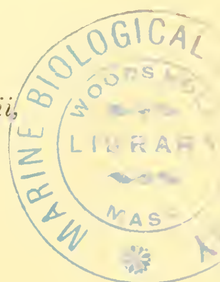
Spirogyra sp., steril,

Xanthidium antilopæum,

Cosmarium margaritiferum,

C. botrytis, ett ex. närmande sig *C. Turpinii,*

C. ornatum var. *lithauica* Racib.,



Closterium acerosum,
Diatomaceæ, 3 exx. 4 arter,
Palmella-stadium.

I denna massa finnas några Crustaceer inblandade i ganska stort individantal, hvilka blifvit granskade af dr *O. Nordqvist* och befunnits utgöra

Eurycerus lamellatus,
Simocephalus vetulus,
? *Sida crystallina,*
Cyclops sp.

Med anledning af detta föredrag upplyste hr *Elfving,* att grunden till oron för vattenledningen varit den för några år sedan inträffade „Wassercalamität in Berlin", orsakad af en svamp, *Cladothrix Kühniana,* hvilken inträngt i och tilltäppt vattenledningsrören i Berlin.

Herr *Sælan* förevisade exemplar af *Sherardia arvensis* L., tagna 1884 af lektor Strömborg på en gårdsplan i Borgå, der arten sedan dess hållit sig qvar. Herr *E. Reuter* och *Arrhenius* sade sig hafva sett samma art på flere gårdar i Åbo.

På förslag af hr *Arrhenius* beslöt Sällskapet söka få den botaniska delen af mötesförhandlingarna refererad i Botanisches Centralblatt. Förslagsställaren anmodades att på Sällskapets vägnar fortsätta sin påbörjade korrespondens härom med bladets utgifvare, dr Uhlworm. Referent blef förslagsställaren hr Arrhenius.

Den 3 december 1887.

Herr *Sjöstrand* förevisade tvenne exemplar af *Tringa maritima* Brünn., af honom skjutna vid Bogskär, och gaf om fogelns förekomst följande upplysningar:

Förut är *Tringa maritima* inom Finland känd endast från Ishafvets närhet, i det enligt uppgift i Finl. Fogl. II, professor Malm den 9 oktober 1841 skjutit ett exemplar i Utsjoki. Derjemte förvaras i finska fogelsamlingen ett exemplar från sydkusten utan uppgifven lokal. Det antages vara skjutet i Helsingforstrakten och befans af v. Wright vid en

1858 företagen revision af samlingen tillhöra denna art. Dess förekomst i södra Finland kunde nu bekräftas af föredragaren, hvilken hvarje höst i tre års tid observerat och skjutit fogeln vid Bogskär. År 1884 sköt han 3 exemplar, 1885 sköt han ett och aflidne arkitekten Nylander ett annat exemplar. År 1886 sköt föredragaren 5 stycken af det tjugutal, han under oktober och november månader iakttog vid fyren. Det sista exemplaret sköts den 17 november, men ännu så sent som den 23 november sågs ett exemplar. År 1884 sågos fyra i en flock, men sedermera visade sig foglarne endast en eller två i sender, utom en gång, då de voro tre tillsammans. Föredragaren antager att ett ringa antal af denna art vid flyttningen tager vägen längs våra kuster, ehuru de hittills undgått uppmärksamheten i följd af sin sena flyttningstid och sin vana att endast hålla sig långt ute vid de yttersta skären.

Herr *Mela* förevisade en vacker samling af 51 arter *parasitmaskar* jemte åtföljande förteckning och ett häfte teckningar i förstorad skala, allt hopbragdt och till Sällskapet föräradt af studenterna fröknar Eskelin och Rosqvist.

Vidare framvisade herr *Mela* tvenne skinn af *späda räfungar*, till Sällskapet förärade af magister G. Grönfeldt, ordförande för Björneborgs jagtförening.

Herr *O. M. Reuter* förevisade en för Finlands fauna ny microlepidopter af familjen *Chilanidæ, Schœnobius gigantellus* Schiff., hvars larf lefver på *Phragmites.* En hane af denna art hade han funnit i augusti 1885 vid stranden af en utskärsholme i Pargas och af honan hade han tagit flere exemplar under olika tider af augusti senaste sommar, flygande längs vasskanten utanför Gullö i Karis, der arten icke syntes vara särdeles sällsynt. Dess hemland är egentligen Centraleuropa, men den har äfven blifvit funnen i södra Ryssland och i Sverige.

Herr *E. Reuter* förevisade tvenne för finska fjärilfaunan nya nattfjärilar *Mamestra Genistæ* Bkh. och *Dryobota Protea* Bkh., af hvilka den förra blifvit af föredragaren funnen i juni månad 1885 på Lofsdal i Pargas äfvensom på Åland.

Den tillhör egentligen mellersta Europa, men har äfven blifvit funnen i Livland och vid S:t Petersburg samt går i Sverige till Upland. Den senare åter anträffades af föredragaren förlidne sommar såsom larv på ek. Larven var enfärgadt grön med en svag dragning i gult samt försedd med en gulhvit linie längs ryggen och en dylik på hvardera sidan. Den förpuppade sig den 26 juni och blef imago den 16 augusti. Arten har sitt hemland i sydvestra och mellersta Europa, men har likasom den förra äfven anträffats i Livland och Sverige, i hvilket senare land dess nordgräns äfvenledes är Upland.

Dessutom förevisade herr *E. Reuter* en för finska fjärilsamlingen ny art, *Hadena gemina* Hb., hvilken förut blifvit tagen i Nyland, men under senaste sommar anträffats af lyceisten Ivar Aminoff på Tenhola i Lemo socken.

Herr *Edgren* afgaf en utförlig berättelse öfver den forskningsresa, som han jemte herr *Levander* sommaren 1887 på Sällskapets bekostnad företagit till Solovetska öarne och Terska kusten.

Till publikation i Meddelandena anmäldes af S. O. Lindberg: *Bidrag till nordens mossflora.* Pars III.

Den 4 februari 1888.

Herr *H. Wasastjerna* förevisade en af herr Björn Wasastjerna i Helsinge funnen och för vår fauna ny fjäril, *Leucania obsoleta,* förut anträffad i norra Tyskland, i Sverie och vid S:t Petersburg.

Herr *M. Brenner* förevisade följande anmärkningsvärda, synbarligen utifrån införda växter, tagna af elever vid härvarande realskola: *Paparer argemone* (Hangö, badhusparken), en smalbladig och småblommig form af *Potentilla fruticosa*, *Trifolium fragiferum* (Gamla Karleby, barlastplats) och *Ajuga reptans* (Gamla Karleby). I sammanhang härmed omnämde herr *A. V. Gadolin* att han för fyra år sedan funnit *Papaver argemone* på en barlastplats vid Borgå.

Herr *R. Boldt* inlemnade till offentliggörande en upp-

sats: „*Iakttagelser öfver könsförhållandena hos lönnen*“ samt redogjorde för dess innehåll.

Herr *Arrhenius* förevisade exx. af *Polygonum Rayi* Bab. f. *borealis* A. Arrh., tagna af honom sommaren 1880 vid Nyborg i Varanger. Arten hade tidigare blifvit funnen af hr handlanden Nordvi vid det närbelägna Nesseby. Utförligare meddelande härom lofvade föredr. inom kort offentliggöra.

Herr *Arrhenius* tillkännagaf, att dr Uhlworm med nöje samtyckt till införande af referat af Sällskapets möten i Botanisches Centralblatt på sätt som på senaste novembermöte afhandlats; och beslöts det, att tills vidare i enlighet med dr Uhlworms förslag taga 250 ex. af de särtryck af referaten, som dr Uhlworm förbundit sig att vid årets slut lemna till ett pris af 18 Rmk pr tryckark.

Den 3 mars 1888.

Herr *Hj. Hjelt* anmälde, att det arbete om utbredningen af Finlands kärlväxter, hvilket han för flere år tillbaka anmält till tryckning, omsider är tryckfärdigt, och kommer dess titel att blifva *Conspectus floræ fennicæ*. Ännu under tryckningen, hvilken börjar med Filices och afslutas med Dicotyledoneæ, mottager herr Hjelt med tacksamhet hvarje upplysning om växternas utbredning i landet och nya växtlokaler.

Herr *Sælan* förevisade *Scrophularia nodosa* med gulgröna blommor, funna på Runsala vid Åbo af dr A. R. Spoof och af honom inflyttad i trädgård, der färgvarieteten bibehållit sig.

Herr *O. M. Reuter* inlemnade till införande i Sällskapets Meddelanden en uppsats med titeln: *En ny Ceratocombus från Finland.*

Följande arbeten inlemnades dessutom till publikation af J. P. Norrlin: *Bidrag till Hieraciumfloran i skandinaviska halföns mellersta delar* och af P. A. Karsten: *Symbolæ ad mycologiam fennicam,* Pars XXV.

Den 7 april 1888.

Inom utsatt tid hade reseunderstöd för instundande sommar ansökts af fil. kand. *E. V. Blom,* som i botaniskt afseende ärnade undersöka trakterna söder om Brahestad, student *John Lindén*, hvilken hade att i samma syfte undersöka den del af östra Karelen, som i söder begränsas af Vuoksen och i norr af Hiitola å, samt student *J. A. Sandman* för ornitologiska exkursioner i Kittilä. — Emedan i följd af särskilda omständigheter full visshet angående de för exkursioner disponibla medlen för tillfället icke kunde fås, beslöt Sällskapet, efter det dr Kihlman yrkat på frågans beredande af ett skildt utskott, att åt tryckningskomitén uppdraga att till Sällskapet inkomma med förslag i anledning af dessa ansökningar, rörande hvilka på grund af ärendets brådskande natur beslut skulle fattas på ett extra möte. Tillika beslöts, att tryckningskomitén äfven framdeles vid fråga om reseunderstöd skall förbereda ärendena.

Herr *G. Sundman* öfverlemnade till Sällskapet de sista plancherna af sitt nu slutförda arbete „Finska fogelägg" samt redogjorde för ett sammanhang, som han trott sig finna mellan färgen af fjäderbeklädnaden och vissa färger å ägget.

Herr *J. Sahlberg* anmälde och förevisade tre för vår fauna nya fjärilar: *Melitæa Iduna* Dalm., tagen af A. Palmén i två exx. vid Voroninsk (Kola-expeditionen) den 14 juli 1887, förut anträffad i arktiska Norge och Sverige. — *Acronycta cuspis* Hb. finnes i ett exemplar från Helsingfors i Universitetets finska samling, men har varit förvexlad med *A. Psi* L., från hvilken den skiljer sig genom renare hvit färg på framvingarne och mörka bakvingar — några smärre olikheter i teckningen att förtiga. Den förekommer i Sverige ända upp till Dalarne samt i södra Norge. *Agrotis vitta* Hb., tagen i Karislojo sistlidne sommar af föredragaren; anträffad i södra och mellersta Sverige. — *Plusia pulchrina* Ull., funnen h. o. d. i södra och mellersta Finland,

men förut hos oss förvexlad med *Pl. Jota* L., hvilken i vårt land är funnen endast på Åland af Tengström.

Vid granskning af de finska formerna af den föga artrika coleopterfamiljen *Eucnemidæ* hade anträffats några för faunan nya arter. Af slägtet *Troscus* finnes hos oss, utom den förut kända *Tr. dermestoides* L., hvilken synes vara inskränkt till landets sydvestligaste hörn, äfven *Tr. carinifrons* Bonv. i södra och mellersta Finland (förekommer äfven i Norge, Östersjöprovinserna och mellersta Europa) samt *Tr. brevicollis* Bonv., som år 1865 togs vid Kuopio af C. Lundström. Denna art är ny för Skandinavien och norra Europa, men vidt utbredd i Tyskland och Frankrike.

Af slägtet *Dirhagus* tillkommer *D. lepidus* Rosenh., funnen några gånger i Yläne och Karislojo, förut känd endast från några lokaler i mellersta Europas bergstrakter. Den står nära *D. pygmæus* F., men är större och utmärkt genom längre kamtänder på kammens atenner, djupare intryckningar på prothorax m. m. — I sammanhang härmed nämdes att *Hypocælus attenuatus* Mäklin, som förts dels till slägtet *Hypocælus,* dels till *Nematodes,* enligt typexemplaret hör till *Dirhagus* och är identisk med den något senare beskrifna *D. longicornis* Hampe från mellersta Europa, hvilken derför bör kallas *D. attenuatus* Mäkl. Af detta slägte ega vi i Finland således fyra arter, medan Thomson från Sverige upptar endast en, hvilket utgör ett nytt exempel på vårt lands rikedom på skogsinsekter.

Bland de från Kola halfön sistlidne sommar medförda samlingarna hade redan anträffats tre nya arter skalbaggar: *Bembidium Palméni* J. Sahlb., tagen i ett exemplar på Lujaurfjällen af Palmén och i ett exemplar vid Kola af Enwald. Arten står nära *B. Fellmani* Manrh., men utmärker sig genom sin plattryckta, svarta kropp samt påminner derigenom om *B. Hasti* Sahlb. — *Hydroporus punctatulus* J. Sahlb. tagen vid Tschavanga i två exemplar af herr Levander. Den står nära *H. fuscipennis* Schaum., men är dubbelt mindre, smalare samt utmärkt genom mycket tät och grof punktur. — *Hydroporus Levanderi* J. Sahlb., vid för-

sta påseendet lik föregående, äfvenledes med tät och grof punktur på elytra, men stående närmare *H. glabriusculus* Aubé. Den skiljes lätt från alla närstående genom nästan okantad prothorax med rundade sidor och trubbiga bakvinklar. Arten blef tagen af herr Levander i tre exemplar vid Kusomen och Varsuga i juli och i augusti.

Herr *A. Petrelius* förevisade en efter forskningarna senaste sommar uppgjord karta öfver Kola halfön, i skalan 1 : 816000, hvilken jemförd med ryska generalstabens kartor från 1865—1871 i en mängd punkter beriktigade dessa.

I sammanhang härmed tillkännagaf herr *Palmén* att dessa ryska kartor icke voro de nyaste öfver denna trakt, såsom man inom expeditionen trott på den grund att just dessa erhållits vid rekvisition från det officiela försäljningsstället för generalstabens kartor i S:t Petersburg. Från åren 1871—1878 finnas andra, likaledes af ryska generalstaben upprättade kartor öfver Kola halfön, hvilka föredragaren kort före mötets början fått del af och å hvilka flere af de nu af den finska expeditionen gjorda rättelserna redan blifvit i någon mån utförda.

Herr *Sælan* förevisade tre inom landet förut icke anträffade barlastväxter, hvilka af kand. V. Laurén tagits vid Wasa: *Sisymbrium austriacum* Jacq., hemma i mellersta Europa, *Rœmeria hybrida* DC. från medelhafsländerna samt *Silene muscipula* Gmel. från samma trakter.

Till publikation anmäldes för *Acta: Anatomisch-systematische Studien über skandinavische Juncaceen* von Axel Arrhenius, samt *Fenologiska anteckningar gjorda i Sodankylä socken sommaren 1882* af E. V. Blom, äfvensom *Bidrag till kännedomen om floran i Sodankylä socken* af densamme.

Årsmötet den 12 maj 1888.

Ordförandens årsberättelse var af följande lydelse:

Under det sista året hafva tvenne tilldragelser af allmännare intresse för *Societas pro Fauna et Flora fennica* inträffat, den ena af ljus, den andra af mörk färg.

Den förra består deruti att alla medlemmarne af Kola-expeditionen välbehållna återkommo från sin mödosamma och någon gång farliga färd, samt att de till större delen lyckats förverkliga sin föresatta reseplan; att de icke i allt hade önskad framgång beror dock ej på någon uraktlåtenhet från deras sida, utan på naturhinder, dem ingen mensklig makt kunnat undanrödja eller förekomma. För att uttrycka sin glädje öfver att åter i sin brödrakrets få helsa resandena friska och arbetskraftiga såsom förut, höll Sällskapets öfriga medlemmar för dem en enkel kollation, hvars intryck nog länge skall fortlefva såväl i värdarnes som i hedersgästernas minne. Att de under resan inhöstade samlingarna ej ännu hunnit sofras och vederbörligen bearbetas ligger i öppen dag, då alla deltagarne haft mångahanda andra värf att till först taga vara på. I afsigt att göra allmänheten åtminstone ytligt underkunnig om resans resultater, anordnade expeditionen en utställning af sådana föremål, som kunde vara lättfattligare eller af mera omfattande intresse, hvilken utställning i sanning gjorde insamlarne och utställarene all heder och derför äfven kunde glädja sig åt rätt talrika besök.

Den senare, den mörka punkten är utgången vid snart slutande landtdag af frågan om fördelningen af medel från Längmanska donationsfonden. Under senaste triennium åtnjöt Sällskapet från nämda fond ett årligt understöd af 2,000 fmk och hade hoppats att fortsättningsvis bibehållas dervid, hvilken förhoppning dock olyckligtvis slog fel. Jag säger »olyckligtvis», och det med full rätt, ty Sällskapet har åtagit sig tryckning af flera för den inhemska naturforskningen vigtiga afhandlingar, hvilka komma att kräfva stor penningeuppoffring, såsom t. ex. herr *Hj. Hjelts* omfattande verk öfver de finska kärlväxternas utbredning, det der ensamt för sig torde fordra en utgift af minst 4,000 fmk och hvars tryckning redan är påbörjad samt icke kan afbrytas. Enda botemedlen för den förlägenhet, i hvilken Sällskapet utan någon egen förskyllan nu kommit, äro: att under några år framåt alla inlemnade skrifter strängare än

hittills granskas, innan de befordras till tryckning; att inga reseunderstöd tillsvidare utdelas, så vida ej någon uppgift af största vigt föreligger; att i fall af behof förskott tages från den stående fonden, för att med görligaste första till densamma återbetalas; samt slutligen att den enskilda offervilligheten tages i anspråk. Härigenom vågar jag hoppas, att Sällskapet i en snar framtid åter skall komma in i de gamla mindre trånga skrufgängorna.

Under årets lopp hafva publicerats: 4:de delen af Sällskapets *Acta,* som hel och hållen upptages af herr Wainio's *Monographia universalis Cladoniarum,* P. I, samt 14:de häftet af dess Meddelanden, innehållande uppsatser af herrar *Wainio, Brenner, Hisinger, Lindberg, Karsten, Kihlman, Nordqvist, Sælan* och *Hult.*

Såsom understöd till under sommaren detta år tillernade resor har Sällskapet på derom gjord skriftlig anhållan tilldelat kand. *E. V. Blom* en summa af 350 fmk för botanisk undersökning af trakten söder om Brahestad, åt stud. *John Lindén* 400 fmk, på det denne måtte sättas i tillfälle att studera vegetationen i vissa delar af östra Karelen, samt en lika stor summa åt stud. *J. A. Sandman* för anställande af en ornitologisk resa inom trakterna kring Kittilä.

Följande afhandlingar hafva influtit af R. Hult: *Die alpinen Pflanzenformationen des nördlichsten Finlands;* J. P. Norrlin: *Bidrag till Hieraciumfloran i Skandinaviska halföns mellersta delar;* P. A. Karsten: *Symbolæ ad Mycologiam fennicam,* P. XXIII—XXV. S. O. Lindberg: *Bidrag till nordens mossflora,* P. III.; A. Arrhenius: *Anatomisch-systematische Studien über skandinavische Juncaceen.*

Dessutom hafva till arkivet öfverlemnats åtskilliga reseberättelser, nämligen af herr *Brotherus* öfver en till Kolahalfön under sommaren 1887 företagen botanisk resa; af herr *Edgren* en skildring af den färd han jemte herr *Levander* under samma sommar företog till Solovetska klostret och Terska kusten; af herr *V. Laurén* redogörelse angående den af honom sommaren 1886 anstälda resan till Åland, hvilka alla forskare af Sällskapet erhållit reseunder-

stöd. Slutligen har af herr *E. W. Blom* aflemnats tvenne uppsatser, den ena under titel af »Fenologiska anteckningar gjorda i Sodankylä socken sommaren 1882», den andra af »Bidrag till kännedomen om floran inom Sodankylä socken».

Månadsmötena hafva varit talrikare besökta än någonsin förut och dervid föredrag hållits af hrr A. Arrhenius, Rob. Boldt, A. Boman, M. Brenner, Hj. Hjelt, O. Kihlman, S. O. Lindberg, J. Lindén, A. J. Mela, J. A. Palmén, A. Petrelius, Enzio Reuter, O. M. Reuter, Th. Sælan, J. Sahlberg, Sjöstrand, G. Sundman samt H. Wasastjerna. Den botaniska delen af förhandlingarna vid mötena skall, i enlighet med Sällskapets beslut, hädanefter ingå i dr *Uhlworms* Botanisches Centralblatt; till referenter härför utsågos hrr Arrhenius och Kihlman, hvilken senare dock afsade sig uppdraget.

Till nya medlemmar af vårt samfund hafva kallats frökn. K. S. Eskelin och J. A. Rosqvist, kand. V. Ramsay, studd. E. Bützow, A. G. Petrelius, E. Sandell och P. A. Thuneberg, vaktm. G. Nyberg samt preparator G. V. Forssell.

Intendentens för de zoologiska samlingarna *A. J. Mela* årsberättelse var af följande lydelse:

Om vi undantaga Kola expeditionens rikhaltiga skördar hvilka ännu ej blifvit med samlingarne införlifvade, har vertebratsamlingen tillvuxit jemförelsevis litet. Den har ihågkommits med gåfvor (dels i utbyte) af herrar A. v. Bonsdorff, O. Collin, Forssell, Helaakoski, V. Lindman, Arth. Relander, Sandman, Sjöstrand och Zidbäck. Några af dessa gåfvor äro ganska intressanta, såsom: *Larus eburneus* från Uleåborg af lektor Zidbäck, *Vulpanser casarca* från Esbo af hr Forssell, *Anser albifrons* från Fredrikshamn af baron v. Bonsdorff, *Anser minutus* från Tammerfors af mag. Helaakoski, *Vulpanser tadorna* från Virdois af mag. Collin, samt *Columba turtur* från Pudasjärvi af doktor Verner Lindman.

Expeditionen till Kola halföns sydkust, hvilken företogs af herrar Edgren och Levander, har hemfört en hel mängd intressanta saker bland annat 34 arter foglar af herr Edgren och 15 arter fiskar af herr Levander (se förteckningen längre fram). Bland dessa fiskar må särskildt framhållas

följande för Hvita hafvet härtills okända: *Phobetor pistilliger* från Solovetsk, *Lumpenus lampetræformis* från Solovetsk, *Centronotus gunellus*, *Ammodytes lancea* och *Pleuronectes limanda*.

De inhemska insektsamlingarna hafva under året vunnit en synnerligen rik tillväxt särskildt genom den mängd insekter af skilda ordningar som från Kola halfön medförts af professor A. Palmén, magister R. Enwald, studeranden M. Levander, kandidat Kl. Edgren och docenten O. Kihlman. Af dessa hafva hittills dock endast större delen af Coleoptera blifvit bestämda. Af sistnämda ordning har likaledes en mängd blifvit inlemnad af professor J. Sahlberg, hvilken till samlingen öfverlemnat talrika exemplar af de grupper, han under året granskat, insamlade i skilda delar af området. Fjärilsamlingen har förökats hufvudsakligast genom gåfvor af herrar studd. E. Reuter, Bj. och H. Wasastjerna. Dessutom har statsrådet A. Günther riktat insektsamlingarna med flera värdefulla arter från ryska Karelen, hvarjemte mindre omfattande bidrag lemnats af fröken E. Elmgren, prof. O. Reuter, magister K. J. Ehnberg, studerandene A. Boman och H. Hollmén, lyceisterna I. Aminoff och H. Hjelt och kontoristen R. Lundh.

Genom alla dessa gåfvor hafva ifrågavarande samlingar förökats med följande antal för desamma nya arter: af *Hymenoptera* 1 art inlemnad af herr A. Günther, af *Coleoptera* 41 arter (deraf 26 inlemnade af J. Sahlberg, 7 bland hvilka 3 förut obeskrifna af M. Levander, 3 af A. Günther, 2 af A. Palmén, 2 af R. Enwald, 1 af O. Kihlman) och af *Lepidoptera* 13 arter (deraf 4 inlemnade af E. Reuter, 2 af H. Lundh, 1 af O. Reuter, 1 af J. Sahlberg, 1 af I. Aminoff, 1 af H. Hjelt samt 3 förut förvarade i de finska samlingarna, ehuru med närstående arter sammanblandade) eller tillsammans 55 för samlingen nya insektarter.

Granskningen af Coleoptersamlingen har under året fortskridit, hvarvid serien *Serricornia* har blifvit genomgången, hvarjemte den nya geografiskt ordnade uppställningen af denna insektordning ökats med familjerna *Buprestidæ* och *Elateridæ*.

Slutligen förtjenar omnämnas den värdefulla gåfva af parasitmaskar utgörande 51 arter, som förärats af studd. fröknarna K. S. Eskelin och A. J. Rosqvist.

Intendenten för de botaniska samlingarna herr *Fr. Elfving* uppläste följande årsberättelse:

Samlingen af finska växter har under året förökats med 343 kärlväxter, 45 mossor, en alg och tre svampar; den karpologiska samlingen har ökats med 102 nummer. Dessutom har Sällskapet fått emottaga en samling spritpreparat af finska kärlväxter samt en stamsektion. De mest omfattande bidragen hafva lemnats af dr A. O. Kihlman (frön från ryska Lappmarken m. m.), kandidat E. V. Blom (kärlväxter från Sodankylä) samt magister R. Boldt (spritpreparat). För öfriga gåfvor har Sällskapet att tacka herrar mag. A. Arrhenius, stud. Ch. E. Boldt, frih. R. de la Chapelle, mag. O. Collin, kand. V. Laurén, professor S. O. Lindberg, stud. J. Lindén, lyceist J. Montell, professor J. P. Norrlin, prof. Th. Sælan, dr A. R. Spoof, lektor J. E. Strömborg, stud. E. Rettig, magister H. Zidbäck; dessutom har genom rektor M. Brenner, lektor K. J. W. Unonius och magister H. Zidbäck växter, insamlade af elever vid läroverk i Helsingfors och Uleåborg, till samlingarna öfverlemnats.

Enligt gammal sed bör slutligen framhållas bland de inlemnade finska fröväxterna *Fritillaria meleagris* samt flere *Viola-* och *Salix*-hybrider såsom icke förut i landet anträffade.

Om bibliotekets tillväxt afgaf bibliotekarien herr *A. O. Kihlman* följande redogörelse:

Sällskapets bibliotek har under året ökats med 491 numror; häraf

skrifter af blandadt innehåll	286,
botanik	105,
zoologi	43,
geologi och palæontologi	10,
geografi	19,
diverse mindre arbeten	28.

En mer än vanligt betydande del af detta antal utgöres af delvis mycket värdefulla gåfvor, som Sällskapet fått emottaga af följande enskilda författare: proff. S. O. Lindberg, W. Nylander, J. A. Palmén och O. M. Reuter, drr Fr. Elfving, P. A. Karsten, H. Lojander, A. Lundström, O. Nordstedt och Th. Pleske, samt konsul G. Sundman. Det stora flertalet nytillkomna skrifter har dock erhållits genom byte med de vetenskapliga institutioner, för närvarande 165 till antalet, med hvilka Sällskapet af gammalt underhållit förbindelse. Sedan senaste årsmöte har aftal om utbyte af skrifter träffats med: R. Instituto botanico di Roma, Real Academia de Ciencias exactas, fisicas y naturales de Madrid, The Wagner free Institut of Science of Philadelphia, Bergens Museum och Medicinische-naturwissenschaftliche Section des siebenbürgischen Museum-Vereins in Klausenburg.

Af skattmästaren senator I. Fellmans redovisning för kassaförvaltningen under året framgick att stående fonden, i följd af utlottning utaf en obligation, utgör Fmk 30,807: 85.

Sällskapets samtlige funktionärer blefvo återvalda för nästkommande år. Till revisorer för Sällskapets räkenskaper utsågos statsrådet A. Moberg och rektor M. Brenner.

Till publikation inlemnades *Symbolæ ad Mycologiam fennicam*, Pars XXVI af P. A. Karsten.

Herr *Sahlberg* anmälde och förevisade tvenne bland de intressantaste nykomlingarne till vår Coleopter-fauna, hvilka senaste sommar hemförts från Kola halfön, näml. *Thanatophilus trituberculatus* Kirby och *Eubrychius velatus* Gyll. — Den förra af dessa två hör till familjen *Silphidæ*. Arten har först blifvit beskrifven från Nord Amerika och har sedan återfunnits i östra Sibirien samt af föredragaren vid Poloj invid nedra loppet af Jenisej floden, derifrån ett par sändes till granskning åt herr Reitter i Wien, hvilken då för tillfället utarbetade en bestämningstabell öfver palearktiska Silphider. Genom ett missförstånd af lokalen uppförde emellertid herr Reitter arten såsom Europeisk och uppgaf senare i „Wiener entomologische Zeitschrift" att den var tagen af föredr. i ryska Lappmarken. Han hade troligen förvexlat

lokalen Poloj med Ponoj. Det blef derför nödvändigt att rätta uppgiften, och i ett senare häfte af nämda tidning blef arten derför utstruken ur Europas fauna. Knapt hade emellertid detta skett, förr än den blef upptäckt såsom europeisk, i det herr Levander lyckades finna två exemplar på södra kusten af rysk-Lappska halfön vid Varsuga och vid Tschavanga. Arten står närmast *Th. dispar* Herbst, men är mindre och smalare, högst otydligt finhårig samt har täckvingarnes kölar baktill afkortade — den yttersta slutande i sjelfva apikal tuberkeln. Hos honan är dessutom elytras sutural hörn något mer utdraget än hos detta kön af *Th. dispar*. — Den andra arten *Eubrychius velatus* Gyll. är en representant af ett hos oss förut ej funnet Curculionidslägte. Djuret simmar på vattenytan med tillhjelp af sina på tibiernas insida belägna långa simhår. Af denna lilla insekt, som äfven förekommer i södra och mellersta Sverige, togs ett exemplar vid Kusomen af herr Levander.

Herr *Kl. Edgren* inlemnade en skrift med titel „Några bidrag till kännedomen om Solovetska öarnes och Kola halföns vertebratfauna enligt anteckningar gjorda under resan till i fråga varande trakter sommaren 1887“ samt nedanstående „Förteckning öfver foglar, insamlade af Kl. Edgren under resan till Solovetsk och Terska kusten sommaren 1887.“

1. *Luscinia suecica* L. — En hona från Kaschkarantsa $^{21}/_{7}$.

2. *Saxicola rubetra* L. — Sermaks.

3. *Turdus torquatus* L.? — Nysskläckt unge, Suma $^{9}/_{7}$.

4. *Sylvia cinerea* Lath. — Sermaks.

5. *Calamoherpe scœnobœnus* L. — Två knapt flygvuxna ungar, den ena från Kaschkarantsa $^{21}/_{7}$, den andra från Kusomen $^{2}/_{8}$; en fullvuxen fogel från Sermaks.

6. *Anthus pratensis* L. — Varsuga $^{30}/_{7}$.

7. *Anthus trivialis* L. — Kanosero $^{3}/_{7}$.

8. *Fringilla montifringilla* L. — Solovetsk $^{17}/_{7}$ (♂).

9. *Fringilla linaria* L. (forma *alnorum*). — Solovetsk, hane och hona $^{13}/_{6}$; Kusräka $^{13}/_{7}$.

10. *Emberiza schœniclus* L. — Årsunge från Kanosero $^{3}/_{7}$; fullvuxen fogel fr. Kaschkarantsa $^{21}/_{7}$.

11. *Alauda alpestris* L. — Varsuga $^{30}/_{7}$.

12. *Charadrius hiaticula* L. — Fullvuxen fr. Kaschkarantsa $^{23}/_{7}$ och fr. Solovetsk $^{14}/_{6}$. Från Kaschkarantsa en knapt flygv. unge och från Tetrina $^{16}/_{8}$ en nästan fullvuxen.

13. *Charadrius apricarius* L. — Tschavanga $^{7}/_{8}$

14. *Limosa lapponica* L. — Kaschkarantsa $^{21}/_{7}$; Tschapoma $^{16}/_{8}$.

15. *Numenius phæopus* L. — Kusräka $^{13}/_{7}$.

16. *Totanus fuscus* L. — Kaschkarantsa $^{22}/_{7}$; Tschavanga $^{7}/_{8}$.

17. *Totanus calidris* L. — Tschavanga $^{7}/_{8}$.

18. *Totanus glareola* L. — Kaschkarantsa $^{22}/_{7}$; Tschavanga $^{8}/_{8}$.

19. *Totanus glottis* L. — Kusomen $^{3}/_{8}$.

20. *Actitis hypoleucus* L. — Kusräka $^{12}/_{7}$.

21. *Phalaropus hyperboreus* L. — Kusräka; Kaschkarantsa $^{23}/_{7}$; Tetrina $^{12}/_{8}$.

22. *Tringa alpina* L. — Kaschkarantsa $^{22}/_{7}$; Kusomen $^{3}/_{8}$.

23. *Tringa minuta* Leisl. — Tetrina $^{13}/_{8}$.

24. *Tringa Temminckii* Leisl. — Varsuga $^{3}/_{8}$; Tetrina $^{13}/_{8}$.

25. *Anas crecca* L. — Kusräka $^{12}/_{7}$ (dununge).

26. *Fuligula nigra* L. — Hufvud och ben af en gammal ♀, Varsuga $^{3}/_{8}$.

27. *Fuligula marila* L. — Hufvudet af en ung fogel; Tschavanga $^{9}/_{8}$.

28. *Fuligula clangula* L. — Kaschkarantsa $^{24}/_{7}$ (dununge).

29. *Sterna arctica* Temm. — Kusomen $^{4}/_{8}$.

30. *Larus fuscus* L. — Solovetsk $^{14}/_{6}$.

31. *Larus argentatus* Brünn. — Kaschkarantsa $^{26}/_{7}$.

32. *Lestris cepphus* Brünn. — Solovetsk $^{14}/_{6}$; Tschavanga $^{10}/_{8}$.

33. *Lestris Buffonii* Boie. — Kusomen $^5/_8$.
34. *Uria grylle* L. — Solovetsk $^{13}/_6$.
Summa 34 arter i 49 exemplar.

Herr *K. M. Levander* inlemnade „Några anteckningar öfver fiskfaunan i nordostliga delen af Finlands naturhistoriska område“ samt följande „Förteckning öfver fiskar från Hvita hafvet“.

Cottus quadricornis L. — 1 ex. från Solovetsk.

Cottus scorpius L. — 6 exx. från Solovetsk $^{13}/_6$87.

Phobetor pistilliger Pall. — 1 ex. från Solovetsk.

Gasterosteus aculeatus L. forma *trachurus* Cuv. — 3 exx. från Solovetsk; 1 ex. från Umba (från sött vatten).

Gasterosteus pungitius L. — 1 ex. från Solovetsk; 2 exx. från Kusräka (fr. sött vatten).

Lumpenus lampetræformis Walbaum — 4 exx. från Solovetsk.

Centronotus gunellus L. — 2 exx. från Solovetsk.

Zoarces viviparus L. — 2 exx. från Solovetsk.

Ammodytes lancea Cuv. — 7 exx. från Solovetsk.

Cyclopterus lumpus L. — 1 ex. från Solovetsk.

Pleuronectes dvinensis Lilljeborg — 1 ex. från Solovetsk.

Pleuronectes limanda L. — 2 exx. från Kusräka.

Gadus morrhua L. — 1 ex. från Tetrina.

Gadus navaga Koelreuter — 1 ex. fr. Kusräka, 1 ex. från Solovetsk.

Anarrhicas minor Olofsen — 2 exx. från Solovetsk.

Herr *M. Brenner* föredrog om de i Finland förekommande formerna af Linnés ursprungliga *Juncus articulatus* Fl. Suec., Spec. plant. edit I. Han hade sommaren 1886 i nordligaste delen af Kyrkslätt på en låg, tidtals öfversvämmad insjöstrand anträffat flere mycket täta och frodiga tufvor af *J. lamprocarpus* Ehrh. med mycket spetsiga inre och yttre kalkfjäll och jemnt afsmalnande frukter, af *J. fuscoater* Schreb. (*alpinus* Vill. ex. p.), samt af tvenne något från

den sistnämda afvikande former, den ena med mycket små mörka hufvuden och frukter, påminnande om *J. Gerardi* Lois., den andra med plattade och tydligt ledade blad samt öfverhufvud gröfre växt. Såväl den först- som sistnämde hade dessutom anträffats äfven på andra lokaler i trakten samt vid granskning af i Universitetets samlingar befintliga *Junci* igenkänts i exemplar från olika lokaler i vårt land. Föredragaren framhöll vidare, jemte det han förevisade dessa former, att han genom en undersökning af kalkfjällens byggnad, helst med mikroskop, lyckats med säkerhet särskilja eljes med lätthet förvexlade former af *J. lamprocarpus* och *fusco-ater*, i det han funnit dessa fjälls hinnkant och till en del äfven den örtartade delen hos dessa båda arter vara väsentligen olika, hvilket äfven förevisades. Genom en sådan undersökning hade han kunnat konstatera en i Universitets samlingen försiggången förvexling af dessa två arter, i det han bland annat funnit att alla norr om Karkku, Evois, Villmanstrand och Ladoga, med undantag af ett från Kuopio, tagna exx. tillhöra *J. fusco-ater*. Äfven med *J. supinus* Moench hade en förvexling egt rum, i det flytande former af densamma förts till *J. lamprocarpus*. Af såsom *acutiflorus* Ehrh. bestämda exx. tillhörde nästan alla den ofvannämda smalspetsiga formen af *J. lamprocarpus;* endast två från Sund på Åland kunde möjligen höra till *acutiflorus*, hvars arträtt i förhållande till *lamprocarpus* för öfrigt vore lika osäker, som dess förekomst i Finland.

En utförligare redogörelse för dessa former i sammanhang med en framställning af den rådande olika tolkningen och användningen af Linnés namn *J. articulatus, J. aquaticus* och *J. silvaticus,* Villars' *J. alpinus* och Drejers *J. atricapillus* inlemnades härjemte till publikation.

Herr *Kihlman* talade om förekomsten af *Festuca glauca* i Finland:

För mer än ett år sedan omnämde jag på ett af Sällskapets möten en i sydöstra Finland förekommande *Festuca*, som jag antog vara en form af den äfven i Ingermanland uppträdande *F. glauca* (Lam.) eller, som den kan-

ske rättare bör benämnas *F. glauca* Hack. I motsats härtill har hr M. Brenner i en i senast utkomna häfte (XIV) af Meddelandena intagen uppsats hänfört denna form till *F. duriuscula* och uppstält densamma som en ny undervarietet deraf: *F. litoralis*. Då emellertid en förvexling af *F. glauca* och *F. duriuscula* genom undersökning endast af herbariematerial icke kan med säkerhet förebyggas och då vidare *F. duriuscula* är en art med öfvervägande vestlig, resp. sydvestlig utbredning, så att den redan i Sverige endast undantagsvis förekommer, medan *F. glauca*, såsom redan nämts, under vexlande former sträcker sig långt in i norra och mellersta Ryssland, syntes mig hr Brenners bestämning icke tillräckligt motiverad. Af denna anledning har jag sökt inhemta den kände *Festuca*-monografen prof. Hackels åsigt om vår finska form och tillsände honom ett ex. deraf från Ladoga-trakten. Med stöd deraf har prof. Hackel nyligen i bref bekräftat min förmodan och förklarat detsamma tillhöra en form, som är identisk med den äfven i Ingermanland förekommande *F. glauca* subvar. *cæsia*. Denna form är utmärkt genom en ofta utomordentligt tunn vaxbeläggning, som på herbarie-exx. t. o. m. alldeles försvinner, och närmar sig sålunda i detta afseende *F. duriuscula*. I en konstlad grupppering kunde den derför äfven hänföras till denna senare, men såväl i geografiskt som morfologiskt afseende närmar den sig mera *F. glauca*, med hvilken den äfven sannolikt genetiskt sammanhör".

Mot föredragarens framställning anmärkte hr *Brenner*, att för den händelse prof. Hackel, hvilken såsom slägtets monograf ju måste anses såsom auktoritet i frågan, verkligen förklarat den i fråga varande formen vara *F. glauca* (Lam.), så vore det väl vågadt att motsäga honom, dock måste han i sådant fall hafva ändrat åsigt sedan han utgaf sin *Monographia Festucarum europæarum*, ty enligt den beskrifning han här gifver af nämda art, eller enligt honom var. af *F. ovina*, och hvilken icke allenast beträffande vaxöfverdraget utan äfven med afseende å strået, vippan och blomfjällen bestämdt afviker från den finska formen, kunna

dessa två former ej vara identiska. Icke heller med de i Herb. norm. utdelade exx. från Öland, hvilka af Hackel uppgifvas vara den med *F. glauca* nära beslägtade *F. cæsia* Sm., öfverensstämmer den finska formen, såsom i den i Sällskapets Meddelanden publicerade uppsatsen redan angifvits. Hvad åter det från den geografiska utbredningen hemtade skälet vidkommer, så talar det snarare för *F. duriuscula* än för *F. glauca,* då den omtvistade formens fyndorter, det sydligaste Finlands kuster och öar, äro vida närmare den förut kända närmaste fyndorten för den förra, näml. Upland, än Pfalz, södra Schweiz och Böhmen, hvilka enligt Hackel äro den senares nordligaste fyndorter. För öfrigt vore en fyndorts större eller mindre afstånd från en växts förut kända utbredningsområde icke något tillräckligt skäl att bestrida riktigheten af en på morfologiska grunder gjord bestämning. Exempel på dylika aflägsna fyndorter för andra växter vore ju nog kända. Men som sagdt, är det verkligen prof. Hackels åsigt, att denna form är *F. glauca* (Lam.), så torde den väl vara det; i sådant fall vore dock beskrifningen i hans monografi ej tillförlitlig. — Hr Brenner förbehöll sig att ytterligare få återkomma till frågan.

Herr *A. Arrhenius* förevisade en hittills obeskrifven *Stellaria*-art från rysk-lappska halfön, hvilken växt blifvit förvexlad med Ruprechts *St. hebecalyx.* Föredr. kallade den nya arten *St. ponojensis;* närmare skulle härom meddelas i en skild uppsats.

Herr *Hult* meddelade, att öfverforstmästaren von Zweygbergh i sin trädgård i Jyväskylä eger en vacker grupp af *Salix alba* L., sannolikt den nordligaste i Finland. Gruppen består af tre träd. Det högsta når 12 meters höjd och eger tre stammar, hvilkas omkrets en meter öfver marken den 22 juli 1887 var 79,5 cm., 64 cm. och 60 cm. Det andra trädet är äfvenledes tre-stammigt, och stammarna mätte samma dag på samma höjd 70 cm., 68 cm. och 17,5 cm. Det tredje trädet är enstammigt med en omkrets af 47 cm. Träden bilda medelpunkten i en tät och frodig grupp af björk, lind, lönn och lärkträd, öfver hvilkas top-

par *Salix*-kronorna betydligt höja sig. Jyväskylä ligger på 62° 17′ n. br. I Sverige torde hvitpilen icke odlas norr om Gefletrakten (60° 40′) och i Norge känner Schübeler ej dess förekomst nordligare än på Inderöen i Trondhjems fjord (63° 52′ n. br.), men man finner der stammar, som nå ända till 2,8 meter i omkrets.



L'accroissement

de la bibliothèque par des publications reçues à titre d'échange du 1 Janvier 1888 au 1 Mai 1889.

Alger: Société d. sciences phys., naturelles et climatologiques.
Bulletin 24.

Amiens: Société Linnéenne du Nord de la France.
Bulletin 175—186.
Mémoires.

Amsterdam: K. Akademie van Wetenschappen.
Verhandelingen, Afd. Natuurk.
Verslagen, d:o d:o.
Jaarboek.

Angers: Société d'études scientifiques.
Bulletin 1886.

Augsburg: Naturhistorischer Verein.
Bericht.

Basel: Naturforschende Gesellschaft.
Verhandlungen.

Bergen: Bergens Museum.
Aarberetning 1886, 1887.
Sars, M., Koren, J. og *Danielssen, D. C.* Fauna littoralis Norvegiæ. H. 2. 1856.
Koren J. og Danielssen, D. C. d:o H. 3. 1877.
D:o D:o Nye Alcyonider, Gorgonider og Pennatulider 1883.
Jensen, Ol. Turbellaria ad litora Norvegiæ occidentalia 1878.
Nansen, Fr. Bidrag til Myzostomernas Anatomi og Histologi 1885.

Berlin: K. Akademie der Wissenschaften.
Sitzungsberichte 1887, 4—54; 1888, 1—37.

„ Gesellschaft naturforschender Freunde.
Sitzungsberichte 1887, 1888.

Berlin: Botanischer Verein der Provinz Brandenburg.
Verhandlungen 1887.

Bern: Naturforschende Gesellschaft.
Mittheilungen Nr. 1169—1194.

„ Schweizerische entomologische Gesellschaft.
Mittheilungen VII, 10; VIII, 1.

Béziers: Société d'étude des sciences naturelles.
Bulletin.

Bistritz: Gewerbeschule.
Jahresbericht XIII, XIV.

Bologna: Accademia delle scienze.
Memorie VIII.
Sur les derniers progrès de la question de l'unification du Calendrier. 1888.

Bone: Académie d'Hippone.
Bulletin XX, 3, 4; XXII, 2—4.
Comptes Rendus 1887, 1888.

Bonn: Naturhistorischer Verein der preuss. Rheinlande.
Verhandlungen, XLIV, 2; XLV, 1. 2.

Bordeaux: Société Linnéenne.
Actes XL, XLI.

Boston: American Academy of Arts and Sciences.
Proceedings XXIII, 1.

„ Society of Natural History.
Proceedings.
Memoirs IV, 1—6.

Braunschweig: Verein für Naturwissenschaft.
Jahresbericht.

Bremen: Naturwissenschaftlicher Verein.
Abhandlungen X, 1, 2.

Breslau: Schlesische Gesellschaft für vaterländische Cultur.
Jahresbericht LXV.

„ Verein für schlesische Insektenkunde.
Zeitschrift für Entomologie XIII.

Brünn: Naturforschender Verein.
Verhandlungen XXV.
Bericht der Meteorolog. Commission für 1885.

Bruxelles: Académie royale des sciences.
Bulletin.
Annuaire.

Bruxelles: Société royale de botanique.
Bulletin XXVI, 2; XXVII.
„ Société entomologique.
Annales 31.
Table générale des annales.
„ Société malacologique.
Annales XXII.

Budapest: Magyar Tudományos Akadémia.
Közlemények XXI, 5; XXII, 1—8.
Ertekezések a term. köreböl XVI, 7; XVII, 2—5.
Math. & term. Ertesitö V, 6—9; VI, 1.
Math. u. naturwiss. Berichte aus Ungarn V.
Almanach 1888.
Thanhoffer Lajos. Adotok A Központi idegrendozar szerkezetéhez.
„ Magyar természettudományi tarsulat megbizásábòl.
Magyar Nemzeti Muzéum.
Természetrajzi Füzetek XI, 2—4; XII, 1.

Buenos Aires: Sociedad cientifica Argentina.
Anales XXIV, 2—6; XXV, 1—6; XXVI, 1—5.

Caen: Musée d'histoire naturelle.

Calcutta: Asiatic Society of Bengal.
Journal P. I. Vol. XXXV—LVII, n:o 3, (1866—88).
„ P. II. Vol. XXXV—LVI, n:o 3, (1866—88).
Proceedings 1866; 1867, 1, 2, 5—10; 1868; 1869, 1—3, 5—11; 1870—1877; 1878, 1—4, 7—10; 1879—1887; 1888, 1—8.

Cambridge, U. S. A.: Museum of Comparative Zoology.
Memoirs XV.
Bulletin XIII, 6—10; XIV; XV; XVI, 1; XVII, 1, 2.
Annual Report 1887—88.

Cassel: Verein für Naturkunde.
Bericht.

Catania: Accademia Gioenia di scienze naturali.
Atti XX.
Bulletino 1, 3—5.

Chapel Hill, N. C., U. S. A.: Elisha Mitchell Scientific Society.
Journal 1883—85; 1887, 1, 2; 1888, 1, 2.
A Memoir of the Rev. Elisha Mitchell. D. D.

Chemnitz: Naturwissenschaftliche Gesellschaft.
Bericht X.

Cherbourg: Société nationale des sciences naturelles.
Mémoires XXV.
Chur: Naturforschende Gesellschaft Graubündens.
Jahresbericht 31.
Colmar: Société d'histoire naturelle.
Bulletin 1886—88.
Cordoba: Academia national de sciencias.
Actas V, 3.
Boletin X, 1, 2; X, 1, 2.
Costa Rica: Museo nacional.
Anales I, 1887.
Courrensan: Société française de botanique.
Revue de botanique 61—72.
Danzig: Naturforschende Gesellschaft.
Schriften VII, 1.
Davenport: Academy of natural sciences.
Dorpat: Naturforscher-Gesellschaft.
Schriften 2—4.
Archiv, Ser. 1:e, Vol. IX, 5.
Sitzungsberichte VIII, 2, 3.
Dresden: Naturwissenschaftliche Gesellschaft „Isis".
Sitzungsberichte 1886, 2; 1887, 2; 1888, 1.
Edinburgh: Royal Society.
Transactions XXX, 1—4; XXXI; XXXII, 1—4; XXXIII, 1, 2.
Proceedings 115—124.
Erlangen: Physikalisch-medicinische Societät.
Sitzungsberichte XIX; XX
Firenze: Società entomologica italiana.
Bulletino.
Statuto.
San Francisco: California Academy of Sciences.
Memoirs II, 1.
Bulletin II, 8.
Frankfurt a. M.: Senckenbergische naturforsch. Gesellschaft.
Bericht 1888.
Frankfurt a. d. O.: Naturwissenschaftlicher Verein.
Mittheilungen V, 7—12; VI, 1—9.
Ernst Huht.
Societatum Litteræ, 1888, 1—10.
Freiburg in: B.: Naturforschende Gesellschaft.
Bericht II.

St. Gallen: Naturwissenschaftliche Gesellschaft.
Bericht 1885—86.
Genova: Mueeo civico di storia naturale.
Annali, Ser. 2:a, Vol. III—V.
Giessen: Oberhessische Gesellschaft für Natur- und Heilkunde.
Bericht XXVI.
Glasgow: Natural History Society.
Proceedings and Transactions II, 1.
Graz: Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark.
Mittheilungen 1884, 1887.
Greifswald: Geographische Gesellschaft.
Jahresbericht III, 1.
Groningen: Naturkundig Genootschap.
Verslag 1887.
Görlitz: Naturforschende Gesellschaft.
Abhandlungen.
Göteborg: K. Vetenskaps och Vitterhets Samhället.
Göttingen: K. Gesellschaft der Wissenschaften.
Nachrichten 1887.
Haag: Nederlandsche entomologische Vereeniging.
Tijdschrift XXX, 2—4; XXXI, 1, 2.
Halle a. d. S.: K. Leopoldinisch-Carolinisch deutsche Akademie der Naturforscher.
Nova Acta 47—51.
Katalog d. Bibliothek.
Hamburg: Naturwissenschaftlicher Verein.
Abhandlungen X (Festschrift).
,, Die Hamburgischen wissenschaftlichen Anstalten.
Jahrbuch V.
,, Verein für naturwissensch. Unterhaltung.
Verhandlungen.
Hanau: Wetterauische Gesellschaft für die ges. Naturkunde.
Bericht.
Harlem: Société hollandaise des sciences.
Archives néerlandaises XXII, 4, 5; XXIII, 1.
Helsingfors: Finska Vetenskaps-Societeten (Société d. Scienc. de Finlande).
Acta XV, XVI.
Bidrag 46, 47.
Öfversigt 29, 30.
Exploration international des régions polaires.

Hermannstadt: Siebenbürg. Verein für Naturwissenschaften.
Verhandlungen 38.

Innsbruck: Naturwissenschaftlich-medicinischer Verein.
Berichte XVI.

Karlsruhe: Naturwissenschaftlicher Verein.
Verhandlungen X.

Kiel: Naturwissenschaftlicher Verein für Schleswig-Holstein.
Schriften VII. 1, 2.

Kijew: Société des naturalistes.
Sapiskij IX, 1, 2; X, 1.
Procés-verbaux, Nov. 1887—Nov. 1888.

Kjöbenhavn: K. Danske Videnskabernes Selskab.
Översigt 1887, 2, 3; 1888, 1, 2.
„ Naturhistorisk Förening.
Videnskabelige Meddelelser 9, 10.
„ Botanisk Förening.
Botanisk Tidskrift XVI, 1—3; XVII, 1, 2.
Meddelelser Bd. II, 1, 2.

Kolozsvàrt: Rédaction de „Magyar Növénytani Lapok".
Evlolyam XI, XII.

Kristiania: Universitetet.
F. B. Schübeler, Norges Væxtrige II, 2.
„ Videnskabs Selskabet.
Forhandlinger.
Nyt Magazin f. Nat. Vidensk.

Königsberg: Physik.-ökonomische Gesellschaft.
Schriften 1884—1888.

Landshut: Botanischer Verein.
Bericht.

Lausanne: Société vaudoise des sciences naturelles.
Bulletin N:o 91—97.

Leiden: Nederlandsche dierkundige Vereeniging.
Tijdschrift 2:de Sér. II, 1, 2.
Supplement II.

Leutschau (Löcse): Ungarischer Karpathenverein. (Magyarországi Kárpátegyesület).
Jahrbuch XV.

Lisboa: Academia Real das sciencias.

London: Royal Society.
Proceedings 260—277.

London: Linnean Society.
Journal, Botany 152—155, 159—162.
„ Zoology 118, 130, 131, 136—139.
List of the Society 1887—88.
Proceedings.

S:t Louis: Academy of Science.
Transactions.

Lund: Universitet.
Acta XXIII, XXIV.

„ Redaktionen af „Botaniska Notiser".
1888; 1889, 1, 2.

Luxembourg: Société botanique.
Receuil des mémoires et des travaux.

Lyon: Société Linnéenne.
Annales.

„ Société botanique.
Annales.
Bulletin 1887, 3, 4; 1888, 1, 2.

„ Muséum des sciences naturelles.
Archives.
Rapport.

Madrid: R. Academia de ciencias.
Memorias XII; XIII, 1.
Revista XXII, 4.
Annario 1888.

Magdeburg: Naturwissenschaftlicher Verein.
Jahresbericht 1887.
Hintzmann, E. Das Innere der Erde.

Marburg: Gesellschaft für die gesammten Naturwissenschaften.
Sitzungsberichte 1886, 1887.

Metz: Societé d'histoire naturelle.
Bulletin.

Milano: Società italiana di scienze naturali.
Atti.

„ Società crittogamologica italiana.
Atti.
Memorie.

Melbourne: National Gallery of Victoria.
Mc Coy, Prodromus of the Zoology of Victoria. Dec. XVI. 1888.

Modena: R. Accademia delle scienze, lettere ed arti.
Memorie Ser. II:a, Vol. 5.

„ Società dei Naturalisti.
Atti, Anno XXII.

Montpellier: Académie des sciences et lettres.
Mémoires de la section de medicine.
Mémoires de la section des sciences.

Moskwa: Société Imp. des naturalistes.
Nouveaux mémoires.
Bulletin 1887, 4; 1888, 1—3.
Meteorologische Beobachtungen, 1887, 1, 2.

München: K. Akademie der Wissenschaften.
Abhandlungen, math. phys. C., XVI, 3.
Sitzungsberichte d:o 1887, 1—3.
Inhaltsverzeichniss.
von Bauernfeind. Das Bayerische Præcisions-Nivellement 1888.
Groth, P. Ueber die Molecularbeschaffenheit d. Krystalle. Festrede 1888.
Lommel, E. Joseph von Fraunhofers gesammelte Schriften 1888.

Münster: Westfälischer Provinzial-Verein f. Wiss. u. Kunst.
Jahresbericht.

Nancy: Société des sciences.
Bulletin 21.

Napoli: Accademia delle scienze fisiche e mathematiche.
Rendiconto 1887, 1888.
Atti Ser. II, Vol. 1, 2.

„ Società africana d'italia.
Bollettino VI, 11, 12.

Neuchâtel: Société des sciences naturelles.
Bulletin XVI.

Newcastle-upon-Tyne: Natural History Society.
Transactions IX, 2; X, 1.

New Haven: Connecticut Academy of arts and sciences.
Transactions VII, 2.

New-York: New-York Academy of sciences.
Transactions VI; VII, 1—8.
Annals IV, 3—8.

Nijmegen: Nederlandsche botanische Vereeniging.
Archief V, 2.

Nimes: Société d'étude des sciences naturelles.
Bulletin.

Nürnberg: Naturhistorische Gesellschaft.
Jahresbericht 1887.
Festschrift zur Begrüssung des XVIII Kongresses der deutschen antropologischen Gesellschaft.

Odessa: Société des naturalistes.
Sapiskij VIII, 2; XII, 1, 2; XIII, 1.

Osnabrück: Naturwissenschaftlicher Verein.
Jahresbericht 1885—88.

Padova: Società veneto-trentina di scienze naturali.
Atti X, 2; XI, 1.
Bullettino IV, 2.

Palermo: Redazione del Naturalista Siciliano.
Il Nat. Sic. VII, 4—12; VIII, 1—6.

Paris: Société botanique de France.
Bulletin.

„ Société entomologique de France.
Annales 1887.

„ Société zoologique de France.
Memoires I, 1—3.
Bulletin XII, 5, 6; XIII, 1—8.

„ Société de Géographie.
Bulletin 1887, 4; 1888, 1—4.
Comptes rendus 1887, 14—16; 1888, 1—17; 1889, 1—7.

„ Redaction de „la Feuille des jeunes naturalistes".
Feuille d. j. n. 207—222.
Catalogue d. l. Bibliothèque 3—5.

Passau: Naturhistorischer Verein.
Bericht.

S:t Petersburg: Académie Imp. des sciences.
Mémoires XXXV, 4, 5, 8, 10; XXXVI, 3.
Bulletin XXXII, 2—4.

„ Hortus botanicus.
Acta.

„ Societas entomologica rossica.
Horæ XXI, XXII.

Philadelphia: Academy of Natural Sciences.
Procedings 1887, 2, 3; 1888, 1, 2.

„ American Philosophical Society.
Proceedings 126, 127.

Philadelphia: Wagner free institut of science.
Transactions.

Pisa: Società toscana di scienze naturali.
Atti IX.

Prag: K. Böhmische Gesellschaft der Wissenschaften.
Sitzungsberichte.
Jahresbericht.
Abhandlungen d. math. naturwiss. Cl.
Verzeichniss d. Mitglieder.

„ Naturhistorischer Verein „Lotos".
Lotos IX.

Regensburg: Zoologisch-mineralogischer Verein.
Correspondenzblatt.
Bericht I.

Riga: Naturforschender Verein.
Correspondenzblatt 31.

Rio di Janeiro: Museum national.
Archivos.

La Rochelle: Académie.
Annales, sect. d. sc. nat. XIII, XIV.

Roma: R. Instituto botanico.
Annuario III, 2.

„ Bibliotheca Nazionale Centrale Vittorio Emanuele.
Bollettino Vol. III, 1—6; Vol. IV, 1.

Rouen: Société des amis des sciences naturelles.
Bulletin 1887, 1, 2; 1888, 1.

Sondershausen: Botanischer Verein „Irmischia".
„Irmischia".

Stettin: Entomologischer Verein.
Entomologische Zeitung 48.

Stockholm: K. Svenska Vetenskaps-Akademien.
Handlingar XXI, 1, 2.
Lefnadsteckningar.
Bihang.
Öfversigt.
Carl von Linnés Ungdomsskrifter, Ser. II.

„ Entomologiska Föreningen.
Entomologisk Tidskrift IX, 1—4.

Strassburg in E.: K. Universitäts- u. Landes-Bibliothek.

Stuttgart: Verein für vaterländische Naturkunde.
Jahreshefte.

Sydney: Linnean Society of New South Wales.
Proceedings II, 1—4; III, 1.
Record of proceedings.
List of the names of contributors to the first series of the Proceedings of the Linnean Society.

Trondhjem: K. Norske Videnskabers Selskab.
Skrifter 1886; 1887.

Toulouse: Société d'histoire naturelle.
Bulletin XXI, 2--4; XXII, 1—3.

Tromsö: Museum.
Aarshefter 11.
Aarsberetning 1887.

Upsala: R. Societas scientiarum.
Nova Acta.

Utrecht: Société provinciale des arts et sciences.
Jaarverslag 1887.
Aantekeningen 1887.
Kooperberg, Ph., Geneeskundige plaatsbeschrijving van Leeuwarden 1888.

Varese: Società Crittogamologica Italiana.
Mémoire I.

Washington: U. S. Geological Survey.
Bulletin.
Monographs XII.
Emmons, S. F., Atlas to accompany a monograph on the Geology and Mining industry of Leadville, Colorado 1883.

„ Anthropological Society.
Transactions.

„ Departement of Agriculture.
Report.

„ Departement of interior.
Mineral resources of the United States 1886.

„ Smithsonian Institution.
Annual Report 1885, 2.

„ Wagner Free Institut.

Venezia: Redazione della „Notarisia“.
Notarisia I, 9—13.

Wien: K. Akademie der Wissenschaften.
Sitzungsberichte, math. nat. Cl.

Wien: K. k. zoologisch-botanische Gesellschaft.
Verhandlungen 38, 1—5.
„ K. k. geographische Gesellschaft.
Mittheilungen 1887.
„ Verein zur Verbreitung naturwiss. Kenntnisse.
Schriften XXVIII.
„ Ornithologischer Verein.
Mittheilungen.
Section f. Geflügelzucht und Brieftaubenwesen.
„ Naturhistorisches Hofmuseum.
Annalen III, 1—4; IV, 1.
Glasnik I, 1—6.
Zwickau: Verein für Naturkunde,
Jahresbericht 1887, 1888.

Helsingfors le 1 mai 1889.

Axel Arrhenius.
Bibliothécaire.



Register

till de ornitologiska delarne af detta häfte.

(* betyder ny för finska faunan).



Register

till

Meddelandena från Sällskapets sammanträden
(Oktober 1886 till Maj 1888.)

---

* = för floran eller faunan ny art.
+ = „ „ „ „ ruderat växt.

I. Botanik.

Filices.

Musci.

Fungi.

Algæ.

II. Zoologi.

Mammalia.

Aves.

(Se ofvan särskildt register).

Pisces.

Insecta.

Hymenoptera.

Coleoptera.

Lepidoptera.

Diptera.

Orthoptera.

Hemiptera.

Crustacea.

Vermes.



MEDDELANDEN

AF

SOCIETAS



PRO FAUNA ET FLORA FENNICA.

FEMTONDE HÄFTET.



HELSINGFORS,
J. SIMELII ARFVINGARS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG,
1888—1889.

Innehåll.